

iv.j avaxiSvil is saxel obis Tbil isis saxel mwifo universitetis social ur
da pol itikur mecnerebaTa fakul teti

I aura kutubiZe

2000-2005 wl ebis qarTul i presis ZiriTadi sazogadoebriv-
pol itikuri aspeqtebi

sadi sertacio naSromi

akademiuri xarisxis _ Jurnal istikis doqtori _ mosapovebl ad

naSromi Sesrul ebul ia iv.j avaxiSvil is
saxel obis Tbil isis saxel mwifo universitetSi

samecniero xel mZRvanel i,
fil osofiis doqtori Jurnal istikaSi,
profesori marina vekua

2009

sarCevi:

Sesaval i _ gv.3

I Tavi _ ramdenime zogadi Strixi mediis arsis da qarTul i presis daxasiaTebisaTvis _ gv.7

- masobrivi komunikaciisa da masmediis Taobaze _ gv.7
- axal i aTaswl eul is qarTul i mediis zogadi Strixebi _ gv.13

II Tavi _ saxel mwifo qarTul i presis prizmaSi _ gv.30

- saxel mwifos imiji _ gv.30
- dasavl eTi Tu ruseTi? (*saxel mwifos orientaciis probl emis aspektebi*) _ gv.40
- sagareo Temis ramdenime ZiriTadi aspekti _ gv.47
- destabilizaciis "sainformacio uzrunvel yofa" _ gv.78
- afxazetisa da e.w. samxreT oseTis probl emis ramdenime aspekti _ gv.91

III Tavi _ saxel isufli obrZol ebi _ presis ZiriTadi aspekti _ gv.98

- zurab Jvianas "politikuri goni" _ miTi Tu real oba _ gv.99
- parl amentisa da mTavrobis dapirispireba _ gv.102
- dapirispireba mmarTveli partiis _ "moqal aqeta kavSiris" wiARSi _ gv.105

IV Tavi _ arCevnebi da politikuri speqtri _ gv.113

- 2000 wl is saprezidento arCevnebi _ gv.115
- 2002 wl is adgil obrivi arCevnebi _ gv.117
- 2003 weli _ permanentuli saarCevno rejimi _ gv.121
- 2004 wl is saprezidento daxel axal i saparl amento arCevnebi _ gv.134
- arCevnebi postrevol uciur aWaraSi _ gv.145

V Tavi _ "vardebis revol ucia" da postrevol uciuri periodi _ gv.148

- postrevol uciuri/postSevardnazistuli xel isufli ebiSefaseba (*presis aqcentebi*) _ gv.157
- "triumvirati" _ gv.163
- aWaris movlenebi _ "vardebis revol uciis" I ogikuri gagrZel eba _ gv.168
- saqarTvel oSi j orj buSis vizit is rezonansi presaSi _ gv.187

daskvna _ gv.203

Sesaval i

sadiseratio naSromi, ZiriTadad, eyrdnoba 2000-2005 wl ebis presas (gazeTebi _ "al ia", "rezonansi", "24 saaTi", "dil is gazeTi", "axal i Taoba", "kvis pal itra", "axal i versia", "kvis qronika", "j orj ian Taimsi", "mTavari gazeTi", "dro", "droni", "meridiani", "axal i epoqa", "saqarTvel os respubl ika", "xval indel i dRe", "asaval -dasaval i", "meridiani"/"axal i meridiani", "7 dRe"/"axal i 7 dRe", "marTal i gazeTi", "ganaxl ebul i iveria"; Jurnal ebi _ "aril i", "imij i", "sarke", "Tbil isel ebi") da Sesabamis literaturas.

Cveni presa, j erj erobiT, ar izl eva imis saSual ebas, rom erTmaneTisagan mkveTrad gavmij noT **sazogadoebriv-pol itikuri** da **bul varul i** gamocemebi, an romel ime gamocemas Tamamad vuwodoT **avtoritetul i**, **gavl eniani**, **akademiuri**, **sol iduri** (am SemTxvevaSi mxedvel obaSi gvaqvs ara mxol od romel ime cal keul i gamocemis profesiul i done, aramed misi tiraJic, gavrcel ebis areal ic da sxva parametrebi, romel ic erTianobaSi qmnis mis mimarT sazogadoebis Sesabamis damokidebul ebas).

sadiseratio naSromSi "saxis lingvisturi realizacia sagazeTo komunikaciaSi" (sakvl ev masal ad gamoyenebul ia 1998-2006 wl is britanul i da qarTul i gazeTebi), avtori, Tornike gogol aSvil i, ase aj gufebs qarTul presas: **avtoritetul i** ("saqarTvel os respubl ika", "Tbil isi", "24 saaTi", "axal i epoqa"), **bul varul i** ("yovel kvireul i qronika", "idumal ebis samyar o", "rao-rao", "es sainteresoa") da **Sual eduri** ("rezonansi", "al ia", "axal i Taoba", "asaval -dasaval i", "axal i era"). (13, 4) amasTan, aRniSnavs, rom saqarTvel oSi ara gvaqvs gavl eniani gamocemebi, britaneTSi ki ar aris Sual eduri gazeTebi. SeiZl eba gansazRvreba "Sual eduri" marTl ac mivusadagoT im gamocemebs, roml ebSic aRreul ia sazogadoebriv-pol itikuri gamocemebisa da bul varul is standarti, Tematika, stili, masal ebis mowodebis forma da a.S. magram verdaveTanxmebiT Tornike gogol aSvil s, romel ic erT kategoriaSi aqcevs, magal iTad "rezonansa" da "asaval -dasaval s", an avtoritetul gazeTad miicnevs gazeT "Tbil iss", romel ic sociol ogiuri gamokitxvebis mixedviT zogj er pirvel oceul sic ar xvdeba (kitxvadobis, ndobis da a.S. mixedviT). amasTan, misi kl asifikaciis areal Si saertod ar moeqca iseTi gazeTebi, rogoric: "kvis pal itra", "j orj ian Taimsi", "dil is gazeTi", "axal i versia", "xval indel i dRe", "mTavari gazeTi" da a.S.

Cveni sadisertacio naSromis mizani da sagani ar yofila am mimarTul ebiT kvlevis warmarTva, magram am sakiTxze yuradRebas vamaxvil ebT imdenad, ramdenadac saWiro iyo mogveZebna kriteriumi saanalizo gamocemaTa kl asifikaciisaTvis _ sazogadoebriv-politikur TematikasTan maTi mimarTebisa da Sesabamisobis mixedviT. amgvar kriteriumad avircieT maTi interesebis areal Si sazogadoebriv-politikuri Temebis primati (es, ra Tqma unda, yvel as Tanabrad ar exeba); rac Seexeba Cveneul gansazRvrebis _ **“sainformacio amindis Seqmnel i gamocemebi”**, romel sac xSirad viyenebT naSromSi, es ukve gul isxmobs ara yvel a zemoaRniSnul, 20-ze met gamocemas, aramed imaT, roml ebic Sesabamis etapze reitingul i Skal is Tundac pirvel aTeul Si figurirebdnen da, Sesabamisad, upiratesoba hqondaT sazogadoebaze zemoqmedebisa da saTanado sainformacio ganwyobis Sesaqmnel ad. xolo **“masmediis fl agmanebSi”** vgul isxmobT maRal reitingul gamocemebs (zogan, Sesabamis kontekstSi, plus, tel ekompania “rustavi 2”-sac, romelic 2000-2003 wl is tel ereitingebSi erTpirovnul i lideri iyo).

sainformacio suraTisa da sainformacio rezonansis garkveul i kanonzomierebis dasadgenad, SedarebiSTvis viSveliebdit qarTul i tel ekompaniebis sainformacio produqciasa da onlain-mediis meSveobit _ ucxouri mediis gamoxmaurebas saqarTvel oSi mimdinare procesebze.

rac Seexeba 2000-2005 wl ebis qarTul i presis Ziritadi sazogadoebriv-politikuri aspeqtebis gansazRvras: CvenTvis TviTmizani ar yofila disertaciaSi mocemul i aspeqtebis kvleva; piriqit, am aspeqtebis prioritetul oba gamoikveTaswored kvlevisa da anal izis procesSi. xazgasmit unda arvniSnoT, rom es, ra Tqma unda, ar aris presis aspeqtebis sruli (da srul yofili) suraTi. SevecadeT, paralebi dagveZebna am mimarTul ebit Tanamedrove qarTul i presis Sesaxeb Seqmnil samecniero kvlewebSi (pirvel yovl isa, mxedvel obaSi gvaqvs sadisertacio naSromebi).

filol ogiis mecnierebaTa kandidatis samecniero xarixis mosapovebl ad Seqmnil i ioseb Wumburizis naSromi _ **“Tanamedrove qarTul i presis Ziritadi tendenciebi”** swored Cveni sakvlevi periodis identur periods exeba (2000-2006 wl ebi). misi naSromis Sinaarsi: *“ilias gza da mTavari Temebi”*; *“gazeTis pirveli gverdi”*, *“interviu _ gabatonebuli Janri”*, *“ena da stili. publicisturi ostatobis zogierTi sakiTxi”*, *“vardebis revolucia” da qarTul i presa*” da Tavad kvleva, cxadyofs, rom aq aris mcdel oba araxol od presis tendenciebis, aramed, Jurnal isturi ostatobis kvlevisac. Cveni interesis sagani am naSromTan mimarTebaSi iyo _ Tanamedrove presis

ZiriTadi tendenciebidan ra moeqca kvlevis yuradRebis areal Si. ilia WavWavaZis mier dasaxuli orientiri _ **“mamuli, ena, sarwmunoeba”**, rogorc WumburiZe askvnis sakvl evad SerCeuli sami gazeTis magaliTze, **ar qceula Tanamedrove presis mTavar Temebad** (raSic savsebit veTanxmebiT), sxva ZiriTadi Tema (Tu ar CavTvl iT “vardebis revolucias”) naSromSi ar ikveTeba, ramdenadac Semdgom mkvlevaris interesi inacvl ebs Jurnal isturi ostatebis sferosken. (76)

Cveni sadisertacio naSromis areal Si moqceuli presis Seswavi am gamokveTarandenime ZiriTadi aspeqti, romelic figurirebs mTel saanalizo periodSi; pirvel yovlisa, mudmivi yuradRebis centrSi: **saxel isufli obrZolebi, destabilizaciis Tema, sagareo faqtorebis gavlena qveynis cxovrebase** (saqarTvel o-ruseTi-aSS), **saarCevno kompaniebi, “vardebis revolucia” da misi Semdgomi rezonansi** da a.S. xazgasmiT arvniSnavT, rom mxedvel obaSi gvaqvs ara qveynis sazogadoebriv-politikuri aspeqtebis asaxva presaSi, radganac qveynis sazogadoebriv-politikuri cxovrebis romelime umniSvnel ovanesi aspeqti Sesazloa arc iqces presis mTavar aspeqtad da piriqit.

amTavitve unda Sevisnot, rom mediis prizmaSi gatarebuli umniSvnel ovani Tu umniSvnel o movlenebi ZiriTadad mainc saxel isufli obrZolebis konteqstSi ganxil eba. am Tval sazrisiT erTmaneTTan mWidrokavSirSi saxel mwifos, xelisuflebis, prezidentis, postSevardnaZistuli periodis, politikuri speqtris, kancelaria-parlamentis urTierTmimarTebis, saarCevno bataliebisa da sxva sazogadoebriv-politikuri Temebis mediaaqcentebi; konfliktur regionebtan _ afxazetsa da e.w. samxreT oseTTan dakavSirebuli sainformacio sababebic umeteswilad swored politikur bataliebs ukavSirdeba. arc qveynis orientaciisa da sagareo urTierTobebis tematikaa dazrveuli politizebisa da personificirebis tendenciisagan. amdenad, saWi rod mivinciet disertaciis calke TavSi gagvemaxvilebina yuradReba saxel isufli obrZolebze, rac arsebitad ganapirobebda qveynis sazogadoebriv-politikuri vitarebis diskurss presaSi. aseve, naSromis yuradRebis areal Si movaqciet destabilizaciuri procesebi, romelic xSir SemTxvevaSi arc ganvitarebul a, magram sainformacio fonis Semzadeba aqtiurad mimdinareobda (magaliTad, “saxel mwifo gadatrialebis” scenarebis ganvitareba, pankisSi ruseTis intervenciis safrTxe da a.S.)

miuxedavad imisa, rom sadisertacio Tema Titqmis 5,5 wels moicavs da 25-ze meti gamocemis mixedvit Seqmnil suraTs, winamdebare naSroms ara aqvs

srul i da, miT ufro, qronol ogiuri, suraTis Seqmnis pretenzia. Cveni mizani iyo yuradRebis areal Si mogveqcia is ZiriTadi aspektebi, romel Ta erTad Tavmoyra, Cveni azriT, ara mxol od presis, aramed, garkveul wil ad, qveyanaSi mimdinare tendenciebsac asaxavs. sagul isxmoa erTi garemoebac: sadisertacio TemaSi warmodgenil i presa, ZiriTadad, Seswavi il ia Tanmimdevrul ad, imave 2000-2005 wl ebSi; presis publikaciebis, da, saerTod, am wl ebis qarTul i masmediis bevri aqcenti da maTze dayrdnobiT ganviTarebul i prognozebi, drois axl andel i gadasaxedidanac marTebul i Cans; es garemoeba, vfiqrobT, ufro zrdis presis kvlevis mniSvel obas saqarTvel osaTvis am umniSvel ovanesi periodis Seswavi isa da gaazrebisaTvis.

Tavi I

ramdenime zogadi Strixi mediis arsis da qarTul i presis daxasiaTebisTvis

- masobrivi komunikaciisa da masmediis Taobaze

Tanamedrove masmediis bunebisa da specifikis, misi funqciebis Camoyal ibebisaTvis arsebiTia misi arsis gaazreba ara mxol od masobrivi komunikaciebis Teoriis, aramed, zogadad, postindustiul i/postmodernistul i epoqis paradigmebis kontekstSi. gaazreba imisa, Cvens Tval win rogor Caanacvl a material isturi real oba virtual urma; rogor Sei cvl a urTierTmi marTe ba marketingul i urTierTobebis ganmsazRvrel ma komponentebma (moTxovna produqtze ukve mniSvnel ovanwil ad emyareba ara aucil ebl obasa da saWiroebas, aramed Tavad marketingul i komunikaciebis mier warmoSobil moTxovnil ebas).

mosazreba gl obal izaciis periodis masobrivi komunikaciis yovl isSemZl eobis Taobaze, Cveni azriT, TandaTan miTiur saburvel Si exveva. miuxedavad imisa, rom masobrivi komunikaciis arsis kvl eva Cveni kompetenciisa da sadisertacio Temis fargl ebs scil deba, mocemul i periodis presis anal izis marTe bul obas mniSvnel ovnad ganapirobebs zogadad Tanamedrove sainformacio sivrcis Tavisebureba da masmediis SesaZl ebl obebi. amdenad, SevecdebiT mokl ed mimovixil oT is ZiriTadi maxasiaTebi ebi, romel Ta gaazreba warmodgenas gviqmniS Tanamedrove mediis bunebasa da daniSnul ebaze; amasTan, garkveul wil ad gvexmareba Cvens real obaSi mimdinare procesebis axsnasa da gacnobi erebaSi.

presis funqciis gansazRvrisas SevecadeT SeZl ebidagvarad Tavi mogveyara tradiciul i Sexedul ebebisa da SedarebiT axal i gansazRvrebisaTvis. Tu pirvel i nakadi presas masobrivi informaciis, Jurnal istikis sistemis Semadgenel nawil ad miicnevs, meore _ masobrivi komunikaciis saSual ebaTa nawil ad. marTalia, cneba "masobrivi" orivegan figurirebs da "informaciis" cnebac "komunikaciis" fundamentia, magram zogierTi mkvl evari maT Soris mkveTr mij nas avl ebs, zogi ki identur, an TiTqmis identur cnebebad miicnevs. (15; 21; 22; 57; 66; 67)

"media, masmedia, masobrivi informaciis saSual ebani da masobrivi komunikaciis saSual ebani umeteswil ad paral el ur cnebebad gamoiyeneba", _ aRniSnul ia revaz surgul aZisa da el dar iberis wignSi "masobrivi komunikacia" (66, 21), romel Sic Sej erebul ia masobrivi komunikaciis Tanamedrove Teoriebis ZiriTadi koncefciebi, _ "termini "masobrivi komunikaciis saSual ebani" ufro srul ad gamoxatavs Tanamedrove presis, radiosa da tel eviziis social ur funqciebs, Tumca, angariSgasawevia is mosazrebac, rom "Jurnal istikis" cnebas ufro "masobrivi informaciis saSual ebebi" Seesabameba. (saerTod ki, Tu bol omde l ogikuri viqnebiT, unda vaRiaroT, rom "masobrivi komunikaciis saSual ebani" ufro zogadi, saerTo cnebaa, xolo "masobrivi informaciis saSual ebani" misi is arsebiTi nawil ia, romel sac informaciis periodul i da operatiul i gavr cel eba eval eba)." (66, 21)

"riT gansxvavdeba Jurnal istika komunikaciebis sxva forme bisagan da ra aris misi Zireul i sawyisebi" _ am probl emis garkveva daisaxes amocanad 1997 wl is ivniSsi, harvardis kl ubSi Sekrebi l ma aSS-is wamyvani mediasaSual ebebis gavlenianma warmomadgenl ebma da Jurnal istikis mowinave special istebma. "probl ema is aris, rom dRes mowmeni varT Jurnal istikis gaTqvefisa komunikaciebis ufro did samyarosi. Cven unda vecadoT, rom Jurnal istika kvlav gamovyoT am didi samyarodan", _ ase Seaj ama diskusia kol umbiis universitetis profesorma j eims kerim." (34, 11-12)

Jurnal isti paata nacvl iSvili, Tavis sadisertacio naSromSi _ "qarTul i Jurnal istikis genezisisaTvis" sainteresod xsnis marSal makl uenis cnobil i formul is _ **"The Medium is the message"** _ arss (amasTan, misi Targmani _ "mediumi aris mesiji" ufro zustad gamoxatavs makl uenis koncefcias, vidre misi qarTul i Sesatyvisi _ "saSual eba aris Setyobineba"): "mediumi, anu komunikaciis saSual eba, Tavad aris mesiji (Setyobineba, ambavi, Sinaarsi) im Tval sazrisiT, rom igi gansazRvavs da gamoxatavs drois ama Tu im konkretul monakveTsi social uri organizaciis prinsips, gvevl ineba rogorc pirovnul i, ise sazogadoebrivi aRqmis generatorad. sensorul i bal ansis Secvl a xdeba Sinaarsisagan damoukidebl ad, komunikaciis erTi saSual ebidan meoreze gadasvl is Sedegad da Sesabamisad. ase, rom makl uenis es cnobil i formula SeiZl eba amgvaradac iqnas gagebul i: "masobrivi informaciis saSual eba Tavad aris informacia" da aqedan _ gacil ebiT mniSvnel ovania aris, ra informacias gawvdian, aramed is, vin gawvdis, sad, rogor, da ra saSual ebiT; da kidev ufro martivad _ forma aris Sinaarsi." (54, 19)

komunikaciis saSual ebis arsisa da gavlenis gadmosacemad makl ueni ganmartavs: **"komunikaciis saSual ebis gavlena Zieri da intensiuri xdebaswored imis wyal obiT, rom mas "Sinaarsis" saxiT eZi eva isev komunikaciis romel ime sxva saSual eba."** (magal iTad, kinofil mis Sinaarsia romani, piesa an opera). (47, 22)

am postulatis gaazreba, Cveni azriT, uaRresad mniSnel ovania araxol od mediis/masobrivi komunikaciis/masobrivi informaciis rTuli da winaaRmdgobrivi bunebis asaxsnel ad da gadmosacemad, aramed maTi daniSnul ebisa da funqciebis gansazRvrisTvisac. Tavs ufl ebas mivcemT, masmediasTan mimarTebSi makl uenis es mravl ismomcveli **"formula"** amgvarad davakonkretoT _ Jurnal istika (misi ganStoebebiT) isevea masobrivi komunikaciis saSual ebebis Sinaarsi, rogorc rekl ama, garTobis industria da a.S. aqedan gamomdinare, advili asaxsnel ia da al ogikurad aRar moCans **"Jurnalistikis gaTqvefa komunikaciebis ufro did samyaroSi"**, masobrivi informaciis saSual ebaTa mTavar funqciad garTobis miCneva da sxva amgvari daskvna Tu Tval sazrisi, romel Ta erTi nawilis moxmoba Cvens naSromSic vcadeT; radgan am fonze ufro marTebulia gaanalizeba, ganvitarebis radiadiazee qarTuli presa, Sesabamisad _ misi perspeqtivis gaazrebac.

masmediis SesaZlebl obebze, mis funqciebsa da zemoqmedebis xarisxe msjel obisas isev makl uens moSveliebt. wignSi, **"mediis gageba"**, igi wers, rom papi pius XII did mniSnel obas aniWebda komunikaciis Tanamedrove saSual ebaTa seriozuli kvlevis aucilebl obas. 1950 wels mas ubrZanebia: **"gadaWarbebuli ar iqneba Tu vitviti, rom Tanamedrove sazogadoebis momavali da misi Sinagani cxovrebis stabiluroba didwil adaa damokidebuli wonasworobis SenarCunebaze _ komunikaciis saSual ebaTa teqnukur simZi avreebsa da adamiனி individualur aRqmas/reaqcias Soris."** (47, 25) makl uenis komentariT, saukuneebis manZilze am wonasworobis SenarCunebis uunaroba, **komunikaciis saSual ebaTa zemoqmedebis qvecnobierad da morCilad miReba adamianebs maT "ukedlebo tyvebad"** aqcevda. (46, 181)

sazogadoebasa da individze masobrivi komunikaciis totaluri zemoqmedebis damkvidrebuli Sexedul ebis paral el urad, mkvl evarebi (sociol ogebi, fsiqol ogebi, fil osofosebi, kul turol ogebi...) sul ufro metad amaxvil eben yuradRebas ukuprocesze, masobrivi komunikaciis **demasi fikaciis tendenciis** gaCenaze (samomavl od, ufro gaZlierebaze)

elvin tofleri, cnobili amerikeli sociol ogi da futurologi (Tavdapirvel ad, Jurnal isti) Tavisi naSromis _ **"mesame tal Ris"** erT-erT Tavs

swored ase asaTaurebs _ "masobrivi informaciis saSual ebaTa demasifikacia". tofl eri ayal ibebs axal i, mesame tal Ris zeindustriul i civilizaciis (pirvel i tal Ra _ agrarul i civilizacia, meore _ industriul i) niSnebs, gamowvevebs, safrTxebs... es civilizacia ukve radikal urad cvl is industriul i civilizaciis masobrivi informaciis saSual ebaTa mier masobriv cnobierebaSi Canergil unificirebul saxeebs/xatebs da qcevis standarteb. magal iTad, videoTamaSebi ara mxol od angrevs tel eauditoriis masivs, aramed milionobiT adami ans aswavl is tel evizorTan TamaSs, misTvis "pasuxis gacemas", masze zemoqmedebas. es erTgvari varjiSia, romel ic el eqtronul samyarosi cxovrebiSvis gvamzadebs. am procesSi informaciis pasiuri mimRebidan adami ani informaciis gangzavni/gadamcemi xdeba da axl a is manipul irebs tel evizoriT. video ki TiToeul momxmarebel s saSual ebas aZl evs Tavadiyos sakuTari produqciisa da sakuTari "saxeebis" Semqmnel i. ase rom, Zl evamosili tel eviziis tradiciul i masobrivi auditoria meCxerdeba, demasificirdeba. (68, 22-26)

tofl eris "mesame tal Ris" daveridan or aTeul wel ze meti gavida. masobrivi informaciis saSual ebebi j er isev inarcuneben aqTual obas, magram yvel a sasicocxlo sferos kompiuterizacia, interneti marTl ac TandaTan aRrmavebs maT demasifikacias. komunikativistebi da Jurnal istikis mkvl evarebic varaudoben, rom moTxovnil ebebi Cveulebriv masobriv informaciul saSual ebebze TandaTan Semcirdeba da adgil s dauTmobs **individuos** ufro daxvevil interaqtur saSual ebebs; rom axal i teqnologi ebis bazaze warmoqmnil i **multimedia** (romel ic SeiTavsebs Jurnal - gazeTebis, tel eviziis, radios, qsel uri gamocemebis SesaZl ebl obebs) adami ans saSual ebas miscems mocemul momentSi Tavadi SearCios da mi iRos misi interesis da saWiroebis Sesabamisi informacia, teqsti, gamosaxul eba _ beWduri, vizual uri Tu xmovani. (66, 21; 15, 267-271)

XIX saukunis SuaxanebSi bal zaki werda: "**Jurnal izmi... Tanamedrove sazogadoebis religiaa**"; "...Cven, RmerTi mefistofelis namdvil ma mimdevrebma, **Ij ariT aviReT sazogadoebrivi azris SeRebva...**" (4, 66-68). faqtobrivad, am ironiul i fraziT bal zakma Jurnal istikis/masmediis is umTavresi funqcia Camoayal iba, romel sac mTel i am saukunenaxebris ganmavl obaSi aqTual oba ar daukargavs, oRondac transformirdeboda _ sazogadoebrivi azris Seqmna/warmarTva/manipul ireba...

masmediis funqciebis gansazRvrisas TiTqmis yvel a Tval sazrisSi saerToa postul ati, rom media unda emsaxurebodes sazogadoebas. adami ani

ufl ebaTa dacvis evropul ma sasamarTI om daadgina, rom presis Tavisufl ebas sagangebo dacva sWirdeba, imisaTvis rom mas hqondes saSual eba Seasrul os "sazogadoebrivi guSagis sasicocxl od aucil ebel i roli" da "gavr cel os sazogadoebrivi interesis Semcvel i informacia." (35, 164)

gazeTebis msofli io asociaciis kvlevisa da informaciis marTvis ganyofil ebis direqtori, tatiana repkova, masmediis funqciis gansazRvrisas, sazogadoebis "modaraj e nagazis" (repkovas wignSi, "nagazis" nacvl ad, "ZaRI i" gvxdება; al baT, Targmanis xarvezia, _ I.k.) rols ase akonkretebs: "presisgan, romel sacxel isufl ebis meoTxe sayrdens uwodeben, elian, rom is meTval yureobas gauwevs xel isufl ebis sakanonmdebl o, aRmasrul ebel da sasamarTI o Stoebs (Sesabamisad _ parlaments, mTavrobasa da sasamarTI os) da maT mier xel isufl ebis arakeTil sindiserad gamoyenebis nebi smier SemTxvevas gamoamzeurebs." (62, 7-8)

mediis frangi mkvlevari, klod-Jan bertrani masmediis eqvs funqcias gamoyofs:

1. **meTval yureoba** (mediis funqciaa informaciis moZieba, gafil tvra, gaanalizeba, interpretireba da Semdgom misi gavr cel eba yvel asaTvis gasagebenaze. kerZod, mediam arCevnebs Soris drois interval Si Tval yuri unda adevnos sami politikuri saxel isufl o Stos (aRmasrul ebel i, sakanonmdebl o da sasamarTI o) saqmianobas);
2. **sazogadoebrivi komunikaciis uzrunvel yofa** (media wadmoadgens sajaro forums debatebisTvis);
3. **msofli os axali ambebiT uzrunvel yofa;**
4. **kul turis gavr cel eba;**
5. **garToba;**
6. **gayidva** (media reklamis gavr cel ebis mTavari saSual ebaa). (11, 23-25)

amerikeli politologebi, wignis _ "amerikuli demokratiis" avtorebi (geneT janda, jefri m. beri, jeri gol dmeni) miCneven, rom "masobrivi saSual ebebis mTavari funqcia garTobaa. Tumca, isini, aseve, asrul eben politikur funqciebs: gadmoscemen axal amebes, ukeTeben maT komentars, gavlenas axdenen moqal aqeta Sexedul ebebze, politikur dRis wesrigze da mosaxleobis politikur social izaciaze." (77, 151)

mokled SevCerdebiT masmediis rolze samTavrobo komunikaciaSi. "aRmasrul ebel i xel isufl ebis sazogadoebasTan urTierTobis germanul model Si" erT-erTi qveTavi aseba dasaTaurebuli _ "marTva Tanamedrove masmediis pirobebSi", rac TavisTavad mianisnebs imaze, rom media ganixil eba

ara samTavrobo komunikaciis konteqstSi, aramed piriqit _ samTavrobo komunikacia ganxil eba mediis konteqstSi: "msofl ioSi mmdinare yvel a saj aro movl ena mediis mier muSavdeba, amitom **pol itikis monawil eni cdil oben pol itikuri sinamdvil is medial ur konstruqciasa da misi TamaSis wesebs mi esadagon.**" (3, 10) aqve gansazRvrul ia mediis funqcia saj aro azris Camoyal ibebaSi: "... **media pol itikuri monawil eebisa da komunikaciis simbol ur garemos qmnis: agebs pol itikur real obas,** romel ic Tanabrad Tval saCinoa, rogorc moqal aqeebis, ise pol itikuri monawil eebisTvis da yovel dRiur kontakts amyarebs pol itikasTan. pol itikosebi, biurokratebi, interesTa gamomxatvel ebi, **erTmaneTs mediis saSual ebiT swavl oben... media adgens standartS, roml is mixedviTac moqal aqeebi pol itikur monawil eebS afaseben.**" (3, 11-12)

saxel mZRvanel oSi _ "saparl amento kontrol i usafrTxoebis seqtorze: principebi, meqanizmebi da praqtika" (parl amentTaSorisi kavSirisa (IPU) da SeiaraRebul Zal ebze demokratiul i kontrol is Jenevis centris (DCAF) mier gamocemul i) ganxil ul ia mediis damokidebul eba **usafrTxoebis seqtoris mimarT** da parl amentis mier mediis faqtoris gamoyenebis mniSvnel oba; aRniSnul ia mediis wvl il i **xel isuflebis sami Stos gakontrol ebaSi,** misi gavlena saj aro debatebis Sinaarsisa da sakiTxebis prioritetul obis gansazRvraSi da a.S. movixmobT citatas, romel ic gansakuTrebiT sayuradReboa saqarTvel os real obisTvis: "**im qveynebsi, sadac media damokidebul ia samTavrobo institutebze, igi gacil ebiT ufro xSirad xdeba mmarTvel Ta propagandistul i miznebis msxverpl i.** amgvar viTarebaSi media ar war moadgens usafrTxoebis seqtorze demokratiul i kontrol is da gamWvirval obis uzrunvel myof erT-erT instruments." (63, 39)

masmediis arsis zogadi mimoxil vis am mcdel obas davasrul ebT misi zemoqmedebis fenomenis axsnis kidev erTi rakursiT. cnobili frangi moazrovne, "postmodernis gurud" wodebul i Jan bodriari, pirvel ive wignSi "saganTa sistema" (pirvel ad gamoica 1968 wel s), mTli anad **masmediis zemoqmedebis "specifiur l ogikas" rekl amis zemoqmedebis identurad miicnevs** da mas "Tovl is papis" l ogikas/fenomens uwodebs: Cven gwwams ara rekl amirebul i saqonl is Rirseba, aramed gwwams rekl ama, romel ic Cvens darwmunebas cdil obs. momxmarebel ze gadamwyvet zemoqmedebas axdens ara rekl amis ritorikul i an informaciul i diskursi saqonl is RirsebaTa Sesaxeb; individi mgrZnobiarea im naboZebi mZrunvel obisa da dacul obis farul i motivebis mimarT, romel sac "sxvebi" icenen misi darwmunebisa da

gadabi rebi sTvis. aqedan momdinareobs rekl amis/masmediis savsebiT real uri qmedi Toba _ misi l ogika ara mxol od STagonebis da refl eqsis l ogikaa, aramed aranakl eb mkacri l ogika rwenisa da regresii s. (9)

Cveni azriT, "regresia" am konteqstSi moxmobil ia ara "ukusvl is", aramed im mniSvnel obiT, roml iTac igi stil istikaSi aRniSnavs si tyvaTa ukuwyobas: anu, rekl amirebul saqonel s vyidul obT ara imitom, rom rekl amam dagvarwmuna mis RirsebebSi, aramed, imitom rom "gvwams rekl ama, romel ic Cvens darwmunebas cdil obs". igive exeba masmediis zemoqmedebasac; mis produqcias _ informacias, movixmarT da vendobiT ara imitom, rom eWvmiutanl ad gvj era yvel a informaciis, aramed imitom, rom gvwams masmediis, "romel ic Cvens darwmunebas cdil obs".

TiTqos paradoqsia, rom im viTarebaSi, roca momxmarebel s ar sj era rekl amis, icis misi mzakvrul i xasiaTi, is mainc yidul obs rekl amirebul saqonel s; ufro metic, rekl ama mas ucens moTxovnil ebas (Sesabamisad, moTxovnasac) iseT saqonel ze, romel ic xSirad arc saWiroa misTvis, arc aucil ebel i da arc xel misawvdomi. Tvisobrivi gansxvaveba marTI ac ar aris masmediasTan mimarTebaSi _ mas akritikeben, ar endobian, ician, rom umeteswil ad misi informacia emyareba subieqtur intpretaciebs da ara ambis/movl enis amsaxvel faqtebs, magram, miuxedavad amisa, araTu moixmaren masmediis produqts, aramed, cnobierad Tu qvecnobierad, emorCil ebian kidec sainformacio inJineriit model irebul "real obas" da Tavadac aqtiurad monawil eoben mis SeqmnaSi.

erTi mxriv, **usafrTxoebis, dacul obis SegrZneba** (9, 34), romel sac badebs informaciis fl oba da, meore mxriv, **avtoritetul i azris gavl enis, sxvaTa azris damowmebis faqtori** (73), **saTanado vel s qmnis individsa Tu masebSi masmediisadmi rwenis ganwyobis Sesaqmnel ad. e.w. avtoritetul i, gavl eniani mediis cnebac amas adasturebs: adami anebs sWirdebaT avtoritetul i dadastureba/uaryofa/koreqcia Tavianti azrebisa da Sexedul ebebisa, an, sxvaTa azrisa da Sexedul ebebis gaTval iswineba.**

- **axal i aTaswl eul is qarTul i mediis zogadi Strixebi**

disertaciis am nawil Si SevecdebiT warmovaCinoT, ra rol i ganesazRvra qarTul medias gardamaval periodSi, rogor Seesabameboda is misTvis dakisrebul funqcias; rogori iyo aTaswl eul is damdegis da "vardebis revol uciis" periodis media, ra kl iSebsa da stereotipebs qmni da am periodis

presa; ra parametrebiT ganisazRvreba, saerTod, mediis Tavisufleba da damoukidebl oba, raa saerTo da ganmasxvavebeli am Tval sazrisiT ganviTarebul demokratiessa da qarTul sinamdvil es Soris.

masmediis Tavisuflebis xarixi qveynis demokratiul obis barometrad iTvl eba; amitom, ucxoeli damkvirvebel ebi da qarTveli eqspertebic saqarTvel oSi demokratiis ganviTarebis procesis erT-erT mTavar maCvenebl ad Tavisufali mediis arsebobs asaxel ebdnen. oRondac, unda davakonkretoT, rom umTavresad cneba "Tavisufali media" gamoiyeneboda, da inerciit dRemde ase grZel deba, "sityvis Tavisuflebis" Tanabarzomier cnebad.

propagandistuli wnexis, partiuli da saxel mwifo diqtatisa da cenzurisagan sityvis gaTavisuflebis Tavdapirveli etapi, qarTul ma mediam martlac sakmaod warmatebul ad ganvlo; magram am pirvel etaps unda mohyol oda mediis mier finansuri da saredaqcio damoukidebl obis mopovebis, sityvis TavisuflebasTan pasuxismgebl obis Sexamebis, profesiuli standartebis damkvidrebis da a.S. etapebi, romlis gareSec "Tavisufali media" mxolod formaluri cneba.

saqarTvel oSi samoqal aqo sazogadoebis ganviTarebisadmi miZRvnil kvlevasi politologi giana dia iyenebs definicias "damoukidebeli media". amTavitve vityvit, rom Tavisi WeSmariti mniSvel obiT es gansazRvreba qarTul medias namdvil ad ar miesadageba da es kargad Cans Tundac sadisertacio naSromSi warmodgenili presis analiziTac. Tumca, igi gamoxatavs gansxvavebas sabWoTa da postsabWoTa periodis saqarTvel os (anu, deklariirebul ad damoukidebeli) medias Soris da, rogorc Cans, am Sinaarss deben masSi qarTveli Tu ucxoeli Semfasebeli.

giana dia aRniSnavs, rom: **"damoukidebeli media**, iseve rogorc arasamTavrobo organizaciebi, saqarTvel oSi damoukidebl obis da demokratiuli institutebis ganviTarebasTan erTad Seiqmna. rogorc erTis, ise meoris Casaxva parael urad xdeboda 1980-iani wlebis bol odan. **maTi warmateba saqarTvel oSi, erTi mxriv, usual od damoukidebulia liberaluri institutebis ganviTarebis doneze; meore mxriv ki, amgvare ganviTarebis umTavresi indikatoria.** rodesac bol o 10-15 wliS manZilze saqarTvel oSi demokratiis ganviTarebis Sedarebit warmatebebze I aparakobdnen, upirvel es yovlisa, swored mediisa da mesame seqtoris ganviTareba mohyavdaT amis yvelaze Tval saCino sabuTad. meore mxriv, rodesac "vardebis revoluciis" Semdeg gaxSirda wuxilebi imis gamo, rom **revoluciam demokratiis ganviTareba ki ara, misi garkveuli Sesusteba moitana, amis erT-erT Ziritad**

gamoxatul ebas swored mediaSi pl ural izmis Sesustebasa da mesame seqtoris aqtivobis da rol is daqvei TebaSi xedaven." (56, 48)

"vardebis revol uciis" Semdgom periodSi, marTI ac, erTgvarad damuxruWda qarTul i masmediis ganviTareba. "vardebis revol ucia", qveynis demokratiul i ganviTarebisa da dasavl uri Rirebul ebebis damkvidrebis ufro maRal fazaSi gadasvl is dekl arirebiT, am procesisTvis stimulis mimcemi da xel isSemwyobi unda gamxdariyo. magram moxda piriqiT. Tumc, pl ural izmis Sesusteba, razec gia nodia amaxvil ebs yuradRebas, tel emediis magal iTze ufro Tval Sisacemia. **presam** (miuxedavad imisa, rom "vardebis revol uciis" Semdeg, sxvadasxva mizeziT, drois garkveul i interval iT, daixura iseTi Tval saçino gazeTebi, rogoric iyo "dil is gazeTi", "axal i epoqa", "mTavari gazeTi", "xval indel i dRe"), **tel eviziasTan SedarebiT, mainc SeZl o garkveul i mraval ferovnebis da sakuTari poziciis Senarçuneba.**

amdenad, saanal izo periodis presa pirobiTad SeiZl eba gavyoT "vardebis revol uciamde" da "vardebis revol uciis" Semdgom periodad. Tumc, es dayofa ar iqneba mxol od pirobiTi. Jurnal isti ia anTaZe (roml is anal itikuri publ ikaciebi gamorçeul ia qarTul mediaSi), ayal ibebs arsebiT gansxvavebas, gamoxatul s xel isuflebis, mediasaSual ebis mfl obel isa da Jurnal istebis urTierTmimarTebis Sevl iT: "revol uciamde ramdenime wl iT adrec da revol uciis dReebSic **mediamfl obel i** dainteresebul i iyo korufciaSi Cafl ul i, dauZl urebul i xel isuflebis real uri saxis çvenebiT da **Jurnal istebisagan iTxovda simarTI es da mxol od simarTI es.** maSin Jurnal istebi, Taviant mediamfl obel Tan erTad, qmnidnen Sekrul gunds, romelic Tavdauzogavad utevda xel isuflebas. **Tu warmovidgenT samkuTxeds, wveriT zeviT, xel isufleba swored am wverze iyo ganTavsebul i, mediamfl obel i da Jurnal istebi ki qveda or kuTxeSi iyvnen "gamagrebul ni" erTmaneTis gverdiT da erTiani Zal iT ebrZodnen SevardnaZes Tu mis garemocvas.**

revol uciis Semdeg samkuTxedi amoyiravda da daeSva wveriT qveviT. **zeda or kuTxeSi erTmaneTis gverdiT moxvdnen xel isufleba da mediamfl obel i, qveda wverSi ki armoçnda daucvel i Jurnal isti, romel sac es ori didi Zal a _ erT gundad gaerTianebul i xel isufleba da mediamfl obel i _ gausaZl is tvirTad daawva mxrebze."** (1, 15)

*

mocemul i periodis presis daxasiaTeba ar iqneba marTebul i misi winare periodisagan gancal kevebiT. "80-iani wl ebis bol os da 90-iani wl ebis

dasawyisis **presaSi sityvis Tavisufl eba ZiriTadad pol itikuri movl enebis kritikul gaSuqebaSi gamoixata** da 1997-98 wl ebande aseTad darCa. Tumca, **gaCnda yviTel i presac, magram pol itikuri da yviTel i presa erTmaneTSi ar areul a**", _ gigi TevzaZe am mosazrebi ganviTarebis sas eyrdnoba giga bokerias, givi TargamaZisa da l evan ramiSvil is naSroms _ "saqarTvel os presa 90-ian wl ebSi. nabiji Tavisufl ebisaken". (24, 21). gigi TevzaZe, rogorc samoqal aqo seqtoris erT-erTi aqtiuri warmomadgeneli da, am SemTxvevaSi, demokratiul inovaciaTa centris mier Catarebuli kvlevis (presaSi profesiuLi standartebisa da eTikuri normebis dacvis ZiriTadi tendenciebi) monawile da Semajamebeli statiis avtori, analizebs postsabWoTa presis etapebs _ **samoqal aqo sazogadoebis garemodan → biznes garemoSi → saxel isufl o sivrceSi**. movixmobT vrcel citatas, romelic kargad axasiaTebis 90-iani wl ebis miwurulisa da 2000-ianis damdegis qarTul presas.

"paradoqsia, rom 1990-1998 wl ebSi gazeTebis tiraJi Semcirda. Tuki 80-iani wl ebis bol os yvel aze popul aruli gazeTis "dronis" dRiuri tiraJi 30 aTass aWarbebda, 98 wl isaTvis saqarTvel oSi gamomavali yvel a gazeTis dRiuri tiraJi erTad 20-25 aTass Zl ivs Seadgenda. am paradoqsis axsna SesaZl ebel ia SemdegSi mdgomareobdes: **presam daaRwia Tavi komunisturi xel isufl ebis diqtats da social uri niSa im dros Camoyal ibebis procesSi myof samoqal aqo sazogadoebaSi ipova**. es periodi (1990-1998) gamoirCeva demokratiuli presis ganviTarebis xel Semwyobi grantebiT, treningebiT. rogorc saqarTvel os samoqal aqo sazogadoebam, aseve demokratiuli qveynebis mTavrobebma yvel aferi gaakeTes imisaTvis, rom saqarTvel os beWdviTi media samoqal aqo sazogadoebis nawili gamxdariyo. (24, 21-22)... Sedegad, **97-98 wl ebSi mivireT mciretiraJiani, magram demokratiuli pol itikuri presa, romelic erTmniSvel ovnad aRiarebda demokratiul Rirebul ebebs da samoqal aqo sazogadoebis ganuyofeli nawili iyo**... gamomdinare samoqal aqo sazogadoebis simciridan, SeuZl ebel ic iyo meti tiraJis mol odini gvqonoda. amitom, aqtual urad iqca **beWdviTi mediis biznesad qcevis sakiTxi**. demokratiis erT-erTi mTavari gamowveva dRevandel saqarTvel oSi is aris, rom **vera da ver moxerxda biznesis gamoyvana xel isufl ebis garemodan** da samoqal aqo sazogadoebis nawil ad qceva... beWdviTi mediis ganviTarebaSi es procesi sagranto dabandebis Semcirebit da pol itikuri (pol itikosebis) kapitalis gazrdiT gamoixata... **samoqal aqo sazogadoebis garemodan biznes garemoSi moxvedrili beWdviTi media saxel isufl ebo sivrceSi aRmoCnda**." (24, 24)

swored beWdviTi mediis biznesad qcevis procesma gaaCina qarTul presaSi **“mraVal pol arul i” gazeTebi**, rac srul iadac ar niSnavs pl ural istur wonasworobas. rogorc g.TevzaZe wers, “es gamoixateboda ara imiT, rom erT gazeTSi urTierTsawinaaRmdego fil osofiis mqone statiebi i beWdeboda, aramed imiT, rom erTsa da imave gazeTSi sxvadasxva stil isa da paTosis statia erTmaneTis gverdiT iyo moTavsebul i _ **dawyebul i anal itikuriT, damTavrebul i srul iad “yviTel i” weris stil iT...** gansxvavebul i stil i ara erTi gazeTis, aramed erTi statiis fargl ebSi airia. gazeTis magivrad, sagazeTo statia gaxda mraVal pol arul i da pol idiskursul i.” (24, 22-23)

Sedegad, gazeTebis mraVal ricxovnebis miuxedavad, ver Camoyal ibda mraVal pol arul i presa; cal keul i gazeTi gaxda erTbaSad yvel a saxis mkiTxvel ze gaTvl il i (oRondac, stiqiurad, zogadad auditoriisa da mkiTxvel Ta kategoriis moTxovnil ebaTa Seswavl is gareSe). profesional izmis deficitis pirobebSi, mkiTxvel Ta yuradRebis mizidvas presa sensaciuri Seferil obis publ ikaciebiT, skandal ebiT, e.w. kul uarul i informaciebiT cdil obda. amasTan, erTi mxriv, presaSi pol itikuri (pol itikosebis) kapital is dabandebam, meore mxriv, gazeTebis gayidvisa da tiraJis gazrdis aucil ebl obam, **maqsimal urad gazarda presis pol itizebis xarisxi da igi arsebiTad xel isufl ebisatvis brZol is interest dauqvemdebara.** kul turol ogi l el a iakobiSvil i aRniSnavs, rom 2003 wl amde gacil ebiT adre **“qarTul i kul turis reJimi pol itikur batal iebze gadaerTo”**, xol o 2003-is noembris satel evizio sanaxaobebma “sainformacio uzrunvel yofis iseTi srul yofil eba SemogvTavaza, Tavad informaciul i civilizaciis Semoqmedsac rom SeSurdeboda.” (26, 33-39)

es Sefaseba presasac kargad esadageba, im gansxvavebiT, rom mas, tel eviziasTan SedarebiT, zemoqmedebis nakl ebi efeqti da areal i aqvs; Tumc, saerTo j amSi, presam, tel eviziasTan unisonSi, Seamzada ni adagi postSevardnaZistul epoqaSi “xaverdovani” gadasvl isTvis; Semdgom ki tel e da beWduri mediis gzebi erTmaneTs sagrZnobad dascil da.

“vardebis revol uciis” Semdeg presaSi gaCnda terminebi **“satel evizio mmarTvel oba”, “tel exel isufl eba”**, rac pirdapir mianiSnebs imaze, rom axal i xel isufl eba (pirvel rigSi _ prezidenti) warmatebiT iyenebs tel eviziis SesaZl ebl obebs piarisa da propagandistvis; meore mxriv, presa permanentul ad aprotestebis tel emediis prioritetul obasa da beWduri mediis ignorebas. “dil is gazeTis” mTavari redaqtori, manana kartoZIA, bol o nomris

saredaqcio statiaSi, "kiTxvisunariani xel isufli ebisa da yidvisunariani mkiTxvel is" survil iTa da imediT daemSvidoba mkiTxvel s. gazeT "al ias", l ogos gverdiT, wamZRvarebul i aqvs prezident mixeil saakaSvil is si tyvebi "pirdapir minda giTxraT gul wrfel ad, rom me qarTul gazeTebS TiTqmis ar vkiTxul ob... samwuxarod, maTi done, didi iSviaTi gamonakl ise bis garda, Zal ian dabal ia." (2005 wl is dekemberi)

isic unda aRiniSnos, rom tel emediisadmi xel isufli ebis "gansakuTrebuli damokidebul eba", ZiriTadad, misi Tavisufli ebis areal is maqsimal ur SezRudvasa da kontrol Si gamoixateba, presas am mxriv meti Tavisufli eba aqvs, magram, mwiri material uri resursebiT uxdeba arsebobisaTvis brZola. "vardebis revol uciidan" sami Tvis Semdeg, presaSi gamoqveynda gazeTebis msofli o asociaciis mimaRTva prezident saakaSvil isadmi; masSi yuradReba maxvil deba saqarTvel oSi Jurnal istebze zewol isa da Tavdasxmis faqtebze, rac mediaSi aCens **SiSis sindroms** da, Sesabamisad, **TviTcenzuras**. asociacia del ikaturad mianiSnebs saqarTvel os prezidents Jurnal istebis profesiuli saqmianobisTvis saTanado pirobebis Seqmnis aucil ebl obaze. ("j orj ian Taimsi", "xval indeli dRe", E26 Teberval i, 2004) amave periodSi "dilis gazeTi" aRniSnavda, rom "**demokratiuli da Ria sazogadoebis l ozungiT mosuli revol uciuri xel isufli eba presisTvis TiTqmis yvel a informacias bl okavs.**" ("dilis gazeTi", 18.02.2004)

*

amgvarad, gamoikveTa konturebi, rogori iyo qarTuli mediis saxe aTaswleuli ebis mij naze, romelic umniSvnel ovanesi etapi iyo qveynisa da, Sesabamisad, mediis ganviTarebisTvis. zogadad am periodis qarTuli mediis da, konkretul ad, presis, Sefaseba da, Semdgom, saanal izo periodSi (2000-2005 wl ebi) mis ZiriTad sazogadoebriv-pol itikur aspektebze msjel oba, SeuZl ebel ia im parametrebis moSvel iebis gareSe, romli Tac, saerTod, mediis Tavisufli ebisa da damoukidebl obis xarisxi fasdeba.

Tavisufli eba da damoukidebl oba Zal ze zogadi cnebebia, magram, arsebul iTval sazrisebis Sej erebiT, swored esaa mediis demokratiul obis ganmsazRvrel i umTavresi faqtori. aRarafers vambobT imaze, rom am faqtorebis arsebobas, pirvel rigSi, qveynis demokratiuli ganviTarebis done da mediis funqcionirebisTvis arsebul iTgaremo-pirobebi ganapi robebs.

mediis Tavisufli ebisa da damoukidebl obis parametrebze msjel oba, upirvel esad, informaciuli sferos maregul irebel normatiul aqtebze (saerTaSoriso SeTanxmebebi, konvenciebi, oqmebi, konkretuli qveynis

kanonmdebl oba...) dayrdnobiT viTardeba. informaciul i samarTal i urTul es sferod iTvl eba yvel a demokratiul qveyanaSi; mediis mkvl evarebi da profesional i praqtikosebi, umeteswil ad, miicneven, rom **normatiul i aqtebi gansazRvravs mediis Tavisufl ebisa da damoukidebl obis ufl ebas**, magram real obaSi, araTu konkretul i qveynis, aramed konkretul i mediasaSual ebis SemTxvevaSic ki, uaRresad rTul ia dadgena, ras gul isxmobs Tavisufl eba da damoukidebl oba da rogor SeiZl eba misi miRweva.

gazeTebis msolfio asociaciis kvl evisa da informaciis marTvis ganyofil ebis direktori tatiana repkova, roml is gamocdil eba moicavs yofil social istur evropasi cxovrebas da Jurnal istad/redaqtorad muSaobasac da Tanamedrove mediis Teoriisa da praqtikis codnasac, erTmaneTs uxamebs mediis Tavisufl ebisa da damoukidebl obis romantikul /ideal istur gansazRvrebebsa da pragmatul real obas. saqarTvel os mediasTan mimarTebaSi gansakuTrebiT sayuradReboa gardamaval i demokratiis viTareba: "ganviTarebad demokratiul qveynebsi **damoukidebel i mediis Seqmnis pirvel i etapi aucil ebl ad gul isxmobs samTavrobo sakuTrebisgan, kontrol isa da Carevisgan gaTavisufl ebas**. si tyva "damoukidebel i" ar gaxl avT absol uturad TviTkMari da am SemTxvevaSi arcTu zustad esadageba Tavis pirvel ad semanistikur gansazRvrebas. **ganviTarebad demokratiul qveynebsi** presasTan mimarTebaSi es si tyva, Cveul ebriV, **niSnavs samTavrobo kontrol isagan damoukidebel s**. magram es ganmarTeba metismetad viwroa.

imis gamo, rom ganviTarebad demokratiul qveynebsi Jurnal istebs damoukidebl obis sakmaod mwiri, an zogjer aranairi gamocdil eba ar gaaCniAT, maT xSirad hgoniAT, rom xelisufl ebis kontrol isgan Tavis daRweva, yvel anairi kontrol isgan Tavisufl ebas niSnavs; rom maT aravin akontrol ebs, maT Soris, arc gazeTis mmarTvel ebi. samwuxarod, damoukidebl obis maTeul i gansazRvreba areal isturi da gauazrebel ia da, sabol ood, Jurnal istebsTvisve kargi araferi moaqvs. dRevandel rTul samyarosi damoukidebl oba srul i verafriT iqneba." (62, 9-10)

mediis Tavisufl ebis cneba saqarTvel oSic sakmaod didxans iyo asociirebul i "yvel afrisgan Tavisufl ebasTan". iqmneboda STabelWdil eba, rom Jurnal istebs yvel anairi informaciis mopovebisa da gavr cel ebis SeuzRudavi ufl eba aqvT. mediasaSual ebebis mfl obel ebi da Jurnal istebsi mtkivneul ad ganicdidnen normatiul i aqtebis miRebas, roml ebic aregul irebs informaciis saj aroobas/saiduml oobas, saj aro informaciis xel mi sawvdomobas, informaci asTan daSvebis ufl ebas da a.S. "saqarTvel os zogadma

administraciul ma kodeqsma" (mi Rebul ia 1999 wl is 25 ivniss) sakanomdebl o doneze mniSvnel ovnad moawesriga saj aro informaciasTan urTierToba, magram unda iTqvas, rom, meore mxriv, mediis warmomadgenl ebi xSirad uCi odnen, samarTI ianad Tu usamarTI od, xel isSemSI el biurokratiul barierebs.

cnobil ingl isur arasamTavrobo organizaciaSi, "artikli 19"-Si gaerTianebul ma iuristebma Seqmnes da 1993 wel s gamosces unikal uri naSromi, romel Sic gadmocemul i da gaanalizebul ia masmediis samarTI ebrivi regul irebisa da TviTregul irebis sferoSi 11 demokratiul i qveynis gamocdil eba (avstria, avstralia, didi britaneTi, germania, espaneTi, kanada, niderl andebi, norvegia, aSS, safrangeTi, Svecia); naSromSi, SedarebiTi anal izis meTodiT, gadmocemul ia ara mxol od arsebul i normebi, aramed maTi gamoyenebis praqtika, probl emebisa da winaaRmdgobebis CaTvl iT. am gamocdil ebaze dayrdnobiT, SeiZl eba iTqvas, rom mraval gvarobisa da gansxvavebebis miuxedavad, arsebovs ramdenime ZiriTadi piroba, romel ic saerToa demokratiul i qveynebiTvis presis Tavisufl ebisa da damoukidebl obis uzrunvel sayofad: registraciis liberal uri pirobebi (gazeTis an Jurnal is daarsebiTvis araa saWiro mTavrobis nebarTva), informaciis saj arooba da xel misawvdomoba, wyaros konfidencial oba da a.S. yvel aze mTavari da CvenTvis sayuradRebo, rac am naSromSi ikveTebaa, isaa, rom presis pasuxismgebl obis ganvitarobis kval obaze, presasTan dakavSirebul i konfli qtebi samarTI ebrivi sferodan TviTregul irebis sferoSi inacvl ebs, rac presis damoukidebl obasTan erTad, misi avtoritetisa da prestiJis amaRI ebasac uwyobs xel s. (35)

kanonmdebl obis doneze, rogorc special istebi aRniSnaven, saqarTvel oSi presis Tavisufl eba da damoukidebl oba sakmarisad uzrunvel yofil ia (Tumc, tel emediis SemTxvevaSi, xel isufl eba axerxebis situaciis marTvas samauwyebli licenziebiTa da sakontrol o paketebiT). 2004 wl is 24 ivniss, saqarTvel os parl amentis mier miRebul ma kanonma "sityvisa da gamoxatvis Tavisufl ebis Sesaxeb", istoriis kuTvnil ebad aqcia "vardebis revol ucamde" arsebul i sasamarTI o praqtika, rodesac mediasaSual ebebs SefasebiTi msjel obisa da mamxil ebel i faqtebis saj arod gacxadebisaTvis sol idur jarimebs akisrebdnen. saqarTvel os saxal xo damcvel is aparatis mTavari special isti, giorgi gociriZe wers, rom "saqarTvel o SeuerTda im qveyanaTaricxvs, sadac **cil iswamebam dekriminal izacia ganicada**, anu amgvari qmedebisTvis gauqmada sisxl issamarTI ebrivi pasuxismgebl oba da igi mTI ianad samoqal aqo kanonmdebl obis regul irebis sferoSi moeqca." (14, 28)

ara mxol od saqarTvel os, aramed ganviTarebul i demokratiebis praqtika aCvenebs, rom liberal uri kanonmdebl oba sakmarisi ar aris presis Tavisuflebis da damoukidebl obisaTvis. tatiana repkova aRniSnavs, rom **“Tavisufali da damoukidebel i masobrivi informaciis saSual ebebis arseboba Sesazlebel ia mxol od sxva demokratiul i tradiciebis arsebobaSTan erTad.”** (62, 19) amastan, igi miCnevs, rom **profesional izmis dacva gacilebit did Zal isxmevas moitxovs, vidre damoukidebl obisa:** “msofleosi miRebul mraval Jurnal isturi qcevis kodeqssa da sakuTar _ reportioris da redaqtoris _ gamocdilebaze dayrdnobiT, xuti sityiT SemiZlia ganvsazRvro, rogori unda iyos profesional i Jurnal istika: **faqtobrivi, patiosani, mi umxrobel i, yovl ismomcveli da Tanmi mdevruli.”** (62, 26)

Tavisufali da damoukidebel i mediis ganviTarebisTvis samarTlebriv garemoze aranaklebi mniSvel oba aqvs **biznes-garemos;** marTalia, media specifiuri biznesia (ufro sworad, igi ar aris mxol od biznesi), magram mis funqcionirebas arsebitad gansazRvravs sabazro kanonebi.

“mTlianobaSi media SeiZleba ganvixil ot, rogorc warmoeba, sazogadoebrivi samsaxuri da, agreTve, politiki instituti... dRes medias arcerTi zemoxsenebul i maxasiaTebl is ignoreba ar SeuZlia. Sedegi aris fundamenturi konfliqti mewarmeobis Tavisuflebas da sityvis Tavisuflebas Soris... am dilemis dazlevali ar aris... mediis mizani ver iqneba mxol od ful is keTeba, iseve rogorc mxol od Tavisufleba: Tavisufleba aucilebel ia, magram ar aris sakmarisi. mediis amocanaa **kargad emsaxuros yvel a moqal aqes”, (11, 9-10) _ frangi mkvlevaris klod-Jan bertranis mier Camoyal ibebul am formulasi, faqtobrivad, mocemulia “samsaxovani” mediis mTavari dilema _ misi sityvis Tavisuflebis “amplituda” biznesis Tavisuflebis “amplituditac” isazRvrebada, orive erTad _ demokratiisa da sabazro ekonomikis ganviTarebis xarisxiT. demokratiul saxel mwifoSi, sadac xelisufleba xalxis mier arCeuli da daqiravebul i msaxuria, bunebrivia, mediasac meti Sesazlebel oba aqvs Tavisi mTavari amocanis _ moqal aqeebisa da sazogadoebis msaxurebis _ gansaxorciel ebl ad.**

saqarTvel oSi, rogorc zemoTac arvniSneT, biznesi ar aris distancirebul i xelisuflebisgan; presis biznesad qcevis amocana imiTacrTul deba, rom isedac mwiri sareklamo bazari Titqmis mTlianad el eqtronul mediazea orientirebul i. 2003 wl istvis sareklamo bazari uzrunvel yofda mediis Semosaval sweliwadSi daaxleobiT 5 ml n aSS dol aris odenobiT, saidanac presis wili daaxleobiT 20% iyo. (52, 65)

rogorc marina musxel i Svili aRniSnavs saqarTvel oSi demokratiis ganviTarebis Semaj amebel kvl evaSi, saqarTvel os ekonomikaSi didia Crdilovani sektoris wili; mediac umeteswil ad Crdilovan sektorSi funqcionirebs; Jurnal istTa xel fasebi metad dabal ia, ris gamoc maRali kvalifikaciis kadrebi sxva sferoebSi inacvl eben; amasTan, "iqmneba mojadoebuli wre, rodesac sawyisi Tanxis ararseboba ar izi eva biznesis ganviTarebis SesaZi ebl obas, xolo sawyisi investiciis miReba ukavSirdeba garkveuli politikuri valdebul ebebis aRebas, rac, saboloo jamSi, produqciis xarisxis daqveitebas iwvevs." (52, 65-66) SesaZi oa, swored profesiuli presis ararsebobiT (da ara imdenad mosaxleobis ekonomikuri siduxwiriti) aixsnas presis dabal i tiraJebi, rasac sociologiuri gamokvl ebebic adasturebs.

biznesgaremos mouwesrigebl oba da materialuri problemebi presas xSirad aizulebs mimarTos e.w. farul reklamas, Sekvetil statiebs; mkiTxvel is yuradRebis misaqcevad informaciaSi faqtebze metad figurirebs "sensaciur-skandaluri" Seferilibis komentarebi; profesiuli da etikuri standartebis darRveva Cveulebrivi movlenaa beWduri gamocemebis umetesobisTvis. yovelive es saredaqcio damoukidebl obazec uaryofitad aisaxeba da, rac mTavaria, am vitarebaSi presa aratu emsaxureba moqal aqes, aramed arRvevs misi, rogorc mediamomxmarebl is ufl ebas _ miRos sando da "ekologiurad usafrTxo" produqcia.

*

cnobili germaneli sociologi niklas Iumani Tavisi wignSi "masmediis realoba" aRniSnavs, rom masmedia "mosazrebebs movlenebze ganxilavs da asuqebis, rogorc sakuTriv movlenas" (45, 167); dauzustebel, an mcdar faqtebs masmedia avrcel ebs rogorc namdvil cnobebs, romlebic mudmivad unda ganaxl des, raTasiyal be SeumCneveli darCes. axali amebis saxiT gadmocemuli informacia ki eWvmutanel WeSmaritebad iTvl eba. Iumani CamoTvlis kriteriumebis, romel sac iyeneben informaciis axal ambad/niusad qcevisTvis: informacia axali unda iyos; upiratesoba eniWebi konfliqtebs; uarresad mniSvnelovania normebis darRveva, romelic masmediis interperetaciit xSirad skandalis saxesirebs da aS.

qarTuli masmediis interpretaciul xasiaTze yuradRebas amaxvilebs sociologi iago kaWkaWiSvili; igi ambobs, rom sainformacio gadacemebis erTmaneTTan Sedareba postmodernuli paradigmis IegitimurobaSi arwmunebs _ "ararsebobs realoba Tavistavad. igi isetia, rogoradac misi interpretacia

xdeba. xol o ramdenadac interpretacia bevria, real obac sxvadasxvanairia... **sinamdvil e gawovil ia interpretaciaSi.**" (31) magram raxan sociol ogia emyareba daSvebas rom obieqturi real oba (Tundac empiriul i, anu dro-sivrcul i) arsebobs, iago kaWkaWiSvil i msjel obas ase aviTarebas: "e.i. SesaZl ebel ia visaubroT **real obis adekvatur da araadekvatur interpretaciaze.**"

Tundac, erTi mxriv, gazeT "saqarTvel os respubl ikisa" da, meore mxriv, danarCeni gazeTebis ("al ia", "axal i versia", "rezonansi", "axal i Taoba", "j orj ian Tamsi" da sxv.) zedapirul i Sedarebac ki adasturebs am Tval sazriss. 2000-2003 wl ebSi "saqarTvel os respubl ikiT" Seqmnil i suraTi ise diametral urad gansxvavdeba sxva gazeTebisagan, rom Znel ia daij ero rom es erTi da igive qveynis real obis asaxvaa. **"saqarTvel os respubl ikis" mediasuraTi, sabWouri inerci iT, stabil urobisa da uZraobis ganwyobas gvi qmnis**, daaxl oebiT aseTi sqemiT _ "yvel aferi rigzea!", mTavaria "buntiar iyos"; danarCeni gazeTebis mediasuraTi, siWrel is miuxedavad, **mudmivi destabil izaci isa da nihil izmis ganwyobas amZafrebs.** xol o imis dadgena, romel i mediasaSual ebis interpretaciaa real obis adekvaturi, an araadekvaturi, praqtikul ad SeuZl ebel ia.

aseTive mimarTeba iyo am periodSi tel ekompania "pirvel i arxisa" da t/k "rusTavi 2"-is mier Seqmnil "interpretaciul real obebs" Soris. am ori mediasaSual ebis Sedareba sxva ramiTaca sagul isxmo. disertaciis I nawil Si movixmeT makl uenis cnobil i formul a _ "mediumi aris mesiji". "rusTavi 2" _ anu mediumi/saSual eba, erTis mxriv, Tavisi komunikaciuri SesaZl ebl oebiT (vgul isxmobT sixSires, dafinansebas, material ur-teqnikur bazas, kadrebs...) ar aRemateboda "pirvel arxs" (mediums/saSual ebas), magram **"rusTavi 2", rogorc mediasaSual eba, Tavistavad iyo garkveul i mesiji, erTgvari kodi, romel ic ara mxol od mimdinare procesebsa da sazogadoebis ganwyobaze axdenda zegavl enas, aramed, sxva mediasaSual ebebzec.**

aqve mokl ed SevexebiT saerTod **"rusTavi 2"-is** gansakuTrebul da, SeiZl eba iTqvas, **eqskl uziur rol s.** j er kidev 2000 wel s, mediis anal izi warmoaCenda amgvar sqemas: sazogadoebrivi azris aqcentirebis funqcias asrul ebda "rusTavi 2". sainformacio programis _ "kurieri 9 saaTze" anonsi, zedmiwevniT gaTvl il i, pol itikurad da emociurad damuxtul i, tons aZl evda sainformacio amindis Semqmnel sxva mediasaSual ebebs (pirvel rigSi, "rezonansa" da "al ias"); "Ramis kurieri" (11 saaTze), pl ural izmis dacvis efeqtiT, ostaturad aviTarebda mTavar aqcentebis. saTanado ganwyobis

Sesaqmnel fons qmnida ara mxol od dRis sainformacio gamoSvebebi, aramed, sxva gadacemebic da arxis strategiul i dizainic.

fil osofosi zaza firal iSvil i, romel ic dawvri l ebiT exeba mediis rol s 2003 wl is movl enebSi, Rmad anal izebs qarTul pol itikur sivrceSi "axal i pol itikuri aqtoris niSis" (romel ic swored "rusTavi 2"-ma daikava) gaCenis winapirobebs: **gardamaval i xanis sazogadoebisaTvis** damaxasiaTebel ia "swrafad cval ebadi situaciTa da rTul i social uri mdgomareobiT gamowveul i informaciul i SimSil is ganca, rac **rigiT adamians total urad damokidebul s xdis el eqtronul i mediis funqcionirebaze**... am dros ZI ieria cduneba imisa, rom moxdes el eqtronul i mediis rol is hiperbol izeba, rogorc sazogadoebriv ganwyobil ebaTa marTvis instrumentisa... sazogadoeba mTI ianad damokidebul i xdeba ara mxol od mediis mier miwodebul informaciaze, aramed, am informaciis interpretaciazec." (71, 172)

zaza firal iSvil i kargad xsnis, **rogor iqca "rusTavi 2" ara mxol od umniSvnel ovanes mediaaqtorad, aramed pol itikur aqtoradac**: arxis mesveurebi fl obdnen sainformacio omis strategiaTa codnas; "agresiul i toniT, niSanTa sistemis profesional uri gamoyenebiT, Jurnal istikisaTvis aucil ebel i avantiurizmiT maT TandaTan miarwies **sazogadoebrivi azris ukonkurento kreatorTa mdgomareobas**." (71, 174-175)

aq, da disertaciis sxva monakveTebSi, U"rusTavi 2"-is figurireba ganpirobepul ia bol o wl ebis qarTul mediasa da sazogadoebriv-pol itikur cxovrebase misi udavod didi gavleniT. amasTan, qarTul i masmediis ganviTarebase msj el obisas (gansakuTrebiT, "vardebis revol uciis" konteqstSi) ucxoel i Tu qarTvel i eqspertebis aTvl is wertil i tel eviziaa, ufro zustad, "rusTavi 2". garda amisa, rogorc zemoT arvniSneT, qarTul i presis aqcentebi an pirdapir ukavSirdeboda, an didwil ad iyo ganpirobepul i swored am tel earxis mesij ebiT. zaza firal iSvil i aRniSnavs, rom **"rusTavi 2"-is mier SemuSavebul i gzavnil ebi**, roml ebic sainformacio gamoSvebebis anonsebi xmi andeboda, **meore dRes TiTqmis ucvl el i saxiT gadadioda gazeTebSi**. ufro metic, "rusTavi 2" qmnida movl enaTa im Rirebul ebiT ierarqlasac, romel sac **Semdeg ara mxol od beWdviTi saSual ebebi**, aramed el eqtronul i mediis sxva **aqtoerebic imeorebdnen**." (71, 174)

2003 wl is mediatendenciebis Semaj amebel statiaSi, "Tavisufl ebis institutis" warmomadgenel s, Tamar kinwuraSvil s "rusTavi 2"-is roli samoqal aqo Jurnal istikis rangSi ayavs: "is, rac dasavl eTSi ramdenime wel iwadia **samoqal aqo Jurnal istikis** saxel iT ikidebs fexs, **saqarTvel oSi**

gasul i wl is Jurnal istur novaciad iqca... Tu amerikaSi samoqal aqo Jurnal istikis ganviTarebis procesSi garkveul i katalizatoris roli 11 seqtembris tragediamac Seasrula, saqarTvel oSi anal ogiuri datvirTva 2003 wl is 2 noembris saparlamento arCevnebs hqonda", _ wers kinwuraSvili da, faqtobrivad, ayalibebs im kriteriums, romlis wyalobiTac "rusTavi 2" "gamarjvebuli xalxis tel eviziad" iqca: "imviTarebaSi, roca **poziciis argona demokratiuli faseuli obebis Ralatis tolfasi iyo**, Jurnal ista erTmanawilma daarRvia qarTul mediaSi damkvidrebuli stereotipi, TiTqos obieqturoba Jurnal istikaSi imis sapirispiro mtkicebaa, risi ganzraxvac politikosebs amoZravebT"; Tumci, iqve dasZens, rom **"postrevol uciur periodSi misi martooden "gamarjvebul Ta" tel eviziad gadaqcevis saSiSroeba gaCnda."**

amasTan, Tamar kinwuraSvili aRniSnavs, rom **"sxva revol uciuri Zvrebi" qarTul mediaSi ar SeiniSneba**; presasTan mimarTebaSi ki Zunwi komentariT Semoifargleba imis Taobaze, rom **zogierTi gamocema mkiTxvelze metad politikosta viwroj gufzea orientirebuli**. (32, 138)

aqedan gamomdinare, al ogikurad aRar Cans erTi wl is Semdeg Jurnal "Tavisuflebis" publikaciaSi saqarTvelos samoqal aqo seqtoris warmomadgenelTa mosazreba, rom saqarTvel oSi unda daiwyo samoqal aqo Jurnal istikis eqsperimenti. anu, "samoqal aqo Jurnal istikis novaciam" ganviTareba veRar hpova araTu qarTul mediaSi, aramed Tavad "rusTavi 2"-is Semdgom praqtikaSi. publikaciis avtorimerab basil aia aRniSnavs: saqarTvelos samoqal aqo seqtoris warmomadgenel ebi (romlebic basil aias azriT, arcTu ise mraval ricxovanni arian) iziareben dasavl el mkvl evarTa mosazrebas, rom **samoqal aqo Jurnal istika xalxisa da mediis urTierTobis Tvisobrivad axali etapida Tvlian**, rom **"saqarTvel oSi unda daiwyo samoqal aqo Jurnal istikis eqsperimenti**. am eqsperimentis arsi saTqmelad martivia: Jurnal isti sazogadoebaze unda iyos orientirebuli. sazogadoeba gacilebit mets unda niSnavdes, vidre sainformacio bazari. Jurnal istma moqal aqesi unda dainaxos ara informaciis momxmarebeli, aramed, imave sazogadoebis wevri, romel sac Jurnal isti Tavad ekuTvnis. **profesiuli miukerZoebi obas amofareba da sakuTari poziciis argamJRavneba, arcTu iSviaTad Tavis motyueba da farisevl obaa.**" (6, .20)

"vardebis revoluciis" Semdeg, saqarTvelos arasamTavrobo organizaciaTa Tvalsacino warmomadgeneloba, amerikis saerTasoris ganviTarebis saagentos (USAID) iniciativiT, bakurianSi Seikriba qarTuli saxel mwifos, sazogadoebisa da mesame seqtoris mdgomareobasa da momavalze

samsj el od. maT mier qarTul i mediis SefasebebSi xsendeba **“cenzura”**, **“mediis SezRudva”**, **“dasusteba”** da a.S. **“gamarjvebuli xal xis tel eviziasze”** ki naTqvami: **“rustavi 2” dums imitom, rom iq aris uamravi angarebiani garigeba.**” (50, 36)

marTlac, axali xelisuflebis mimarT media ucveul od Semwynarebl uri gaxda, magram es Ziritadad mainc tel evizias exeba. **“vardebis revoluciis”** Semdeg, rogorc arvnisnet, tel eviziisa da presis gzebi sagrZnoblad dasorisorda: tel eviziis sabrZolo patosi dacxra da wina pl anze sanaxaobam gadmowia, presam ki SeZlebis dagvarad SeinarCuna mimdinare movlenebis Sefasebisa da analizis funqcia. saertod ki, **postrevoluciur periodSi safuzvlianad Seerya safuzveli mediazeobas, anu mediis yovl isemZleobis imj s.**

“vardebis revoluciidan” zustad rva Tvis Semdeg gazeT **“rezonansSi”** gamoqveynda publikacia saTauriT **“mediis reqvemi postrevoluciur saqarTvel oSi”**. saTaurSi ukve gacxadebulia mtavari saTqmeli, romel sac kul tuol ogi lela iakobisvili ase ayalibebs: **“Cvens sainformacio sivrceSi sruli dabneul obaa; TITqosda cocxali media, romel mac icoda, rogor “gaeCina” sazogadoebriv organizmSi axali, “sxva” (anu sakuTari Tavis sxvagvari versia), dRes, vfiqrob, rom paralizebulia. sruli STabewdileba iyo imisa, rom qarTul sazogadoebriv organizmSi ori sfero _ politika da Jurnal istika mainc inarcunebda cocxal muxts. xSirad infantil urad, ufro _ isteriulad, magram mainc inarcunebda. am or sferos erTmaneTis mimarT hqonda interesi da danarCeni araraferi ainteresebdat _ sazogadoebrivi cxovrebis arc erTi sxva aspekti. es iyo erTmaneTze orientirebuli Zal aufl ebis ori sivrce, romlebic erTmaneTs asazrdovebdnen... dRes media-sivrce gamoetiSa sazogadoebriv organizms da politikis imedze datova qveyana, Titon ki mis usicocxlo iaraRad iqca.”** (85)

es, erTi Sexedvit mkvetri Sefaseba, zedmiwevniT gamoxatavs qarTul i sazogadoebrivi cxovrebisa da qarTul i mediis mtavar maxasiaTebels _ politikis primats; **politizebis tendencia** tel emediisa da presis saerto maxasiaTebelia, Tumc, presisagan gansxvavebit, postrevoluciur periodSi am Tval sazrisiT tel evizia ufro inertuli gaxda. lela iakobisvili Sefasebac al bat, pirvel rigSi, swored tel emedias exeba, magram verc presam SeinarCuna **“revoluciamdeli”** dinamizmi, simZafre da aqtualoba.

am SefasebaSi kidev erTi arsebiti tendenciaa Camoyalibebuli _ **sazogadoebrivi cxovrebis danarCeni aspektების ignoreba** mediis mier, garda

politikuri bataliebis. Tu ufro davazustebT, es gulisxmobS ara politikur debatebs, jansaRi politikuri konkurenciis, politikuri speqtris farTod warmocenas, aramed, **saxel isufli o brZol ebis qcevas central ur Temad**, da ara mxolod arcvebnis winare da momdevno periodebSi, roca, es mimarTul eba mediaSi Tavistavad iwevs winapl anze.

“presa sazogadoebasa da xelisuflebas Soris arsebul gamyof xazs zemoT, xelisuflebis siaxl oves imyofeba”, _ acxadebda Jurnal isti ia anTaze 2000 wels, “dilis gazette” interviuSi (es gazeti did yuradRebas utmobda qarTuli mediis avkargze msjelobas da demokratiuli gamocdilebis gaziarebas), _ “rodesac xelisuflebis erTi Sto, nawili an jgufi dapirispirebulia meoresTan, is presis segmentidan sakuTar samegobro wres kargad iyenebs am jgufTan dasajaxelad. swored es iwevs presis diskreditacias... samwuxarod, **Cveulebrivi adamiანი aravis ainteresebs. daxedet nebsmieri gazetis pirvel gverds da Tu Tqven ipovit rigiti adamiანis surats, masin ukan mimaqvs Cemis tyebi.**” (113)

saqarTveloSi demokratiis ganvitarebis Semajamebel saeqsperto kveli evaSi, statia “masmediis” avtori marina musxelisvili askvnis, rom **presa**, rogorc samomxmareblo produqti, **“Tiqmis mTli anad politikazea mimarTuli da Tiqmis arasaxavs mkiTxvel is problemebs... es midgoma, erTi mxriv, asaxavs arsebuli politikuri sivrcis mkvetrad elitistur xasiaTs, meore mxriv, kidev ufro amZafrebs mosaxleobisa da politikuri klasis gaucxoebas, zRudavs sazogadoebის unars, giazros mis winase mdgari gamowveebi.”** (52, 67)

unda Sevisnot, rom presis orientireba politikaze ar gulisxmobS imas, rom Tundac am sferos igi yovlismomcvelad da mraval mxrivad asuqebS; rogorc arvnisnet, **umeteswilad presa gamoxatavs ara Tundac xelisuflebis interest, aramed xelisuflebisatvis brZolis interest.** amaze mianisnebs ia anTazis aqcentic presis angajirebul obaze. amastan, es citata Seicavs igive diskurss, rogorc Ielaiakobisvili interviu _ **sazogadoebrivi cxovrebis arcerTi sxva aspekti, saxel isufli o dapirispirebebis garda.** sabednierod, es Sefaseba yvelaze naklebad ekuTvnis “dilis gazetisnair” gamocemas, romlis yuradRebis arealSi sazogadoebის cxovrebis Tiqmis yvela aspekti xvdeboda da arc mxolod politikosebi iyvnen misi “mTavari gmirebi”. Ziritadad ki, qarTuli presa, sazogadoebrivi azris gamoxatvisa da sazogadoebrivi interesის sadarajoze dgomis nacvlad, ufro warmatebit manipulebs sazogadoebrivi azrit. es ki, ama Tu im formiT, mainc axdens gavlenas sazogadoebrivi azris, orond _ deformirebulis _ formirebaze. **“presis**

საშუალოდ ბევრი დესტრუქციული იდეა მკვიდრდება. ამ პროცესში *Journal* იბეჭდის საშუალოდ არიან წარტულნი. ვერ ვიტყვი, რომ გაუტვიტნობიერებლად, _ არნისნავს *Journal* ისტორია ანთაზე ზემოხსენებულ ინტერვიუსი. (113) რა როლი მიუზრდა პრესას არამხოლოდ დესტრუქციული იდეების დამკვიდრებასი, არამედ, **destabilizაციური პროცესების ინიცირებასი**, ამ ტემას საგანგებოდ სევეხებიტ დისერტაციის ერთ-ერთ მომდევნო ნაკვეთსი.

ზემოტურად რება გავამახვილეთ პრესის პოლიტიზების ტენდენციას, ამ ნაკვეთის დასაწყისში კი _ ანალიტიკურად "ყვითელი" სტილის ურთერთარევაზე. პოლიტიზებისკენ მიდრეკილება ე.წ. ბულვარულ პრესაშიც შეიმჩნევა, ისევე როგორც ტვალის საცემია **საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ გამოცემებად მიწეული *Journal* - გავრცელების "სიყვითელი" _** იაფფასიანი "სენსაციებია" და "სკანდალური ამბებიტ" გათვალისწინებულია, რაც მთავარია, დაერილი ტუ "დაუბრუნებელი" კანონებისა და საზოგადოებრივი ნორმების უგულბებლობა, რომ არაფერი ვთქვატ *Journal* ისტორიის ეტიკის ნორმებზე.

მოვისვლიებტ მწერალ ნაირა გელასვილის სეფასებას: "... ტუ დასაღწეულსი ბულვარულ პრესას სრულიად გარკვეული სოციალური ფენათანება, კერძოდ: კულტურული-ინტელექტუალური სამყაროს სრულიად მოწყვეტილი ნაწილი საზოგადოებისა, ცენტრში ამ მხრივ არავითარი "ფენოვანება" არ შეინიშნება". ცენი საზოგადოება ნაკლებუნია და გულჯივრანია, როგორც დანაგვიანებულ იეზოკეების, ისე **დანაგვიანებულ იმასმედიის** მიმართ: მდარე გავრცელების "ინტელიგენცია" ისევე ისრუტავს, როგორც ორკლასდამთავრებულ ინანდამთავრებულ იხალხი". (112)

Journal ისტორიის ეტიკის ნორმების დაცვა წარტულ პრესაში სცილდება ცენი საკვლევით ტემის ფარგლებს, მაგრამ აკისრის საილუსტრაციოდ მოვიხმობტ ერთ პუბლიკაციას, რომელიც არამხოლოდ ეტიკის დარღვევის, არამედ "სიყვითლის" საუკეთესო ნიმუშია. მით უფრო, რომ იგი გამოყვეყნებულია მასინდელ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ გამოცემებს სორის "პირველი ვილინოდ" მიწეულ გავრცელებულსი. "რეზონანსი" 2000 წლის 8 ივლისის ნომერში, მეორე გვერდზე, განთავსებულია პუბლიკაცია სატურიტ _ **"ცემი პრეზიდენტი ცემი მუცელია"**, კვლევითი ტურიტ _ **"სევერდნაზეს ტუალ ეტსი კარალ დის მაგიერ 50-დოლარიანი უკიდია და კუვასილი ობის პერიოდში ხმარობს"**. პუბლიკაციას ვამზრვარებულ იაკვს სავიპეტიტიტ აწყობილი ლიდი: **"ტბილისელი "გაისნიკები" პრეზიდენტი სევერდნაზეს ტუალ ეტსი დაკიდებულ 50 დოლარიანზე ოცნებობენ"**. შემდგომ ეს "ნიუსი" უფრო საგულდაგულ ოდაა განვითარებულ ი: "იქმას, ცენის დამაწყვევარს, ბატონ ედუარდ სევერდნაზეს, რა უწირს, ტუალ ეტსი ალბატ კარალ დის მაგიერ 50-დოლარიანი უკიდია და კუვასილი ობის პერიოდში ხმარობს. გადმოვიგდოს ბატონი ის

gaimasqnebul i ful i da geficebiT, arc mZRol s wavarTmev rames da arc quCaSi davxvdebi vinmes". (97)

es nimuSi sagangebod movixmeT ara mxol od eTikis darRvevisa da "siyviTI is" gamo. mTel i es publ ikacia, miuxedavad imisa, rom igi axal i ambebisTvis gankuTvnil "teritoriazea" ganTavsebul i, ra Tqma unda, araviTar ambavs ar Seicavs, miT ufro _ faqts. da amgvari xasiaTis masal ebi (oRondac, ara yovel Tvis am zomamde wregadasul i) iSviaTi gamonaklisi ar iyo imdroindel i "rezonansisTvis". am garemoebaze imitomac vamaxvilebT yuradRebas, rom Semdeg qveTavebSi xSirad davimowmebT am reitingul gazeTs da vnaxavT, rogori transformacia ganicada man sol idurobis mimarTul ebiT.

Tavi II

saqarTvel os saxel mwifo presis prizmaSi

- saxel mwifos imiji

axali ataswl eulis damdegs qarTuli masmediis fl agmanebSi saqarTvel o figurirebs, rogorc "arSemdgari qveyana", "saSiSi qveyana", "viTom qveyana", qveyana, romelic "gasulia momsaxureobis zonidan"; "saxel mwifo" ki "arSemdgaris" konteqstSi c iSviaTad xsendeba.

ver vityiT, rom amaSi brali masmediasa da Jurnal istebs miuZRvodaT. es iyo kanonzomieri Sedegi _ warmatebuli sainformacio omebis Sedegad daSi il i ssrk-is Semadgenl obidan gamoTavisufl ebuli postsabWoTaAqveyana da ideol ogiuri diqtatisa da cenzurisagan axal gamoxsnili masmedia mzad ar iyo Tanamedrove sainformacio sivrcis zemoqmedebaze adekvaturi reagirebisaTvis.

saqarTvel os mier damoukidebl obis dekl arireba, 90-iani wl ebis presaSi, xSirad moixsenieboda, rogorc saxel mwifoebriobis aRdgena. magram istoriuli saxel mwifoebriobisagan xangrZlivi droismieri distancirebis gamo es cneba real obas ar Seesabameboda. 1994 wels akaki baqraZe werda, rom qarTvel i xalxi "srul iad momzadebeli aRmoCnda damoukidebeli da Tavisufali cxovrebi saTvis", radganac "Cven damoukidebl oba ori saukunis winaT ki ar davkargeT..., aramed bevrad ufro adre... saqarTvel o kol oniur mdgomareobaSi sul cota 1555 wl idan mainc imyofeba." akaki baqraZe gvafRtxilebda, rom damoukidebeli da Tavisufali qveynis aSenebas xangrZlivi da sistematuri momzadeba sWirdeba, upirvel esad ki _ "eris sul ier samyarosi sakuTari Tavisadmi rwmenis aRzrda", **"sakuTari saxel mwifoebriვი energiis" rwmena.** (7, 391)

marTlac, saxel mwifoebriვი Camoyal ibebis Tanmdevma katakl izmebma am procesisTvis momzadebeli qveynis sazogadoeba sakuTar SesaZlebl obebSi daaeWva, masmediis fsiqol ogiurma zemoqmedebam ki, Tavis mxriv, saamisod saTanado foni Seqmna. Cveni azriT, bevr sxva faqtorTan erTad, es ganapiroba yvel aze arsebitma "warsulis gadmonaSTmac" _ sabWoTa ideol ogiis inerciam _ rom yofiereba aris bazisi, cnobiereba ki _ zednaSeni; am l ogikiT, saxel mwifo cnobiereba SesaZloa Camoyal ibdes saxel mwifos institucional uri, ekonomikuri da a.S. gaZlierebis kval obaze. bunebrivia, rom saxel mwifos siZliere saxel mwifoebriვი azrovnebasac myar safuZvel s uqmnis;

magram, meores mxriv, uimedobiT, nihil izmiTa da arasrul fasovnebis kompl eqsiT Sepyrobil i xal xi saxel mwifos ver Camoayal ibebs. mediis rusi mkvl evari sergei korkonosenko wers, rom axal i "mecnierebaTa mecnierebis" _ informaciol ogiis Semqmnel Ta Tval sazrisiT, **"ara imdenad yofa gansazRvavs cnobierebas, ramdenadac cnobiereba, informaciis formiT, gansazRvavs samyaros."** (33, 74)

XX saukunis 80-90-iani wl ebis qarTul i presis erT-erTi aqtual uri Tema _ diskusia erovnul i ideol ogiis Taobaze, axal i aTaswl eul is presaSi ciCens TavS, oRondac amj erad ukve marginal izebul i. anu, TandaTan cneba "erovnul obam" presaSi deval vacia ganicada.

"al baT istoriul ideaTa da istoriul strategiaTa uwyvetobaa is Zal a, romelic ama Tu im sazogadoebas istoriis subieqtad hkravs da funqcional uradac miuCens adgil s... Tu Tval s gadavavl ebT Cveni sazogadoebrivi cxovrebis bol o oci wl is istorias, Znel i araa davrwmundeT, istoriul ideaTa rogori deficitis pirobebSi gviwevs arsebobac da qarTul i saxel mwifoebriobis Senebac. es Zireul i saqme TiTqos raRac istoriul i momentidan viRac sxvas gadavabareT da fundamentur ideaTa mxol od importirebasRa vj erdebiT," _ aRniSnavs fil osofosi zaza firal iSvil i. (71, 101-105) marTI ac, iqmneba STabeWdil eba, rom qarTul i mediis fl agmanebi, gansakuTrebiT 2000-2001 wl ebis periodSi, erTgvarad niadags amzadeben "importirebul ideaTa" aRqmiSTvis. magal iTad, gazeTebis "rezonansisa" da "alias" publ ikaciebSi cnebebi _ "saxel mwifo", "erovnul i" Segnebul adaa ignorebul i da Tu gamokrTeba aqa-iq, isic usaTuod uaryofiT konteqstSi. saqarTvel o ganxil eba qveynad, romel sac, TiTqosda, xel sayrel i geopol itikuri mdebareobis garda, arc ukan _ warsul Si, arc win _ momaval Si da, miT ufro, awmyoSi, saimedo, xel CasaWidi da saxel mwifoebriobis ganmsazRvrel i sxva perspeqtiva ar hqondes. es tendencia yvel gan igrZnoba _ pol itikaze, rel igiaze, erovnul rekvizitebsa Tu kul turaze msjel obisas da aviTarebs arsebiT azrs _ rom erovnul oba CamorCenil obis, viwrokuTxurobis maCvenebel ia da xel s uSl is demokratiis ganvITarebas. saxel mwifosadmi masmediis amgvar damokidebul ebas ukve bunebrivad mi vyavarT im kondiciamde, roca cneba "arSemdgari qveyana" SeCveul i sityva xdeba mkiTxvel isa Tu mayurebl iTvis da, cnobierad Tu qvecnobierad, gansazRvavs mis adekvatur reaqcias.

pirobiTad, am periodis presa sam nakadad SeiZl eba davyoT:

erTi mxriv, "al ia", "rezonansi", "axal i versia" qmian kl iSebs _ saqarTvel o _ arSemdgari qveyana, saSiSi qveyana, pankisi _ terorizms bude, SevardnaZe - mil oSeviCi, wiTel i prezidenti, SevardnaZistebi _ retrogradebi, Jvianas gundi _ reformatorebi;

"asaval -dasaval i", "dro", "meoTxe", "marTal i gazeTi" _ reformatorebs dasavl eTis emisrebad miCneven, masonuri mmarTvel obis safrTxeze da Jvania-saakaSvil is warmomavl obaze msjel oben;

"dil is gazeTi", "kviris palitra", "axal i Taoba", "meridiani"/"axal i meridiani", "droni", "ganaxl ebul i iveria" cdil oben erovnul i cnobierebis, saxel mwifo azrovnebis gaaqtirebas _ tradiciuli Rirebul ebebis SenarCunebiT.

miuxedavad ricxobrivi upiratesobisa, xsnebul gazeTebisa da plus kidev sxva gamocemebs ar SeuZliaT gadafaron "al iasa" da "rezonansis" sainformacio zegavl ena, ramdenime arsebiTi faqtoris gamo: gavrcel ebis farTo geografiuli arealis, tirajisa da reitingis garda, isini moqmedeben gansazRvruli sainformacio strategiit, razec ukve vamaxil ebdit yuradRebas t/k "rustavi 2"-is magalitze. (2001 wels, kompania "nikkol o m"-is mier Catarebuli saqarTvel os mediabazris kvlevis Sedegad, "al ia", "rezonansi" da "axal i versia" lideroben mkiTxvel Tandobisa da kixvadobis reitingSi; xolo "al iasa" da "rezonanss", "kviris palitrasTan" erTad, gavrcel ebis yvel aze farTo areali aqvT.)*

erovnul i da saxel mwifo cnobierebis moSliS Sorsgamiznuli procesi uwinaresad axal gazrdobisken iyo mimarTuli. pirvel rigSi swored matze iyo gaTvlili "dardubalas" seriali (t/k "rustavi 2"), "rezonansis" "morige redaqtoris Canawerebi", "al ias" publikaciebi, romlebic erTdroulad arvivebda religiur nihilizmsac da religiur eqstremizmsac; sainformacio amindis Semqmneli masmediis mTavari Temebi _ destabilizaciis permanentuli safrTxe, qveynis cxovrebis yvel a sferosi mxol od uaryofiTis Zieba, ufrosi da saSualo Taobis mudmivi dadanaSaul eba komunistur droSi cxovrebisatvis (im faqtoris ignorirebit, rom mat droisa da qveynis arceva ar SeeZloT), saxel mwifos diskreditaciisaken mimarTuli sainformacio kompania da a.S.

Tu am Tval sazrisiT Tundac "rezonansis" "morige redaqtoris Canawerebs" ganvixil avT, davrwundebit rom gazeTis am miniaturul "savizito

* *kvlevis Sedegis gamoyeneba SeTanxmebul ia kompania "nikkol o m"-Tan.*

baraTSi" akumul irebul ia udidesi sabrZol o muxti da Seurigebl oba sistemis, mmarTvel obis, tradiciebis, ufrosi Taobisadmi da a.S. amasTan, misi enobrivi qsovil i _ Sav iumors Serwymul i sl engi, "dardubal asac" exmaureba da kargad esadageba Tineij erul gemovnebasა da ganwyobasac. "Canawerebis" pozicia gamyarebul ia anSl agebad gaSl il i sapirvel gverdo saTaurebiTa da karikaturebiT, romel Ta mTavari "gmiria" prezidenti:

- "saqarTvel o sakoncentracio banakia". ("rezonansi", 26 Teberval i, 2001).
- "orosnebis qveyana" _ "rezonansi" yurs uwevs orosnebis meTaur wiTel prezidents. ("rezonansi" 6 april i, 2001).
- "aq odesRac saqarTvel o iyo..."; fotomontaJi _ saqarTvel os rukaze ganfenil i prezidentis fotoportreti. ("rezonansi", 18 april i, 2001).
- "saqarTvel os xel isufl ebaSi erTi homosapiensic ar urevia!"; karikatura _ centrSi did gamoxrul Zval ze Semdgari prezidenti _ pirvel yofil i adamiani, CaquC-namgl iani avgaroziT. ("rezonansi", 14 april i, 2001)* da a.S. presis publ ikaciebis meore nakadi qveyanaSi arsebul mZime viTarebas xsnis "importirebul i ideebisa" da erovnul i nihil izmis momZl avrebiT da am process, pirdapir Tu iribad, akavSirebs "dasavl uri yaidis" axal gazrda pol itikosebTan, anu e.w. reformatorebTan:

- "samwuxaroa, rom is adamiანი, რომელიც ტიტოვსა და კმნიან საკარტველ ოს ხვალ ინდელ დრეს, ეროვნულ იდეასთან დამოკიდებულ ებასი ნიჰილ ისტები არიან. ეს უმინდა უყლი სკარტული პარადოქსია, რომლის მსგავსს, ვტყვამ ამერიკელი, კოსმარულ სიზმარსიც ვერ ნახავს. ამაში ცანს ცენი გამოუცდელი ობა _ მართალია, კი გავაჩნია სახელ მუიფოებრიობის ატასვლი ოვანი ტრადიცია, მაგრამ ისტორიული გამოცდილების დეფიციტს მაინც განვიცდიტ". (161)
- "ცენი ვყენის უბედურებასი ზირიტადი უყლი ის სემტანი კარტველ ები არიან. აყედან მოდის განცდაც, რომ კარტველ ები არაფრის რირსნი ვართ. ეს თუილია, რადგან მათ მეტად სერიოზული სემკვეთები ჰყავდატ. ყოველივე დაკავსირებულ ია ერთ დიდ ტეორიასთან, რომელიც სეიკმნა დასავლეთსი, ზალიან საინტერესო ინსტიტუტებსი. ეს არის მსოფლიო გლობალიზაციის ტეორია, რომელსაც ერთი კი არა, სემკვეთთა მთელი ერთობლიობა ჰყავს, რომელიც ვართმართავს დანარცენ

*

დისერტაციის ამ მონაკვეთსი გავსებულს/ჟურნალ ების და ტარიების აყვე მიტიტება მნიშვნელოვანია საერთო კონტექსტისთვის. ამიტომ, აყაც და სემდგომაც, იზულ ებულ ი ვართ დავარწვიოტ პერიოდიკის დამოწმების სტანდარტი.

msofl ios... Si Svel i amerikanzni emsaxureba qarTul i erovnul i saxel mwifoebri vi safuZvl ebis moSi as. amas akeTeben smk sagangebo emisrebi, romel Tac l ideris statusi aqvT boZebul i". (130)

presis publ ikaciebis mesame nakadi cdil obs saxel mwifo azrovnebis Camoyal ibebis aucil ebl obisken miapyros sazogadoebis yuradReba. (am mxriv yvel aze meti TanmimdevrobiT gamoirCeva "ganaxl ebul i iveria", roml is publ ikaciebi mowmobs saqarTvel oSi saxel mwifoebriobis Zl ieri tradiciis arsebobs. Tumc, am gazeTis periodul oba da statiebis specifika masobrivi mkiTxvel ze zemoqmedebis saSual ebas ar izl eoda). am tipis publ ikaciebSi, pirvel yovl isa, SeimCneva erovnul i nihil izmis, saxel mwifoebriobis eWvqveS dayenebis gamomwvevi mizezebis gaanal izeba da im sayrdenis Zieba, romel sac unda daefuZnos eris fsiqol ogiuri wonasworoba.

erT-erT sagazeTo publ ikaciaSi politol ogi givi bol oTaSvil i Tanmimdevrul ad ayal ibebs im faqtorebs, romel Ta mixedviTac saqarTvel o arSemdgari saxel mwifoa: "saqarTvel o ver uzrunvel yofs sazogadoebis integracias, social uri erTianobis sakiTxebis gadaWras, kanonis uzenaesobas, moqal aqeta interesebis dacvas, gareSe Tavdasxmebisgan qveynis dacvas, ekonomikis saxel mwifo regul irebas, kul turul -aRmzrdel obiTi funqciis ganxorciel ebas da a.S. rac mTavaria, saqarTvel oSi ver Seiqmna saSual o fena. Sedegad, 5%-ia mdidarTa fena, danarCeni l umpenproletariatis donemdea dayvanil i." (91).

igive probl emebis saTaves mwerali erl om axl ediani gacil ebiT Rrma fesvebSi eZiebs, asaxel ebs TiTqmis yvel a ZiriTad obieqtur mizez-Sedegs da, rac mTavaria, cdil obs maTi warmoSobac da mogvarebac daukavSiros ara mxol od gareSe faqtorebs (rogorc es am tipis publ ikaciaTa umetesobaSi gvxxdeba), aramed, dagvanaxos sakuTari bral eul obac da sakuTari Zal ebis amoqmedebis gardauval i aucil ebl obac: "qaosi, romel Sic amJamad Cven vimyofebiT, mxol od Cveni bral i ar aris. Cven xal xs uamravi saxadi erTbaSad Seeyara, arada, maTgan TiToeul i SeiZl eboda sabediswero gamxdariyo. Cveni bral i aq is aris rom maT Cven ver vuvl iT, rogorc saxads, batonebs, ver vuqmniT mSvid garemos, piriqiT, vaavebT Cveni dapirispirebiT, xmauriT. es saxadi uamravia: social uri wyobis Secvl a, mopovebul i damoukidebl oba, Tavisufl eba mraval i mimarTul ebiT, pl ural izmi, kapital is Tavdapirvel i dagrovebis mwvave procesi, eTnikuri probl emebis damoukidebl ad regul ireba, Zvel i da axal i mental itetis daj axeba, usamarTI od warTmeul i teritoriebi, orientaciis mkveTri Secvl a, mezobel saxel mwifoebTan urTierTobis

mogvareba, sarwmunoebrivi eqspansiebi, megobrebisa da mtrebis garCevsi siZnel e, geopolitikuri mdgomareobis sirTule da a.S. yovelive amas, am qaosur mdgomareobas, Znelia mouZebno saerto macvenebeli, erTiani sayrdeni, romelic ven Cvensave TavSi unda vipovoT, radgan ven Tu aseTi sayrdeni Sin ver vipoveT, maSin bunebrivia "megobari" qveynebis siZliereSi unda vipovoT axali "mfarveli", anda Zvels davubrundeT". (87)

ეს ვრცელი citata მოვიხმეთ იმის საილუსტრაციოდაც, პრესის WeSmariti Tavisufლები, დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის პრობემები, რა Zირიტადი პარამეტრები unda qceul iyo mis prioritetad.

saxel mwifo azrovnebis gaaqtirebisken mimarTuli publikაციების nimuSad მოვიხმოთ კიდევ ერთ მაგალიტს _ sazRვის დაცვის დეპარტამენტის Tavmjdomარის, ვალერი CxeიZის ინტერვიუს გავიკითხოთ "კვირის პალიტრასთან". "Cven unda gvqondes naTI ad gamokveTili **erovnuli modeli saxel mwifoებრიობისა**, დაყრდნობილი ისტორიულ ტრადიციებსა და ფსიქოლოგიას. **საყარტველი ომი დიდი saxel mwifoების პოლიტიკურ TamaSebSi გამსვლიელი ან Sesawირი პაიკის როლი კი არ unda iTamaSოს**, არამედ Cვენს qვეანას საკუთარი მყარი და Zიერი ადგილი, Tავისი მისია unda hqondes ამ ურტულეს და Zნელ "საWადრაკო დაფაზე", _ აცხადებს მაRალ Cინოსანი saxel mwifo მოხელე და მიიCნებს, რომ საამისოდ საყარტველი ოსს Wირდება **neutralitetი**. (ინტერვიუ ვალერი CxeიZესთან, "კვირის პალიტრა", 27 ნოემბერი, 2000).F

მიუხედავად იმისა, რომ ამ პერიოდისთვის (2000-2001 წლები) საყარტველი ომის დასაწყისში რეზულტატებსა და დემოკრატიის შესახებ ობიექტურად შეფასება ვეყენებოდა, პრესაში ნაკლებად გვხვდებოდა publikაციები, რომლებიც ახსნილია დემოკრატიული განვითარების არსი, გარდამავალი დემოკრატიის Tავისებურება და პრობლემები, საყარტველი ომის დასრულების შემდეგ კონკრეტული ამოცანები და ა.შ. დემოკრატია უმტავრესად ხსენდება ზოგად კონტექსტში, ან, სიტყვის Tavisufლები, პრობლემების უფლები შესახებ. რატომ unda, გვხვდებოდა გამოკითხვებიც. მაგალიტის სახით მოვიხველიებთ გავიკითხოთ "axალი Taობის" publikაციას _ **"როდის განვითარდება საყარტველი ომის დემოკრატია?"**, რომლის ავტორი, ჟურნალისტი Iადო მკერვალი სვილი პროფესორად უმუშავებდა მსჯელობის და კარტული პრესისთვის Cვეული სუბიექტურ-ემოციური დამოუკიდებლობის ნაცვლად, მოვლენების პრაგმატულ ხედვას იცნებდა: "saxel mwifოს დასრულების შემდეგ ამოცანები და მიზნები დგას. მატი ფორულირება კი ერთი სიტყვით შეიZიება _ **გადარCენა**. როცა ეს პრობლემები გადაიწვება, დემოკრატიის დამყარებისთვის ყველა ბარიერი მოიხსნება. კარტული ერთი Tავისი მენტალიტეტი Tu ფსიქოლოგიით ყოველთვის დემოკრატიის იყო და ეს მისთვის axალი ხილი არ არის... **საყარტველი ომის დემოკრატია განვითარდება მას**

Semdeg, rac wamoiwevs ekonomika, gaerTiandeba sazogadoeba da amaRI deba erovnul i TviTSegneba. demokrati, rogorc wesi, siRatakeSi ar xarobs.” (141)

2002 wels saqarTvel oSi aSS-is **“wrTvnisa da aRWurvis”** programis dawyebam masmediis ganwyoba sagrZnobad gadaxara optimizisaken da, Sesabamisad, ikl o agresiam, sainformacio aJiotaJebma, Serbil da saxel mwifosa da prezidentisaken mimarTuli uaryofiti aqcentebi. am periodSi ukve “rezonansis” pirvel gverdebze aRar Cndeba sarkastuli karikaturebi “mTavari gmiriT” _ “prezidentiT”, Seicval a “morige redaqtoris Canawerebis” paTosic, saxel mwifosa da prezidentis Seuracxmyofeli. SeiZleba iTqvas, rom am Tval sazrisiT “rezonansi” erTgvari indikatoria, romlis mixedvitac SeiZleba vimsjel oT saxel mwifos cxovrebaSi momxdar Tvisobrivi cvlilebaze. **“wrTvnisa da aRWurvis programa ar unda CaiSalos”** _ ase asaTaurebs “rezonansis” wamyvani Jurnalisti eliso Cafize publikacias, romel Sic mkafiod gamoxatavs Tavis Jurnalistur pozicias da, faqtobrivad, aramxolod mkiTxvels, kolegebsac mouwodebs **saxel mwifoerivi erTsul ovnebisken**: “... dRes saqarTvel oSi arsebuli situacia aravis, arc jariskacs, arc ers da arc bersimis uflibas ar aZlevs spontanuri da emociuri gadawyvetilebebi miRos. erTi didi mwerlis Tqmisa ar iyos, samSoblo xaWapuri ar aris da yvel anairi unda giyardes. unda giyardes gansakuTrebit maSin, roca is daZabunebulia da uWirs. Cven ki xandaxan windauxedaobiTa TusicqarIT, zogjer mizanmimarTulad, iset frazas da bral debas visvrit, rac saqarTvel os daxmarebis survils nebismer qveyanas gauqrobda”. (164)

“rezonansisa” da zogierTisxva gamocemis tonisa da aqcentis Sevlaki dev erTma garemoebam ganapiroba _ **2001 wl is oqtomber-noembris movlenebis** (romlis drosac zurab Jvania parlamentis Tavmj domareobidan gadadga) **Semdgom periodSi sainformacio amindis Semqmneli masmediis “monopolizebis” faqtori aSkarad Sesustda** da, Sesabamisad, ganel da saxel mwifosa da prezident SevardnaZis uaryofit imijze momusave sainformacio muxti. demokratiis, prodasavluobis, korufciasTan brZolis Sirmis miRma aSkara saxel isufl ebo brZolis interesis gamJRavnebamac Seitana koreqtivi Jurnalista garkveuli nawilis xedvasi. am daskvnis gasamyareblad movisveliebt arasamTavrobo seqtoris Tval sacino warmomadgenlis, gigi TevzaZis mosazrebas (wignidan “saqarTvel o: Zal aufl ebis dabruneba”) imis Taobaze, rom **“Jvianasac swirdeboda liberaluri demokratiis sayrdeni”**, anu arasamTavrobo seqtorisa da mediis **“Ria mxardaWera” “Zal aufl ebis sakuTari**

sqemi s" Sesadgenad. (25, .20) zurab Jvianas gavl enas mediaze momdevno nakveTebSi Sevexebi T, aq ki davZenT, rom es gavl ena parl amentis Tavmj domareobidan misi gadadgomi T erTbaSad ar gaqarwyl ebul a, magram gacil ebiT Sesustda.

am qveTavis dasawyi sSi, "arSemdgar saxel mwifosTan" mimarTebaSi, Segnebul ad ar SevexeT **ruseTis faqtors**, radgan es, obieqturi faqtoris garda, **erTgvari kl iSea**, romel sac saanal izo periodis qarTul i presa mudmivad iSvel iebs da l amis yovel gvare ubedurebis saTaved saxavs. sagangebod gadmovanacvl eT es Tema qveTavis am monakveTsi, sadac qarTul presaSi saxel mwifo interesis gamoxatvis simptomebis gaCenas SevexeT. presis versiebs saqarTvel oSi ganvitarebul destabil izaciur situaciebTan ruseTis mimarTebis Taobaze erT-erT momdevno qveTavSi SvexebiT. aq ki movixmobT ara qarTul i an rusul i mediis interpretaciebs, aramed ruseTis "sagareo pol itikis nacional uri l aboratoriis"* internet-saitze 2002 wl is agvistoSi ganTavsebul anal itikur masal as _ "**pol itikuri situacia saqarTvel oSi**". mis erT-erT qveTavSi _ "**saqarTvel os daxasiaTeba da ruseTis interesebi**", saqarTvel o aseawarmodgenil i: "amerikul da rusul masmediaSi saqarTvel os axasiaTeben, rogorc "**arSemdgar saxel mwifos**". saqarTvel os saxel mwifos ar Zal uZs Tavad uzrunvel yos Tavisi mTli anoba da usafrTxoeba da mudmivad sWirdeba gareSe daxmareba... saqarTvel os saxel mwifoebri vi sisustis Sedegad, ruseTisaTvis **iseTi rutinul i procedurac ki, rogoricaa adgil obrivi TviTmmarTvel obis arCevnebi**, saqarTvel oSi iwvevs xel CarTul brZol as, quCis Setakebebs, srol ebs da **qveyanaSi situaciis destabil izaciis safrTxes qmnis**". am qveTavSi ganmartebul i ar aris, raSi mdgomareobs "ruseTis interesi", magram, rogorc Cans, igul isxmeba, rom igi isedac gasagebia. (58)

rusi eqspertebis poziciisgan diametral urad gansxvavebul ia nato-Si aSS-is yofil i el Cis, robert hanteris mosazreba saqarTvel oze. misi azriT, "**saqarTvel o araviTar SemTxvevaSi ar aris arSemdgar qveyana da arc iqceva aseTad**". igi saqarTvel os, winsvl is mixedviT, postsabWoTa qveynebis sameul Si an oTxedul Si Tvl is, **eduard SevardnaZes ki _ yvel aze demokratiul ad danarCen postsabWour l iderebs Soris**. (118)

* *xsenebul i l aboratoria 2002 wel saa dafuZnebul i; misi prezidentia cnobil i pol itol ogi da pol itteqno l ogi gl eb pavl ovskl. rogorc Cans, l aboratori am erT-erT pirvel sagareo pol itikur faqtora d saqarTvel os faqtori mi l Cnia da fundamentura d Seiswavi a da gaaanal iza misi saSinao da sagareo pol itikis TiTqmis yvel a arsebi Ti probl ema.*

daaxl oebi T aseTi sainformacio ganwyobi Taa warmodgeni i saqarTvel os saxel mwifos zogadi saxe presaSi “vardebis revol uci amde”. Sedarebi sTvis Esainteresoa, rogor figurirebs am periodis saqarTvel o saeqsperto SefasebebSi. 2003 wl is mdgomareobi T, pol itol ogi gia nodia (saeqsperto naSromSi _ “demokratiis Seqmnis ori mcdel oba saqarTvel oSi: TxuTmetwli ani gzis Sej ameba”) **saqarTvel os miakuTvnebs qveynebs, roml ebmac demokratiis mimarTul ebi T ramdenime sawyisi nabiji gadadges da sadRac Sua gzaze, “nacrisfer zonaSi” gaCerdnen;** misi momavl is perspeqtiva sam scenars Soris meryeobs: seriozuli winsvla demokratiis mimarTul ebi T; avtoritaruli sistemisen dabruneba; kidev didxans darCena arsebul gaurkvevl obaSi. (55, 38)

2005 wl is, anu postrevol uciuri saqarTvel o, “mSvidobis, demokratiisa da ganvi Tarebis kavkasiuri institutis” gamocemaSi (koordinator-redaqtorebi gia nodia da al varo pinto sqol tbaxi), asea Sefasebul i: “saqarTvel o cnobil ia, rogorc **pol itikurad arastabil uri saxel mwifo, rac demokratiaze gadasvl is (tranziciis) mraval j erad mcdel obaSi** gamoixata... *(xazi avtoris, _ / .k.)* 2003 wl is noembris vardebis revol ucia saqarTvel oSi demokratiul i transformaciis kidev erTi mcdel obaa... **mTavari gamowveva, rac saqarTvel os demokratiis winaSe dgas, isaa, rom 2003 wl is noemberi saqarTvel os istoriaSi Sevides rogorc “revol ucia, romel mac yvel a revol ucia daasrul a.”** *(xazi Cvenia, _ / .k.)* es gul isx mobs, rom unda moxdes demokratiul i institutebis konsolidacia da Zal aufl ebi s konstituciuri cvl ac rutinul procedurad unda iqces.” (64, 5-9)

“vardebis revol uci am”, rogorc disertaciis pirvel nakveTsi aRvniSneT, mas medias daukarga wamyvani pozicia, magram daexmara axali funqciis SeZenaSi _ mediis meSveobi T Camoyal ibeba daiwyo saqarTvel os axal ma imij ma. **saqarTvel o,** pirvel rigSi, asociardeba **cnobad saxel mwifosTan;** qveyana, romel sac didi Zal isxmeva uxdeboda Tavisi arsebobis dasafiqsirebl ad, saerTaSoriso yuradRebis obieqti gaxda. mxedvel obaSi gvaqvs ara mxol od xmauriani sainformacio sababebi (vardebis revol uciis rezonansi, aWaraSi ganvi Tarebul i movl enebi da a.S.), aramed saerTaSoriso Tanamegobrobis saqmi ani dai ntereseba.

sanimuSod movi Svel iebT Tundac sam sainformacio sababs:

2004 wl is ivniSi, briusel Si, evrokavSiris egidit gamarTul i saqarTvel os donorTa saerTaSoriso konferenciis gaSuqebis fonze, saqarTvel o presaSi figurirebs rogorc saxel mwifo, romel sac **evropa ukve**

არჩევს არა მხოლოდ გეოგრაფიულ, არამედ მსოფლიო მხედველობრივ და კულტურულ მნიშვნელობას; როგორც ღვეყანა, რომლის მიმართაც უცხოელი პარტნიორები, დაინტერესებულნი არიან, კომპეტენტობასა და ინფორმირებულობას ამკვირვებენ.

მსოფლიოსი სეკუნდული ვითარება უნიკალური სასია საკართველოსთვის – დაახლოებით ასეთია პრესის საერთო აკცენტი. **1 მილიარდი დოლარი – დონორებისა**; 400 მილიონამდე (სამი წლის განმავლობაში) – “ათასწლეულის გამოწვევის კორპორაციისგან”; 12 მლნ – ევროკავშირისგან; “მთავარი გზავთის” აზრით, დონორების ამგვარი ხელგაშეშობა დასავლეთისაგან საკართველოს ხელისუფლების დადებითი სეფაზეზე მიუთითებს. ამავდროს, **თბილისი კატეგორიული აღწერის ებენ, რომელიც მილიარდობით დამარცხდება უკანასკნელი სასია საკართველოსთვის.** მიუხედავად იმისა რომ კართველებსაგან ბოლო ათწლეულის განმავლობაში მსგავსი სინაარსის განცხადებები არაერთხელ მოსმენიან, ბრიუსელში მაინც ირწმუნეს საკართველოს პრემიერ-მინისტრის ოპტიმისტური პროგნოზი – **“სამ წელიწადში საკართველო თავად დაეცემა სხვებს.”** (“მთავარი გზავთი”, 22 ივნისი, 2004) ევროპული პოლიტიკის ცენტრის გამოსვლისას პრემიერ-მინისტრმა ჯვანიამ აღნიშნა, რომ ევროპამ არიარა **საკართველოს ევროპული ამბიცია.** პრესა ყურადღებას ამახვილებს იმა ფაქტზე, რომ ამ ცენტრის სექვედრისათვის ისევე უცხოელია კომპეტენტობა საკართველოს საკითხების.

პრესის სეფაზეზე, **საერთაშორისო საზოგადოებრივობამ ეს მილიონობით დოლარი კართული რევოლუციის სედეგის – ახალი კართული სახელმწიფოებრივების განვითარების დააბანდა**; ცენი ღვეყნის დამოუკიდებლობის მთავარი გარანტი ინტერესთა პრაგმატიკის ტანხვედრაა; რაკი ინვესტიკათა რაოდენობა უკვე აწინასწარი ციფრებით განისაზრდება, დასავლეთი საკართველოს ასე აწვლად არ დატმობს. ლუქსემბურგში, ევროკავშირის საგარეო საკმეთა მინისტრების საბჭოს სხდომაზე მიწერილი გადაწყვეტილებით, **საკართველო, აზერბაიჯანსა და სომხეთთან ერთად, ოფიციალურად გაერთო “ევროპის სამეზობლო პოლიტიკისი”.** ამ გადაწყვეტილებით ევროკავშირმა ოფიციალურად დაადასტურა, რომ სამხრეთ კავკასიის მიმდინარე პროცესების უფრო აქტიური მონაწილეობა აქვს.

2004 წლის ნოემბერ-დეკემბერში, უკრაინის “ნარინჯისფერი რევოლუციის” რეზონანსით, არა მხოლოდ “ვარდების რევოლუციის” პარალელი ცნდება – პრესა არგუმენტირებულად მსჯელობს, რას გულისხმობდა “კართული რევოლუციის ექსპორტი”, რა ნიშნით უნდა იქცეს საკართველო – ჯერ კიდევ სუსტი და კონფლიქტური რეგიონების მკვლელობის სახელმწიფო, დემოკრატიული განვითარებისა და სტაბილურობის მისაზღვრის მაგალითად მთელი რეგიონისა და პოსტსაბჭოთა სივრცისათვის. თანაც, უკრაინის პრეზიდენტის ანტონიო სედეგებით გამოწვეული რევოლუციური მრეწველობა, რომელიც ექსპერტთა სეფაზეზე, მეთისმეტად

gaWi anurda, cxadyo, rom msgavsi procesis "iol ad mogvarebis" qarTul i model i marTl ac miesadageba dasavl el strategTa ideal isturi pol itikis Teoriebs.

2005 wl is maisSi, aSS-is prezidentis j orj buSis viziti Tbil isSi, momgebiani sainformacio sababi iyo presaSi saqarTvel os imij is pozitiuri pozici onirebi sTvis. "mTavar gazeTTan" intervi uSi, "gardamaval i demokratiebis" proeqtis xel mZRvanel i brius j eqsoni acxadebda, rom "saqarTvel o namdvil ad l ideria kavkasiaSi, Savi zRvis regionis qveynebsi, evropis erT nawil Si da central ur aziasic. ukraina Tanal ideria." (120)

j orj buSis vizitis rezonanss presaSi sagangebod Sevexebi T disertaci is erT-erT momdevno nakveTsi; aq ki yuradRebas gavamaxvil ebT ki dev erT niuansze _ "vardebis revol uciam" ara mxol od saqarTvel os sagareo imij ze moaxdina pozitiuri zegavl ena, qveynis SigniTac arsebi Tad Sei cval a saxel mwi fosadmi damokidebul eba _ nihil izmi dan optimizmi saken. aRsani Snavia, rom "gorbi" _ "gel ap internei Senal is" mier 2004 wl is miwurul s Catarebul i sociol ogiuri gamoki Txvis Sedegi T, saqarTvel o, optimizmi s mixedvi T, msofi lios 65 qveyanas Soris meore adgil ze aRmoCnda. (msofi lios 50-ze meti qveynis "gel apis" institutebi, yovel i wl is bol os adgenen mosaxl eobis optimizmi s maCvenebel s, anu sazogadoebis damokidebul ebas momavl is mimarT. 2004 wl is optimist qveyanaTa aTeul i aseTia: tunisi, vietnami _ 72%, saqarTvel o _ 71%, CineTi, hong kongi, quvei Ti _ 70%, kosovo _ 67%, panama _ 66%, aSS _ 65%, avstral ia _ 61%.) (160)

- dasavl eTi Tu ruseTi?

(saxel mwi fos orientaci is probl emis aspeqtebi presaSi)

saqarTvel os damouki debl obis saTavesTan, gasul i saukunis 90-iani wl ebis damdegs, qarTul presas, gazeT "mamul is" winamZRol obi T, cxare diskusia hqonda gamarTul i _ ra orientacia, saxel mwi fo mowyobis ra model i, ra ekonomikuri strategia unda aerCia saqarTvel os, rom igi WeSmaritad damouki debel (de iure, de faqto) qveynad Camoyal ibebul iyo. drom mal e gamoaCina, rom dekl ari rebul i damouki debl obisa da Tavisufli ebis gadazrda real ur damouki debl obaSi rTul i da winaaRmdegobrivi procesia. am Temis ganvrcoba Cveni Temisa da kompetenci is fargl ebs scil deba; amdenad, Sevecdebi T mokl ed Camovayal iboT Temis ganvTarebis dinamika saanal izo periodis qarTul presaSi.

damoukidebl obis gamocxadebis pirvel wl ebSi, azrTa sxvadasxvaobis miuxedavad, qarTul i presis meSveobiT gacxadebul i saerTo ideal i (Tu SeiZl eba ase iTqvas), iyo **saqarTvel os neutral iteti**. miuxedavad imisa, rom mocemul drosa da sivrceSi es utopiuri idea iyo; miuxedavad imisa, rom mogvianebiT saqarTvel om oficial urad gaaJRera evroatl antikur sivrceSi integraciisken swrafva, neutral itetis Tema xangamoSvebiT isev iCenda TavS presasi, oRondac, ara Jurnal isturi an saredaqcio iniciativiT; ZiriTadad, es ukavSirdeboda saarCevno kampaniis periodebs, an, gamoiyeneboda nato-sTan saqarTvel os mimarTebis gaaqtiurebisas "Temis gadasafarad."

saqarTvel os mier saerTaSoriso aRiarebis mopovebisTanave, saxel mwi foebrivi TviTgamorkvevis procesSi, gaCnda **dil ema _ dasavl eTi Tu ruseTi?!** amTaviTve aRvniSnavT, rom wl ebis manZil ze, sagareo prioritetebze msjel obisa Tu nebismieri sxva sababiT am Temis warmoSobisas, presis aqcentebi, upiratesad, swored am ori pol usisken miemarTeba.

kvI evaSi _ "saqarTvel o samxreT kavkasiis regionis konteqstSi", daviT darCiasvili ase ayalibebs saqarTvel os politikuri arCevanis winaaRmdgobriv xasiaTs: "saqarTvel os adgils samxreT kavkasiis regionul i politikis konteqstSi, upirvel es yovl isa, misi sagareo politikuri arCevani gansazRvraS. am arCevanis ZiriTadi orientiria **diqotomia _ dasavl eTi-ruseTi: pirvel is xibli da meoris SiSi**. saxel mwi fo institutebis sisustis fonze qarTul i sagareo politika, arsebiTad, gadarCenisatvis brZola, arsebobis garantiaTa Ziebaa. amasTan, **zoghjer Znel i gasarkvevia, saqme exeba qveynis Tu saxel isufl ebo reJimis gadarCenas**. Sedegad, politika ekl eqturobis el fers izens, Tumca mainc **dominirebs dasavl ur, evroatl antikur samyarosi integrirebis ocneba**. saqarTvel os xel isufl ebas aqvs met-nakl ebad stabil uri idea _ **qveynisatvis dasavl eTsa da aRmosavl eTs Soris satranzito koridoris funqciis SeZena**." (17, 25)

Cveni saanal izo periodis atvl is wertil istvis, anu 2000 wl istvis, saqarTvel os sagareo prioriteti _ dasavl uri veqtori ukve gamokveTili iyo, magram presasi (iseve, rogorc qveynis sazogadoebriv-politikur cxovrebaSi) jer kidev Zieria rusuli faqtoris gavl ena, ruseTis primati maSinac ki igrZnoba, roca mis ignorebas cdil oben; ruseTTan mimarTebaSi yvel aze Tval saCinod ikveTeba qarTul i presis midrekil eba kl iSeebisa da stereotipebisaken; erT-erTi mTavari kl iSe _ **"ori ruseTi"**, romelic wl ebis manZil ze figurirebda ruseTTan urTierTobis Temis ganvitarebisas, bol o periodis qarTul presasi TiTqmis aRar gv xvdeba (igi Caanacvl a daskvnam, rom

araviTari ori ruseTi ar arsebobs); samagierod, TiTqmis ucvl el i darCa kl iSe _ ruseTi "mtris xatis" rol Si. (TiTqos paradoqsia, magram didi ruseTic aseTive warmatebiT qmnis saqarTvel osgan "mtris xats").

unda aRiniSnos, rom presaSi ruseTisadmi negatiuri damokidebul ebis gamoxatvas safuZvl ad udevs ara rusofobia (iSviaTi gamonakl isebs garda), aramed, aqcenti mis imperiul arsze. amasTan, umeteswil ad, saqarTvel os masmediaSi antirusul i kampaniis gaZl iereba gamoZaxilia rusul i masmediis antiqarTul i isteriisa. Tavis mxriv, qarTul i masmediis mier rusul i Temis uaryofiT konteqstSi ajitireba ruseTSi hpovebs gamoZaxil s. oRondac, aSkaraa sainformacio omis uTanabroba. "vardebis revol uciis" Semdeg, saqarTvel os saerTaSoriso rezonansis gaZl ierebam es uTanabroba garkveul wil ad gaaneitral a. Cveni azriT, mizanmimarTul i sainformacio strategiis wyal obiT, saqarTvel os xel isufl ebam moaxerxa ruseTis statusis, rogorc saqarTvel os teritoriaze arsebul konfli qtebSi "mesame mxaris", Secvl a da Riad uwoda mas konfli qtebis monawil e mxare, konfli qtebis gamCaRebel i da, ufro metic, aneqsori. miuxedavad amisa, 2005 wel s miRebul **saqarTvel os erovnul i usafrTxoebis koncefciaSi, ruseTi ganxil ul ia ara rogorc mteri saxel mwifo, aramed rogorc partniori, azerbaij anTan da somxeTTan erTad** (strategiul partnioresad saxel deba aSS, ukraina da TurqeTi). (64, 45)

SevecdebiT, mokl ed mimovixil oT presaSi sagareo prioritetebis asaxvis ZiriTadi aspeqtebi. mTavari tendencia am TemasTan mimarTebsi isev da isev Temis pol itizeba, personificireba da pirovnu /kl anuri dapirespirebebis Wril Si warmosaxvaa; am fonze ikargeba probl emis arsi da wina pl anze iwevs konkretul i mizani (arc Tu iSviaTad _ umiznoba an probl emis gauazrebl oba), romel sac emsaxureba am Temis musireba Sesabamis konteqstSi.

2000-2001 wl ebSi Crdil oet-dasavl etis vnebaTaRel va presaSi ZiriTadad trial ebs, erTis mxriv, eduard SevardnaZisa da, meores mxriv, e.w. "reformatorebis" (anu, "moqal aqeta kavSiris" axal gazrdul i frTa, Jvania-saakaSvil is gundi) garSemo. sainformacio amindis ganmsazRvrel masmediaSi Seqmnili suraTit, **orientaciis mixedvit saqarTvel os pol itel ita** ase warmocindeba: prezidenti, misi garemocva (simbol urad _ kancel aria) _ retrogradebi, anu ruseTze orientirebul ni; personal urad prezidenti eduard SevardnaZe _ xan erT, xan meore mxares gadaxrili, xanac _ am or pol uss Soris "moTamaSe"; e.w. "reformatorebi", anu ZiriTadad smk-s axal gazrdul i frTa _ "dasavl urebi", zurab Jvania _ prodasavl uri l ideri; aRiarebul i "ruseTumeebi" _ asl an abaSiZe (igul isxmeba partia "aRorZinebac"),

social istebi, vaxtang rCeul iSvil is I liderobiT, komunistebi, pantel eimon giorgaZis meTaurobiT, parl amentis vice-spikeri vaxtang goguaZe...

moviSvel iebT or vrcel citatas, roml ebSic, faqtobrivad, asaxul ia im periodSi dasavl ur-rusul i veqtorebisadmi damokidebul ebis stereotipi:

- "Jvania-saakaSvil is gundma yvel aferi gaakeTa dasavl eTisadmi snoburi, uki duresad provinciul i damokidebul ebis reanimirebiSTvis. paral el urad, igive gundi yvel afers akeTebS ruseTTan urTierTobis rac SeiZl eba metad dasaZabavad. maTi msjel obis I ogika amgvaria: Cven rac SeiZl eba metad gavamwvebT urTierTobas Crdil oel mezobel Tan. Tu igi sapaSuxod mimarTavs agresivul qmedebas, saqarTvel o, rasakvirvel ia, absolut urad verafers daupirispirebs, magram mova civilizebul i dasavl eTi da Wkuas aswavl is ruseTs." (140)
- "es publ ikacia (saubaria zemoT citirebul publ ikaciaze _ l.k) agrZel ebs im antidasavl ur propagandistul kampanias, romelic miznad isaxavs saqarTvel os politikuri kursis sawinaaRmdego ideologiuri fonis Seqmnas _ im azris damkvidrebas, rom dasavl uri civilizacia ucxo qarTvel ebisaTvis genetikurad, kul turul ad, eTnofsiqol ogiurad, istoriul ad, politikurad da seksual uradac ki. samagierod, axl oa ruseTi. saTave da mizezi am kampaniis aris ruseTis survil i, SelnarCunos samxedro bazebi da politikuri gavlena saqarTvel oSi, magram, jerjerobiT, Riad ver moqmedebs da kmayofil deba saqarTvel os xelisuflebaSi da sazogadoebaSi arsebul i im Zal ebis xel SewyobiT, romel Tac uxil avi ZafebiT marTavs." (135)

es ori diametral urad gansxvavebul i Tval sazrisi imiTaca sayuradRebo, rom erTis avtoris saqarTvel os prezidentis mrCevel ia, meorisa ki _ parl amentari (Jvianas gundis wevri). bunebrivia, rom kancel ariis moxel eebsa da parl amentarebs Tundac saxel mwifo politikis gamosaxatavad unificirebul i azrebi ver eqnebodaT (da arc unda hqonodaT), magram amgvari **radikal izmi** qveynis orientaciis didmniSvel ovan probl emasTan mimarTebaSi, presis meSveobiT tons aZl evda **sazogadoebis aseve radikal ur damokidebul ebas.**

amave periodSi (2000 wl is gazafxul ze), presaSi ikveTeba tendencia, rom saqarTvel o xdeba regionSi gavlenisaTvis ruseT-aSS-is brZol is asparezi. sayuradReboa gazeT "dronis" saredaqcio statia ("saqarTvel os adgili da roli kavkasiaSi aSS-sa da natos strategiul mimarTul ebebSi"), romel Sic ganxil ul ia ruseTis dumis dsT-s saqmeTa komitetis anal itikosebis mier

dumisTvis wardgenil i moxseneba. moxsenebis avtorebi **“SeSfoTebul i arian regionSi amerikul i da dasavl uri daswrebiS gamo”** da gul iswyromas gamoTqvamem ruseTis mmarTvel i elitis mimarT, romel mac saqarTvel oSi rusofil ia gaaCaRa. (101) gazeT “7 dRis” publ ikaciaSi viTardeba versia, rom postsabWour sivrceSi moskovisa da vaSingtonis konkurencia, SesaZl oa, **“afxazeTisTvis iqces WeSmaritebis momentad”**; vinaidan konfl iqtis gadawyvetis Tval sazrisiT **ruseTs afxazeTSi gacil ebiT meti berketebi aqvs**, vidre yarabaRSi (raki iq misi **“samSvidobo Zal ebi”** ar arian ganl agebul i), **moskovi ueWvel ad Seecdeba “daaswros” amerikas am regionSi mainc**”. (162)

sagangebod aRvni SnavT gazeT **“rezonansSi”** gamoqveynebul erT publ ikacias, romelic exeba msolfio politikis institutis evroaziul i kvlevis programis direktoris, ian bremeris **“sakmaod arasaxarbiel o gancxadebas”**. movixmobT citatas: **“bremeris sityvebiT, postsabWouri epoqis sawyis periodSi amerika cdil obda kavkasiaze ruseTis istoriul i gavl ena Seemcirebina, regionis energoresursebze dabal i fasebis gamo, Tumca, “vaSingtonma maSin ver gansazRvra, rogori iqneboda misi axali, hegemonuri sagareo politika”... zogierTi proeqti, magal iTad, baqo-Tbil isi-j eihanis mil sadeni, swored ruseTis gavl enis daknibebisaken aris mimarTul i, magram dRes msgavsi protesti Zal as kargavs... rac Seexeba saqarTvel osa da azerbaijanis nato-Si gawevrianebis perspeqtivas, profesor ian bremeris TqmiT, amis Soreul i SesaZl ebl obac ki ar arsebobs.”** (“rezonansi”, 14 maisi, 2000).

SesaZl oa, bremeris mier ganvitarebul i Tval sazrisi am etapze ufro aqtual uri iyos, radgan, nato-Si gawevrianeba da baqo-Tbil isi-j eihanis mil sadenis meSveobiT regionSi saqarTvel os geostrategiul i mniSvnel obis gamyareba, real obisgan ufro daSorebul i perspeqtiva aRmoCnda, vidre es im periodSi SeiZl eboda gvevarauda (presaSi ganvitarebul i versiebis mixedviT, jer nato-Si da Semdgom evrokavSirSi saqarTvel os gaerTianeba 2008-10 wl ebisTvis iyo prognozi rebul i).

regionSi gavl enisatvis ruseT-aSS-is brZolis konteqstSi saintereso iqneba gavixsenoT cnobili amerikel i politologis, semuel hanTingTonis koncepcia **ruseTsa da dasavleTs Soris bal ansis gansazRvrisa**, romlis mixedviTac orive mxare unda SeTanxmdeS principul i Tanasworobisa da TiToeul is **gavl enis sferoebis** Sesaxeb: **“praqtikul ad es imas niSnavs, rom ruseTi daTanxmdeba evrokavSirisa da nato-s gafarToebas, maTSi central uri da aRmosavleT evropis dasavl urqristianul i qveynebis CarTvas, dasavleTi ki val debul ebas aiRebs ar gaafarToos nato ufro aRmosavleTiT _ Tuki ukraina**

ar gaxil iCeba or saxel mwifod." hanTingTonis xedviT, dasavl uri civil izaciis Zal is SesanarCunebl ad, aSS-sa da evropul i saxel mwifoebis interesSi unda iyos **ruseTis aRiareba marTI madidebl uri samyaros birTv saxel mwifod**, romel sac aqvs Tavisi samxreTi sazRvrebis usafrTxoebasTan dakavSirebul i kanonieri interesebi. (78). rogorc er-erT momdevno nakveTSi ("buSis vizitis rezonansi presaSi") vnaxavT, dasavl eTis/aSS-is swrafva gavlenis sferoebis gafarToebisken gasda am areals; aman, arsebiTad, ganapiroba Cveni qveynis dekl arirebul i dasavl uri orientaciis Tanmdevi katakl izmebi.

2001 wl is dekembridan zemoTCamoyal ibebul ma "sqemam" (politel itis sagareo orientaciis) presaSi, erTi SexedviT arc Tu ise mkveTri, magram, Cveni azriT, arsebiTi transformacia ganicada; parl amentis Tavmj domareobidan zurab Jvianas gadadgomis Semdeg axal gazrda "reformatoTa" sagareo orientacia ufro metad gaxda presis gansjis sagani; maTi "dasavl uroba" isev figurirebs presis publ ikaciebSi, magram ufro intensiuri xdeba aqcenti maT "rusul kavSirebze". gazeTi "droni", magal iTad, mi aniSnebs am cvl il ebaze: "... **amerikel ebi ukve acxadeben, rom mxars uWeren reformebs da ara "reformatorebs"**. (170); gazeTi "axal i meridiani" ki pirdapir bral s debs axal gazrda reformatorebs: "**Jvania-saakaSvil i-merabiSvil is gunds misces daval eba, rom rogorme saqarTvel oSi gaRvivdes samoqal aqo dapi rispireba. maTi es ganzraxva Tu ganxorciel da, saqarTvel os aucil ebl ad daaCoqeben. 1991-1992 wl ebSi rusebma erTxel ukve dagvaCoqes. Tu igive ganmeorda, amas veRar gadavurCebiT. es aris ruseTis specsamsaxurebis gegma, Canafiqri, romel sac Jvania-saakaSvil is gundi asrul ebs. es aSkarad Cans**". ("axal i meridiani ", 14.12.2001).

"dil is gazeTis" anal itikur publ ikaciaSi, romelic pozitiuri rakursiT warmoaCens "axal gazrda reformatorebs" da maT dasavl ur orientacias, amavdroul ad, rusul kavSirebzeC maxvil deba yuradReba: "isini mwyral ad arc ruseTTan arian. amas mowmobs ara imdenad maTi saarCevno kampaniis rusul i finansebi, aramed irakli CubiniSvil is axl o kavSirebi rusul pol itikur istebli SmentTan da Zmebi beJuaSvil ebis aseve aranakl eb intensiuri urTierTobebi rusul kapital Tan." (103)

"reformatoTa" "ormag standartze" pol itol ogebic mi aniSneben: "isini yovel Tvis TamaSoben orive, anu, dasavl eTisa da ruseTis mimarTul ebiT", _ acxadebs ramaz sayvarel iZe "kvis pal itrasTan" interviusi. (117). am tipis mosazrebeze dayrdnobiT, "kvis pal itra" ayal ibebs sagul isxmo formul as,

rom saqarTvel oSi amerikul i ful iT rusul i interesi finansdeba. am formul as exmianeba mweral el izbar j avel iZis Tval sazrisic: "ruseTica da dasavl eTic mixvden, mxol od erovnul tal Raze mosul xel isufl ebas SeuZl ia xal xis gaerTianeba, amitomac "Semoagores" cru-nacional uri moZraobis tal Ra, romel ic garedan imarTeba." (116)

orientaciis vektoris qronol ogiur cvl il ebas, Jurnal isti ia anTaze ase warmoadgens:

1992-1995 wl ebSi pol itikur procesebs mTl ianad ruseTi marTavda;

1995 wl is teraqtis Semdeg prorusul i Zal ebis Seviwroeba da dasavl uri orientaciis Zal ebis gaZl iereba daiwo. 1998 wl idan daiwo medasavl eTe Zal ebis "gadasrol a" parl amentidan mTavrobaSi; pol itikuri l ogikiT, erTiani procesis meore etapi, anu dasavl uri orientaciis Zal ebis gaZl iereba, unda dasrul ebul iyo Tavad Jvianas gadasvl iT aRmasrul ebel xel isufl ebaSi, kerZod, premier-ministris postze. meore etapi marTl ac maSin dasrul da, rodesac Jvania dasaxel da premierobis kandidatad, magram saxel isufl o Zal ebis erTiani winaarmdogobis Sedegad, premieri ver gaxda;

erTiani procesis mesame etapi daiwo prezidentis gadadgomiT moqal aqeTa kavSiris Tavmj domaris postidan. eduard SevardnaZis es gadawyvetil eba unda miviCniOT adekvatur reaqciad prodasavl uri Zal ebis damarcxebaze. prezidenti yovel Tvis miicneoda medasavl eTe orientaciis burjad. bol oxans ganvitarebul i movl enebis fonze ki mas ori arCevaniRa darCa: an unda miatovos medasavl eTeTa banaki da pol itikur metoqeebs Caudges saTaveSi, an unda darCes medasavl eTeTa l iderad, magram damarcxebul i gundi sxva, axal i medasavl eTeebiT Caanacvl os." (82)

es anal itikuri publikacia 2001 wl is noembris movl enebamdea gamoqveynebul i. rogorc vxedavT, aq prezidenti eduard SevardnaZe da parl amentis Tavmj domare zurab Jvania prodasavl uri Zal ebis l iderebad arian warmodgenil ebi; amave publikaciis l ogikiT, mocemul i periodisTvis orivem fiasko ganicada da prodasavl uri Zal ebic damarcxdnen. rac Seexeba SevardnaZis or SesaZl o arCevans: Tuki CavTvl iT, rom 2002 wl isTvis opoziciur partiebad Camoyal ibebul i "gaerTianebul i demokratebi" (zurab Jvianas l iderobiT) da "erTiani nacional uri moZraoba" (mixeil saakaSvil is l iderobiT) dasavl ur rel sebze moZraobden da, sabol ood, "vardebis revol uciamde" miivanes qveyana, xol o 2003 wl isTvis eduard SevardnaZe iyo faqtobrivi l ideri saarCevno bl okisa "axal i saqarTvel osaTvis" (romel ic dasavl uri orientaciit namdvil ad ar gamoirCeoda), maSin gamodis, rom

parlamentis Tavmj domareobidan zurab Jvianas gadadgomiT, faqtobrivad, "gaformda" eduard SevardnaZis distancireba (nebiTi Tu unebli e) prodasavluri platformidan. es, erTi SexedviT rTuli logika, emyareba presis publikaciebis anal izs, roml ebsac momdevno etapebze araTu SeaqvT sicxade sakiTxSi _ sabol ood mainc rogoria mmarTveli politikuri elitis dispozicia sagareo orientaciisa da prioritetebis mixedviT, aramed, suraTi ufro da ufro winaarmdgobrivi xdeba; misi gaSifvra da wakiTxva ki el odeba Sesabamisi profilis profesional ebs, roml ebsac, SesaZloa, mediaanal izic gamoadgeT saqarTvelos uaxlesi istoriis am umniSvel ovanesi da urTul esi monakvetis aRsawerad.

- **sagareo Temis ramdenime ZiriTadi aspeqti**

euTo-s demokratiuli institutebisa da adamianis ufl ebebis ofisis mxardaWerit Seqmnil kvlevasi _ "saqarTvelos politikuri landSafti" (2005 wl is mdgomareobiT), postsabWoTa saqarTvelos sagareo politikis zogadi veqtorebi aseadaxasiaTebuli: **"damoukidebl obis mopovebis Semdeg, Sida politikuri konfliqtebis miuxedavad, saqarTvelos sagareo politikis zogadi mmarTul ebebi ucvelia. zviad gamsaxurdias, real urad, ar hqonia saerTasorisopolitikis gansazRvris da gatarebis dro... rac Seexeba eduard SevardnaZes da mixeil saakaSvilis, orive matganis umTavres prioritets warmoadgenda saerTasorisodoneze SeerTebuli Statebisa da evropis politikuri da ekonomikuri mxardaWera da saerTasorisoinstitutebTan mWidro TanamSromloba; mTavari amocana ki nato-sa da evrokavSiris wevrobis mopovebaa."** (64, 40)

dasavleTTan saqarTvelos integraciis Sansebis gazrdis pirdapirproporciul ad mZafrdeboda daZabuloba saqarTvelo-ruseTs Soris. evrostruqturebsa da nato-Si saqarTvelos gawevrianebis perspeqtivas, "wrtvnisa da arWurvis programis", baqo-Tbilisi-jehanis navTobsadens, Sahdenizis gabsadens, jer prezident SevardnaZisa da Semdgom _ mixeil saakaSvilis dasavlur aqcentebis "civomis" msgavs vitarebaSi gadayavda ruseT-saqarTvelos urTierToba.

pankisis xeoba da CeCeni "boevikebi" erT-erTi mTavari sababi iyo ruseT-saqarTvelos Soris urTierTobis ukiduresad daZabvisTvis. 2001 wl is damdegisTvis rusul masmediam, romel mac safuzvliani ideologiuri niadagi moumzada pankisSi CeCeni "boevikebis" likvidaciis sababiT Cveni qveynis

teritoriaze samxedro moqmedebis dawyebis al baTobas (ristvisac qarTul i masmediac sakmao warmatebiT gamoiyena), saqarTvel o sainformacio al yaSi moaqcia. rusul mediaSi, gansakuTrebiT ki iseTi gamocemebSi, rogoricaa "trud" da "krasnaiia zvezda", rusi generl ebi, ruseTis dumis warmomadgenl ebi, maRal Cinosani saxel mwifo moxel eebi daufaravad saubroben ara mxol od pankisis xeobaSi "teroristebis budis" ganadgurebis amocanaze, aramed, ufro Sorsmival mizanzec _ rom saqarTvel o SeiZl eba gaxdes "meore CeCneTi".

am viTarebas kargad asaxavs moskovSi gazeT "dronis" sakuTari korespondentis rusudan nikuraZis publikacia _ **"ratom "gamoamwyvdia" ruseTma teroristebi pankisis xeobaSi?"** es masal a imiTac aris sayuradRebo, rom misi avtori kargad informirebul i da saqmis kursSi myofi Jurnal istia, ruseTis saxel mwifo instanciebSi Sesabamisi akreditaciis mqone. "rusul wyaroebze dayrdnobiT, boevikebis ganadgureba putins 2001 wl is gazafxul ze aqvs Cafiqrebul i da es operacia saqarTvel os teritoriaze Caivl is. ram SeiZl eba ixsnas saqarTvel o gardauval i omisagan? ruseTis masobrivi informaciis el eqtronul saSual ebebs Tu davuj erebT, **"savizo rejims im dResve gaauqmeben, Tu ruseTs teroristebis ganadgurebaSi saqarTvel o sakuTar teritoriaze xel s ar SeuSl is"**... ruseTis prezidentis srul ufl ebiani warmomadgenel i samxreTis federal ur ol qSi viqtor kazancevi acxadebs, rom **"dRes saqarTvel os teritoriaze 3000 CeCeni teroristi imyofeba da maT winaaRmdeg brZol a zamTarSi dasrul deba"**, _ wers rusudan nikuraZe aRniSnul statiaSi. (144)

bunebrivia, rom, Sesabamisad, daZabul oba, gangaSis ganwyoba da omis mol odini igrZnoba qarTul i presis publikaciebSi da es is SemTxvevaa, roca ver vityviT, rom Jurnal istebi sagangebod amwvaveben situacias. qarTvel i politol ogebi ar gamoricxaven ruseT-saqarTvel os Soris omis dawyebis saSiSroebas. ramaz kl imiaSvil i, magal iTad, pankiSsi natos j arebis CayenebaSi xedavs gamosaval s; winaaRmdeg SemTxvevaSi, misi azriT, **"ruseTis specsamsaxurebi yvel afers gaakeTeben, rom boevikebi mTli anad gadmorekon saqarTvel oSi da Semdeg provokaciis mowyoba da konfl iqtis gaCaReba mxol od "teqnikiS" saqmeRa iqneba...** amit rusebi CeCneTis probl emasac moiSoreben da saqarTvel os teritoriaze CeCneTis iseTive avtonomiis Seqmnac ar aris gamoricxul i, rogoric samxreT oseTis saxiT Seiqmna, 100 wl is winaT osebiT dausaxl ebel teritoriaze." (115) politol ogi gia nodia Tvl is, rom saqarTvel o, sisustis miuxedavad, araviTar kompromisze ar unda wavides da

meored ar dauSvas saqarTvel os teritoriaze kavkasiis xal xebis meomrul i energiis gadmotana, iseve, rogorc afxazeTis SemTxvevaSi. (114)

aRsaniSnavia, rom evropasa da msofliosi erT-erTi avtoritetuli da gavleniani gazeTi **“fainenSal Taimsi”**, romelic im periodSi aqtiurad dainteresda saqarTvel osa da zogadad kavkasiaSi arsebuli geopolitikuri situaciit, **saqarTvel os urCevda evrokavSiris moxal ise qveynebisagan swrafi reagirebis Zal ebi moeTxova ruseTis mosal odnel agresiasTan gasamkl avebl ad.** sxva saqmea, real urad ramdenad ganxorciel ebadi da mizanSewonili iyo da aris saqarTvel osTvis amgvარი perspeqtiva, magram am gazeTis publikaciebi CvenTvis upirvel esad imiT aris sayuradRebo, rom igi, erTis mxriv, gulisxmobS saqarTvel os yofnas dasavleTis yuradRebis areal Si, da meores mxriv, adasturebs, rom ruseTis agresiiS safrTxe ar aris mxol od saqarTvel os masmediis mier ajitirebuli Tema.

amave periods emTxveva **ruseTis prezidentis viziti azerbaij anSi.** baqoSi putinis vizitis gaSuqebisas ucxouri sainformacio saSual ebebi yuradRebas amaxvil ebdnen im faqtorze, rom am vizitisTvis prezidentma putinma, romelic **“maTraxiTa da Tafl akveriT”** apirebs **azerbaj anis dabrunebas ruseTis orbitaze,** xel sayreli momenti SearCia; bol o xans dasavleTi ukmayofil oa azerbaij aniT: evropeli da amerikel i dipl omatebi azerbaij ans gamudmebiT adanaSaul ebdnen adamianis ufl ebaTa darRvevaSi; heidar al ievის მერ SviliS Tvis Zal aufl ebis gadacemis ganzraxvac iwvevda dasavleTis ukmayofil ebas; nato-sTan azerbaij anis daaxl oebis mcdel obamac ver gamoiRo politikuri Sedegi; dasavleTi baqos yarabaxis sakiTxSi somxeTisadmi mxardaWeraSic adanaSaul ebs. amasTan, **baqoSi vizitit putinma moaxdina demonstrireba imisa,** rom kavkasia misTvis prioritetuli zonaa da am regionSi kremლის interesebis gasatarebl ad SesaZl oa arCeul iqnes swored azerbaij ani da ara saqarTvel o, romel Tanac ukanasknel xans moskovma urTierToba ver aawyo. rusul onlain-mediaSi baqoSi putinis vizits uwodeben **Wkuasaswavis “amerikasTan demonstraciul ad damegobrebuli SevardnaZis rejimistvis”;** ara mxol od Jurnal istebi fiqroben ase _ ruseTis dumის vice-spikeri I ukini am vizits **“saqarTvel osadmi nisni smogebad”** miCnevs. saerTo STabel diledi T, **putins “kavkasiuri demarSi”** umTavresad saqarTvel oze fsiqol ogiuri zemoqmedebisa da dasavleTSi მისი მხარდამWereბისTvis kavkasiaSi ruseTis **“Zvel eburi gavlenის”** demonstrireბისTvis hqonda gaTvl il i.

sagul isxmoa is faqti, rom qarTul ma presam amj erad ar aitaca ruseTis gamowveva da, Cveul ebisamebr, myviral a sapirvel gverdo anSi agebad ar gardaqmna. yvel aze mkveTri saTauri, romel ic am vizits exmaureboda, gazeT "dronis" pirvel gverdze iyo dabeWdil i Cveul ebrivi sasaTauro standartiT: **"amerikavkasiis geopolitikuri centri _ azerbaijani"**; qvesaTauri _ **"saqarTvel o, rogorc Cans, samTa Soris mesame adgil ze CamoqveiTda"**. ("droni", 13 ianvari, 2001) gazeT "rezonans", magal iTad, am vizitis konteqstSi saqarTvel o arc uxsenebia. mesame gverdze gamoqveynebul informaciaSi ("putini da alievi kspiis zRvas iyofen", 10 ianvari, 2001) mTel i aqcenti kspiis probl emazea gadatanili. qarTul i presis uferul gamoxmaurebas putinis xmaurian vizitze informaciis deficit iT ver avxsniT, radganac rusul i onlain-media savse iyo vizitis amsaxveli masal ebiTa Tu provokaciul i xasiaTis publikaciebiT. SeiZl eba vivaraudoT, rom am vizitis fonze, presas sababi aRar hqonda saqarTvel osa da misi prezidentis negatiuri imij iT warmodgenisaTvis. **saqarTvel osTvis ruseTis prezidentis gverdis avl am masmedias sababi aRar dautova "Crdil oetidan amomavali mzisa" da "ruseTisagan marTul i SevardnaZis" TemiT manipuli rebi saTvis.** Sedarebi sTvis gavixsenebT, rom eduard SevardnaZis moqnili sagareo politika ruseTTan mimarTebsi (romel sac yvel aze radikal uri oponentebic ver uaryofden), politikuri da Jurnal isturi bomondisTvis damoukidebl obis dakargvis safrTxesTan, ruseTis vasal obasTan asoci rdeboda da am Temas wl ebis manZil ze prezidentis imij ze zemoqmedebisTvis iyenebdnen. rogorc Cans, amj erad Jurnal istebma, roml ebsac xSirad uxdebaT "ormagi standart iT" moqmedeba, keTil gonivrul ad gverdis avl a amj obines saqarTvel osTan putinis vizitis mimarTebi saTvis.

paral el urad, imave dReebSi, presaSi figurirebs ucxour presaze dayrdnobiT momzadebul i publikaciebi, roml ebic gamoxatavs **saqarTvel oTi dasavl eTis dainteresebas.** **"saqarTvel o am arastabil ur regionSi SeerTebul i Statebisa da dasavl eTis sakvanZo mokavSirea,** _ werda gavleniani amerikul i gamocema "uol sTriT j ornal ", _ ruseTi mezobel suverenul saxel mwifoSi sakuTari Carevis sababs eZebS. aseT SemTxvevaSi ruseTs SeuZl ia gamoacxados, rom sakuTar teritorias icavs saqarTvel os teritoriidan moqmedi CeCeni teroristebisagan. magram j erjerobiT saqarTvel o am ankess ar egeba... prezidentma SevardnaZem rus samxedroebS ar misca saqarTvel os teroriaze operaciis Catarebis ufl eba." (159)

"saqarTvel o aris sasinji qva, romelic ruseT-amerikas Soris urTierTobas gaarkvevs", _ aRniSna saqarTvel os el Cma aSS-Si Tedo jafarizem saqarTvel os parl amentis sagareo urTierTobaTa komitetSi Sexvedrisas. misi informaciit, saqarTvel o TeTr saxl Si administraciis Secvl is areul procesSic ar daviwyebiaT, magram el Cma mianiSna, rom "Tu saqarTvel os unda ufro angariSgasawevi qveyana gaxdes, maSin Tavad unda gamoasworos Sida pol itika." (152)

aqve aRvniSnavT, rom erTi wl is Semdgom, 2002 wel s, nugzar saj aias tragikul i gardacval ebis Semdeg, uSiSroebis sabWos mdivnis Tanamdebobaze Tedo jafarizis kandidaturis dasaxel eba pol itikosTa, eqspertTa da Jurnal istTa didma nawil ma prezident eduard SevardnaZis prodasavl uri kursis afiSirebad mi iCnia:

- "jafarizis kandidaturis dasaxel ebam parl amentarebi prezidentis prodasavl ur pol itikur orientaciaSi sabol ood daarwmuna". ("rezonansi", 07.03.2002).
- "es daniSvna saqarTvel os sagareo kursis da ZiriTadi orientiris xazgasma iyo. anu, SevardnaZem sabol ood aiRo dasavl uri kursi". ("axal i Taoba", 07.03.2002).
- "mTavari fsoni aSS-Si el Cze gakeTda da es ukve niSnavs imas, rom saqarTvel om SevardnaZis mmarTvel obis periodSi ukve sabol ood gadawyvita sagareo kursSi dasavl eTisTvis mieniWebina upiratesoba." ("axal i Taoba", 08.03.2002)
- "batoni Tedo jafarizis gamoCena qarTul pol itikaSi dasavl uri xazis gagrZel ebad SeiZl eba mi viCni oT." ("al ia", 07.03.2002)

SedarebisTvis _ 2000 wl is miwurul s, saqarTvel osTan aSS-is axal i administraciis damokidebul ebis rkvevis, saval uto fondis tranSis miReba- armiRebis, ruseTTan ukiduresad gamwvebul i urTierTobis fonze, masmedia dasavl eTisagan saqarTvel os mitovebas, qveynisa da piradad prezidentis sagareo pol itikis, anu "SevardnaZis erTaderTi koziris" gabankrotebas winaswarmetyvel ebda.

saqarTvel os moqceva ruseT-amerikis strategiul interesebs Soris presis intensiuri ganxil vis sagani gaxda saqarTvel oSi maRal Cinosani amerikel i da rusi samxedroebis erTdroul i vizi tebis sainformacio sababiT. gazeTi "izvestia"-c ki werda, rom "ori qveynis samxedro del egaciebis vizi ti saqarTvel os prioritete bze metyvel ebs".

Tbilisi rusetisa da amerikis interesebis mkafio gadakvetam presa
aiZul a am Temis gasuqebisas, myviral a saTaurebisa da gamomwvevi Sefasebebis
nacvl ad, met-nakl ebad zomieri toni aerCia. gazeTma "al iamac" ki amj obina
Temaze _ "ruseTi Tu dasavl eTi... iqneb neutral iteti?" _ sasaubrod
prezidentis mrCvel gel a CarkvianisaTvis miemarTa da sol iduri interviu
gameqveynebina. saqarTvel os geopolitikuri daZabulobis yvel aze mkveTr
momentebSi neutral itetis Tema Tavistavad Cndeba presaSi. amjerad, iseve
rogorc "al iac", sxva gazeTebmac sagareo urTierTobebSi Caxedul
respondentebS mi marTes am Temis gasasuqebi ad.

gel a Carkviani miCnevs, rom "dRes saqarTvel o gamocxadebul i
neutral itetisTvis mzad ar aris"; saubari SeiZl eba mxol od samxedro
neutral itetze, anu, saqarTvel o arc erT bl okSi ar unda iyos CarTuli. (167)

saparl amento fraqcia "moqal aqeta kavSiris" Tavmj domare revaz adamiac
fiqrobs, rom saqarTvel osTvis neutral iteti SeuZl ebel ia im pirobebSi,
romel sic Cven vcxovrobt. igi momxrea, rom saqarTvel o nato-Si
gawevrianebisaken miiswrafodes, vinaidan es marTl ac real uri usafrTxoebiTi
qol gaa saqarTvel osTvis". (123)

gansxvavebul i pozicia aqvs parl amentis dsT-s qveynebtan urTierTobis
qvekomitetis Tavmj domares, irakli gogavas: "neutral iteti regional uri
usafrTxoebis arqiteqturis yvel aze kargi model ia. am SemTxvevaSi, samxreT
kavkasia iqneba warmodgenili erTgvari mSvidobiani buferis saxit or,
istoriul ad dapirispirebul Zal as Soris, rogoricaa ruseTi da Turqeti."
(122)

saintereso mosazrebebs avitarebs "dil is gazeTis" mimomxil vel i vano
gamebel i. misi azrit, rus politolog-analitikosta mtkicebas, TiTqosda
saqarTvel os neutral iteti ver uzrunvel yofs rusetis usafrTxoebas
Crdil oet kavkasiaSi, sinamdvil eSi sul sxva mizezi aqvs _ moskovs acofebis
realoba, rom pirvel ad 200 wl is ganmavlobaSi CeCnebma zurgs ukan
"araruseTi" igrZnes. ruseTi planetis masStabiT veRar CaiTvl eba aSS-is
(dasavl eTis) metoqed, magram postsabWota sivrceSi maT daaxl oebiT Tanabari
gavlena aqvT, ruseTi SeiZl eba aWarbebedes kidec. "neutral iteti Zal ian did
Zal as gul isxmobs da moiTxovs. SesaZl oa, saqarTvel osTvis amgvari statusi
xel sayrel ic iyos, magram Cvens regionSi "neutral uri saqarTvel o" aRiqneba
rogorc buferi or pol uss Soris, amas ki arc erTi maTgani ar dauSvebs." (92)

neutral itetze msjelobisas analogiur daskvnas akeTebS gazeT
"meridianis" mimomxil vel i zviad arabuli: "saqarTvel os neutral iteti

mxol od im SemTxvevaSi iqneboda SesaZl ebel i, Tu igi daefuZneboda erTgvar pol itikur SeTanxmebas, an “geopol itikur Zal Ta bal anss” _ regionSi moqmedi yvel a didi saxel mwifos interesTa “paturi” Tanafardobis (saWadrako terminiT) real obas. **aseTi real oba ki ar arsebobs da al baT aRarc iarsebebs uaxl oes istoriul perspeqtivaSi.**” (zviad arabul i, “neitral iteti Tu nato?”, “meridiani”, 14 Teberval i, 2001).

neitral itetis Temas ase vrcl ad sagangebod SevexeT ramdenime mizezis gamo: j er erTi, ase kompaqturad, erTbaSad ramdenime gazeTSi am Temis gaSl a saanal izo periodSi sxva dros ar gv xvdeba; meorec, aq moxmobil i citatebidan da sxva publ ikaciebidanac, Cans, rom Temis warmoSobas raime konkretul i safuZvel i ara aqvs; garda amisa, saqarTvel os neitral iteti amj erad ufro arareal istur perspeqtivad aris warmodgenil i, vidre wina wl ebSi am Temaze msjel obisas (gansakuTrebiT, gasul i saukunis 90-ian wl ebSi); Tanac, saqarTvel oSi amerikel i da rusi samxedroebis erTdroul i vizitebi, romel Ta sainformacio sababiTac moxda neitral itetis Temis inicireba presaSi, faqtobrivad, mediisTvis daxurul i Tema iyo. yovel ive es gvafiqrebinebs, rom **aseT unisonSi neitral itetis Temis warmodgena presaSi garkveul i taqtika iyo, roml is ganxorcil ebisas presa, SesaZl oa, garkveul amocanasac asrul ebda _ an saxel mwifoebrivs, an _ srul iad sawinaaRmdegos.** (am SemTxvevaSi varaudis ufro dakonkretebis safuZvel s arc presa gvaZl evs, arc kompetencia da arc sadisertacio naSromis formati).

ruseT-saqarTvel os uki duresad daZabul i urTierTobis pi robebSi **gansakuTrebul i mniSvnel oba hqonda am ori qveynis prezidentTa Sexvedras,** romel ic, rogorc iqna, Sedga 2001 wl is 30 noembers. misi Sedegebis Sefasebisas radikal urad gansxvavebul i iyo e.w. oficiozi da danarCeni masmedia.

gazeT “saqarTvel os respubl ikis” SefasebiT, **“saqarTvel o-ruseTis “gril i urTierToba” axal fazaSi, imedi viqonioT, daTbobis fazaSi Sevida...** es aris Semobrunebis dasawyisi. es ar aris raRac axal i etapi, magram rodesac saqarTvel o-ruseTis xel Sekrul eba momzaddeba da mas xel s movawerT, maSin ki axal i urTierTobis mSenebl oba dai wyeba.” (154)

Tavad prezidentma eduard SevardnaZem, putinTan pirispir Sexvedras **“ruseT-saqarTvel os urTierTobebSi Semobrunebis dasawyisi”** uwoda, dipl omatiurad gaamarTl a putinis mkvaxe da uceremonio pasuxi pankisis incidentis Taobaze da erTgvari kmayofil ebac ki gamoTqva misdami ruseTis prezidentis piradi damoki debul ebis gamo. vizitis Semdgom, saqarTvel os

prezidentis orSabaTis tradiciul radiointerviuSi, putinTan Sexvedras ukve
"saqarTvel o-ruseTs Soris TanamSroml obis didi gardatexis etapis
dasawyi si s" SeFaseba mieca: am Sexvedris gamoZaxil i iyo "moqal aqeTa kavSiris"
yriil obaze prezidentis mier kategoriul ad naTqvami: "mezobel s veravin
Segvivil is, ruseTTan unda vimezobl oTI"

saqarTvel os prezidentisa da oficiozis optimizmi ver gaiziare
damouki debel ma tel earxebma da presam.

"dil is gazeTma" eduard SevardnaZis pozicias "sasurvel is sinamdvil ed
gasaReba" uwoda: "gaugebaria raSi dasWir da SevardnaZes moskovSi misi
stumrobis mxol od erTi rakursiT warmodgena da mi fuCeCeba imisa, ramac Cveni
sazogadoeba dazaFra da gaaogna, anu putiniseul bral debebze wayrueba...
prezidenti xom, amasTan, saxel mwifos suverenitetis garantia! amitom, kidev
erTxel gvinda gavimeoroT _ rodesac saxel mwifos Rirsebas laxaven,
pirvel ma al baT swored misma prezidentma unda aimarI os xma da datuqsul i
bavSviviT TavCaRunul i ar unda ij des." (86)

gazeTebis: "rezonansis", "axal i versiisa" da "al ias" SefasebiT,
moskovuri voiaJi saqarTvel osTvis warumatebel i iyo:

- "rusul -qarTul urTierTobebSi tradiciul i scenari gaTamaSda _
moskovma Tbil iss kidev erTxel dauqnia TiTi. moskovSi Casul i
SevardnaZe, romel sac qveyana rusul ma TviTmfrinavebma swored
saiubil eo TariRis wina dRes daubombes, morCil ad ismenda prezident
putinis sabral debo sityvas... sagul isxmoa, rom or qveyanas Soris
urTierTobis gajansaRebas mxol od ramdenime adamiani, prezidenti
SevardnaZe, vaxtang rCeul iSvili, vl adimer gudevi da kidev ramdenime
qarTvel i maRal Cinosani amCnevs. pol itikosTa da eqspertTa umravl esoba
ki milCnevs, rom saqarTvel o saomar mdgomareobaSia da ruseTis agresia,
SesaZloa, nebi smier dros ganmeordes." (104)
- "SevardnaZesa da putins Soris gamarTul i Sexvedra ruseTis axal gazrda
prezidentis gamarjvebiT dasrul da. saqarTvel os prezidenti, romel ic
ruseTs rusul i TviTmfrinavebiT saqarTvel os dabombvis Semdeg estumra,
terroristebisa da narkobaronebis mfarvel obaSi dadanaSaul es." (109)
- "tradiciul brifingze prezidenti uzomod karg xasiaTze iyo. Tumca,
gaugebaria, warumatebel i moskovuri voiaJis Semdeg ra acinebda mas?
kreml is axal ma mepatronem qoSi ukuRma yara _ ra dabombva, ris
dabombvao. prezident SevardnaZes xmac ar amouRia. rusul i masmedia mas
Semdeg saqarTvel os dascinis da amasxaravebs." (129)

amgvar fonze konstruqciul i iyo gazeT "dronis" moskoveli korespondentis mier momzadebul i publikacia, romelic sagulisxmo daskvniT mTavrdeba: "putin-SevardnaZis sajaro, si tyvieri paeqrobis miuxedavad, **rusi damkvirvebi ebi aRniSnaven, rom "saqarTvel o gadaurCa ruseTTan realur konfrontacias".** ruseT-saqarTvel os Soris axali urTierTobebis Camoyalibeba SevardnaZis epoqis dasaruls daemTxveva." (145)

am Sexvedram damatebiti stimuli misca qarTuli politikuri speqtris Cveul debatebs dasavleT-Crdil oetis Temaze. magalitad, ruseTis faqtori, tel ekompania "pirveli arxis" pirdapireTerSi, "ganxeTqilebis vaSlad" iqca parlamentarebis _ gia baramizisa ("moqkavSiri") da jermal gogitizisTvis ("aRorZineba"); jermal gogitizem ruseTTan "aRorZinebis", aslan abasizisa da, saerTod, aWaris damokidebul ebas, realisturi uwoda; am poziciis sapirapiro da kategoriuli iyo gia baramizis Sefaseba _ ruseTzedidi mteri saqarTvel os arhyavs, Tqvenki mas dauweqito.

qarTvel ma socialistebma da matmaliderma vaxtang rCeul isvil ma gaaqtiures Taviantirusuli orientaciis afisireba. vaxtang rCeul isvil is Tval sazrisi aseTia: "Tu ruseTTan ar gamosworda urTierToba, Turqetis guberniad gadaviqceviT. me arc Turqetis gubernioba minda, arc ruseTis, minda saqarTvel o gaxdes evropis Rirseuli wevri da amaSi, rogorc Turqeti, aseve ruseTic unda dagvexmaros. **dRes, roca putini Semotrial da saqarTvel osaken, gaCnda winapiroba, rom aRvadginoT ruseTTan urTierToba, am dros xel s gviSl ian Cveni, qarTveli politikosebi, vinc gvRupavdnen da dResac ruseTTan civi omis politikas atareben".** (146)

SevardnaZe-putinis Sexvedris Sedegebs gulisxmobda, upirvel es yovlisa, sagareo saqmeTa ministri irakli menararivili, roca 2001 wl is Sefasebisas erT-erT mTavar Sedegad ruseTTan urTierTobis daregulireba, movlenebis negatiuri ganvitarebis SeCereba miicnia. (t/k "I arxi", "me-9 arxi", 4-6 ianvris sainformacio programebi, 2002)

2001-dan 2002-isken gardamavali periodi gardamtexi etapi iyo Crdil oet-dasavleTs Soris lavirebis (met-naklebi warmatebit) dasrulsebisa da erTi konkretuli veqtorisTvis prioritetis miniWebis procesisTvis. 2002 wl is gazafxulze SeerTebul ma Statebma daiwyo saqarTvel os Seiararebuli Zal ebisatvis "wrtvnisa da aRWurvis" mraval milioniani programis ganxorciel eba. 2002 wl is noemberSi, nato-s praRis samitze, saqarTvel om oficial urad ganacxada Tavisi survili _ gamxdariyo nato-s wevri. saqarTvel oSi daiwyo regularul i samxedro varjisebis Catareba nato-s

programis _ "partnioroba mSvidobisaTvis" fargl ebSi, aSS-sa da TurqeTis daxmareba samxedro teqnikiT, evrokavSiris mier ganxorciel ebul i teqnikuri daxmarebis programebi da a.S.

am procesebs win uzRoda 2001 wl is dekemberSi aSS-is Tavdacvis ministris, ramsfel dis viziti saqarTvel oSi. es faqti presisTvisac erTgvari signal i gaxda imisaTvis, rom maqsimal uri TavSekaveba gamoeCinaT da moridebodnen radikal ur Sefasebebs. amjerad Jurnal istebi pozitiur kontestSi aqceven prezidentis I avirebis politikas da Tavdac cdil oben mozomil i komentarebiT Semoifargl on. **"saqarTvel os xel isufleba ecdeba, moqmedebis iseTi taqtika airCios, rom arc mwvadi dawvas da arc Samfuri.** savaraudod, Tavdacvis ministrTan (ramsfel dTan _ I.k.) Sexvedris dros qarTul i mxare ecdeba, raketsawinaaRmdego Tavdacvis sistemidan aSS-is gamosvl is Sefasebisas zomieri iyos da ruseTis gaRizianeba ar gamoiwvios... maRal Cinosani amerikel is saqarTvel oSi viziti, eqspertebis azriT, Seanel ebs im agresias, rac, Sesazl oa, ruseTma kavkasiis regionis mimarT gamoavl inos", _ werda gazeTi "rezonansi." (105)

vizitis gasuqebisas gazeTi "kvis palitra" yuradRebas amaxvil ebs aramxol od qarTul i, aramed amerikul i mxaris TavSekavebul poziciaze: **"SevardnaZem erTgvari reveransi mainc gaakeTa putinis misamarTIT** (ramsfel ds ruseTze krintic ar dauZravs, miuxedavad imisa, rom komentari sTxoves ruseTis aviaciis mier saqarTvel os teritoriis dabombvis Sesaxeb) da brZana: "miuxedavad imisa, rom putinma Secdoma uwoda vaSingtonis gadawyvetil ebas raketsawinaaRmdego xel Sekrul ebidan gasvl asTan dakavSirebiT, putinis gamosvl a stabil urobis garantiebis samarTlebrivi bazis Seqmnaze iyo aqcentirebul i, rac xel s Seuwyobs aSS-ruseTis TanamSroml obaso". (142)

am periodidan moyol ebul i **saqarTvel o-ruseTis urTierTobis peripetiebi qarTul masmediaSi TiTqmis aRar ganxil eba amerikastan mimarTebis gareSe.** Tu wina wl ebSi politikosebis, saertod, sazogadoebisa da, Sesabamisad, Jurnal istebis aqcenti ori ukiduresobiT xasiaTdeboda _ ruseTi an dasavleTi, es tendencia presaSi TandaTan Seicval a urTierTmimarTebiT _ **saqarTvel o aSS-isa da ruseTis interesebs Soris.** es zogadi tendencia, raTqma unda, ar gamoricxavs am tipis radikal ur Sexedul ebebs: erTis mxriv, rusul i safrTxis metismetad gazviadebas da ruseTis areal Si darCenis warmodgenas gardauval aucileblad; meores mxriv, amerikul i yovl isSemZleobis gafetiSebas. masmediaSi ufro da ufro mkveTrad warmocindeba tendencia, rom **dasavleT-saqarTvel os urTierTdaintereseba**

kvI avindeburad Zabavs saqarTvel o-ruseTis urTierTobebs da es daZabul oba dasavl eTTan saqarTvel os integraciis Sansebis gazrdi s pirdapi rporciul ad mZafrdeba.

2002 wl is ivl is-agvistoSi, ruseTis provokaciebisa da mosal odnel i agresii s safrTxis gaSuqebisas, qarTul presaSi arsebiTi cvl il ebebi gaCnda _ imata Jurnal isturma gansjam da anal izma, movl enebS Soris urTierTkavSiris dadgenisa da poziciebis Sejer ebis mcdel obam; SesamCnevad **gamkveTrda aqcenti saxel mwifoebri v interesze**. am Tval sazrisiT gansakuTrebiT sayuradReoba gazeTi "rezonansi", romel mac, rogorc ukve aRvniSneT erT-erT qveTavSi, mniSvnel ovani roli Seasrula "wrTvni sa da aRWurvis" programisa da Crdil oatl antikuri orientaciisaTvis saTanado sainformacio fonis Sesaqmnel ad (igive SeiZl eba iTqvas 2002 wl is maisSi daarsebul gazeT "24 saaTzec, romel ic, saerTod, gamoirCeva dasavl ur liberal ur Rirebul ebebze orientaciiT).

"rezonansis" wamyvani Jurnal isti el iso CafiZe "morige redaqtoris svetSi" mkafiod gamoxatavs Tavisi da redaqtis pozicias putinis mier saqarTvel os xel isufl ebis mimarT gakeTebul i mkacri gancxadebis gamo: "ruseTis prezidentis gancxadebaSi farul i muqara JRerda, man qarTvel i xal xi da xel isufl eba gamij na. keTil i xal xi, boroti xel isufl eba... am gancxadebidan saqarTvel oSi saxel mwifo gadatrial ebis organizebamde didi ruseTis Cekistur organoebS erTi nabij iRa aSorebT... amxanag putinis gasagonad unda iTqvas, rom ramdenadac cudi xel isufl eba unda gvyavdes, misi l anZRva saqarTvel os moqal aqeebis prerogativaa. saqarTvel os prezidenti ruseTis prezidentis gasal anZRi ar aris." (165)

Jurnal isturi aqcenti ruseTis prezidentis farul muqaraze adekvaturia im real uri safrTxisa, rac presaSi pirdapi r iwodeba omis safrTxed. "saqarTvel o da ruseTi omis zRvarze" ("al ia", 01.08.2002), "ruseTi saqarTvel oSi oms iwyebs" ("qronika", 05.08.2002) _ publikaciaTa amgvari saTaurebi, wina periodebisagan gansxvavebiT, amj erad ar aris utrirebul i; pankisis sababiT saqarTvel oze ruseTis gal aSqrebis ritorika gacil ebiT ufro Zl ieri iyo im periodis rusul sainformacio sivrceSi, vidre 2001 wl is damdegs. niSandoblivia, rom 2001 wels, saqarTvel oSi mosal odnel i rusul i agresii s Temaze msjel obisas, oficial uri moskovis pozicia Riad ar fiqsirdeboda, saqarTvel os teritoriis morigi dabombvis SemTxvevaSi ki Cndeboda bundovani miniSneba rusi maRal Cinosani samxedroebis TviTneburi moqmedebis Taobaze. amj erad qarTul masmedias aRar dasWir da "ori ruseTis"

Temaze msj el oba, radgan **oficial uri ruseTis pozicia "Savi generl ebis"**
Tval Taxedvas daemTxva:

- "ruseTis Tavdacvis ministrma sergei ivanovma xmamaRl a ganacxada, rom **pankisis xeobis probl ema mxol od Zal ismieri meTodebiT gadawydeba.** "yel Si amomivida uazro mol aparakebebi saqarTvel os xel isufli ebasTan, _ ambobs iavanovi, _ **pankiSSi Cven uaxl oes dReebSi "specnazs" SeviyvanT."** ("xval indel i dRe", 31.07.2002)
- putinis mrCeveli sergei iastrJembski: **"qarTvel ebma pankisis xeoba "praxadni davorad" aqcies da, droa, amas erTxel da samudamod daesvas wertil i."** ("xval indel i dRe", 31.07.2002)

qarTuli presis publikaciebSi (romlebic, arsebiTad, emyareba rusuli mediis masalebs) koncentrirebულია პანკისის პრობლემასთან დაკავშირებით ორივე მხარის _ რუსეთისა და საკარტველ ოსი პოზიცია:

oficial uri moskovi pankiSSi operaciis Catarebas ki aRar iTxovs, aramed moITxovs; oficial uri ruseTi aSS-s sTxovs mxardaWeras saqarTvel oSi antiteroristuli operaciis Casatarebl ad _ saqarTvel om xom, bol os da bol os, aRiara CeCeni boevikebis arseboba; ruseTis federaciis sabWo mzaris Sesabamisi operaciisTvis nebis dasarTavad, xolo sahaero-sadesanto jarebi da maTi sardali mxol od brZanebas el odebian specoperaciis dasawyebad; oficial uri ruseTis pozicias eTanxmeba CeCneTis mTavrobis Tavmj domare, romelic Sesazlebl ad miicnevs boevikTa saqarTvel os teritoriaze ganadgurebas; rac mTavaria, ruseTs ukve Semzadebuli aqvs sazogadoebrivi azri, romelic formul asavit yal ibdeba rusuli mediaSi gaCenil aseT mosazrebaSi: "amerikis gamocდილი ება გვიცენებს, რომ ტერორიზმთან ბრძოლის დროს ეროვნული საზღვრები სუვერენული არარაღის."

saqarTvel os xel isufli eba j erjerobit ruseTs uzal iandeba da pankisis xeobaSi samxedro operaciis Catarebis ufl ebas ar azl evs da, Tavis mxriv, ruseTs adanaSaul ebs CeCeni mebrZol ebis iaraRiT momaragebaSi.

arsebiti gansxvaveba ruseTisa da saqarTvel os urTierTdadanaSaul ebisას ის არის, რომ რუსეთი თავის პოზიციას ფაქტებით ამყარებს, საკარტველ ოს მხარე კი, როგორც პრესა ვერს, "ფაქტებს სპნის ბუსტივით უსვებს ხელ იდან"; official uri Tbilisi xSirad urTierTgamomricxav informaciebs avrcel ebs, erTmaneTs ewinaaRmdegeba Zal ovani uwyebebis komentarebic.

paral el urad, "qarTul safrTxes", romelic musirebდა რუსეთის საინფორმაციო სასუალეbsი, აფხაზეTსი რუსული სამხედრო ჯალეbis

koncentrirebi Ta da daqiravebul Crdil okavkasiel "moxal iseTa" gaaqtiurebi T upasuxes (iseve, rogorc 2001 wl is oqtomber-noemberSi da 2001 wl is april Si). qarTul mediaSi gaCnda informacia, rom, amjerad, "moxal iseTa" raodenoba orjer metia, vidre afxazetis omis dros; amave dros, tyvarCel Si afxazur-osuri erToblivi wrTvnebisTvisac emzadebian... anu, rogorc yovel Tvis, movlenebis ukidures gamwvebas pankisis sababiT, Tan daerto afxazetis koziris amoqmedeba _ ori fronti erTdroulad, politiki, ekonomikuri da socialuri faqtorebis maqsimaluri gamwvebis TanxebiT.

am fonze qarTveli Jurnalistebi Taviantxel isuflebas rusetisatvis adekvaturi pasuxis gaucemlobaSi adanaSaul eben, Tumc, ukve saqarTvelos mxridanac iqmneba movlenebisatvis saxelisdarqmewis oficialuri precedenti. "ufrosi Zmis roli, romel sac SeuZlia umcross yovel Tvis TavSi urtyas, miuRebelia. amas aravin aitans da arc Cven vapirebT," _ amgvarad gamoxata oficialuri pozicia, rusetis samxedro TviTmfrinavebis mier pankisis xeobis teritoriis dabombvasTan da SemdgomSi rusetis xelisuflebis reaqciasTan dakavSirebiT, saqarTvelos prezidentis pres-mdivanma kaxa imnaZem, specialurad gamarTul briefingze, _ "rodesac es uzarmazari samxedro manqana, romelic rusetis aqvs, ver axerxebes wesrigis damyarebas sakuTarteritoriaze, maT isRa darCeniaT gantevebis vaci moZebnon, an Seqmnan mtris xati. yovel SemTxvevaSi aSkarad cdil oben, rom aseT mtris xatad warmocindes saqarTvelo, rogorc mizezi rusetis yvela ubedurebisa. magram es aris maTi WeSmariteba, romel sac kategoriulad ar eTanxmeba mTelicivilizebuli msofli o." (155)

prezidentma, eduard SevardnaZem, tradiciul radiointerviuSi mkafiod gamoxata pankisis problemiss arsi: "is, rac xeobaSi xdeba, saqarTvelos arCevani ar yofilia da pankisis problema ki ar ganapiroba CeCneTis movlenebi, aramed, piriqit, CeCneTsi arsebulma vitarebam ganapiroba mdgomareobis garTul eba pankisiSi"; xolo masmediistvis gamarTul tradiciul briefingze _ saqarTvelos mtkice pozicia: "pankisis problema xel ovnurad aris Seqmnili. Cven es problema Tavsmogvaxvies. axla saqarTvelos aqvs Sesazlebloba rom pankisis problema damoukideblad gadawyvitos. gadawyvetT kidec. migvaCnia, rom ucxoetis saxel mwi foebis samxedro Careva dauSvebelia da arc davuSvebT."B(156)

rusetis "sagareo politikis nacionaluri laboratorii" internet-saitze ganTavsebul analitikur masalasi ("politikuri situacia saqarTveloSi") rusetTan mimarTebaSi saqarTvelos poziciis gamyareba

amerikis mxardaWeris faqtorTanaa dakavSirebul i: "aSS-sTan samxedro TanamSroml obis faqtma mkveTrad aamaRI a qarTul i el itis TviTSefaseba da ubiZga mas rusul -qarTul i urTierTobis Segnebul i gamwvavebisaken. SemTxveviTi ar iyo, rom boris pastuxovTan Sexvedrisas prezidentma SevardnaZem ruseTis warmomadgenel s mkveTri SekiTxva dausva: "Tqven ver xvdebiT, vis wi naaRmdeg waxvediT?" (58)

gazeTma "rezonansma", saqarTvel os sagareo da saSinao probl emebTan ruseT-aSS/dasavl eTis interesebis mimarTeba mraval mxriv gaaanal iza ara mxol od agvistos, aramed mogvianebiT ganviTarebul i movl enebis konteqstSi. magal iTad, ruseTis mier saqarTvel osaTvis Tavisi sahaero sivrcis gadaketvasa da Semotevebis morig gaaqtiurebas "rezonansi" akavSirebs saqarTvel oSi aSS-is kongresmenebis stumrobasTan (romel Ta vizitis mizani saqarTvel osTvis aSS-is mTavrobis Tanadgomis oficial uri dadastureba iyo) da baqo-Tbil isi j eihanis mil sadenis mSenebl obis dawyebis Taobaze sabol oo gadawyvetil ebis miRebasTan: "arsebobs informacia rom ruseTis specsamsaxurebi aqtiurad "averbovkeben" qarTvel samxedroebis, muSaoben pol itikur partiebSi... maTive xel SewyobiT xdeba rel igiuri dapirispirebisa da egzal tirebul i pol itikuri gancxadebebis ajitireba. dRes saqarTvel om unda gadadgas Zal ian frTxil i da gonivrul i nabijebi imisaTvis, rom am TamaSidan mogebul i gamovides." (169)

gazeT "rezonansTan" interviuSi, saqarTvel os navTobis saerTaSoriso korporaciis prezidenti giorgi Wanturia varaudobs, rom navTobsadenis mSenebl obis dawyebis gamo "ruseTis mxridan saqarTvel oze zewol a kidev ufro gaizrdeba": "iciT, ratom bombavs ruseTi saqarTvel os? ruseTma Zal ian kargad icis, rom saqarTvel o aris yvel aze central uri da gadamwyveti teritoria dRes geopol itikurad, social urad, pol itikurad, strategiul ad, razec gadis ara marto energoderefani, aramed gadis msofli o RerZi"; "Cven ruseTs veubnebiT, rom es ar aris marto aRmosavl eT-dasavl eTis derefani. es aris Crdil oET-samxreTis derefanic." (119)

rogorc aRvniSneT, 2002 wl is noemberSi, nato-s praRis samitze, saqarTvel om oficial urad ganacxada Tavisi survil i _ gamxdariyo nato-s wevri. 11 oqtomers, parl amentSi prezident eduard SevardnaZis moxsenebis msvl el obisas, darbazi erTobl ivad, protestul ad datoves fraqciebma da pol itpersonebma, roml ebic presam pirobiTad gaerTiana saerTo saxel wodebiT _ "demarSistebi". xuTi sapaarl amento fraqciisTvis ("gaerTianebul i demokratebi", "nacional uri moZraoba", "axal i memarj veneebi",

“tradicional istebi” da “axal i afxazeTi”) miuRebel i aRmoCnda prezidentis saangariSo gamosvl a, romel mac, opozicionerTa mtkicebiT, “qveyni saTvis arc erT saWirboroto kiTxvas ar gasca pasuxi.” imave dRes oTxma opoziciurma fraqciam erToblivi preskonferencia gamarTa da sazogadoebas amcno, rom ameridan maTi mizani “saqarTvel oSi dRes arsebul politikur mmarTvel obasTan erToblivi brZola gaxdeba.” presaSi meore dResve gaCnda mosazrebebi, rom es aqcia spontanuri ar yofila; “rezonansi” werda: “nacional ebis” warmomadgeneli vano merabiSvili ar malavs, rom opoziciur fraqciaTa gaerTianeba SevardnaZis xelisuflebis damxobisaTvis moxda.” (“rezonansi”, 19.10.2002) politikosta erTi nawili da, Sesabamisad, presa, demarSs rusuli interesis gamoxatvad miCnevs, mediaSi ise vCndeba terminebi: “mexuTe kolona”, “saSemodgomo destabilizacia”, “qaosi”, “areuloba” da a.S. zogan miniSnebiTa da qveteqstebiT, zogan ki pirdapir, opoziciis qmedeba natoStan saqarTvelos mmarTebasა da saerTasoris energetikul i proeqtebis TemasTan dakavSirda: “noemberSi saqarTvelom nato-Si Sesvl asTan dakavSirebiT ganacxadi unda gaaketos. ar aris gamoricxuli, rom opoziciis nabijma istoriuli gadawyvetilebis miRebas SeuSalos xeli”; “rac Seexeba nato-Si gawevrianebas, misdami xelis SeSlas adgili eqneba, magram ara imdenad, ramdenadac navTobsadenis sakiTxis gamo.” (“rezonansi”, 12 oqtomberi, 22 oqtomberi, 2002).

*

“vardebis revoluciis” Semdeg qarTul da ucxour mediaSi ganvitarebuli sagareo aqcentebi, saertojamsi, amgvar formulirebebamde daiyvaneba: saqarTvelos gamo aSS-sa da ruseTs Soris, SesaZloa, civi omi daiwyo; ruseTs ar surs saqarTvelos gamo aSS-სTan Sejaxeba; aSS saqarTvelos gamo ruseTTan urTierTobas ar daZabavs; vaSingtonica da moskovic dainteresebul ebiarian, rom saqarTvelos aacilon qaosSi CaZirva da destabilizacia; saqarTveloSi aSS-ის interesi _ demokratiaa, ruseTis _ arastabiluroba; aSS mxars uWers burjanaZis modelს _ saqarTvelo-aSS-ruseTis samkuxedis Seqmnis Sesaxeb, romel Sic partnoriebi Tanasworuflebiani iqnebian; ruseTi saqarTvelosTan urTierTobaSi “samkuxedebis” da Suamvlebis winaarmdegia.

mas Semdeg, rac prezident SevardnaZis mmarTvelobis dros saqarTvelo deklariirebul adadga dasavur kurss, iRebda aSS-ის samxedro Tu ekonomikur daxmarebasა da mxardaWeras; amasTan, iyo dsT-ის wevri saxelmwifo da arasodes uaryofda ruseTis faqtors, RerZi _ saqarTvelo-aSS-ruseTi (an _

piriqiT) yovel Tvis iyo real uri da aqtual uri. am viTarebas yvel aze kargad gamoxatavs l ondonel i anal itikosis sityvebi: "qarTvel ebi ukve didi xania mieCvi vnen, rom maT amerikel ebi anebivreben da rusebi aSineben, maTi xel mZRvanel oba ki erTsac aqzebs da meoresac." ("svobodnaia gruzia", 06.12.2003)

ruseTis interesma saqarTvel osTvis yvel aze kritikul momentSi ki iCina Tavi: "gamal ebul i konsul taciebis dros, roca saqarTvel oSi xel isufl ebis Secvl amde sul raRac ori saaTi rCeboda, ivanovma or qveyanas Soris CarCo-xel Sekrul ebis aucil ebl obaze gaamaxvil a yuradReba", _ werda "mTavari gazeTi". ("mTavari gazeTi", 25.11.2003) gansxvavebiT aSS-is poziciisagan, ruseTis prezidentma SeSfoTeba gamoTqva imis gamo, rom saqarTvel oSi xel isufl ebis Secvl a eduard SevardnaZeze Zl ieri zewol is Sedegad moxda da, amasTan, demonstratiul ad ganaxada, rom SevardnaZe diqtatori arasodes yofil a. rogorc Cans, am gancxadebis miRma ikiTxeba damokidebul eba im procesebis mimarT, romel mac saqarTvel oSi xel isufl ebis Secvl a moaxdina ruseTis primatis gareSe. sagareo saqmeTa ministris, igor ivanovis warmogzavna saqarTvel oSi upirvel esad amave konteqstSi j deba _ ruseTma daafiqsira Tavisi mniSvnel oba saqarTvel oSi, anu is, rom mis gareSe am qveyanaSi araferi xdeba. es iyo Zal ze mniSvnel ovani mesiji, erTdroul ad orientirebul i sakuTriv saqarTvel osa da dasavl eTzec. presis anal iziT ikveTeba, rom ruseTis faqtori momaval saprezidento da sapaarl amento arCevnebze, dasavl eTis Zal isxmeviT, minimumamde unda Semcirebul iyo; rom amisaTvis, evropul i oj axi da aSS, arc finansebs daiSureben da arc sxva saxis daxmarebas. paral el urad, presaSi ikveTeba "rusul i faqtoris" sxvagvari gavl ena _ tradiciul ad, pirdapir Tu iribad, "rusul xel werasTan" kavSirdeba "dinamikuri qaosis" Seqmnis mcdel oba, roml is ganxorciel eba eWvqveS daayenebs "vardebis revol uciis" monapovars da, el ementarul ad, CaSl is arCevnebs. rogorc "mTavari gazeTi" aRni Snavs, "rusul veb-gverdebze, j er kidev SevardnaZis gadadgomamde ganTavsebul statiebSi, saqarTvel oSi arsebul i konfl iqtis saakaSvil i-burj anaZe-Jvianas sasargebl od gadawyveta ruseTisTvis yvel aze nakl eb sasargebl o scenarad aris Sefasebul i." ("mTavari gazeTi", 25.11.2003)

sagul isxmoa rusul i mediis aqcentebi saqarTvel os daSl is Sesazl ebl obis Taobaze: "radikal i nacional ebisa" da maTi l ideris, mixeil saakaSvil is xel isufl ebaSi mosvl is SemTxvevaSi gardauval ia Sei araRebul i konfl iqti aWarasTan; Tbil isSi xel isufl ebis Secvl is SemTxvevaSi aWaris

საზღვრების ცაქტვის მუყარა ამ რეგიონის საყარტველ ოსაგან გამოყოფის პირველი სიმპტომია; **ჯავახეთში** დასაქმებული სომეხთა სეარდნაზე დახედა საერთოების გამოხატვა, ყარტველი რადიკალიზაციის ნაციონალური განცხადებები კი მათ ასინებთ. **სომეხთა სეაზლი ო სეათეკეა**, სამხედრო ბაზების ფაქტორის გატვირთვა, **კონფლიქტში რუსეთის ცართვის უინაპრობა სეკმნის**; თბილისში ნაციონალური ოპოზიციის ხელისუფლებასთან მოსვლის სემტხვევაში, **აფხაზეთისა და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტების მოგვარების სეაზლი** ები ობა კიდე **დიდი ხნით გადაიწვას** უკან. პრეზიდენტის რანგში სააკაშვილის გამოცენა "არარია რეული ვეყენების" ხელმძღვანელობას აიზილებს კიდე ერთხელ უმოყენონ რუსეთის სემადგენლობას მათი სეყვანის საკითხი. სასისუფობის პრეცედენტის სეკმნის საბაბით, რუსეთი იზილებული იქნება მათ უარი უპასუხოს. კრემლის მხრიდან სხვანაირი რეაქციის სემტხვევაში უნდა ველოდეთ, თუ თბილისი ასკარა ანტირუსული კამპანიას უმოიწყებს. რუსული ინტერნეტ-გამოცემები ხელისუფლებასთან სააკაშვილის მოსვლას უკავსირებენ **ურთერთობის მოსალოდნელს** გაუარესებას მეზობელ ვეყენებთან – აზერბაიჯანსა და **სომხეთთან**. სომხეთთან დაკავსირებით რუსული მედიის აკენტი კიდე უფრო მკვეთრია – თუ ყარტველი რადიკალიზაციის სომეხებს ბოკადას გამოცხადებენ, რუსეთის მოკავსირე ვეყენას ეკონომიკური კოლაფსი ელის. "დილის გაზეთი" აკვეყნებს რუსული ჟურნალის, **"იტოგი"-ს** მოსაზრებას, რომ **საყარტველი ოდგას ზალიან სერიოზული საფრთხის უინაშე – დაისალოს რანდენი მესაქმიანობა**. ("დილის გაზეთი", 02.12.2003)

მედიას აკტუალურია აკენტი, რომ **საყარტველი ოკვლავ რეცედა რუსეთისა და ასს-ის ინტერესთა სეჯახების (ზოგჯერ – ურთერთდამტხვევის) ასპარეზად**. საყარდრეობა, მოსკოვში ნინო ბურჯანაძის (საყარტველი ოს პრეზიდენტის მოვალეობის სემსრულიზების) ვიზიტის უინ რუსული მედიის მიერ სეკმნილი ფონი: სეაზლი ოა, საყარტველი ოსა და რუსეთის ურთერთობები 2002 წლის 11 სეკტემბრის სენარიტ განვითარდეს; "მაშინ რუსეთის ხელისუფლებამ საყარტველი ოს, ფაქტობრივად, ომი გამოცხადა, თუმცა, ასს-ის მკაცრი პოზიციის გამო კრემლი იზილებული გახდა მუყარა მხოლოდ მუყარად დაეთვებინა. როგორც ცანს, **კრემლი და მისი მესვეური საყარტველი ოს ახალი ხელისუფლების მდგრადობას ამჟამად "კბილს უინჯავს"** და ცდილობს იმის გარკვევას, კვლავ დაუშვას თუ არა ასე აკტიურად მხარს თეატრი სახლი ოფიციურ თბილისში." ("მთავარი გაზეთი", 19.12.2003)

"ვარდების რევილუციის" სემდეგ საყარტველი ოს საგარეო პრიორიტეტების ზიარდება **ევროპასთან** დაკავსირებული აკენტი. **"საყარტველი ოს არც პრორუსული იქნება და არც პროამერიკული, საყარტველი ოს იქნება პროყარტული და პროევროპული"**, – განაცხადა სტრასბურგში თავისი პირველი ტურნეს ფარგლებში გამართული სეხვედრებისას საყარტველი ოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი ("მთავარი გაზეთი",

29.01.2004); xol o evrokavSiris sapatl amento asambl eis zamTris sesiaze sityvi T gamosvl isas ase Camoayal iba saqarTvel os axal i xel isuflebis sagareo veqtori: "dRes Cveni erTaderTi ambiciaa gavxdeT evrokavSiris srul ufl ebiani wevri... saqarTvel os Zal ian didixnis da kargi urTierTdamokidebul eba aqvs aSS-sTan. SeerTebul ma Statebma Cven gacil ebiT meti daxmareba gagviwia, vidre Cven vel odebodiT... Cven, aseve, urTierTdamokidebul eba da partnioroba gvaqvs ruseTTan... me Tanaxma var gavaumj obeso ruseTTan urTierToba, vimegobro ruseTTan da megobrobis xel i gavuwodo prezident putins, roca mas vevvevi ruseTSi." ("24 saaTi", 29.01.2004)

presam yuradReba miaqcia sagareo aqcentebis mkveTr cvl il ebas da axal i xel isuflebis "proevropul oba" axsna erTgvari dipl omatiuri TamaSiT, roml is meSveobiTac Crdil oel mezobel s ar gaaRizianebs gamokveTil i amerikul i aqcentiT. ruseTTan mimarTebaSi prezident saakaSvil is sagangebo damokidebul eba marTl ac igrZnoba presaSi: xazgasmiTaa aRniSnul i rom saakaSvil ma pirveli vizitis prioriteti ruseTs mianiWa da ara aSS-s; iseTi STabelWdil ebac iqmneba, rom moskovSi saqarTvel os prezidentis vizitis momgebiani sainformacio suraTi ar unda daCrdil os aSS-Si misma vizitma (SeerTebul StatebSi mixeil saakaSvil is vizitis amsaxvel ma publ ikaciebma zogierT gazeTSi me-4, me-5 gverdebisken gadainacvl a da, saerTo jamSi, ar miuRia iseTi farTo gamoxmaureba, rogorc ruseTSi vizits). ruseTisadmi sifrTxil e igrZnoba saqarTvel osTvis Zal ze mniSvel ovani nato-s stambul is samitis (2004 wl is ivnisi) gaSuqebisas; samitis amsaxvel masal ebSi presa aRniSnavda, rom nato saqarTvel osTvis kvlav prioritetia, magram, ruseTis faqtoris gamo, "iCqare nel as" principi ufro misaRebia. rogorc Cans, "sainformacio TavSekavebac" nato-s Temis afiSirebisgan amit aris ganpirobebul i.

mixeil saakaSvil is viziti ruseTSi, romel sac rusul ma mediam ara mxol od warmatebul i, epoqal uric uwoda, miznad isaxavda: urTierTobis dawyebas "sufTa furcl idan" ("putini da saakaSvil i winamorbedebis qmedebebze pasuxs ar ageben"); dasavl eTTan saqarTvel os urTierTobis gamo ruseTis gaRizianebs ganeitral ebas (saakaSvil i: "ruseTs saqarTvel osTan urTierTobaSi vercerTi qveyana konkurencias ver gauwevs"; "saqarTvel o ar aris aSS-isa da ruseTis dapiRispirebis adgili"); ekonomikuri urTierTobis mogvarebas (saakaSvil i: "qarTul i brendebi rusul bazarze unda davabrunoT") zemoqmedebas ruseTis sazogadoebriv azrze (saakaSvil i: saqarTvel os imiji ruseTSi ukiduresad Seryeulia da Cveni mTavari amocana sazogadoebrivi

azris Secvl aa) da a.S. presam sagangebod aRniSna, rom saqarTvel os prezidentma evropul i orientacia am vizitis drosac wina pl anze wamoswia da ruseTTan erTad evropaSi integraciis survil i gaaJRera; amastan, presa aRniSnavda, rom ruseTSi viziti im warmatebul i "piaris" nawil ia, roml iTac prezidenti axal i xel isufl ebis nakl is dafarvas cdil obs; am etapze saqarTvel os gacil ebiT didi berketi aqvs vaSingtonis mxardaWeris saxiT, vidre putinTan damegobrebaa. ("dil is gazeTi", "rezonansi", "24 saaTi", "mTavari gazeTi", 11-13 Teberval i, 2004)

aRsaniSnavia erTi garemoebac _ parl amentis Tavmj domarem, nino burjanaZem deputatebs sTxova mxari daeWiraTYparl amentis mier msofil io savaWro organizaciaSi ruseTis gawevrianebis winaaRmdeg adre miRebul i dadgenil ebis SeCerebisTvis. am Txovnas opoziciis protesti mohyva da presaSi aqcenti _ proamerikel i politikosebis prorusul ebad gardaqmnis gamo. ("24 saaTi", 17.02.2004) am fonze gazeTi "al ia" wers, rom "saakaSvil i ruseTisTvis veeberTel a pozitiuri potencial is matarebel ia" _ saqarTvel os magal iTi dsT-s qveynebs aSS-sgan ganizidavs; maT urCevniaT ruseTis umcrosi partniorebi iyvnen, vi dre saqarTvel osaviT aSS-is kol oni ebi. ("al ia", 10.02.2004)

saqarTvel os axal i xel isufl ebis axal i sagareo politikuri kursis gamokveTisTvis mniSvel ovani iyo mixeil saakaSvil is viziti safrangeTSi da novacia _ saqarTvel os sagareo saqmeTa ministrad safrangeTis moqal aqis, sal ome zurabiSvil is daniSvna. "evropa Cveni momaval ia, amerika ki TviTdamkvidrebaSi gvexmareba", _ mixeil saakaSvil is es pasuxi frangi Jurnal istebis kiTxvaze _ "evropa Tu amerika", rogorc Cans, ara mxol od dipl omatiuri reveransia, aramed, erTgvari formul ac saqarTvel os sagareo urTierTobebis perspeqtivis gansazRvrisTvis.

2004 wl is martis presaSi ganvitarbul i mosazrebebi adasturebs, rom am urTierTobebis ampl ituda damokidebul ia ara mxol od amerika-evropaze, misi wonasworobis wertil s ruseTi gansazRvravs. ufro metic, safrangeTSi saakaSvil is vizitic, upirvel es yovl isa, am Wril Si ganxil eba _ rogorc xidi ruseTTan urTierTobis mogvarebisatvis, rac araTu ewinaaRmdegeba, aramed eTanxmeba kidec aSS-is interess. "qveynis sagareo kursis umTavresi mimarTul eba ki evrokavSirSi integrireba da ruseTTan urTierTobis mowesrigeba iqneba", _ aRniSnavda "mTavari gazeTi", _ "prezidenti ar mal avs, rom mas ruseTTan urTierTobis daTboba eCqareba da am misias im qveynis dipl omats andobs, roml is mTavrobasac oficial ur moskovTan kargi urTierToba aqvs. rogorc irkveva, Sirakisa da saakaSvil is pirispir saubrisas

ruseTTan urTierToba erT-erTi ZiriTadi sakiTxi yofil a." ("mTavari gazeTi", 10.03.2004) "dil is gazeTi" werda: "mixeil saakaSvil is gancxadebiT, man Sirakisagan miiRo garantia, rom **safrangeTi evropasi integraciis procesSi dagvexmareba**; gamocdili dipl omatis, pirveli emigraciis Tval saCino warmomadgenl ebis STamomavl is _ sal ome zurabiSvil is ministris postzedaniSvna ki imeds aZl evs, rom saqarTvel os sagareo kursi warmatebul i iqneba. Tavad sal ome zurabiSvil is formul irebiT, "es aris safrangeTis saCuqari saqarTvel osTvis, safrangeTi mzadaa axal i saqarTvel os mSenebl obaSi miiRos monawil eoba." ("dil is gazeTi", 12.03.2004)

martis presa sayuradReboa im Tval sazrisiTac, rom modurad qceul i cneba _ **evroatl antikuri integracia konkretikas iZens**, Cndeba axal i niuansebi evrokavSirs da nato-sTan saqarTvel os mimarTebaSi. evrokavSiri cal ke saqarTvel os misi wevrobis kandidatad ar ganxil avda; saqarTvel o, mTI iani samxreTkavkasiis regionis fargl ebSi, saxarbiel o viTarebaSi ar imyofeboda. "vardebis revol uciis" Semdeg konservatiul i evrokavSiri saqarTvel osadmi poziciebs icvl is da ar gamoricxavs mis CarTvas "farTo evropis" iniciativaSi; Tumca, isic aRiniSneba, rom es Znel ad misaRwevi da Soreul i amocanaa. eqspertebis varaudiT, SesaZl oa, ufro real uri iyos saqarTvel os nato-Si gawevrianeba.

"afxazeTis sanapiroebTan natos samxedro fl oti daiwyebis patrul irebas" _ iuwyeboda 11 martis "rezonansi". amerikel i generl is j eims j onsis gancxadebiT, nato-s mizani eqstremistul organizaciaTa da kriminal ur daj gufebaTa moqmedebebis aRkveTaa. gazeTi am faqts akavSirebs mixeil saakaSvil is gancxadebasTan _ rom wl is bol omde saqarTvel o afxazeTis sazRvao akvatorias mTI ianad gaakontrol ebs. qarTvel i pol itol ogebis azriT, amit **nato-s surs Sav zRvaze Zal is demonstracia, fsiqol ogiuri zemoqmedebis moxdena, ruseTis gavl enisa da reaqqiis mosinj va, mizani ki _ am gavl enis Sencirebis mcdel obaa.** ruseTis reaqqiis demonstrireba moxda martis bol os, aRmosavl eT evropis ramdenime postsocial isturi qveynisa (bul gareTi, rumineTi, sl ovenia, sl ovakeTi) da postsabWoTa bal tiispireTis nato-Si gawevrianebis gamo. am qveynebis nato-Si Sesvl as Tavis droze Zal ian ewinaaRmdegeboda ruseTi da misma samxedro da pol itikurma el itam mtkivneul ad aRiqva es faqti. amerikul i gazeTis "deil i niusis" mier gavrcel ebul i informaci iT, rusi generl ebi imuqrebian, rom dauyovnebl iv Camoagdeben nato-s TviTmfrinavebs, Tu isini bal tiispireTis qveynebis Tavze gamoCndebian; ukrainul i internet-saagentos informaci iT,

ruseTSi gansakuTrebiT aRSfoTebT is faqti, rom nato latviaSi radiol okaciuri dakvirvebis bazis aSenebas gegmavs. ("rezonansi", 30.03.2004)

ruseTis Temis primatiT gamoirCeva 2004 wl is maisis presa; es erTdroul ad ramdenime sainformacio sababma ganapiroba: saqarTvel os sagareo saqmeTa ministrisa da premier-ministris vizitebi ruseTSi; saqarTvel o-ruseTis biznes-forumi; ruseTSi moRvawe ol igarqis, kaxa benduqiZis daniSvna saqarTvel os ekonomikis ministrad. amasTan, TurqetSi prezident mixeil saakaSvil is vizitic, garkveul wil ad, presaSi ruseTis Temas ukavSirdeba.

sagareo saqmeTa ministr salome zurabiSvil is vizitisas moskovSi pirvel ad gacxadda oficial uri Tbilisis pozicia _ **ruseTis bazebi saqarTvel odan aucil ebl ad unda gavidnen samwl ian vadaSi**. amit nawil obriv gaifanta eWvi, TiTqos ruseTis uSiSroebis sabWos mdivnis, igor ivanovis pozitiuri Careva baTumis krizisSi iq ganl agebul i rusul i bazebis datovebis sanacvl od moxda. rusul bazebs, gamocdil ma qarTvel ma diplomatma, msofilioSi arsebul i teroristul i safrTxis fonze axal i definicia mouZebna _ **"terorizmis samizne"**. bazebis punqti gaxda mTavari sakiTxi CarCo-xel Sekrul ebis proeqtze msjel obis drosac _ ruseTi iTxovda xel Sekrul ebaSi asaxul iyo val debul eba, rom rusul i bazebis gayvanis Semdeg saqarTvel oSi sxva qveynis bazebi ar ganTavsdeboda. salome zurabiSvil ma ganacxada, rom saqarTvel o ar apirebs sakuTar teritoriaze arc erTi qveynis bazis ganl agebas, magram CarCo xel Sekrul eba ar aris is dokumenti, romel Sic msgavsi tipis gancxadeba unda gakeTdes. ("mTavari gazeTi", "dil is gazeTi", 8 maisi, 2004) salome zurabiSvil is moskovuri vizitis gaSuqebisas presam yuradReba gaamaxvil a erTi SexedviT meorexarisxovan, magram axal i real obis gamomxatvel detalze _ qarTvel ma diplomatma ara mxol od preskonferencia, aramed oficial uri mol aparakebetic qarTul enaze gamarTa, rac imdenad ucveulo aRmoCnda ruseTis sagareo uwyebisTvis, rom Tarjimnis miwveva post-faqtum dasWirdaT.

saqarTvel os premier-ministris, zurab Jvianas moskovSi vizitis mizani, oficial uri versiit, ruseT-saqarTvel os ekonomikuri forumis Tema iyo, xolo araoficial urit _ afxazeTi. presaSi vitardeboda varaudi, rom am vizitzea damokidebul i 26 maiss mixeil saakaSvil is gancxadeba afxazeTis Taobaze, ris Sesaxebac igi winaswar iuwyeboda. (rogorc Cans, aWaris probl emis mogvarebis eiforiam separatistul i regionebs probl emis gadaWris il uziac Seqmna, magram prezidentis mier 26 maiss warmoTqmul sityvaSi konkretul i siaxle afxazeTis Taobaze ar gaJRerebul a). saqarTvel os premier-

ministrTan Sexvedrisas ruseTis sagareo uwyeba kvl av miubruna tradiciul Temas _ moTxovnas, rom **saqarTvel om ormxrivi xel Sekrul ebiT daadasturos mesame qveynis samxedro Zal ebze uaris Tqmis sakiTxi.** moskovs afrTxobs Crdil oatl antikuri al iansis metismetad miaxl oeba sakuTar sazRvrebTan. rogorc presa aRniSnavs, Jvaniem mianiSna ruseTis sagareo saqmeTa ministrs, rom esec SeiZl eba ganxil vis sagani gaxdes, anu saqarTvel o am mxriv kompromisze wava, Tu ruseTi Seicvl is politikas afxazeTTan dakavSirebiT. amave dros, zurab Jvaniem Seaxsena ruseTis sagareo saqmeTa ministrs, sergei Lavrovs, rom Tbilisi mzad aris, **saqarTvel odan rusuli samxedro kontingentis gayvanis sanacvl od,** gaiTval iswinos moskovis interesebi da **terrorizms winaarmdog sabrZol vel ad Tbilisis Seiqmnas erToblivi antiteroristuli centri, Sesabamisi Zal ismieri struqturiT.** ("dil is gazeTi", "ალია", 25-27 მაისი, 2004)

mixeil saakaSvili s viziti TurqetSi, aWaraSi ganvitarebuli movlenebis Semdeg, mnisvnelovani iyo erTdroul ad ramdenime faqtoris gaTval iswinebiT: Turqeti saqarTvel os damoukidebl obis pirveli dReebidanve angariSgasaweვი და სამედო partnორია; **ასლან აბაშიძეა და ცენტრს სორის ურთერთობის გართლებას** კი ანკარის პოზიციამ saqarTvel os xel isufl ebas mnisvnelovani **samsaxური გაუი**ა და აბაშიძემ, დიდი მდებობის მიუხედავად, ვერ შეზღო იარსის xel Sekrul ebaze apel irebiT saqarTvel ostvis saxifaTo movlenebis provocireba. aWaraSi centraluri xel isufl ebis iurisdicციის srul ad arდგენის Semdeg Turqet-saqarTvel os ekonomიკურ ურთერთობასაც სულ სხვა დავირტვა მიეცა. mixeil saakaSvili მა იმედი გამოტყვა, რომ saqarTvel oSi, gansakutrebiT კი ავარის რეგიონში, Turqული კაპიტალი warmatebiT იმუშავებს. Turqetის პრეზიდენტი აჰმედ სეზერთან Sexvedrisას mixeil saakaSvili ახალი ინიციატივით გამოვიდა. მან შესაზღებლად მიიწია **saqarTvel o-Turqetის დამაკავსირებელი სარკინიგზო მაგისტრალის** ამოქმედება, რომელმაც saqarTvel o evროპას, xოლო Turqeti centralურ აზიასა და რუსეთთან დაკავსიროს. მოვიანებიT პრესა არნისნავდა, რომ Turqet-saqarTvel os რკინიგზის მსენებლობის პერსპექტივამ სერიოზულად შესაფოტა სომხეთისა და რუსეთის xel isufl eba, რომელთა ინტერესები, პირველი რიგში, სოხუმი-თბილისის სარკინიგზო მაგისტრალის ამოქმედება სდის. ვიზიტისას გამოიკვეთა, ასევე, ორი qveynis დამაკავსირებელი დიდი ავტობანის მსენებლობის, სავიზო რეჟიმის გამართვის პერსპექტივა; ეს კი იმ პირობებში, როცა Turqeti და saqarTvel o ევროკავსირისკენ მიისწრაფვიან, დააცარებს არა მხოლოდ ეკონომიკური, არამედ პოლიტიკური სისტემების ინტეგრირებასაც. შესაზღოა, Turqeti გავდეს evროპასთან არა მხოლოდ

saqarTvel os, aramed, zogadad kavkasiis damakavSi rebel i xidi. mniSvnel ovani iyo mixeil saakaSvil is Sexvedra Turqetis moqal aqeebTan _ qarTul i warmomavl obis biznesmenebTan, roml ebsac man ormagi moqal aqeebis miRebisa da saqarTvel oSi maTi investiciebis dacvis garantia misca. (21 maisis presa)

“milionerTa desanti saqarTvel oSi”, “rusul i eqspedicia Tu rusul i eqspansia”, “ruseTis megobruli xeli Tu ekonomikuri eqspansia”, “rusul i mowyal eba Tu imperiuli ganzraxva”, “rogori rusi ufro saxifaToa _ fuliani Tu ufulo?”, “rusul i biznesi rusul politikas xarks uxdis”, “Ria TamaSi saqarTvel osa da ruseTs Soris” _ es saTaurebi kargad gamoxatavs presis saerTo damokidebul ebas saqarTvel o-ruseTis biznes-forumisadmi. **“am TviTmfrinavTan erTad ramdenime miliardi dolaris investicia “Camofrinda.” maTgan saqarTvel oSi ramdeni ganxorciel deba, qarTul mxarezea damokidebuli”,** _ TviTmfrinavidan Camosvl istanave ganaxada ruseTis ekonomikisa da ganvitarebis ministrma **german grefma.** (“24 saat”, 28.05.2004) **grefis** Sesaxeb presa gvauwyebis, rom igi **“kreml is ekonomikuri agresii erTerTi arqiteqtoria”.** biznes-forumi da bolodros gaaqtirebuli rusul i faqtori presas azlevis safuzvels **“axal real obaze”** msjel obisTvis: rogorc Cans, amerikas araferi aqvs sawinaaRmdago saqarTvel oSi rusul i kapitalis Semosvlis, magram vaSingtoni mtkivneul ad reagirebs yvela tendenciaze, rac, maTi azrit, xels SeuSli saqarTvel os teritoriis gavlit navTobsadenisada, gansakuTrebit, gabsadenis, mSenebl obas. am konteqstSi ganxil eba prezident saakaSvil is ganxadebac, rom strategiuli gabsadenebi da portebi privatizebas ar eqvemdebareba. Tumc, mas ar gamouricxavs gabsadenis proeqtSi **“gazpromis”** monawileoba _ wil obrivi sawarmos SeqmniT, romel Sic rusul kompanias sakontrol o paketi ar eqneba. (29-31 maisis presa, 2004)

zemoarNiSnuli vizitebisa da, saerTod, qarTul politikaSi ruseTis rolis gaaqtirebis fonze, presa intensiurad ganxilavs **kavkasiaSi geopolitikuri koniunqturis Secvlisa da saqarTvel os sasargeblod misi gamoyenebis Sesazlebl obas.** presaSi ikveTeba rusi politologebis SeSfoTebeda qarTvel ebis optimizmi, Tumc, maTi mosazrebebi erT wertil Si mainc ikveTeba _ ruseTs am vitarebaSi ar gaaCnia gansazRvruli kavkasiuri politika, aseve, man ar icis, rogor aagos axali urTierToba saqarTvel osTan. meore mxriv, figurirebs mosazrebac, rom **putini saqarTvel oSi kapital s cvlis;** aslan abasiZesada soxumis axl andel reJimsac el cinisdroidel figurebTan hqondaT urTierToba. am Tval sazrisiT moskovisa da Tbilisis poziciebi erTmaneTs emTxveva _ **putini cdil obs finansebi daimorcil os da**

gaakontrol os, saakaSvil i _ saqarTvel os iurisdicqia aRadginos. amasTan, konfliqtების მოგვარება დიპლომატიური ტვალსაზრისითაც მომგებიანია რუსეთისთვის, იგი, ბოლოს და ბოლოს, შესრულებს სამსვიდობო მისიას და დასტვის სივრცესა და, კერძოდ, კავკასიასი საკუთარ ფუნქციებს დააფიქსირებს. გარდა ამისა, პრესასი გვხვდება ვერსიაც, რომ **სესაზლოა აწარსა და აფხაზეთსი, რუსეთის ინტერესის დასაკმაყოფილებლად, საკარტვლ ოს ხელისუფლებამ თავისუფალი ეკონომიკური ზონა შემოიღოს**; ამასთან, ცნოს აფხაზეთსი რუსული ბიზნესის მიერ შესყიდული ობიექტების კანონიერება.

სესაზლოა, ამგვარი აქსნა ნაწილობრივ პასუხობდეს კითხვებს, რომელიც აკტიურად მუშაობს 2004 წლის მისი პრესასი _ **რატომ შესრულა რუსეთმა რევიუციებზე დადებული პროცესების პოზიტიური როლი; რატომ საკარტვლ ომსა საწარმოო საკარტვლ ოს ხელისუფლებამ პრორუსულია ტუ ასს-მ მოახდინა ზემოქმედება რუსეთზე?** კარტული პრესა, აწარსი მოვლენებთან დაკავსირებულ მსოფლიოს საინფორმაციო სასუალეების გამოქმედებებზე დაყრდნობით, აწინასწავს, რომ საკარტვლ ოსი ნომბრისა და მისი რევიუციების მსვიდობიანად დასრულებას ორი გიგანტი სახელმწიფოს _ **ასს-ისა და რუსეთის გარეგნობის სედეგია.** პოლიტოლოგი რამაზ საყვარელიძე საკარტვლ ოს ლოკალურ რუსეთის ეკონომიკური პოლიტიკისა და კაპიტალის მიმართ ასს-ის პოლიტიკის უკავსირებს. მისი აზრით, ასეთი მოქმედებით ვაშინგტონს სურს რუსეთ-საკარტვლ ოს ურთერთობის სიმზიმარ დააწვას ასს-ს, როგორც ეს ეკსპრეზიდენტ სევერდნაძის დროს იყო და ტბილისაში როს საკუთარ თავზე ამ პრობლემის მოგვარება, ეკონომიკური მექანიზმების კარტვით. ("რეზონანსი", 29.05.2004) ამ მოსაზრებას ამყარებს ასს-სი სალომე ზურაბიშვილის ვიზიტისას კოლინ პაულთან სექვედრის შემდგომ გაკეთებული განცხადებები იმის დაობაზე, რომ **ამერიკა არ არის წინააღმდეგე საკარტვლ ოსი არსებულ კონფლიქტების რუსეთის დახმარებით მოგვარდეს.** ეს განცხადება მიტუფრო მნიშვნელოვანია იმის გატვალისწინებით, რომ ამ სექვედრის ზირიტადი თემა აწარსი საკითხი, ცხინვალის რეგიონისა და აფხაზეთის პრობლემები იყო. ("მთავარი გაზეტი", 02.06.2004)

პრესის ანალიზისას ტვალსისაცემია ერთი გარემოება _ **ევროპული ანტიკური ინტეგრაციის** თემა, რომელიც წინა პერიოდში ფიგურირებდა საგარეო პრიორიტეტების განსაზრვრისას, **ერთგვარად ცრდილსი მოეყცა.** როგორც აწინასწავს, ევროპის თემის გააკტიურებით საკარტვლ ოს ხელისუფლებამ ცდილობდა რუსეთის თავმოყვარეობა ნაკლებ სელაქულიყო _ დასავლეთისკენ საკარტვლ ოს სწრაფვის გამო. როგორც ცნოს, ამ ტვალსაზრისით **"ევროპული ანტიკურმა მესიჯმა"** უკვე შესრულა გარკვეული საინფორმაციო და დიპლომატიური ფუნქცია. ამასთან, პრესასი აკტიურდება ნატო-ს თემა, ისევე და ისევე რუსეთის თემასთან მწიფო კავსირსი.

sazogadoebrivi azrisa da marketingul i kvl evebis asociacia "gorbis" informaciIT, 2004 wel s warmoebul i kvl evis monacemebiT, wina wl ebTan SedarebiT, gamokiTxul Ta kidev ufro didi nawili _ **76% uWers mxars Crdil o-atl antikur al iansSi saqarTvel os gawevrianebis** ideas (kvle vaSi monawil eobda 2000 respondenti saqarTvel os masStabiT). politol og kaxa qenqazes 3-4 wel iwadSi nato-Si saqarTvel os Sesvla real urad esaxeba, ramdenadac, **saqarTvel o nato-s sami didi samomavl o iniciativis** (programa _ partnioroba mSvidobisaTvis, xmel TaSuazRvis dialogi, stambolis TanamSromlobis iniciativa) **gadakvetis wertil Si eqceva.** ("rezonansi", 23.06.2004)

nato-s Temas presaSi Iaitmotivad gasdevs am sakiTxTan ruseTis mwvave damokidebul evis aqcenti. miuxedavad imisa, rom ivniSi briuselidan saqarTvel os del egacia miliardiani daxmarebis perspeqtiviT dabruna, rusuli mediis yuradRebis centrSi moeqca ara imdenad es faqti, aramed, saqarTvel os Tavdacvis ministris, giorgi baramizis, gancxadeba donori qveynebis winaSe _ rom **saqarTvel o mzadaa natos jarebs Tavisi teritoria dauTmos.** amgvari gancxadeba Tavistavadac al ogikuri iyo, saqarTvel os prezidentisa da sagareo saqmeTa ministris mier araerTgzis dafiqsirebuli, diametral urad gansxvavebuli poziciis fonze. Sesabamisad, mediasac gauWir da misi axsna. politol og paata zaqareiSvilis komentariT, ministris gancxadebas iseTi datvirTva ara aqvs, rogoric prezidentis gancxadebas; meorec _ **aSS-s ruseTTan urTierTobis gafuWebi ar uRirs, mit ufro, rom strategiul i Tval sazrisiT saqarTvel oSi bazebis ganlageba bevrs arafers moutans da Turqeti absolut urad akmayofil ebs.** ("rezonansi", 19.06.2004)

amave periodSi, xangrZlivi pazis Semdeg, ruseTsa da saqarTvel os Soris ganaxl da konsul taciebi samxedro sakiTxebze. Tbilisma moskovs, samxedro bazebis nacvlad, saqarTvel oSi rusul -qarTuli antiteroristuli centrის Seqmna SesTavaza. samxedro eqspertebis varaudiT, **CeCnur-ingusuri movl enebi ruseTs qmediTi erToblivi antiteroristuli centrის Seqmnisken ubiZgebs.** ruseTis Tavdacvis ministri sergei ivanovi acxadebs, rom antiteroristuli centrის Seqmna bazebis likvidaciis procesTan ar aris dakavSirebuli (Tumc, Tavisdroze amgvari centrის Seqmnის idea ruseTis xelisuflebas ekuTvnode). ruseTTan samxedro mol aparakebaSi warmatebis misaRwevad saqarTvel os mTavroba mzadaa oficial uradac daadasturos, rom qveynis teritoriaze ucxo qveynis bazebis ganlagebas ar apirebs. rogorc arvniSneT, moskovSi vizitისas, saqarTvel os sagareo saqmeTa ministrma salome

zurabiSvil ma ganacxada, rom saqarTvel o ar apirebs sakuTar teritoriaze arc erTi qveynis bazis ganl agebas, magram CarCo-xel Sekrul eba ar aris is dokumenti, romel Sic msgavsi tipis gancxadeba unda gakeTdes. amjerad igi mizanSewonil ad miicnevs **es pozicia CarCo xel Sekrul ebaSi dafiqsirdes.** ("saqarTvel os respublika", "mTavari gazeTi", 23.06.2004) amastan, vidre ruseTis bazebis gayvanis sakiTxi ar gadawydeba, saqarTvel os xel isufl eba SeuZl ebl ad miicnevs ruseT-saqarTvel os Soris CarCo-xel Sekrul ebis gaformebas.

nato-s stambul is samitis win ruseTi bazebiT "vaWrobas" iwyebs; Tavdacvis ministri asaxel ebs bazebis gayvanis "SeRavaTian" Tanxas _ 300 ml n dol ars, 500-is nacvl ad. gazeT "rezonansis" informaciit, saqarTvel oSi darCenil or rusul bazaze _ axal qal aqsa da baTumSi dasaqmebul i rusi samxedroebisa da saqarTvel os moqal aqeebis saerto raodenoba daaxl oebiT 5000-ia. samxedro eqspert irakli al adasvil is azrit, maTi gayvanisTvis 300 ml n dol aris dasaxel eba gadaWarbebul ia; mit ufro, rom samxedro mosamsaxureTa didi nawili adgil obrivi mosaxl ea, romel Tac ruseTis moqal aqeoba mi iRes da, bazebis gayvanis SemTxvevaSi Tu saqarTvel oSi darCenas gadawyveten, maTze saqarTvel os xel isufl eba izrunes. ("rezonansi", 23.06.2004)

nato-s samitze special uri komunike mi iRes, romel Sic aRniSnulia, rom saqarTvel odan da mol dovadan ruseTis bazebis gayvana "evropaSi Cveul ebrivi SeiaraRebis Sesaxeb xel Sekrul ebis" ratificirebis pirobebs Seqmnis. ruseTis sagareo saqmeTa ministri sergei Lavrovi cdil obda al iansis moTxovnebis ignorebas; misi ganmartebiT, "xel Sekrul ebis ratifikacia iuridiul ad ar ukavSirdeba bazebis gayvanis process. Tumca, rusi dipl omati imasac aRniSnavs, rom, "keTili nebis gamovlenis SemTxvevaSi, sakiTxi SesaZl oa operatiul ad mogvardes." ruseTis saxel mwifo saTaTbirosi ki acxadeben, rom **keTili neba saqarTvel os mxridan nato-Si integrirebaze uaris Tqmaa.**" ("mTavari gazeTi," 29.06.2004) saqarTvel om ara Tu uari Tqva nato-sken swrafvaze, aramed **samitze damtkicda al iansTan saqarTvel os individual uri partniorobis programis samxedro nawili** da oficial urad gaxda cnobili, rom agvistoSi saqarTvel os oficial uri vizitit ewevoda nato-s general uri mdivani hop sxeferi.

nato-s stambul is samitze Sedga saqarTvel os prezidentis pirispir Sexvedra aSS-is prezidentTan, romel zec, presis versiiT, bazebis gayvanis sakiTxzec isaubres. jorj buSisa da mixeil saakaSvil is Sexvedris Semdeg Jurnal istebisaTvis cnobili gaxda, rom nato-s wevri qveynebis erToblivi komunike mouwodebs ruseTs daacqaros saqarTvel odan da mol dovadan

samxedro bazebis gayvanis procesi. garda amisa, **komunikeSi saqarTvel o da zogadad kavkasia, moxseniebul ia, rogorc nato-sTvis strategiul ad mniSvnel ovani regioni.** nato-s aseT damokidebul ebas ruseTis sagareo uwyebis xel mZRvanel ma arakoreqtul i uwoda da aliansi ruseTis mimarTul ebiT samxedro gaaqtirebaSi daadanaSaul a: "es organizacia axal saxel mwifoebis iTvisebs da sul ufro aZl ierebs Tavis Zal ebs ruseTis sazRvrebTan. **nato angariSs ar uwevs ruseTis interesebs da cal mxriv gadawyvetil ebebs iRebs**", _ ganacxada ruseTis sagareo saqmeTa ministrma da samiti protestis niSnad **datova**, ise rom xel i ar moawera dokuments evroatl antikuri partniorobis ganaxl ebaze. I avrovis demarSis sapisuxod, **saqarTvel os prezidentma ganacxada, rom konfliqtebi kavkasiaSi swored ruseTis Seqmnil ia da mas aqvs imedi, rom prezidenti putini am sakiTxebis real isturad miudgeba.** ("xval indel i dRe", "24 saaTi", 30 ivnisi, 2004) am konteqstSi naTI ad gamoCnda is real uri mizezi, ris gamoc ruseTis prezidentma, mraval gzis mipatiJebis miuxedavad, Tavi aarida samitSi monawil eobas.

sainteresea, rom rusul i sainformacio portal i "regnum", publ ikaciaSi _ **"rusul i demarSi stambul Si"**, aRniSnavs, rom **saqarTvel os prezidentma moaxerxa I avrovis demarSis Semdeg daZabul i situaciis ganmuxtva.** marTal ia, man ganacxada, rom konfliqtebis warmoqmnas mniSvnel ovnad ganapirobebda ruseTi, magram isic aRniSna, rom **"dReisaTvis ruseT-saqarTvel os urTierTobebi TanamSroml obisa da keTil mezobl obis principebiT warimarTeba.** "regnumis" informaci iT, amis Semdeg I avrovma ganacxada, rom darbazidan misi gasvl a pol itikuri mosazrebiT ar iyo nakarnaxevi. (Regnum.ru.29.06.04)

mixeil saakaSvil i samitis oficial ur gaxsnamdec acxadebda, rom **"bol os da bol os warsul s unda Cabardes is dro, roca konfliqtebze saubars yvel a Tavs aridebda"** da miznad isaxavda konfliqtebTan dakavSirebiT nato-s wevri qveynebis informirebas. samitis amsaxvel publ ikaciebSi vxvdebiT informacias, rom **aSS cdil obs evropis rol is gaaqtirebas kavkasiis konfliqtebis mogvarebis procesSi.** anal itikosebis azriT, arsebobs ori gza _ **an kavkasia unda iqces dasavl eTis da ruseTis TanamSroml obis pl acdarmad, an aSS-isa da ruseTis (ara mxol od!) interesTa dapi rispirebis zonad.** presaSi viTardeba mosazrebac, rom Zl ieri da keTil ganwyobil i saqarTvel o ruseTs samxreTiT mTel rig probl emebs avtomaturad mouxsnis; **kremli Sic Znel ad, magram acnobiereben, rom moZl ierebul i saqarTvel o sasargebl o iqneba Tavad ruseTisTvis.** ("xval indel i dRe", "mTavari gazeTi", 29.06.2004)

politologi ramaz sayvareliZe, samitis Sedegebis komentirebisas, SeSfoTebas gamoTqvams im konflikturi ganlagebis gamo, romlis mixedvitac nato da saqartvelo erTmanetis mxares arian, xolo ruseti _ calke. aman SeiZleba sirtul eebi warmosvas, rogorc afxazetis, ise osetis mimartul ebit. ("rezonansi", 30.06.2004) am mosazrebis il ustraciad gamodgeba rusuli mediis gamoxmaureba stambul is samitze _ garizianeba ara mxolod bazebis sakiTxit, aramed buSisa da saakaSvilis pirispir saubrit da im faqtitac, rom protokolit gatvaliswinebuli fotos gadaRebisas buSi demonstratiul ad daudga gverdit qartvel kolegas.

stambul is samitis "damsaxurebaa" rusetis federaciis uSiSroebis sabwos mdivnis, igor ivanovis gancxadeba, rom "xel isuflebis Sevlajer saqartvelosi da Semdeg awarasi, ar yofil arc vardebis da arc xaverdovani revolucia. es iyo xel isuflebis Zalit Sevlaja da orive SemTxvevasi sisxl isRvris Tavidan acileba rusetis damsaxurebaa." ("mTavari gazeTi", 01.07.2004)

nato-s stambul is samits qartuli presa qartuli diplomatiis warmatebad miicnevs; "dilis gazeTi" werda, rom prezidentma saakaSvilma Turqetis media-teqnologiebiT dai pyro, igi srul yofil ad fl obs axali epoqis teqnologiებს. prezident saakaSvilis Sefasebit, "saqartvelostvis iwyebs srul iad axali etapi. dagwirdeba dro, dagwirdeba motmineba"; "nato bil etia evrokavSirSi Sesasvlel ad." ("dilis gazeTi", "24 saat", "mTavari gazeTi", 01.07.2004)

aqve arvniSnavT, rom nato-s samitze sapatio stumris statusiT miwveuli mixeil saakaSvilistvis stambuli yofna mnisvnelovani iyo TurqetTan urTierTobis garrmavebis Tval sazrisitac. presis Sefasebit, Turqetis xel isuflebam saqartvelostan gansakutrebuli damokidebul ebis demonstrireba moaxdina; mixeil saakaSvilis stambulis erTerTma municipalitetma sazeimo Sexvedra mouwyo, vardebita da koncertiT. Tavis mxriv, saakaSvilma, frangul "lemond"-Tan interviusi, ganacxada, rom evropam unda Seafasos Turqetis Rirsebebi da am Sefasebaze rel igurma sakiTxmagavl ena ar unda moaxdinos. Turqetis evrokavSirSi gawevrianebis SemTxvevasi, saqartvelo mas avtomaturad mihyeba. stambuli myof saqartvelos prezidents oficialuri Sexvedra hqonda Turqetis prezident axmed nej ef sezerTan. Sexvedraze gadawyda saqartvelosi Turq biznesmenTa askaciani del egaciisa da Turqetis premier-ministris Camosvla da biznesforumis gamarTva. ("saqartvelos respublika", 29.06.2004)

nato-s samitis Temis gaanal izebisas gazeT "axal versiaSi" yuradReba miipyro aseTma mosazrebam: "ruseTze rom aRaraferi vTqvaT, **amerika dasayrdens ara mxol od kavkasiaSi, aramed mTI ianad axl o aRmosavl eTSi eZebS.** qarTvel eqspertTa erTi nawil is mtkicebiT, ukve SemuSavebul ia **dasavl uri gegma am procesSi fereidnel i qarTvel ebis CarTvis** Tval sazrisiT. amerikas surs iranSi fexis mosakidebl ad da musulmanuri fundamental izmis winaarMdeg sabrZol vel ad Zl ieri pl acdarmi Seqmnas. daudasturebel i informaciIT, saqarTvel os xel isufl ebam ukve misca Tanxmoba am procesSi fereidnel qarTvel Ta CarTvasTan dakavSirebiT. am mizniT, qarTul i mxare fereidanSi special ur ideol ogiur muSaobas daiwyebS. aseve, **amerikul i dasayrdenis kuTXiT ganixil ebian TurqeTSi mcxovrebi I azebic.**" ("axal i versia", 28.06.2004)

amave gazeTSi, prezident **saakaSvil is iranul i voiaJisadmi** miZRvnil publ ikaciaSi, es mosazreba ukve saTaurSa da qvesaTaurSi figurirebs: **"dasavl uri interesebi fereidanSi", "amerika iranSi politikur dasayrdens eZebS".** publ ikaciis I idSi ki vkiTxul obT: "saxel isufl o kul uarebSi" saubari daiwyo imaze, rom **saqarTvel o iranSi dasavl ur interesebS I obirebs.** I aparakia fereidanSi erTgvari samxedro-politikuri pl acdarmis Seqmnaze, romel sac amerika isl amisturi fundamental izmis winaarMdeg sabrZol vel ad gamoiyenebs. saqarTvel os am gegmaSi mTavari ideol ogis funqcia akisria." pol itol ogi ramaz sayvarel iZe, am mosazrebis komentirebisas, ar gamoricxavs "fereidnul i kartis" gaTamaSebas, magram fiqrobs, rom buSis administracia am gegmidan maincadamainc did Sedegs ar unda el odes; fereidnul i diaspora iranSi ar warmoadgens iseT Zl ier warmonaqmns, rom man seriozul i rol is Sesrul eba SeZl os: "Tuki Tbil issa da moskovs Soris bol o periodSi damTbar urTierTobebS gaviTval iswinebT, **ar aris gamoricxul i, saqarTvel o iranSi ara mxol od amerikis, aramed ruseTis interesebis I obistadac mogvevl inos,**" _ aRniSnavs sayvarel iZe. misive TqmiT, **"kavkasiis regionSi Znel ad moiZebneba qveyana, romel sac erTnairad miesvl eba rogorc iranTan da TurqeTTan, ise amerikastan da ruseTTan.** swored am faqtorebis gaTval iswinebiT, saqarTvel os Tavisufl ad SeuZl ia **pol itikuri dambal anebl is funqciebi sakuTar Tavze aiRos.**" ("axal i versia", 09.07.2004)

es versia uniadago ar Cans imis gaTval iswinebiTac, rom nato-s samitis wina periodSi saqarTvel os tel earxebi ("mze", "imedi", "rusTavi-2") erTmaneTs aswrebdnen fereidnel ebsa Tu I azebze gadaRebul i axal i videofil mebis Cvenebas. aRsaniSnavia isic, rom mixeil saakaSvil is stumrobam fereidanSi

Zl ieri emociuri foni Seqmna da es viziti ar gadaido agvistoSi cxinval is regionSi ganviTarebul i movl enebis miuxedavadac.

saakaSvil isa da putinis araformal uri Sexvedra moskovSi, nato-s samitis l ogikuri gagrZel eba iyo. Sexvedram, presis informaci iT, dagegmil ze gacil ebiT met xans gastana; saakaSvil i cdil obda putinis darwmunebas, rom saqarTvel oSi nato-s samxedro baza ar amoqmeddeba, ruseTis bazebS "adamanuri pirobebis srul i dacviT gaacil ebs" da rom ruseTs SeuZl ia saqarTvel osTan erTobl iv antiteroristul centrSi iTanamSroml os. rogorc Cans, putinis darwmuneba nawil obriv mainc moxerxda, radgan saakaSvil is gancxadebiT, **kreml i Tanaxmaa saqarTvel os moqal aqeebisTvis savizo reJimi gaamartivos.** ruseTis prezidenti ki acxadebs, rom mzadaa ganxil os saqarTvel os konkretul i winadadebebi konfl iqtis (cxinval is) mowesrigebis sakiTxTan dakavSirebiT; rom ruseTis uSiSroebis sabWo da saqarTvel os uSiSroebis sabWo daiwyeben praqtikul i nabijebis gadadgmas erTobl ivi antiteroristul i centris Sesaqmnel ad.

presis publ ikaciebSi ar konkretdeba, SeTanxmdnen Tu ara prezidentebi cxinval is konfl iqtSi ruseTis srul Caurevl obaze, Tumc, mixeil saakaSvil i acxadebs, rom **"putini keTil ganwyobil ia da osebs ruseTis Carevis imedi aRar unda hqondeT"**. gazeT "izvestia"-sTvis micemul interviuSi igi ambobs, rom ori qveynis urTierTobaSi imaze mniSvnel ovani sakiTxebi arsebobs, vidre "samxreT oseTia". amit saakaSvil i kokoiTis reJims mianiSnebs, rom moskovisTvis cxinval is region i ar aris iseTi strategiul i mniSvnel obis, kreml s rom dasavl eTTan urTierTobis gafuWebad uRirdes.MgazeT "axal i versiis" komentariT, **"ruseTs nato-s kompl eqsi aqvs gadasal axi da, rogorc Cans, prezidenti saakaSvil i cdil obs putins es probl ema maqsimal urad umtkivneul od moagvarebinos."** ("axal i versia", 05.07.2004)G yuradRebas SevaCerebT erT niuanszec: erTaderTi dokumenti, romel Tan dakavSirebiTac dsT-is moskovis araoficial uri samitis monawil e prezidentebma oficial uri pozicia gamoxates, yazaxeTis iniciativa iyo **_ euTo-s saqmi anobis kritikul ad Sefasebis moTxovna.** es winadadeba ruseTmac moiwona. saqarTvel osa da azerbaij anis prezidentebma ki euTo-s sawinaaRmdego gancxadebis miRebas mxari ar dauWires. K

2004 wl is oqtomberSi, saqarTvel os prezidenti mixeil saakaSvil i, am wl is bol o sagareo vizitiT, ewia **bal tiispireTis respubl ikebs _ estoneTs, l atvi asa da l itvas.** vizitebis amsaxvel publ ikaciebSi ikveTeba, rom **bal tiis qveynebTan mWi dro TanamSroml oba evrostruqtirebSi saqarTvel os integraciis**

erT-erTi real uri garantiaa. vizi tebis Sedegebidan, rogorc Tavad prezidenti mixeil saakaSvil i aRni Snavs, gansakuTrebiT mni Svel ovania I itvaSi xel moweril i dekl aracia regionul i TanamSroml obisa da evropul i da evroatl antikuri integraciis sferoSi Tanadgomis Sesaxeb: "es imas ni Snavs, rom nato-sa da evropis kavSirSi I obisti gagviCnda... Cveni erToblivi iniciativiT gamovdivarT _ 3+3 formatiT Sei qmnas sami kavkasiuri da bal tiispireTis sami saxel mwifos axal i regionul i TanamSroml obis meqanizmi. es meqanizmi somxeTs, saqarTvel osa da azerbaijans yovel mxriv waadgeba. bal tiis sami qveyana dagvexmareba, rom Cveni interesebi evrokavSirSi gaaJReros, davuaxl ovdeT evropas da yvel a evropul organizaciaSi Cveni xma mudmivad ismodes." ("24 saaTi", 15-16,10.2004) politol ogi soso cincaZe yuradRebas amaxvil ebs im faqtorze, rom **nato-s standarteTtan miaxl oebis Tval sazrisiT bal tiis qveynebs didi gamocdil eba aqvT. gasaTval iswinebel ia is garemoebac,** rom ukrainaSi prorusul i Zal ebis gamarjvebis SemTxvevaSi Zal ian mni Svel ovnad Seicvl eba am regionSi geostrategiul i paseansi. ("rezonansi", 13.10.2004)

yovelive zemoTqmuli saSual ebas gvaZl evs davaskvnaT:

"vardebis revoluciis" Semdgom periodSi **sainformacio vel Si** diskursi _ **saqarTvel o-ruseTi-aSS** TiTqos arsebiTad ar Seicvl ila, magram gansxvaveba mainc Tval Sisacemia; tradiciul i "rusul i faqtori" isev Zal aSi rCeba, magram ruseTis yovl isSemZl eobis fsiqol ogiur da **sainformacio imijs TandaTan enacvl eba axal i rakursi _ saqarTvel os probl emebis gasaRebi aRar Zevs mxol od ruseTSi;** garda imisa, rom ara mxol od saqarTvel o, aramed dasavl eTic aucil ebl ad uwevs angariSS ruseTis faqtors, Tavis mxriv, ruseTsac uxdeba saqarTvel os saxel mwifoebrivi interesisa da, pirovnul ad, **mixeil saakaSvil is faqtoris gaTval iswineba.** saqarTvel os prezidenti, erTis mxriv, Tavs ufl ebas aZl evs "saxel i daarqvas" ruseTis damokidebul ebas saqarTvel os mimarT (magal iTad gamodgeba Tundac misi gancxadeba nato-s stambul is samitze), meore mxriv, paral el urad avrcel ebs mesijs, rom mas yovel Tvis aqvs prezident **putinis pragmatul i politikis,** masTan konstruqciul i dial ogisa da megobrul i urTierTobis imedi. **putini, ZiriTadad, pozitior konteqstSi figurirebs, real isti politikosis imij iT.** rusul i mxaris "Zveli mental obis" tipiur magal iTad ki, gamodgeba rusi parl amentaris mier qarTvel i Jurnal istebisTvis naTqvami fraza: "**Cvenma vovam Tqvens buSS afxazeTi da samxreT oseTi Caabara.**" ("24 saaTi", 11.06.2004) es fraza movixmeT ki dev erT tendenciaze misaniSnebl adac _ presaSi (2004 wl is

agvistos movl enebamde) marTI ac igrZnoba ruseTisa da aSS-is "garigebis" meSveobiT konfl iqtების მოგვარების იმედი.

საქართველო-რუსეთის კონფრონტაციისა და საქართველო-აშშ-ის პარტნიორობის დასაბალანსებელი ან ანაზღაურებელი პოლიტიკური ფაქტორი, რაც, პრესაში შეგნობის საშუალებით, მომგებიანია სამივე მხარისა და, პლუს, ევროპისთვის.

საქართველოს "პროევროპული" აქცენტის გაზლიერება არა მხოლოდ რუსეთის გარეგანი პოლიტიკის (უმთავრესად, ნატო-სკენ საქართველოს მიმართული გამო) გამანეიტრალებელი მესიჯია, არამედ იგი, ამასთან, გამოხატავს, საქართველოს მიმართ ევროპის ინტერესის გააქტიურებას.

დისერტაციის ამ ნაწილში შევეცადეთ შევლიყვინოთ საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხის პოლიტიკური აქცენტები, რამდენადაც, საქართველო იყო და არის ღვეყანა, რომლის არსებობა და განვითარება, არსებითად, განსაზღვრავს საერთაშორისო კონიუნქტურა. 2004 წლის პირველ ნახევარში – აშშ-ის, აგვისტოში კი – ცხინვლის რეგიონში განვითარებულ მოვლენებთან რუსეთის, აშშ-ისა და ევროპის მიმართებას განვიხილავთ შესაბამის ღვეყნებში – "აშარის მოვლენები – "ვარდების რევოლუციის" ლოკური გაგრძელება" და "კონფლიქტური რეგიონები"; ხოლო მონაკვეთი – "საქართველოს ჯორჯ ბუშის ვიზიტის რეზონანსი პრესაში" ასახავს ახალ გეოპოლიტიკურ რეალობაში საქართველოს ცართვის პერსპექტივას.

- **დესტაბილიზაციის "საინფორმაციო უზრუნველყოფა"**

"ცემი კოლეგების არცთუ უმნიშვნელო ნაწილი სექტემბერ-ოქტომბერში დიდ სენსაციებსა და ცხელ-ცხელ რეპორტაჟებს გეგმავს... იწერება "სერიები" ჰაერში დატრიალებულ დენტის სუნზე, საეწვეო სენატებზე, ხალხის აზრებზე და რეალობებზე... ჟურნალისტები მონდომებით ცდილობენ, როგორც დააწყონ სასურველი რეალობის დადგომა... **ბევრი პუბლიკაცია თუ სატელევიზიო გადაცემა ხალხს დანამუშავებს და სეგულიანებას – ამდენს ვლადიმერ პუტინს, დევეტან მებრძოლ გმირებად გსახავთ და, აბა თქვენ იცით, არ გამოგვწერათ ყელი, სასემოდგომოდ მოსავლის არებას არ გადაჰყავთ და "დესტაბილიზაციის" გარეშე არ დაგვტოვოთ..."**, – ურდა 2000 წლის ივლისში, გაზეთ "დროს" მთავარი რედაქტორი, მარინე გიგინეიშვილი, პუბლიკაციაში, რომლის სათაური – **"კოლეგო, "ნანატრი" დესტაბილიზაცია იგვიანებს!"** – პირდაპირ სეხებასია ცენი სადისერტაციონაშრომის ამ ღვეყნის დასახლებასთან. (96) "ჟურნალისტები", როგორც ცანს, მარინე გიგინეიშვილი თავის კოლეგებს, გამოცემლებსა და გაზეთების ხელმძღვანელებს

gul isxmobs, romel Ta prioriteta dagegmva da saredaqcio politikis warmarTva.

qveTavis amgvani dasaTaureba CvenTvis TviTmizani ar yofil a; arc Cven da arc moxmobil i publ ikaciis avtori, ar vgul isxmobT, rom destabil izaciuri procesebi KJurnal istebis survil iTa da fantazi iT iyo inici rebul i; magram orive SemTxvevaSi igul isxmeba, yovel konkretul etapze, destabil izaciisTvis sainformacio fonis Seqmnis tendencia.

2000-2002 wl ebSi destabil izaciis dinamika aseT suraTs qmni da:

- o I wre _ 2000 wel i _ prezident eduard SevardnaZis arCevistTanave dawyebul i, misi da aRmasrul ebel i xel isufl ebis diskreditaciis kompaniidan _ "Semodgomis destabil izaci amde", anu, noember-dekembris "energetikul buntamde";
- o II wre _ 2001 wel i _ wl is damdegs pankisSi ruseTis samxedro operaciis dawyebis safrTxidan kvlav "Semodgomis destabil izaci amde", anu e.w. "noembris revol uci amde";
- o III wre - 2002 wel i _ pankisis permanentul i safrTxisa da ruseTis agresii s fonze _ kvlav sainformacio samzadisi "Semodgomis destabil izaci isaTvis".

destabil izaciis scenarebi am wl ebSi daaxl oebi T erTnairi dramaturgi iT viTardeboda _ "moqmedi vul kani" _ pankisi, afxazeTi, kodori da ruseTis safrTxis mudmivi sainformacio ajiotaJi; "saTadarigo variantebi" _ samegrel o, samcxej avaxeTi, social uri ukmayofil ebis gamoxatvisa da demokratiis dacvis sababi T gamarTul i aqciebi, arasamTavrobo organizaciebis aqtiurobiTa da Sesabamisi sainformacio uzrunvel yofiT..

2000 wel s _ aqciebi: rkinigzis gadaketva, feroSenadnobTa qarxnis muSebis gaficva, "rusTavi 2"-is gadacema "60 wuTisa" da misi avtoris akaki gogiCai Svil is dasacavad, sasamarTl o reformis mxardasaWerad, presis Tavisufl ebis moTxovni T; feTqebadi samegrel o ("qobal ias sindromi"); "zviadistebis" gaqceva cixis respublikuri saavadmyofodan; devnil ebi, mraval Svil ianebi saxel mwifo kancel ariis misadgomebTan; wl is miwurul s _ "energetikul i bunti" politikuri moTxovnebi T..

2001 wel s _ sainformacio fonis momzadeba pankisSi ruseTis samxedro operaciis provoci rebisTvis; muxrovanis amboxi; giorgi sanaias mkvl el obi T gamowveul i aqciebi; devnil ebis, mraval Svil ianebis, meanabreebisa da a.S. permanentul i aqciebi; erTi mxriv _ isev "rusTavi 2"-isa da presis Tavisufl ebis dacvis sababi T dawyebul i masobrivi mRel vareba (studentobis aqtiurobi T), gadazrdil i "noembris revol uciaSi" _ mTavrobisa da

prezidentis gadadgomis moTxovniT (rasac, sabol ood, Sedegad mohyva parl amentis Tavmj domaris, zurab Jvianas gadadgoma da Ss ministris, kaxa TargamaZis gadayeneba Tanamdebobidan); meore mxriv _ kodoris, pankisisa da afxazeTis safrTxis ukiduresi gawvaveba...

2002 wel i _ pankisis garSemo situaciis kidev ufro daZabva "wrTvni sa da aRWurvis programis" pasuxad, rusebis desanti kodorSi; dapirispirebis piki "moqkavSirSi", Jvianasa da misi gundis gadasvla opoziciaSi; adgil obrivi TviTmmarTvel obis saarCevno kompaniis gamoyeneba situaciis dasaZabavad, bataliebi centralur saarCevno komisiastan; buntikojris batalionSi; kvlav saomari moqmedebebis provociereba erTdroulad pankisis, kodorisa da afxazeTis mimarTul ebit...

destabilizaciur procesebs saerto fons uqmni da **sainformacio amindis Semqmneli mediis meSveobit Camoyal ibebuli stereotipi _ rom saqarTvelo arSemdgari saxel mwifo, rom saqarTvelo saSisi qveyanaa.**

2003 wels, "vardebis revoluciis" winaperiodSi, winaswar iqmneboda foni, rom saqarTveloSi aucil ebl ad gayal bdeboda arCevnebi da xalxi quCaSi unda gamosul iyo; "xalxis quCaSi gamoyvana advilia, Seyvana ki _ Zneli... 1991 wels gamoyvanili mosaxleoba j erac gareT aris", _ ambobda yofil i saxel mwifo ministri da qristianul -demokratiuli kavSiris lideri vaJa lorTqifanize, ("axal i versia", 02.06.2003). **ivlisi, saqarTveloSi j eims bekeris vizitma, qarTul politikur sinamdvileSi mniSvnelovnad Secvala movlenebis ganvitareba.** prezidentTan da opoziciuri partiebis liderebTan ramdenime daxurul i Sexvedris Semdeg cnobili gaxda, rom bekerma saqarTveloSi saparlamento arCevnebis Catarebis amerikuli sqema Camoitana da am sqemis pirobeze mxareebis dayolieba moaxerxa. rogorc presa arniSnavda, **"bekeris Camosvl am opozicias destabilizaciis gegma CauSala"** da misma vizitma kidev erTxel daamtka, rom amerikis Ziritadi mizani saqarTveloSi aris **stabiluri saxel mwifos** Seqmna.

*

presaSi akumulirebuli mZafri emociuri muxti da destabilizaciis mol odini xSirad win uswrebs sazogadoebis adekvatur ganwyobas da Titqos erTgvari "sasignal o gasrolis" rols asrulebs. destabilizaciis dramaturgiis ganvitarebas, mis sainformacio uzrunvel yofasa da rezonanss, ganvixilavT 2000 wl is magalitze, radgan ara mxol od am wels ganvitarebuli procesebi, aramed maTTan presis mimarTeba uaRresad saintereso da sagulisxmo suraTs qmnis.

“erTi wl is ganmavl obaSi social ur afeTqebas unda vel odeT”, _ erTi wl iT adre akonkretebs “rezonansi” destabil izaciis TariRs da iqve, pirvel gverdze, anSi agirebul i saTaurebiT amyarebs am prognozS _ “haerSi denTis suni sul ufro da ufro mZafrdeba”, “SevardnaZes social uri afeTqebisken mi vyavarT” (“rezonansi”, 22.05.2000); “Semodgomaze “bunti” atydeba” (“axal i Taoba”, 31.05.2000); “zedmiwevniT bevri aqcia moewyo gasul kviras. arc Tu usafuZvl od Cndeba eWvi, rom es viRacas awyobs” (“dro”, 02.05.2000). sagazeTo statiebsa da “t/k “rusTavi 2”-is eTerSi musirebas iwyebs “impiCmentis” cneba.

destabil izaciis dramaturgiul i xazis ganviTareba arc zafxul Si wydeba, sayovel Tao daZabul obis muxti ar unda ganeitral des. amitomac, zafxul Si wina pl anze iwevs samegrel os faqtori. prezidentis rwmunebul i samegrel oSi, bondo j i qia, regionSi situaciis daZabvas garkveul destabil izaciur Zal ebs abral ebs da mTavrobis sxdomaze gadadgomas iTxovs (j er kidev april Si gazeTi “al ia” werda, rom xel isufl ebis mTavari berketi j erj erobiT tyeSi gaxiznul i “TuTaSxiebia”). zafxul Si es berketi _ megrel i abragebis faqtori _ el iavas mkvl el obis garSemo atexili sainformacio aJiotajis fonze “amuSavda”. “samegrel o ar wamoegeba am ankeszel” _ ganucxada Jurnal istebs akaki el iavas Zmam. zafxul Sive kidev erTxel gaaqtiurda saprotesto aqciebisa da gamosvl ebis tal Ra, romel Tagan TiToeul s, bunebrivia, Tavisi gamomwvevi obieqturi mizezebi hqonda, magram, SesaZl oa, “saSemodgomo speqtakl is repeticiis” funqciac ekisreboda.

miuxedavad imisa, rom “pol itikuri Semodgoma” SedarebiT mSvidobianad daiwyo, met-nakl ebad mSvidi gazeTis, “axal i Taobis” mimomxil vel ebic ki saSemodgomo destabil izacias gardauval movl enad miicneven. es termini magiuri parol iviTaa, romel ic, Tundac minavl ul i, mudmivad unda arsebobdes, rom nebismier saWiromomentSi iyos SesaZl ebel i misi gaaqtiureba, miT ufro, daTqmul dros. “j er simSvidea. saSemodgomo mRel vareba al baT gardauval ia, magram is saSiSi ar aris, Tu gansazRvrul normebSi Caj da. SeiZl eba iTqvas, rom aucil ebel icaa, magram saSiSroebis gamoricxvis SesaZl ebl oba ar arsebobs _ areul obis Seqmnis foni arsebobs”, _ erTgvari ironizebiT wers “axal i Taobis” Jurnal isti ani mirotaZe. (137).

saSemodgomo destabil izaciis prel udiis roli isev “samegrel os sindromma” Seasrula, romel sac mal eve mohyva patimrebis gaqceva. “warsulis aCrdil Ta” Tu “marad guSindel Ta” gaqceva cixis respublikuri saavadmyofodan, SesaZl oa, saqarTvel oSi mniSvel ovan pol itikur procesTa katal izatorad iqces, _ werda “dil is gazeTi” saredaqcio statiaSi, _

“qarTul i demokratiis” Senoba SeiZl eba Zl ieri pol itikuri miwisZvris Sedegad daingres, Tu “qobal ias sindromi” dasavl eT saqarTvel oSi (upirvel esad samegrel oSi) traibal izmSi gadai zrdeba an SeiaraRebul eqscesebSi gamovl indeba.” (“dil is gazeTi”, “qobal ias sindromi”, 3 oqtomberi, 2000).

“dil is gazeTis” imave nomerSi (isev saredaqcio stati iT!) patimrebi s gaqcevis Tema sxva rakursiTac Cndeba: “ar gamovricxav, rom es SemTxveva bevrad ufro seriozul i gegmis nawil i iyos”, _ ganacxada parl amentis Tavmj domarem cixis saavadmyofodan patimrebi s gaqcevis Taobaze. qveynis umaRl es sakanonmdebl o organoSi eWvi aravis epareba, rom kviris movl enebi qveyanaSi pol itikuri viTarebi s ukiduresad daZabvaze aris gaTvl il i. amas zurab Jvniac adasturebs: “gaangariSeba destabil izaciaze iyo”, _ acxadebs igi... rezo adamia ufro kategoriul ia da fiqrobs, rom gaqcevis mizani xel isufl ebi s damxoba da Semdgom ukve qveynis saTaveSi mosvl a iyo, rac bunebrivia, gare Zal ebi s daxmarebi s gareSe warmoudgenel ia.” (99).

presis anal itikur publ ikaciebze dayrdnobiT, oqtombris miwurul s saqarTvel os pol itikur scenaze aseTi suraTi ixateboda:

- o 2000 wl is gazafxul ze gamokveTil i axal gazrda reformatorTa yovl isemZl eobis imiji da saprezidento xel isufl ebi s diskreditaciis safrTxე, faqtobrivad, uvnebel yofil ia. Tu varaudebiT ufro Sors waval T, SeiZl eba warmovidginoT, rom es “dramaturgiul i xazi” _ saprezidento arCevnebi s eduard SevardnaZis 80%-iani gamarj veba, arCevnebi s damTavrebi sTanave dasavl eTis daeWveba mis real obaSi, axal gazrda reformatorTa mier “brWyal ebi s” naadrevi gamoCena, aRmasrul ebel i da sakanonmdebl o xel isufl ebi s mkveTri dapiRispireba (saxel mwifo ministri s gadayenebi s CaTvl iT), saSemodgomo destabil izaciis safrTxis aJitireba da Semdeg ganviTarebul i procesebi _ saparl amento umravl esobaSi bzari s gaCenidan moyol ebul i misi rRvevi s CaTvl iT _ iyo komponentebi erTi mTl iani scenari sa (romel ic dai gegma an qveyni save SigniT, an, mis fargl ebs gareT).
- o bol o xanebi s ganviTarebul i movl enebi s mTavari Sedegi _ destabil izacia marTvadia! marTvadia umravl esobac da misi marTvis sadaveeb s gardamaval i upiratesobiT fl oben prezidenti da zurab Jvniac.
- o pol itikur asparezze gamoCenil i “axal i moZraoba” (daviT gamyrel izisa da l evan gaCeCil aZis tandemiT) aRiqmeba rogorc SesakrebTa

gadanacvl eba, roml is mizani _ umravl esobis dabal anseba, nawil obriv miRweul adac SeiZl eba CaiTval os, Tumc real ur pol itikur Zal ad an arsebiT siaxl ed "axal i moZraoba" j er ar aRiqmeba.

- o saerTo procesebis fonze vakis maJoritari deputatis arCevnebi mniSvnel ovan pol itikur datvirTvas iZens Zal Ta dabal ansebis Tval sazrisiT da am fonze, xmauriani gancxadebebiTa da **"mxedrionis"** xel axal i aRzevebis safrTxiT, **pol itikur avanscenaze i sev gamodis j aba iosel iani.**
- o Zi ierdeba foni **saparl amento respubl ikis** cnebis gaSinaurebisTvis. oRond wina periodisagan gansxvavebiT, roca es Tema **zurab Jvani asgan inici rebul ad iTvl eboda**, figurirebs mosazrebac, rom, SesaZl oa, Tavad **prezidentsac awyobdes mis Semdeg mmarTvel obis es forma**, raTa aiciil os ufunqciod darCena, memkvidreze pasuxismgebl oba da, sxva Tu araferi, istoriaSi darCes saqarTvel os bol o prezidentad.

daaxl oebiT aseTi suraTiT iwureboda destabil izaciisaTvis daTqmul i periodis _ Semodgomis ori Tve. Sina Tu gare stres-faqtorebis: patimrebis gaqcevis, "mxedrionis" gaaqtiurebis, CeCenTa mier sazRvris darRvevis, samxedro bazebisa da savizo reJimis probl emebis gamwvavebis miuxedavad, gaCnda imedi, rom SeiZl eba destabil izacia aRar Sedges. oqtombris miwurul s, TiTqos niSani misceso, viTareba mkveTrad SeiCval a. gazeT "7 dReSi" gamoqveynebul i erTi statia, romel ic TiTqos korufciis Temas exeba (**"qarTul korufcias pinoCetiviT patiosani generl ebi swirdeba"**), unebl ied (ar gamovricxavT, rom sagangebodac) Sifravs im taqtikur xazss, roml iTac unda ganviTardes movl enebi. movixmobT vrcel citatas: "korumpirebul i qarTul i saxel mwifos SemTxvevaSi es scenari ase gamoiyureba: ganviTardes procesebi l ogikuri gziT _ xazinis dacariel eba, saxel mwifo struqturabis kvdoma da dezintegracia, stagnacia ekonomikaSi da biurokratiul i wnexis gaZl iereba mosaxl eobas aiZul ebs gamovides quCaSi da Camoagdos mTavroba. msgavsi ram moxda bul gareTSi, rumineTSi da sul axl axan iugosl aviaSi.

meore varianti _ korufciisagan iZul ebiT gankurneba. swored iZul ebiT da veranairad sxvanairad, radgan is adami anebi, vinc korumpirebul i urTierTobebiT milionian sasaxl eebis iSeneben da Sveicariis bankebSi angariSebi aqvT gaxsnili, aseT urTierTobebs nebiT ar gawyveten. piriqiT, isini sakmao damcav meqanizmebs fl oben da saWi roebis SemTxvevaSi aamoqmedeben kidec... cecxli saSiS nazavs saxel ad daerqmeva **saqarTvel os gaTavisufl eba proamerikul i marionetul i xel isufl ebisagan**, erovnul i xel isufl ebis

mosvl a saTaveSi, WeSmariti faseul obebisa da tradiciebis aRdgena. anu, kl anebis dafinansebiT da xel SewyobiT "gvaCuqeben" nacional isturi ritorikiT aRWurvil mTavrobas, roml isac iqneba saxel i, saxravi ki visic iyo, imasve darCeba. aseT meqanizmebs fl oben korufciis kaTodebi da anodebi: Sss, prokuratura, uSiSroeba, kancel ariis nawil i. finansebs maTTan erTad fl obs is, vinc am uwyebebis daxmarebiT Soul obs ful s...

ramdenime axal gazrda progresul ad ganwyobili parl amentari da imdenive progresul i politikosi aRmasrul ebel i xel isufl ebaSi aminds ar qmnian. isini qarTul politikur ukuneTSi obl ad mocimcime cicinaTel ebiviT gamoiyurebian... ver iqna da ver gamoixata qarTul i sazogadoebrivi azri masobrivi demonstraciebSi da mitingebSi... ase, rom j er kidev gausvrel da gul gautxel politikosebs erTi gza rCebaT: datovon saparl amento da samTavrobo komfortul i savarZi ebi da gavidnen xal xSi... daexmaron rigiT moqal aqeebs daZl ion SiSis da gul gril obis sindromi, daarwmunon sakuTar Zal ebSi. aseT SemTxvevaSi miviRebT zemoT ukve naxsenebi ukve iugosl aviis, rumineTis da sxvaTa variants." (121).

xel isufl ebaze "revol uciuri Setevis" scenari rom SeiniRbos da bol omde arc "demokratiul i qveynis" imiji dairRves, parl amenti qveynis mowyobis axal i model is Temas aaqtirebs. Tumc, am Temis ganviTarebac destabil izaciis wisqvil ze asxams wyal s, radgan saparl amento respubl ikis SemoRebis aucil ebl obas am ideis mxardamWerebi da masmedia xsnian saprezidento mmarTvel obis krizisiT, ufro metic, diqtaturaSi gadazrdiT.

noemberi ori faqtoris _ zamTrisa da energokrizisis dakavSirebam bunebrivad miyvana saSemodgomo destabil izacia pikis wertil Tan. energobl okebis isteriul i CarTva-gamorTvisa da energokrizisis Cinovnikuri garCevebis procesze aRar SevCerdeb iT, magram yuradRebas isev ipyobs masmediis gul modgineba (gansakuTrebiT "rusTavi 2"-is, "al iasa" da "rezonansis") krizisis dinamikis daZabvisTvis.

Tbil isSi, vakeSi dawyebul i aqciis organizatorebi da monawil eebi xazgasm iT amtkicebdnen, rom am gamosvl ebs aramc da aramc ara aqvs politikuri xasiaTi. presaSi ki aseTi suraTia:

- "al ia", 13 noemberi, "xel isufl eba social ur naRmzea": "dRes mosaxl eoba el eqtroenergias iTxovs, xval mTavrobis gadadgomas moiTxovs, zeg parl amentis garekvas da mazeg parl amentis Sevl as. mokl ed, didi Sansia imisa, rom social uri probl emebiT gawamebul ma mosaxl eobam saWi ro SeZaxil is SemTxvevaSi politikuri protestic gamoxatos.

social uri protestidan social ur buntamde nabij i faqtobrivad aRar darCa. social uri bunti ki pol itikuri buntis pirdapirproporciul ia." (127).

- "rezonansi", 15 noemberi, "Cabnel ebul i Tbil isi revol uciisTvis emzadeba", "eduard damabnel ebel i" uSuqobas Seewireba!" _ acxadebdnen mopi keteebi."

pirvel gverdze morige redaqtoris (Ivan ramiSvil is) tradiciul CanawerSi prezidentis saxe aseaparodirebul i: "eduard damabnel ebel i" _ ase monaTI es guSin vakel ebma Cveni didi mbrZanebel i da saWeTmPyrobel i. zogma gauzrdel ma da xul iganma imis Tqmac ki gabeda, eg damabnel ebel i ki ara, bnel iao. viRacam miugo, ras ambob, bnel i rogor iqneba, saferSI o aqvs damTavrebul io. atyda erTi sicili da xorxoci. prezidentis Rirsebis Sel axvasTan gvqonda saqme". (149)

- "rezonansi", 16 noemberi, "revol ucia cota xniT gadaido", "Zal aufl ebis nawil i momitingeTa da mopiketeTa sabWoebS gadaecaT". (unebl ied Cndeba social isturi revol uciis asociacia, cnobili l ozungiT _ "Zal aufl eba sabWoebS!").
- "rezonansi", 18 noemberi, "revol uciidan revol uciamde erTi nabij ia". "revol uciebis" qvemoT ori fotoa ganTavsebul i: erTi saarqivo, SavTeTri, 1991-92 wl ebis Setakeba rustavel ze; meore _ axal i, feradi, kadrSi _ aqcia, quCaSi danTebul i koconi da xergil i. pirvel gverdzeve _ karikatura "mefe SiSvel ia!!!" - "mefis", anu, prezidentis, anu, sabWoTa kavSiris gmiris varskvl aviani diqtatoris, ferxTiT dayril i usul o bavSvebi. iqvea morige redaqtoris, Ivan ramiSvil is Canaweri _ "guSin qveyanas bavSvebi marTavdnen": "...axl a ukve cxovel ebis j gro varT da ara eri, radgan amdeni borotebis mere mxol od udenobiT gavgiJdiT da gavcofdiT. arc erTi idea arafrad ar Rirs. miT ufro, arc erTi bavSvis sicocxl ed ar Rirs deni. magram xval rom karikaturaze gamosaxul i suraTi real oba gaxdes, Cven Cvens gayinul soroebSi SeviyuJebiT." (150)
- "al ia", 16 noemberi, "bunti morCa... geSinodeTI!" pirvel gverdze fotomontaji _ marcxniv, zviad gamsaxurdia momitingeTa fonze; marj niv _ eduard SevardnaZe aqciis fonze. "SevardnaZis xel isufl ebas msgavsi krizisi arasodes hqonia. social uri bunti faqtobrivad saxezea. social uri buntidan pol itikur daumorCil ebl obamde ki erTi nabij ia". (128).

- "ალია", 23 ნოემბერი, პირველ გვერდზე, დიდ სავსეზე (გვერდის მეტყველება), უკანასკნელი სტრიქონი ავტობიოგრაფიული სიტყვა **"სახელმწიფო გადართილია ება?!"**, მარცხნივ კუთხესი კი პაუზა მინაწერი _ "დეპუტატის სკანდალი უკანასკნელია"; სატურის შესამისი მასალა, სადაც ვიგებთ, რომ ტურმამ "სკანდალი უკანასკნელი" გადართვის ავტორი პარლამენტარი ჯემალ გამახარია, გაზეთის მე-3 გვერდზე განთავსებული. **"ტარგამაზე და ჯალაღანი უწყობი საგანგებო მდგომარეობის გამოცხადებები ავტობიოგრაფიული, მაგრამ რადგან საგანგებო მდგომარეობის შესახებ კანონი არ იქონიან, გასული საუკუნის და პარასკევის ბეჭდის სწავლა ავტობიოგრაფიული. ამ გზით ისინი ფაქტობრივად ხელსაწილებდნენ ჯალაღანებს... ისინი, სხვათაშორის, პარლამენტი ეზღებდნენ კანონს საგანგებო მდგომარეობის შესახებ", _ აცხადებს გამახარია.**

destabilizatsiis gamomwvev obieqtur da subieqtur mizezebe msjeloba Cveni disertatsiis farglebs scilicet deba. aqmxolod davafiqsirebt im versiebs, romlebic masmediis mesveobit warmocinda. matganertertit **saxel mwi fo gadართილია ების** zemoxsenebuli versiaa, romelic yvelaze mkvetrad "ალიას" publikatsiisiyogamoTqmuli, Tumc, სხვაფორმით ამ ვერსიას "დილის გაზეთის" ვხვდებით: **"ხელისუფლება და სახელისუფლო მედია საკუთარ მოსაზრებებს ხელისუფლებას მათი მოსვლის ების გახსენებით ასინებს... ნაცვლად იმისა, რომ ღვეყანა ღვეყანას დაამსგავსოს, მტრის ხატების "ვერტი" არის გართული".** (163).

ამავე გაზეთში, პოლიტიკოსების გამოკითხვის ("ვის აზრებს ხელისუფლების დამსახურებას საკუთარ მიმართ?") შედეგად, ამ ვერსიას _ **ხელისუფლების დანაშაული** ებს _ მხარს უწერს პარლამენტარი ელენე ტედორაზე; პარლამენტარი გიორგი ტარგამაზე ხელისუფლების ორვე განსჯის დანაშაული ებს **"მართლმართლებებისა";** ირინა სარისვილი-ვანურია კი _ ევლია იმ ჯალაღანს, უპირველეს ყოვლისა **"მოკალაქეთა კავსირს"**, რომელიც "სევერდნაზის პოლიტიკიდან დასვლის შემდეგ არცვლების გზით შემოვიდა ხელისუფლების სათავეში"; პარლამენტარი მიხეილ ნანიშვილი აცენტს რუსეთზე აკეთებს: "რეინტერტირირების უკანასკნელი და იყენებს დამსახურების მსურველნი, მათ ჯურგს უკან, ასკარად თუ ფარად, **დასრულდა...** ეს ვარაუდი არ არის. მე, უბრალოდ, ვიცი, რომ ეს ასეა"; "რესპუბლიკა" ლიდერი დავით ბერეჟიშვილი ხელისუფლების დამსახურების ვინაშემოთხვევებს: "კარტაგენი უნდა დაინგრეს... მოკალაქეთა კავსირსი არ არის სიდა რეზერვები, რომელიც სევერდნაზის რეჟიმს გააქტილ სობილებდა". (100)

თუ პარლამენტარი ჯემალ გამახარია ჯვანია ვინაშემოთხვევების სახელმწიფო გადართილია ების ვარაუდს გამოტყვამდა, პარლამენტარი **ფიკრია ციხრაზე** პირიქით _ თავად **ჯვანია მიიჩნევს დამსახურებისათვის ხელისუფლებას**: "...რაც

Seexeba imas, rom Jvania mivida vakeSi gamarTul i aqciis monawil eebTan, aman SeiZl eba iTqvas, fsiqol ogiuri biZgi misca am sakiTxis kidev ufro metad gaaqtiurebas. yvel aze metad ganvl il i erTi wl is ganmavl obaSi vin saubrobd Semodgomaze mosal odnel destabilizaciaze. es iyvnen mmarTvel i Zal is warmomadgenl ebi, uSual od parl amentis Tavmj domare. Tu isini amxel a informacias fl obdnen, rom maicdamainc energetikis Temaze moxdeboda es destabilizacia da mainc TiTi TiTze ar daakares, e.i. xel i Seuwyves am situaciis eskal acias." (138)

zurab Jvianas mxridan aqciebis provoci rebis Temas edp-s l ideri, irina sariSvil i-Wanturiac aviTarebs: **"...Jvianas da "mxedrionis" mxridan aris es aqciebi provoci rebul i... "moqkavSirisTvis" SevardnaZis vadaze adre wasvl a prezidentobidan yvel aze real uri Sansia xel isufl ebaSi dasarCenad... maSin saxel mwifos pirvel i piri gaxdeba parl amentis Tavmj domare, romel mac sami Tvis Semdeg unda daniSnos axal i arCevnebi".** ("axal i Taoba", 1611.2000).

"mxedrionTan" mimarTebaSi sayuradReboa "axal 7 dReSi" gamoqveynebul i vr cel i interviu daviT berZeniSvil Tan, romel ic j aba iosel ianTan dakavSirebiT aseT azrs aviTarebs: **"minda gamsaxurdiasa da SevardnaZisagan orgzis gamoyenebul j aba iosel ians vurCio, ise nu daxurdavdeba, amj erad Jvianas gamoayenebinos Tavi... Tu "mxedrions" aqvs perspeqtiva, maSin es imas niSnos, rom momaval Si saqarTvel o gadatrial ebis arenad gadaiqceva".** (90)

movl enebis ganzogadebisas Jurnal isti ia anTaZe saqarTvel os damouki debl obis winaaRmdeg ganxorciel ebul da gansaxorciel ebel procesebs ruseTisagan warmarTul ad miicnevs: **"movl enebis ganviTarebis l ogika aseTia: ruseTma j er iol ad CaiTria Cveni fufunebis moyvarul i xel isufl eba korufciis WaobSi; Semdeg prezidents Tavisi saparl amento umravl esobisTvis "mkl avebi agrexina" Zvel i mTavrobis dasamtkicebl ad (romel Tanac ruseTs "sakuTari angariSebi" hqonda); bol os ki gamocxadda, rom mmarTvel i daj gufeba pol itikuri arenidan xal xma unda gandevnos".** (81). am publ ikaciis l ogikiT, ruseTis xel iT warmarTul i brZol is samizned zurab Jviani ac igul isxmeba.

sagul isxmoa, rom azrTa siWrel isa da urTierTgamomricxaobis miuxedavad, am publ ikaciebs aqvs erTi saerTo _ pol itikosebica da Jurnal iste bic, **aqciebis gamomwvev mi zezebze metad,** yuradRebas amaxvil eben imaze, visi agorebul ia destabilizaciis tal Ra. yvel a gamoTqvams varauds, rom arsebul i obieqturi mi zezebis miuxedavad, **"uxil avi reJisoris" warmarTvel i xel i igrZnoba am yvel afris ukan; xol o bral debebis veqtori,**

ara mxol od pirovnul i poziciebis sxvadasxvaobis, aramed, imis mixedviTac icvl is mimarTul ebas, Tu vis interesebs gamoxataven respondentebi, redaqciebi da Jurnal istebi.

*

presis rezonansi 2001 wl is Semodgomis movl enebze, romel sac Sedegad parl amentis Tavmj domarisa da mTavrobis gadadgoma mohyva, mowmobs, rom ruseTi arc am SemTxvevaSi gamoiricxa "scenaris avtorobidan". miT ufro, rom droSi saelWvod daemTxva erTmaneTs terorizmSi saqarTvel os dadanaSaul eba, kodorisa da pankisis dabombva, "rusTavi 2"-is incidenti, romel mac Tavisufal i mediis dacvis sababiT, mraval ricxovani mitingebis tal Ra aagora da uceb gadaizarda pol itikur gamosvl ebSi, xel isufl ebisa da prezidentis gadadgomi s moTxovni T.

"Tuki CeCeni boevikebi afxazeTSi saqarTvel odan moxvdnen, es imas niSnavs, rom maTi iq moxvedra isev rusebma uzrunvel yves saqarTvel os xel isufl ebasTan erTad. es e.w. operaciebi ki ki dev erTxel adasturebs, rom isini ruseTis mowyobil ia, romel ic gudauTis bazis SenarCunebas isaxavs miznad", _ acxadebda parl amentari koba daviTaSvil i gazeT "axal TaobasTan" interviuSi. ("axal i Taoba", 10.10.2001).

rusul onl ain-mediaze dayrdnobiT, rusul i provokaciis versias aviTarebda gazeTi "axal i meridiani": "niSandoblivia, rom zogierT rusul internet-saitze informacia kodoris dabombvis Sesaxeb TviT sahaero dartyms ganxorciel ebande 1 saaTiT andre gaCnda. gasaTval iswinebel ia, rom "ru"-s internetportal ebs mkacrad akontrol ebs ruseTis mTavrobis Sesabamisi qvedanayofi da isini Zal ian xSirad, uSual od specsamsaxurebidan sazrdooben. maSasadame, saqme gvaqvs winaswar dagegmil provokaciasTan. ruseTma ukve aamoqmeda sainformacio omis Zveli meTodebi." (mamuka xurciZe, "ruseTis qarTvel ofobiuri demarSebi yovel gvar kompromiss gamoricxavs", "axal i meridiani", 12 oqtomberi, 2001); "...erTi-ori bombi "srul iad SemTxveviT" pankisis xeobaSic Camovardeba da meti ra unda destabilizacias saqarTvel oSi, miT umetes zamTarSi _ uSuqobisa da sicivis periodSi. saqarTvel oc Tavisdaneburad CaerTveba CeCneTis winaarmddeg mimarTul agresiaSi da Semdgomad amisa rac moxdeba.....qarTvel xal xs araerTxel aqvs nagrZnobi rusul i Ceqmis simware." (166).

saqarTvel os xel isufl ebis Secvl is erT-erTi momdevno "rusul i scenaris" "fragmentebi" bevrgan gv xvdeba 2001 wl is noember-dekembris qarTul presaSi da igi erTgvar krebit formas iRebs gazeT "axal versiaSi", roml is

publikaciis saTauric ("vin moqmedebda ruseTis scenariT _ TargamaZe-patarkaciSvil i Tu Jvania-saakaSvil i?") mi aniSnebs or savaraudo versiaze, mTavari mizani ki masal is lidSi figurirebs: "politologTa saerTo azriT (publikacia eyrdnoba politologebis _ Ilevan berZeniSvil is, givi bol oTaSvil is, ramaz kl imiaSvil is, gia nodias mosazrebebs, - I.k.), ruseTi saqarTvel os mimarT Ria agresiuL politikas ukve Riad da Seufaravad awarmoebs. rusul i pil itikuri istebl iSmentisaTvis SevardnaZeE dRiTidRe ufro miuRebel i xdeba da amitom rusul sainformacio saSual ebebSic antiSevardnaZistul i isteria iwyeba. ar aris gamoricxul i, ruseTis maRal eSel onebSi saqarTvel os xelisuflebis Secvl is scenari iwerebodes." (134).

xsenebul i publikaciis mixedviT pirveli versia aseTia: eqspertTa saerTo SefasebiT, seqtembris bol os afxazeTsa da kodorSi ganvitarebul i movlenebi mimarTul i iyo ara afxazeTis dasabrunebel ad, aramed, saqarTvel oSi xelisuflebis Sesacvl el ad, ruseTSi SemuSavebul i scenari mixedviT: CeCeni teroristebis xel iT moxdeboda afxazeTis romel ime regionis aReba da am gamarjvebis gmirad gamocxaddeboda maSindel i Ss ministri kaxa TargamaZe. qveynis mmarTvel adac is mogvevl ineboda. amastan, ruseTi cdil obda "mourjul ebel i" CeCnebi moeSorebina pankisistvis (romelic axl osaa CeCneTTan), Caesaxl ebina afxazeTSi da amit "ori kurdRel i erTad daeWira".

meore versiis Tanaxmad, saqarTvel oSi xaverdovani revolucia igegmeboda. studenturi gamosvl ebis ukan, ruseTis direktiviT, Jvania-saakaSvil is gundi idga. SevardnaZis "gadasarCenad" ruseTi gaiTamaSebda kuCmasa da al ievis anal ogs (roca maT "keTil i feriis" rol Si "Crdil oel i daTvi" moevlinaT) da, am samsaxuris sanacvl od, saqarTvel os rusul orbitazeE moaqceveda.

"axali versiis" sxva publikaciis mixedviT, saqarTvel o afxazeTSi mdgomareobis garTul ebisagan amerikaSi momxdarma teraqtebma ixсна da ruseTma saqarTvel oSi "meore xazic" gaxsna. es saqarTvel oSi rusul i kapital is Semodinebas da am gziT xelisuflebis Secvl as gul isxmobs." ("axali versia", 01.10. 2001).

kidev erTxel moviSvel iebT ruseTis "sagareo politikis nacional uri laboratoriis" anal itikur masal as _ "politikuri situacia saqarTvel oSi", romel Sic aRniSnul ia: "2001 wl is movlenebma uCvenes, rom "axal gazrda reformatorebs" SeuZliaT Taviani mxardaWeristvis masebis mobilizeba da masStaburi krizisis provociReba, magram maT ar Zal uZT xelisuflebis xel Si aReba da situaciaze kontrol is SenarCuneba. 2001 wl is bol os swored

opozicias mouxda daTmoba." (58) maSin, roca qarTul i presa bWobda, visi mowyobil i iyo 2001 wl is "noembris revol uciad" wodebul i krizisi, rusi anal itikosebi am sakiTxs arc saTuod xdian da arc kiTxvis niSnis qveS ayeneben, isini konkretul ad asaxel eben "adresats" – "axal gazrda reformatorebi".

presis anal izi erTi SexedviT paradoqsul i daskvnis saSual ebasac iZl eva: **ruseTisaken mimarTul i bral debebis miuxedavad, "feTqebadsaSi Si movl enebis" inicirebiT zogierTi qarTul i gamocema l amis rusul is identuria.** mxedvel obaSi gvaqvs ara faqtebis damTxveva, aramed aqcenti, masal ebis provokaciul i xasiaTi. magal iTad, gazeTi "axal i versia" rusul medias bevrad aWarbebs Tundac pankisis Temis aJitirebaSi. iqmneba STabelWdil eba, rom es gazeTi special urad amistvisaa Seqmnil i; pirvel i nomridan moyol ebul i, farTo anSl agebiT, gamomwvevi saTaurabiT, gverdidan gverdze gardamaval i vrcel i masal ebiT, pankisis safrTxe isea warmoceni l i, rom ruseTs isRa darCenia, dabombos xeoba (gazeTis pirvel ive nomers, l ogos zemoT, l amis 100-punqtiani SriftiT awyobil i "qistianoba" xsnida da es saTauri Tu mesiji, gverdidan gverdze gadadioda. am nomerSi, da zogierT sxva nomerSic, mxol od am Temas erTdroul ad ramdenime sagazeTo gverdi eTmoba).

"axal i versia" gamonakl isi rodia. magal iTd, tel ekompania "rusTavi 2", pankisSi erTi Tofis gavardniSTanave, ise warmarTavda xeobidan reportaJebS, rogorc frontis wina xazidan; verc ki moaswro ruseTma wesierad saqarTvel os dadanaSaul eba terorizmSi, rom gazeTma "rezonansma" gaSl il gverdebze gamoaqveyna publ ikacia "masobrivi terorizmis safrTxe kavkasiaSi" ("rezonansi", 02.10.2001), romel ic saqarTvel oSi am safrTxis gaaqtirebis prognoziT mTavrdeba. xsenebul i masal a STambeWdavadaa rekl amirebul i gazeTis pirvel gverdze.

sadisertacio naSromSi ukve xsenebul i presis mosazreba, rom saqarTvel oSi amerikul i ful iT rusul i interesi finansdeba, Sesazl oa, amgvar viTarebasac gul isxmobda, roca demokratiul i mediis ganviTarebiSTvis gamoyofil i dasavl uri grantebiTa da sxva saxis daxmarebebiT moRonierebul i masmedia pol itikuri situaciebis gamwvavebisa da Sesabamisi manevrirebisaTvis gamoiyeneboda. Tumc, aqve unda SevnisnoT, rom es ar iyo mxol od "garedan marTul i" procesi; am manevrs saxel isufl o brZol aSi Sida pol itikuri Zal ebic mimarTavdnen, rac, sabol oo j amSi, mniSvel ovnad azianebda ruseT-saqarTvel os urTierTobasac da asustebda saqarTvel os saxel mwi foebriobas.

- **afxazeTisa da e.w. samxreT oseTis probl emis ramdenime aspeqti**

paradoqsia, magram, saqarTvel os teritoriul i mTl ianobis probl ema, afxazeTisa da e.w. samxreT oseTis Tema, namdvil ad ar yofil a saanal izo periodis presis arc ZiriTadi da arc mTavari aspeqti; mxedvel obaSi gvaqvs ara presasi am regionebs xsenebis sixSire, aramed, misi qceva Tundac iset aqtual ur da prioritetul aspeqtad, rogoradacaa, magal iTad, warmodgenil i presasi saxel isufli o brZol ebi. ZiriTadad, am regionebsTan dakavSirebul i presis aqcentebi viTardeba destabil izaciuri procesebis, saqarTvel osTan ruseTisa da dasavl eTis mimarTebis konteqstSi da a.S. es viTareba, ra Tqma unda, ar aris ganpirobepul i presis daudevrobiTa da ugul isyurobiT. miuxedavad imisa, rom TiTqosda teritoriul i probl emis mogvareba umTavresi prioriteta, ar igrZnoba rom saxel mwifo Tavisi saxel mwifoebri vi cnobierebis areal Si aqcevdas am regionebs, iqauri mosaxl eobis probl emebis. maSin, roca, erTis mxriv, mwaved vreagirebT maTTvis ruseTis moqal aqebis miniWebaze, Cvenis mxriv, igive moqal aqeebi distancirebul i gvyavs saqarTvel os saxel mwifos sivrcidan, Sesabamisad, sainformacio areal idanac.

afxazeTi (ufro iSviaTad e.w. samxreT oseTi) presasi moixsenieba pol itikuri kapital is dagrovebisTvis, rogorc xel isufli ebis, aseve, opoziciis, mxridan, emociuri gancxadebebis doneze, pragmatizms gareSe, an _ samitingo-patriotul i paTosis gasaZl ierebl ad.

organizacia "Serigebis resursis" mxardaWerit Seqmnil uaRresad sayuradRebo naSromSi _ **"afxazeTi qarTvel i pol itikosebis winasaarCevno meni uSi"** (naSromi eyrdnoba 2003-2004 wl ebis presis publ ikaciebs), xazgasmiTaa aRniSnul i, rom **"afxazeTi ar yofil a winasaarCevno Tema, arc 2003 wl is saparl amento, arc 2004 wl is saprezidento, da arc 2004 wl is ganmeorebiTi saparl amento arCevnebis dros"**; rom **"afxazeTis Temam dakarga is simwve da aqtual oba, rac mas ramdenime wl is winaT hqonda; rom "pol itikur partiebs dRemde ar warmoudgeniaT am probl emasTan mimarTebaSi arc axal i ideebi, arc axal i konceptual uri damokidebul eba."** (29, III)

90-ian da 2000-2002 wl ebSic, afxazeTisa da e.w. samxreT oseTis probl ema ZiriTadad isev **eTnokonfl iqtad** iwodeba, iseve rogorc rusul mediaSi; da presasi umTavresad gvxdება mosazreba, rom **konfl iqtების gasaRebi ruseTsi Zevs.** amave periodSi presasi figurirebs termini **"gayinul i konfl iqtebi"** da mosazreba, rom ruseTs awyobs konfl iqtების gayinva da arsebul i status qvos SenarCuneba, vidre Tundac maTi asociirebul wevrebadi miReba, miT ufro _

damouki debl obis aRiareba (magal iTad, pol iTol ogi ramaz sayvarel iZe mi iCnevda, rom ruseTs ar awyobs am konfl iqtēbis bol omde mogvareba, raTa ar dakargos saqarTvel oze zewol is SesaniSnavi berketebi); 2002 wl idan, Crdil o atl antikuri integraciis veqtoris gamokveTasTan erTad, presaSi konfl iqtēbis mogvarebis imedi ufro da ufro ukavSirdeba nato-Si saqarTvel os Sesazl o gawevrianebas; icvl eba definiciac _ **separatistul i regionebi**, eTnokonfl iqtēbis nacvl ad; 2003-2004 wl idan, nato-s Temis gaaqtiurebasTan dakavSirebiT, presaSi Cndeba mosazrebebi, rom Sesazl oa, nato-Si migviRon mogvarebel i konfl iqtēbiT, an _ afxazetisa da osetis gareSe. arasamTavrobo organizaciaTa saangariSo masal ebSi, konfl iqtol ogTa da pol iTol ogTa l eqsikaSi gamoiyeneba termini _ **gandgomi l i regionebi**, magram presaSi man fexi ver moiki da. "gandgomi l i regioni", ZiriTadad, aWaris konteqstSi gvxdēba. "vardebis revol uciis" Semdeg, saqarTvel os saxel mwi foebriv si vrceSi aWaris dabrunebisTanave, presaSi gaaqtiur da, daaxl oebiT iseTive scenariT, afxazetisa da e.w. samxreT oseTis SemoerTebis aqcenti da ruseTis ganxil va ara Suamavl ad, aramed konfl iqtis mxared.

sadiser tacio naSromis Sesabamis qveTavebSi nawil obriv asaxul ia afxazetisa da e.w. samxreT oseTTan dakavSirebul i aspeqtebi (sagareo urTierTobaTa, destabil izaciis konteqstSi da a.S.). amjerad, mokl ed SevCerdeb iT 2004 wl is agvistos "cxinval is konfl iqtze".

"Cven dagvayenes amgvარი real obis wi naSe _ saqarTvel oSi SeiZl eba Zal ian mniSvnel ovani konfl iqtē daiwyos", _ ganacxada 19 agvistos, cxinval Si ganviTarebul movl enebTan dakavSirebiT gamarTul sagangebo briefingze, saqarTvel os prezidentma **mi xel l saakaSvil ma**, _ "Cven bol o dReebSi gvi Sendnen ramdenime simaRl idan, gvi Senda e.w. mesame Zal a, romelic, ra Tqma unda, araviTari mesame Zal a ar aris. dRes dil iT, irakl i oqruaSvil is xel mZRvanel obiT, Cvenma nawil ma am Zal is ganadgureba, mwyobridan mTl ianad gamoyvana da am simaRl eebis dakaveba moaxerxa. am simaRl eebis dakaveba Cven saSual ebas gvaZl evs konfl iqtis zonaSi arsebul i Zal ebis axal i gadaj gufeba movaxdinoT. **Cven mZad varT, am simaRl eebis kontrol i samxriv samSvidobო kontingents gadavceT**, romel Sic qarTvel ebic Sedian.....amis Semdgom mowinaaRmdeges aRar eqneba sababic ki, raTa gaamarTl os situaciis Semdgomi eskal acia. magram yvel as axsovdēs _ **es mSvidobis atvis bol o Sansia.**" (24 saaTi", 20.08.2004)

prezidenti amgvარი ganaxadebis Semdeg, cxinval is regionidan qarTul i samxedroebis gamoyvanis gadawyvetil ebam SeaSfoTa adgil obrivi qarTul i

mosaxl eoba; maT gzac ki gadauRobes samxedroebis. "TuUosebi erT bombs Camoagdeben, Cveni jari 15 wuTSi cxinval Si iqneba", _ ganacxada Ss ministrma irakli oqruaSvil ma.

"24 saaTis" informaciIT, "19 agvistos, feriscval ebis dRes, **saqarTvel o did sisxl isRvras gadaurCa.** rodesac Sinagan saqmeTa ministrma, irakli oqruaSvil ma qarTul -osuri konfliqtis zonaSi arsebuli ramdenime strategiuli simaRle daikava, **ruseTis armis regul aruli nawil ebi,** Turme, mZad iyvnen saqarTvel os winaarmdeg saomari moqmedebebis dasawyebad. 40 Sveul mfreni, 80-mde "beempe", aTeul obiT tanki, saxmel eTo da saaviacio desanti rokis gvirabTan iyo koncentrirebuli da Setevaze gadasvl is brZanebas el oda. "Cven Zalian seriozuli safrTxe avicileT Tavidan", _ ganacxada saqarTvel os parlamentis Tavdacvisa da uSiSroebis komitetis Tavmj domarem, **givi TargamaZem,** romlis TqmiTac, **sami rusuli samxedro SenaerTi** rokis gvirabTan isev srul **sabrZolo mzadyofnaSi imyofeba.** givi TragamaZem masmedias warudgina videomasala, romel Sic naCvenebia, Tu rogor emzadebian ruseTis sajariso SenaerTebi samxreT oseTis teritoriaze SesaWrel ad." ("24 saaTi", 25.08.2004)

konfliqtol og **paata zaqareiSvil is** azriT, saakaSvil is Setavazeba, romelic qarTuli SenaerTebis mier arebuli strategiuli obieqtების სამსვიდობებისTვის დაTმობას Seexeboda, **meore swori nabijia; pirveli swori nabiji** ergnetis bazrobis daketva iyo; danarCeni yvel a nabiji _ **pirveli l edis regionSi Casvla, gorsi tankebis Seyvana, bl okpostebis Seqmna** _ es iyo **Secdomebis rigi,** romel mac **seriozul krizisamde** migviyvana. krizisidan gamosvl isatvis yvel aze swori prezidentis gadawyvetil eba iyo. ("rezonansi", 20.08.2004)

eqspertebi movl enebis ganvitarebis ramdenime variants ganixil avdnen; **al eqsandre rondelis** azriT, **ruseTs aqvs sami gza:** SeierTos e.w. samxreT oseTi, SeinarCunos iq status qvo, an dauTmos saqarTvel os. **pirveli _ ar SeuZlia,** mesame _ ar unda, rCeba meore _ **SeinarCunos status qvo, anu, gayinos konfliqti** da amiT isargebl os _ mudmivad akontrol os situacia saqarTvel oSi. Tavdapirvel ad qarTuli mxare konfliqtis zonidan zedmeti iaraRis gatanas moitxovda, dRes ki yuradRebas saerTasoriso kontrol is danyarebaze amaxvil ebs. eqspertTa varaudiT, Tu srul **demilitarizacia** zee saubari, **maSin qarTul mxares,** iseve rogorc osur da rusul mxareebis, **konfliqtis zonaSi 500 kaciani samsvidobo misiis nawili rCeba,** rac isev ruseTs uxsnis xel -fexs; arsebul vitarebaSi yvel aze sariskod qarTuli

sofi ebidan xal xis dacl is procesi iTvl eba. rusul -osuri strategiis kidev erTi Canafiqri qarTvel ebsa da osebs Soris SedarebiT damTbari urTierTobis sabol ood gafuWebaa, rasac nawil obriv ukve Seesxa xorci, roca konfl iqtis zonaSi orive mxares pirvel i msxverpl i gaCnda.

rac Seexeba msxverpl s, presaSi ar gv xvdeba oficial uri cnobebi, gazeTebi sxvadasxva cifrs asaxel eben (magal iTad, 19 agvistos "rezonansi" iuwyeba, rom **samaCabl oSi srol ebis dawyebidan 26 qarTvel i jariskacia daRupul i**); amasTan, aRniSnaven, rom orive mxare _ cxinval ic da Tbil isic, cdil obs ar gaaxmauros mebrZol Ta daRupvisa da daWris faqtebi. paral el urad, prezidenti saakaSvili da xel isufli ebis warmomadgenl ebi xazgsmiT aRniSnaven samxedroebis profesional izmsa da simamaces.

cxinval is regionSi Seqmnil i viTarebis formul ireba presaSi araerTgvaria; movl enebis gaSuqebisas "axal i versia", "alia", "xval indel i dRe" xSirad iyeneben gansazRvrebas _ "omi", sxvebi am formul irebisagan Tavsi kaveben. **"xel isufli eba ar aRiarebs, rom es omia** da kvlav konfl iqtis mSvidobiani gziT daregul irebaze saubrobs. aRniSnul situacias saparl amento opozicia mwvave Sefasebas aZl evs... maTi gancxadebiT, konfl iqtis zonaSi real urad omi gvaqvs saxeze, romel sac aRiarebac ar swirdeba." ("xval indel i dRe", 20.08.2004)

parl amentis Tavdacvisa da uSiSroebis komitetis Tavmj domaris moadgile nika rurua: **"araviTari omi es ar aris. esaa mSvidobis dasamyarebl ad da Cveni sakuTari moqal aqeebis sicocxl is dasacavad Catarebul i specoperacia.** saerTod, omi, rogorc cnobil ia, cxaddeba. ar SeiZl eba omi gamoucxada Sens sakuTar teritorias! **Cven konstituclur wesrigs vamyarebT sakuTar teritoriaze, romel sac aRiarebs yvel a demokratiul i qveyana** (amas, sxvaTa Soris, cnobs iseTi arademokratiul i qveyanac, rogoric ruseTia)." ("axal i Taoba", 20.08.2004)N

cxinval is regionSi Seqmnil ma krizisul ma viTarebam **gaamwvava ruseT-saqarTvel os urTierToba** da, rogorc presa aRniSnavs, **igi ara mxol od daubruna "civi omis" mdgomareobas, aramed Ria dapirispirebis saxemiRo.** qarTul mediaSi gaZl ierda negatiuri muxti kreml is imperial isturi pol itikisa da prezident putinis mimarT, Tumc, rusul i mediis gaagresiul eba saqarTvel os mimarT gacil ebiT Tval Sisacemia (prezidenti **saakaSvili i "izvestiam" hi tlersac ki Seadara**).

"gorbis" direktor **merab faCul ias** komentariT, **sainformacio omma** sagrZnobl ad Secval a saSual o rusi moqal aqis damokidebul eba saqarTvel oSi

mimdinare movl enebis mimarT. 12-17 ivl iss ruseTis masStabiT Catarebul ma sazogadoebrivi azris gamokiTxvam (1500 respondenti) aseTi Sedegi aCvena: prezident saakaSvil is mimarT ndoba, gasul i ori Tvis ganmavl obaSi, 27%-dan 11%-mde daeca; mi uxedavad antiqarTul i kampaniisa, mxol od 3 punqtiT Semcir da saqarTvel os mimarT ruseTis mosaxl eobis dadebiTi damokidebul eba _ dRes mosaxl eobis 40% dadebiTadaa ganwyobil i Cveni qveynis mimarT; gamokiTxul Ta umravl esoba _ 53%, saqarTvel os mTavrobas akisrebs pasuxismgebl obas ruseT-saqarTvel os Soris urTierTobis gamwvebisTvis; Semdegi _ SeerTebul i Statebia, SedarebiT mokrZal ebul i maCvenebl iT _ 15%; ruseTis mTavroba _ 8%; oseTis _ 5%. ("rezonansi", 20.08.2004)

ruseTis "mesame Zal ad" dasaxel ebis Semdeg, saqarTvel os xel isufl ebis warmomadgenl ebi saubrobdnen imaze, rom maT xel T arsebul i mtkicebul ebebis gamomzeurebiT ruseTs oficial urad daedeboda bral i separatistTa daxmarebaSi. saqarTvel os parl amentis Tavdacvisa da uSiSroebis komiteti iSvel iebda videokadrebs, romel zec asaxul i iyo rusul i desantisa da ruseTis regul arul i armiis nawil ebis gadmosxma rokis gvirabs aqeT; ruseTis federaciis sagareo saqmeTa saministrom ki gaakeTa special uri gancxadeba, rom saqarTvel om ver moaxerxa im mtkicebul ebebis gamomzeureba, rac ruseTs pirdapir daadanaSaul ebda cxinval is regionSi konfl iqtis provociRebaSi.

cxinval Si Seqmnil i saomari mdgomareobis fonze oficial uri moskovis pozicia gaurkvevel i iyo, prezidenti putini poziciis Riad gamovl enas ar Cqarobda. 18 agvistos, soWSi gamarTul preskonferenciaze, putinma uaryo "Tezisi" imis Sesaxeb, rom konfl iqti ormxriv, qarTul -rusul i konfl iqtis xasiaTs izens da saqarTvel oSi situaciis gamwveba 1990-iani wl ebis movl enebis recidivad gamoacxada. misi gancxadebiT, eTnokonfl iqtibi daiwyo saqarTvel os mier damouki debl obis gamocxadebisa da afxazeTisa da samxreT oseTis avtonomiebis gauqmebis Taobaze "sul el uri gadawyvetil ebiT". putinma ganacxada imis Taobazec, rom aRar apirebs Semodgomaze saqarTvel oSi Casvl as. (19 agvistos presa, 2004)

qarTul ma sainformacio saagento "inter-presma" "kreml is erT-erTi yvel aze Tavxeduri politikuri demarSi" uwoda soWSi ruseTis prezidentis vl adimer putinis Sexvedras afxazeTis TviTgamocxadebul i respubl ikis premier-ministrsa da prezidentobis kandidat raul xajinbasTan. "putinma afxazeTis separatisti prezidenti ukve daniSna", _ wers gazeTi "rezonansi". ("rezonansi", 31.08.2004)

politog **ramaz sayvarel izis** komentariT, ruseTs awyobs gamwvavebul i konfliqtis. mas konfliqtis mospoba erT dResi SeuZlia, magram surs meti daZabuloba am regionSi, raTa gavlenis Senarcuneba SeZios. politologi ewvobs, rom **ruseTs kavkasiuri marwuxi swirdeba imistvisac, rom amerikastan ekonomikur sakiTxebze ivaWros kavkasiis sanacvl od.** ("rezonansi", 20.08.2004)

sabrZolo moqmedebebis Sewyvetis Semdegac, "axali versia", romlis avtormac, gazeTis gancxadebit, "yvela Jurnalististvis daxurul gasaidumlobul zonaSi Seawia", aqveynebs specialur reportaJs _ **"rusul-osuri samxedro manqana sangrebs Txris da axali omisatvis emzadeba"**. ("axali versia", 27.08.2004)

cxinvali isevcdilobs Tavisi pirobebi wauyenos saqarTvelos xelisuflebas _ defaqto xelisuflebis informaciis departamentis xelZRvaneli irinagagl oeva iwunebseuTo-s moqmedi Tavmjdomaris, solomanpasis mier Jvania-kokoitis Sexvedris adgilad Setavazebul qveyanas _ bulgareTs; gagl oevas gancxadebit, es qveyana saqarTvelos iaraRs awdis da Sexvedris Catarebitvis yelaze Sesafiris neutralur teritoriad moskovs asaxel ebs. ("axali Taoba", 31.08.2004)

"alias" politikuri mimomxilvelis informaciit, saqarTveloze zemoqmedebistvis kremli, tradiciulad, moskovSi myofi figurebis gaaqtiurebasac gegmavs. male **moskovSi axali politikuri partia dafuzndeba, romel sic Tavs moiyris yvela ganawyenebuli Cinovniki.** "imas, rac ver moaxerxa igor giorgazem Sevardnazis winaarmdeg, axla **abasize, kokotida xajinba** erTad ganaxorciel eben, oRond ukve **saakaSvilis winaarmdeg.**" ("alia", 31.08.2004) "alia", aseve, aqveynebs intervius afxazetis umaRlesi sabWos yofil Tavmjdomarestan, Tamaz nadareisvilTan, romlis informaciitac m zaddeba dokumenti **dst-is sivrcesi afxazetisa da samxret osetis suverenitetis ariarebis** sakiTxis ganxilvistvis. ("alia", 31.08.2004)

paral el urad, presa arniSnavs, rom masin, roca cxinvalis regionSi separatistebi qarTul soflebs bombavdnen, prezident saakaSvilis, parlamentis Tavmjdomarisa da saqarTvelos sagareo uwyebis araerTgzis mimarTvis miuxedavad, **saerTasorisso organizaciebi**, maT Soris **evrokavSiri, evrosabwo da euTo, konkretuli poziciis dafiqsirebisagan Tavs ikavebdnen.** (agvistos Sua ricxvebSi **euTos** samdivnos mier gamoqveynebul gancxadebaSi zogadad natqvamia, rom **qarTul-osuri konfliqtis zonaSi saomari moqmedebebis eskalacia da adami anebis daRupva mkacrada unda daigmos).** rusuli agresia da saerTasorisso dumilis fonze **presaSi ikveteboda ewvi _ xomar**

darՇeba saqarTvel o kvl av marTo, ruseTis imperial isturi zraxvebis pirispir, rogorc es araerTxel momxdara.

konfl iqtis zonidan j aris gamoyvanis Taobaze saqarTvel os prezidentis gadawyvetil ebis Semdeg TiTqmis yvel a evropul ma struqturam Tavisi pozicia ukve Riad daafiqsira. gansakuTrebiT gaaqtiurda evrokavSiri, romel mac ganacxada, rom "aRiarebs saqarTvel os ufl ebas, gaakontrol os sakuTari sazRvrebi, maT Soris ruseTis sazRvarze myofi rokis gvirabi". ("axal i versia", 23.08.2004)

amerikis SeerTebul ma Statebma mouwoda samxreT oseTis konfl iqtis yvel a mxares da euTo-s sxva partniorebs _ maqsimal urad gamoiyenon saqarTvel os mier cxinval idan j aris gamoyvaniT Seqmnil i pozitiuri momenti da Seqmnan mol aparakebebis efeqturi meqanizmi sakiTxis politikuri gadawyvetisaTvis, roml is fargl ebSic SenarCunebul i iqneba samxreT oseTis avtonomiuri statusi saqarTvel oSi. "saqarTvel os unari, ganaxorciel os seriozul i reformebi, damokidebul ia mSvidobasa da stabil urobaze", _ naTqvami iyo aSS-is saxel mwifo departamentis gancxadebaSi. ("rezonansi", 24.08.2004)

cxinval is konfl iqtis gamwvebas, sainformacio Tval sazrisiT, saqarTvel osTvis erTi arsebiTi Sedegi mohyva: saqarTvel os xel isufl ebis mier ruseTis aRiareba konfl iqtSi dainteresebul mxared, rasac rezonansul ad mohyva ucxour mediaSi adekvaturi aqcentis gaCena.

"mTavari gazeTis" formul irebiT, e.w. samxreT oseTSi ganviTarebul ma movl enebma ruseT-saqarTvel os keTil mezobl uri Tanacxovrebis "ganaxl ebul i idea" sapis buStiviT gaaqro. saqarTvel os parl amentma ruseTi msofli os winaSe qarTul -osur konfl iqtSi monawile, dainteresebul mxared oficial urad daasaxel a da Sesabamisi gancxadebis safuZvel ze saerTaSoriso organizaciebs cxinval is regionSi ruseTis samSvidobo mandatis Sesawyvetad daxmareba sTxova. ("mTavari gazeTi", 14.08.2004)

Tavi III

saxel isufli o brZol ebi _ presis ZiriTadi Tema

es monakveTi, SeiZl eba iTqvas, winamdebare sadisertacio naSromis central uri nawilia, radgan, rogorc ukve aRvniSneT, saanal izo monakveTSi presa ZiriTadad asaxavda saxel isufli o bataliebs da gamoxatavda xel isufli ebisaTvis warmoebuli brZol is interess. kidev erTxel aRvniSnavT, rom mxedvel obaSi gvaqvs presis mTavari tendenciebi da mTavari Temebi, romelic saerToa mTel i am periodisTvis. xel isufli ebis samive Stoc (sakanonmedblo, aRmasrul ebeli da sasamarTlo), gansakuTrebit _ parlamenti da mTavroba, presis yuradRebis sagani umTavresadam konteqstSi xdeba.

saxel isufli o brZol is veqtorebi da etapebi, pirobitad, ase ikveTeba:

- o parlamenti sa da mTavrobis dapirispireba (2000-2001 wl ebi)
- o dapirispireba mmarTveli partiis _ "moqkavSiris" wiARSi (2000-2001)
- o dapirispireba politikur Zal ebsa da interesebs Soris ("moqkavSiri-aRorZineba", "gaerTianebuli demokratebi"- "nacional uri moZraoba" _ "moqkavSiri" da a.S.) _ 2000-2003 wl ebi
- o pirovnuli dapirispirebebi

am dayofis pirobitoba upirvel esad gulisxmobs imas, rom institucional uri dapirispirebisa da, ufro metic, qveynis orientaciaze azrTa sxvadasxvaobis SemTxvevaSi, real urad, ikveTeba ara konceptual uri, aramed pirovnuli faqtori (magal iTad, parlamenti-kancelariis dapirispireba Jvania-SevardnaZis dapirispirebaa; gardacvili i nugzar saji as nacvlad, uSiSroebis mdivnad aSS-Si saqarTvelos el Cis, Tedo jafarizis daniSvna ganixileba SevardnaZis prodasavurobis niSnad da a.S.). "Zvelsa" da "axals", e.w. retrogradebsa da e.w. reformatorebs Soris dapirispirebac, saboloo jamSi, pirovnul dapirispirebamdedadis da aRmoCndeba, rom aqac wina planze xel isufli ebisaTvis brZol is interesia da ara mxolod sabWouri memkvirdreobidan gaTavisufli ebisa da qveynis demokratiuli gardaqmnis mizani.

fil osofosi gigi TevzaZe, Tavis fil osofiur-politikur eseebSi ("Zal aufl ebis simulacia" da "saqarTvelo: Zal aufl ebis dabruneba"), postsabWota saqarTveloSi mimdinare proceseb ganixilavs, rogorc "demokratiis da liberaluri momavlis simulacias". **eduard SevardnaZis "rel iqturi xel isufli eba"** (romelic Tavdapirvelad TviTonac aqtiurad monawileobda "simulaciuri orbitebis" SeqmnaSi) "...ufrTxoda, erTi mxriv,

დასავლეთს, რომელსაც უარყოფდა სიმულაციის ლიბერალი დემოკრატიის გარანტიის როლი ჰყონდა მიწვევები, ხოლო მეორე მხრივ, **სამოქალაქო საზოგადოებას**, რომელიც ამავდროულად სიმულაციის სცენარი დემოკრატიის ზირითადი დამცველის სახით იყო უარყოფილი.” (ხაზი ავტორის, _ I .k.) (25, 33-34)

გიგი ტევზაზის ესეისტურმა ხედვამ განსაკუთრებით მიიპყრო ცენი ურადრეაბორი ზირითადი მიზეზით: ერთი, რომელიც არა მხოლოდ ფილოსოფიის დოქტორია, არამედ, სამოქალაქო სექტორის გაღვივების აქტიური და მცოდნე პოსტსაბოტა საკარტველი ოსი მიმდინარე პროცესების; მეორეც, ზემოაღნიშნულ ესეებში განვითარებული ტვალსაზრისები “დოკუმენტურად” დასტურდება ბოლო 10 წლის განმავლობაში ცენსურის უარყოფის მედიაანალიზითა და მედიამონიტორინგით.

“სიმულირების დემოკრატიის” თემა შემთხვევით არ შემოვიტანე დისერტაციის ამ ნაწილში. ერთი სხედვით, ის “სახელმწიფოს” ნაკვეთს უფრო ესადაგებოდა, მაგრამ როგორც ვნახავთ, **საბოტა “ფანტომური” რეალობიდან** (მერაბ მამარდაშვილი) “სიმულირების” რეალობის საკარტველი ოსი გადანაცვლების გზა სწორედ სახელმწიფო ბრძოლის ვინაობაზე გადის. როგორც გიგი ტევზაზის უარყოფის, “სიმულაციის პროექტი ხელსაწილად ევდა ევლას _ მათაც, ვისაც ზალაუფლებასი მოსვლა უნდოდა, და მათაც, ვისაც არ უნდოდა ვასულიყო ზალაუფლებიდან: ანუ, ეს აწყობდა როგორც იმ გუნდს, რომელიც ჯვანიას გარემოებებზე იმდებოდა, ასევე იმ გუნდსაც, რომელიც თავს იკრებდა **სევერდაზის** გარემო.” (25, 36)

- **ზურაბ ჯვანიას “პოლიტიკური გონი” _ მიტი ტუ რეალობა**

სახელმწიფო ბრძოლის ვინაობა ზირითადი პერიპეტეზების განხილვამდე მოკლედ სევერებთან ვინაობის იმ პოლიტიკური პირობების და გუნდის ფორმირებისა, რომელიც, ედუარდ სევერდაზთან თანდათან კონფრონტაციასი, 2000-2003 წლებში არსებითად განსაზღვრავდა პოლიტიკური სპექტრის კონფიგურაციას და სახელმწიფოს სასინაო ტუსაგარეო პოლიტიკის ვექტორების მიმართულებას; ხოლო “ვარდების რევოლუციის” შემდგომ პერიოდში, ზურაბ ჯვანიას გარდაცვალებამდე (2003-ის ნოემბრიდან 2005-ის თებერვლამდე) _ მიხეილ სააკაშვილთან თანდათან (და რია ტუ ფარული კონკურენციის პირობებში), მართავდა პოსტსევერდაზისტულ საკარტველი ოს.

საგანგებოდ უნდა სევერცხედ 2000 წელს “დილის გაზეთის” სამ ნომერში საერთო სატურით (“**კარტული პოლიტიკური გონი _ მიტი ტუ რეალობა**”, ავტორი _ ირაკლი ლიტანიშვილი) გამოყვეყნებულ სამ პუბლიკაციას: “**ჯვანიას ჰყონდა პოლიტიკოსისათვის აუცილებელი რამდენიმე ტვისება**” (25 მაისი), “**ევლასე ზიერი და პერსპექტიული ფიგურა... სევერდაზის შემდეგ**” (26 მაისი), “**ვინ გადავალავს _**

Jvania Tu SevardnaZe (30 maisi). unda aRiniSnos, rom es aris kargad gaazrebul i anal itikuri statiebi, romel Ta avtori gonivrul ad aanal izebs da sagangebo pativs miagebs saqarTvel oSi dabrunebul i eduard SevardnaZis sakadro politikas, SeiaraRebul i "saZmoebis" TareSis periodidan moyol ebul i "moqal aqeTa kavSiris" saarCevno gamarjvebamde, da am fonze damaj erebl ad warmoaCens zurab Jvianas pol itikuri zrdis etapebs:

I periodi _ Jvianam erovnul i moZraobis qaosiT mocul periodSi Seqmna partia, romel ic Tavisi miznebiT izidavda xal xis interessac, dasavl eTis mxardaWerasac... saxel mwifo sabWoSi man zustad aircia orientirebi da iswavl a aqcentebis dasma iq, sadac saWiro iyo da rogorc saWiro iyo... paral el urad, man Seqmna patara, magram erTgul i da mobil uri gundi.

II periodi (1995 wl is Semdeg) _ man unakl od aiTvsa kul uarul i intrigebis, svl ebis teqno logia, "dayavi da ibatones" principi: daxl iCa edp, riTac didwil ad gaaneitral a "moqkavSiris" ZiriTadi konkurenti... zurab Jvianam SesaniSnavad Sei grZno gundurobis principis momgebianoba da aqcenti gadaitana ara mxol od sakuTari personis rekl amirebaze (rogorc amas irina sariSvil i akeTebda), aramed **asparezze gamoiyvana da SesaniSnavi imij i Seuqmna Tavis gunds** araerTi axal i saxel iT _ **mixeil saakaSvil i, mixeil maWavariani, nino CxobaZe, revaz adamia, nino burjanaZe, el ene TevdoraZe** da sxv. amasTan, TiToeul s gamorCeul i funqcia daakisra, riTac mosaxl eobis faqtobrivad yvel a fenaze imuSava...

Jvianam SesaniSnavad aawyo urTierTobebi dasavl eTTan. igi **demokratisa da reformatoris imij iT sargebl obs**, aqvs gavleniani kontaqtebi dasavl eTis pol itikur da ekonomikur wreebTan da **erT-erTi upirvel esTagania, visac dasavl eTi postSevardnaZistul i saqarTvel os l iderad aRiqvams...** amasTan, Jvianam kidev erTxel gonivrul ad gaTval a da poziciebi gaimyara regionSi saqarTvel os umTavres partniorTan _ azerbaij anTan, sadac mas araCveul ebrivi finansuri da pol itikuri kavSirebi aqvs... erT-erT praqtikul da momgebian nabij ad Jvianas unda CaeTval os **presasTan da arasamTavrobo organizaciebTan zedmiwevniT daxvewil i urTierTobebis awyoba...** am periodSi igi Camoyal ibda udavod **seriozul , angariSgasawev, gamWriax, gonier da Zl ier pol itikosad.**

III periodi _ zurab Jvianas morigi, mesame "xuTwl eul i" _ Jvianas Stabi maqsimal urad cdil obda prezidentis winasaarCevno kampaniisaTvis (2000 wl is saprezidento arCevnebi _ l.k.) ar gaekarebina saxel mwifo kancel ariis Sesabamisi struqturebi. rogorc Cans, Jvianas surda saarCevno kampaniis mTel i simZime maqsimal urad aeRo Tavistavze, raTa arCevnebsi sasurvel i Sedegis miRwevis

SemTxvevaSi, madl obis niSnad prezidentisagan aseve maqsimumi gamoeTxova... Jvania iTxovda mTavrobis, faqtobrivad, srul ad dakompl eqtebas; anu, rac SeiZl eba meti saxel isufli ebo berketis xel Si aRebas postSevardnaZistul epoqaSi l ideris poziciis SesanarCunebl ad...

Jvanias win udevs, saukeTeso SemTxvevaSi, "moqal aqeTa kavSiris" daxvewa-gadaxal isebis, an, ukidures SemTxvevaSi, Tavisi birTvis safuZvel ze axal i kongl omeratis (amj erad myari) **Seqmnis procesi**. (131; 132; 133)

ganxil ul i publ ikaciebi ar aideal ebs zurab Jvanias yvel a Tvisebas da pol itikur nabij s, yuradRebas amaxvil ebs mis mier Tundac im periodSi daSvebul arsebiT Secdomebze (eduard SevardnaZis SesaZl ebl obebis saTanadod Seufasebl oba da misi Zal aufl ebis droze adre SezRudvis mcdel oba, sul swrafoba, Sesaferi droisa da momentis verSerCeva...), riTac ufro met damaj erebl obas izens.

davubrundeT gigi TevzaZis zemoxsenebul eses, romel Sic kargadaa axsnil i, rogor Caj da Jvanias faqtori SevardnaZis saxel isufli o teqno logiaSi: SevardnaZes "sWirdeboda adamiani, vinc pasuxismgebl obas aiRebda mis gadawyvetil ebebze. aseTi kaci ki, arsebul kandidaturebs Soris, mxol od Jvania iyo. ase iqca **Jvania** aTkaciani fraqciis l ideridan **Zal aufl ebis moziared** _ marTal ia, j erj erobiT mxol od pasuxismgebl obis aspeqtSi, magram yvel aferi imaze miuTitebda, rom **mal e gadawyvetil ebis nawil ic misi sakuTreba gaxdeboda.**" 1995 wel s Jvania parl amentis Tavmj domared airCies da man "**Zal aufl ebis sakuTari wil ic mi iRo**"; "... es iyo pirvel i SemTxveva, rodesac **SevardnaZem aSkarad gayo Zal aufl eba: parl amenti Jvanias Caabara demokratiisa da Zal aufl ebis simul irebisaTvis, xol o aRmasrul ebel i xel isufli eba _ l ekiSvil s, Zvel i xel isufli ebis subieqtebis gamocdil i meTodebiT sakontrol od.**" (25, 19-20)

am masal ebis Sej ereba warmodgenas izl eva ara mxol od Jvanias Zal aufl ebis anatomiaze, aramed kargad Si fravs sadisertacio naSromis am nawil Si aRweril i saxel isufli o brZol ebis ganviTarebis kanonzomierebas da, amasTan, saSual ebas gvaZl evs am sqemas Sevudar oT Sesabamisi procesebis proeqcia presaSi.

- **parl amentisa da mTavrobis dapirispireba**

2000 wl is april -maisSi, tel ekompania "rusTavi 2"-ma, "rezonansma", "al iam", "dil is gazeTma", gaamZafres xel isuflebis sakanonmdebl o da aRmasrul ebel Stoebis Soris warmoSobil i daZabul oba; rogorc "al ia" werda, "SevardnaZe am ori saxel isuflo Stos uTanxmoebis epicentrSi moeqca. orTabrZola TiTqos daSantaJebis formasac ki izens. SantaJis obieqtad isev SevardnaZes iyeneben." ("al ia", 30.04.2000)

sagazeTo statiebsa da satel evizio eTerSi musirebda amgvare formul irebebi: "impicmentis mcdel oba", "prezidentis ufl ebebis seriozul i sekvestri", "prezidentma konstitucia daarRvia", "sakanonmdebl o sabotaJi", "sabotaJis momwyobi ministrebi", "samTavrobo portfel ebis uzurpaciis mcdel oba momaval Si saprezidento taxtis dasapyrobad" da a.S.

konstituciis Tanxmad prezidentis inauguraciis Semdeg isedac ufl ebamosil ebamosnil i saxel mwifo ministrisa da mTavrobis gadadgomis moTxovnas parl amentis mxridan, aqtiuri Jurnal isturi mxardaWera mohyva, xolo parl amentis iniciativa mTavrobis pasuxismgebl obis Semswavleli droebiTi sagamoZiebo komisiis Seqmnis Sesaxeb, xmauriani Jurnal isturi aJiotajis sababad iqca. Jurnal isturi tendencia, tradiciul ad, saTaurebSive gamJRavnda: "me var qurdi, ese igi me var xel isuflebaSi" (igul isxmeba mTavroba, _ I.k.) ("rezonansi", 24.04.2000); "kancel ariaSi saWiros verafers gagagebineben"; "xel isufal Ta arakompetenturobisa da danaSaul ebrivi qmedebis Sedegad saxel mwifo biuj etidan milionebi gadis" ("dil is gazeTi", 12,13.04. 2000); "hyavs Tu ara saqarTvel os mTavroba?"; "parl amenti mkvdris dasafl avebaze uars acxadebs" ("dil is gazeTi", 28.04.2000).

parl amenti-kancel ariis dapirispireba rom isev da isev personal uri saxel isuflo brZol aa, kargad ikiTxeba "rezonansis" pirveli gverdis anSis agSi _ "pasuxismgebel i pirvel rigSi SevardnaZea", da karikaturaSi, romel zec gamosaxul ni arian ringze dacemul i l orTqifaniZe, gamarjvebul i, muStSemarTuli mokrive Jvianas Zl evamosil i figura da mis iRliaSi SeyuJul i daCiavebul i prezidenti. ("rezonansi", 06.05.2000)

zurab Jvianas real uri konkurentis, saxel mwifo ministr vaja l orTqifaniZis gadadgoma Tanamdebobidan CaiTvala ara mxol od l orTqifaniZis damarcxebad, aramed prezident SevardnaZis wagebul raundad. maisis TveSi, "rezonansisa" da "al ias" TiTqmis yovel nomerSi, politikoSebTan interviuebsi, Jurnal istebi daJinebiT akeTeben aqcents

“prezidentis impimentis mcdel obaze”; sainformacio sababad iyeneben xel mowerebis Segrovebas parlamentSi _ mTavrobis saqmianobis Seswavis moTxovniT.

“mmarTvel partiaSi didi aurzauria. prezidentis siyarul iT erT muStad Sekruli **“moqal aqeebi”** erTmaneTs daupirispirdnen... rodesac xel mowerebma 120-s gadaaWarba, saqmem saxumaro el feri dakarga. rogorc Cans, **aRmasrul ebel i xel isufl ebisaTvis damiznebul i es iniciativa prezidentma uSual od mis winaaRmdeg wamowyebul aqciad aRiqva.** saqme xom mis mier daniSnuli mTavrobis codvaTa gamoaSkaravebas exeba”, _ werda **“rezonansi”**. (**“rezonansi”**, 14.05.2000)

am fonze muSavdeba **mTavari Tema _ postSevardnaZistuli momavali**, romelic erTdroul adramdenime mimarTul ebiT aqcentirdeba:

- o sazogadoebrivi azris Semzadeba da niadagis mosinjva xel isufl ebis saTaveSi **“axal gazrda reformatorTa”** mosvl isaTvis;
- o sazogadoebrivi azris gaaqtiureba prezidentis winaaRmdeg;
- o fsiqol ogiuri zemoqmedeba prezidentsa da mis garemocvaze.

“al ias” pirvel gverdze Cndeba anSi agi _ **“paatas prezidentobisTvis amzadeben?”**, Sesabamisi masala ki Sida gverdebSi a gadasroli i da gvauwyebis, rom **“raionebSi gavrcel ebul i moarul i xmebiT, paata SevardnaZes safuZvel s umzadeben did politikaSi mosvl isaTvis.”** (**“al ia”**, 13.04.2000)

aseve anSi agiT amj erad **“rezonansi”** iuwyeba, rom **“paata SevardnaZe politikaSi mosavl el ad emzadeba”**, aqvea mTel gverdze ganfenili saTauri _ **“ratom midis Tanamdebobidan eduard SevardnaZe?”** efeqturad mowodebul i es saTaurebi masalis waukiTxavadac qmnis STabeWdilebas, rom prezidenti midis da rogorc **“mefe”**, memkvidred Tavis vaJs tovebs. gazeTis meore gverdze ganTavsebul publikaciaSi saubarია saqarTvel os mdgradi ganvitarebis saagentos Camoyal ibebis Taobaze, romlis prezidenti paata SevardnaZe iqneba da am statuss **“rezonansis”** eqspertebi ganxilaven, rogorc winapirobas politikaSi mosavl el ad _ **“rogorc Cans, SevardnaZe umcrosma aqtiur politikaSi mosavl enad momgebiani pozicia SearCia.”** rac Seexeba prezidentis wasvl as Tanamdebobidan, gazeTis mesame gverdze irkveva, rom **“SevardnaZes amj erad ar ufiqria prezidentobis mitoveba. is, ubral od, “moqal aqeTa kavSiris” Tavmj domareobaze ambobda uars.”** (**“rezonansi”**, 09.05.2000) momdevno nomrebSi **“rezonansi”** isev agrZel ebs Temas _ eduard SevardnaZis mier **“pl acdarmis momzadeba”** Svili saTvis **“taxtis gadasacemad”**; **“al ia”** ki, **“moarul**

xmebze” dayrdnobiT, j er avrcel ebs, Semdeg ki uaryofs “SevardnaZis avadmyofobis ambavs.”

“al iasa” da “rezonansis” mier **iniciirebul i Temis** _ prezidentis Semcvl el is “Jurnal isturi Ziebis” areal i TandaTan farTovdeba da presaSi ganixil eba xel isuflebis saTaveSi axal i Zal is mosvl is ramdenime varianti:

- o SevardnaZes aranairi Zal a da survili radikaluri cvl il ebebisaTvis ara aqvs; yvel aze saukeTeso SemTxvevaSi, is mxars dauwers axal gazrdebis mier wamowyebul reformebs da politikur cxovrebaSi parlaments ufro meti funqciis aReba mouvevs; (125) Jvianas gunds saparlamento mmarTvel oba urCevnia, radgan Jvianas ar gaaCnia saprezidento qarizma; (110)
- o ministrTa kabinetis SemoRebiT, premier-ministris rangSi, Jvania meore kaci gaxdeba pirveli kacis funqciit; (111)
- o SevardnaZe gaimoerebs el cinis nabj s; misi memkvudre iqneba is, vinc putiniviT SeinarCunebs arsebul rejims da xel saraxlebs mis garemocvas. SesaZloa es iyos **“samarTal damcavebis bosu”** kaxa TargamaZe. (158)

sagangebo yuradRebas mi vaqcevT “tradicional istTa” lideris, parlamentar akaki asaTianis iniciativas _ **ministrTa kabinetis SemoRebisatvis sakonstitucio cvl il ebebis Taobaze**. movixmobT citatas gazeT “al ias” publikaciidan, romelic imiTac aris saintereso, rom afiqsirebs **prezidentis orbitidan axal i Taobis biznesmenebis, parlamentarebis** _ **Ievan gaCeCil aZisa da daviT gamyrel izis, distancirebas**: “gaCeCil aZe-gamyrel izis dueti imasac amtkicebs, rom saxel mwifo ministrad zurab Jvianas wasvl is SemTxvevaSi, is yvela sakiTxze pasuxismgeblobas aiRebda da Sedegic ukeTesi iqneboda. kul uarul i informaciit, axl andeli saxel mwifo ministri, arseniSvili, Tanamdebobas ha da ha, erT wel Si gamoemSvidobeba da Jvianac aRmasrul ebel i xel isuflebis ol impze arCevnebamde cota xnit adre gadainacvl ebs. Tumca... **ministrTa kabinetis ideam cota xnit kul isebs miRma gadainacvla**. amdenad, SesaZloa, “tradicional istebs” Tavgamodebam da xel mowerebis Segrovebam fuWad Caiaros. **asaTians Tu mis damkveTs am etapze imedebma ar gaumarTla, radgan “mas”** (igul isxmeba eduard SevardnaZe _ I .k.) **ase surs.**” (148)

ministrTa kabinetis Temam erTgvarad fataluri roli Seasrula zurab Jvianas pirovnul da politikur biografiaSi. 2001 wl is gazafxulze isev sakonstitucio cvl il ebebis iniciireba, oRondac amjerad prezidentis mxridan, da, mis mierve, ministrTa kabinetis SesaZlo xel mZRvanel ad zurab Jvianas

kandidaturis dasaxel eba is strategiul i svl a aRmoCnda, romel mac **Jvanias mier mogebul i seriozul i raundebis Semdeg** (jer niko l ekiSvil is, Semdeg vaJa l orTqifaniZis gadadgoma saxel mwi fo ministrobidan), **Zal Ta bal ansi mis sawinaaRmdegod Secval a.**

“Zal ian ucnaurad moxda Tavis droze, rodesac ministrTa kabinetis koncefcia Semovida prezidentis mxridan... **maSin CemTvis ucnauri iyo, rom ratomRac dasaxel da Cemi saxel i da gvარი, maSin rodesac struqtura saerTod ar iyo miRebul i.** exl a daaxl oebiT igive xdeba, oRond srul iad sapirispiro mimarTul ebiT. isev daisva prezidentis mxridan, rom aucil ebel ia kabneti SemoviRoT saswrafod, magram, amave dros, saswrafod moxda **asl an abaSiZis gvaris dasaxel eba**”, _ es gancxadeba tel ekompania “pirveli arxis” eTeriT gaakeTa 2001 wl is 16 noembers, “noembris revol uciad” wodebul i movl enebis Semdeg **parl amentis Tavmj domareobi dan gadamdgarma zurab Jvaniam.** (143)

amj erad zurab Jvaniam axsna orive SemTxvevaSi am iniciativis miRma nagul isxmevi saxel isufl o brZol is teqnol ogia (“bunebrivia, rom Tu amj erad kabneti daukavSirdeba kidev romel iRaca konkretul politikoss, am SemTxvevaSi aWaris l iders asl an abaSiZes, **masac hyavs Zal ian bevri mowinaaRmdege da vfiqrob ara nakl ebi, vidre zurab Jvanias** da isev moxdeba am struqturis Cagdeba”), magram gacil ebiT adre axsna presam (jer kidev maSin, roca Jvaniam, prezidentis winadadebaze daTanxmeba Tavis **pol itikuri pasuxi smgebl obi sa da Tavganw rvis sademonstraci od gamoiyena).**

periodi _ 2000 wl is noember-dekembris “energetikul i buntidan” 2001 wl is “noembris revol uciamde” (“noembris revol uciad” wodebul i movl enebi ganxil ul ia disertaciis l iOTavis qveTavSi _ “destabil izaciis sainformacio uzrunvel yofa”), gamoirCeoda saxel isufl o dapirispirebebis gansakuTrebul i simZafriTa da presaSi maTi asaxvis gansakuTrebul i mraval feroVnebiT. amave periodSi, sainformacio amindis Semqmnel **mediaSi i rRveva zurab Jvanias mediazeobis, misi gundis erTianobis, “moqkavSiris” siZl ieris** da a.S. miTebi; Jvanias gundidan distancirebas da reitingul Skal aze aRmasvl as iwyebis mixeil saakaSvil i, paradoqsia, magram mediis Setevis fonze, presaSi momgebianad pozicioni rebs eduardDSevardnaZis persona.

- **dapirispireba mmarTvel i partiis _ “moqkavSiris” wi aRSi**

xel isufl ebis sakanonmdebl o da aRmasrul ebel Stoebs Soris urTierTobis daZabvis Semdgom sainformacio kampaniis yuradRebis centrSi

qveynis mmarTvel i partia, mis SigniT urTierTdapirispi rebis, Zal Ta axal i gadanawil ebis probl emebi eqceva. masmedia odnav anel ebs, magram mainc ganagrZobs prezidentisa da misi Zal aufl ebis diskreditacias _ Jvianas da misi gundis imij is ganmtkicebis xarj ze.

sagul isxmoa, rom mTel i am procesebis periodSi prezidenti eduard SevardnaZe mkveTr reaqcias axdens mxol od mTavrobis winaaRmdeg 120 parl amentaris xel moweris kampaniaze, romel sac t/k "rusTavi 2"-is, gazeTebis _ "rezonansisa" da "al ias" Jurnal istebi "prezidentis impi Cmentis mcdel obaze" aqcentirebisTvis iyeneben.

masmediis fl agmanebis mier axal gazrda reformatorTa demokratiul obisa da yovl isSemZl eobis imij is Seqmnis miuxedavad, 2000 wl is zafxul idan masmediaSi aqa-iq Cndeba mini Snebebi da mosazrebebi Jvianas gundis "kl anur diqtaturaze", "inkubatorul i meTodiT SerCeul i axal gazrdebis asakobriv krizisze", axal gazrda reformatorebis fsevdoevropeizmisa da kosmopol itizmis kritika da a.S. magram ZiriTadi foni rCeba igive _ **"postepoqisTvis" mzadeba da prezidentis memkvidreze marCiel oba,** "moqkavSirSi" ganxeTqil ebis, prezident-Jvianas dapirispi rebis, prezidenti sagan partiis mosal odnel i datovebis da a.S. Temebis ajitireba.

2001 wl is damdegidan xel isufl ebis damxobis sul iskveTeba nel deba, magram masmedia amj erad **xaverdovani revol uciis versiebs** amuSavebs; Zl ierdeba pankisis sababiT saqarTvel os teritoriaze ruseTis samxedro konfl iqtis gaCaRebis safrTxex; parl amentis sagazafxul o sesiaze prezidentis gamousvl el oba amZafrebs mis winaaRmdeg mimarTul sainformacio kampanias da **masmedia kvl av amuSavebs "el cini variantisa"** da qveynis pirvel i piri rangSi parl amentis Tavmj domaris movl inebis versiebs. Tumc, paral el urad, Cndeba versia, rom pol itikur kriziss ara prezidenti, aramed parl amentis Tavmj domare Seewireba. "rusTavi 2", "al ia" da "rezonansi" aqamde tabudadebul zurab Jvianas personas kantikuntad ukve uaryofiT konteqstSi ixsenieben da **aaqtiureben mixeil saakaSvil is personisadmi interest.**

am fonze "rezonansis" "mTavari snaiperis" _ morige redaqtoris "gasrol a", romel ic, im periodSi, mowmendil caze mexis gavardnas hgavda, aRarc ise SemTxveviTi mogveCveneba. man zurab Jvianas personisadmi e.w. damouki debel i mediisa da sazogadoebis mimarTebsi, udavod Seasrul a "sasignal o gasrol is" roli: "Cvens pol itikur speqtrSi aris kidev erTi "geniosi", romel ic aqamde sufTa gamodioda yvel a WuWyidan da raxan azri ara aqvs arc iumors, arc anal ize, radgan sxva gza ar aris, swored mas unda

SevZaxo: "ei, Sen Savt...a maimuno, vis qonebas aniaveb, Se marTI a pederastol!" ("rezonansi", 18.02.2002).

es citata mraVal mxriv sagul isxmoa; j er erTi, "rezonansi", romel ic civ niavs ar uSvebda zurab Jvianasken, am "emociuri SeZaxil iTa" da bil wsi tyvaobiT amJRavnebs, rom arc aqamde miaCnda es persona umwikvl o arsebad; meorec _ "rezonansi" Riad imeorebs igive "bral debas", romel sac moskovSi mcxovrebi pol itol ogis, vaxtang Wkuasel is mier ufro "civil urad" da zogadad naTqvams (da "rezonansisagan" cecxl ze navTdasxmuls), didi skandal iD da sagangebo sapaRl amento ganxil va mohyva (2000 wl is noemberSi).

"rezonansis" Semdeg nomerSi Jvianasa da mis Tanagundel reformatorebs ukve erTdroul ad Seuties morige redaqtorma da gigi mesvetem:

- "aRvni Snavdi, rom male "Jvianas gundi" marto erT kacs _ koba daviTaSvil s daerqmeoda. saqme is aris, rom **saakaSvil is** gaministrebis Semdeg **revol uciuri gardaqmnebis droSa** paRl amentSi am axal gazrda kacma aitaca da Jvianas gundis garegnul saxedac iqca. Tumca, rogorc Cans, Tavad **Jvianas** am dros sul ac ar erevol ucieba da Sesabamisad, mis **gundSi revol ucionerebisTvis adgili ar aris.**" (al eko cqitiSvili, "morige redaqtoris Canawerebi", "rezonansi", 19 Teberval i, 2001).
- "sazizRar situaciaSi varT: **gvegona, erTi Taoba midioda da modioda meore, romel ic qveyanas Tavis adgili s daumkvidrebda l okal urad iq, sadac aris da gl obal urad iq, sadac misi adgili a _ evropasi.** SevcdiT. bol o aTwl eul is axal ma saxeebma ieri icval es. Tqves, rom varT "qarTvel ebi, e.i. evropel ebi", magram aRmoCnda, rom **arc evropel ebi arian da miT umetes, arc _ qarTvel ebi.** es adami anebi gvian dai badnen, adre rom dabadebul iyvnen, kl asikuri komkavSirul i l iderebi iqnebodnen." (gigi mesvete, "koreqtul i sveti", "rezonansi", 19 Teberval i, 2001).

sagangebod mi vapyrobT yuradRebas mesijs "**revol uciuri**", romel ic, Cveni azriT, saqarTvel os pol itikur cxovrebaSi (Sesabamisad, pol itikur spetrSi) Tvisobrivi cvl il ebebisa da "xaverdovani revol uciis" teqno logiuri procesebis mauwyebel i unda iyos. es ar aris "revol uciis" xsenebiT gamowveul i asociaciuri paral el i. es cneba qarTul presaSi isedac xSirad figurirebda, oRondac, rogorc vnaxeT, destabilizaciuri procesebis konteqstSi. aq ki xazgasmul ia "**revol uciuri gardaqmnebi**", roml is **droSa** paRl amentSi **axal gazrda mixeil saakaSvil ma aitaca;** Jvianas ki, Turme, "sul ac ar erevol ucieba", ufro metic, aRmoCnda, rom igi "**arc evropel ia**" da "**miT**

umetes, arc _ qarTvel i"; Sesabamisad, mis gundSi revol ucionerebiTvis adgil i ar aris."

Tu ufro Sors waval T, Tamamad SeiZl eba Tqma, rom presis Tvisobrivi anal iziT SesaZl o iyo prognozireba imisa, rom 2001 wl is "noembris revol ucias" parl amentis Tavmj domare, zurab Jvania Seewireboda (amaze presa pirdapir miani Snebda kidec); rom gardauval i iyo radikal uri opoziciis saxiT mixeil saakaSvil is mxardamWerTa Camoyal ibeba, Jvania-saakaSvil is pol itikuri gzebis daSoriSoreba... sxvaTa Soris, presis "saavtoro frazaa" **"pol itikuri daswro bana"**, roml iTac aRiniSneboda xel isufl ebidan opoziciaSi gadasul i Jvaniasa da saakaSvil is farul i Tu aSkara qiSpi; Tumc, presa imasac xazgasmi T aRniSnavda, rom isini ganwirul ni arian erTianobisTvis, rom maT erTmaneTi sWirdebaT.

am Tval sazrasis gansamtkicebl ad gamodgeba "merabiSvil is incidentTan" ("merabiSvil geit is") dakavSirebul i sainformacio aurzauri, romelic presis publ ikaciaTa erT nawil Si araorazrovnad daukavSira mixeil saakaSvil is:

- "kidev erTi tendencia, romelic merabiSvil is Temis ajitirebiT masmediaSi gamoikveTa, aseTia: **reformatorebad wodebul gunds bol o dReebSi Zal ian xSirad saakaSvil is gundad moixseniebdnen.** Jer kidev wina parl amentSi dasaxel ebul gunds **mxol od Jvanias saxel Tan algi vebdnen;** am parl amentis moRvaweobis bol o periodSi gunds **Jvania-saakaSvil is** saxel i ewoda. dRes gundis l iderad **mxol od saakaSvil is** dasaxel eba (misi gaaqtiurebis fonze) aSkarad migvaniSnebs imaze, rom **saqarTvel oSi prezidentobis ambicia** kidev erT kacs gauCnda". (147).
- "saakaSvil ma Tavisi saarCevno kampania Zal ian adre daiwo. TiToeul i misi moqmedeba, manerebi imaze metyvel ebs, rom mas Tavisi Tavi prezidentobis real ur kandidatad warmoudgenia." (89).
- "...merabiSvil i "moqal aqeebis" siaSi saakaSvil is rekomendaci iT moxvda da 'igi dRemde saakaSvil is arsebul i Tu ararsebul i gundis wevradi Tvl eba. magram "ratomRac" saakaSvil ma merabiSvil i ar dai cva." (79).

bol o citataSi sityva "ratomRac" SemTxveviT ar aris Casmul i brWyal ebSi. amit redaqlia Tavisi pozicias, damokidebul ebas gamoxatavs da igi ar unda iyos Znel ad asaxsnel i. prezidentobis mosurne axal gazrda pol itikoss, **mixeil saakaSvil is,** misi eqscentriul obisa da gunduri principebis erTgul ebis miuxedavad, am etapze **aRar awyobs radikal is imiji.** igi ukve premier-ministrobis real ur kandidatadac saxel deba (gazeTi "axal i Taoba", magal iTad, am Temaze pirvel i gverdis anSl ags misi gvariT iwyebis _

“saakaSvil i, Jvania Tu l ekiSvil i?”). am viTarebaSi miSTvis **prezidentis gul is mogeba** gacil ebiT mniSvel ovania, vidre megobris sarisko gamoqomageba.

am mosazrebas “dil is gazeTis” publikaciac adasturebs: “...partiiS (“moqal aqeTa kavSiris”, _ l .k.) **radikal uri frTis** iseTi warmomadgeneli, rogoric mixeil saakaSvil ia, prezidents iqiT umtkicebda imas, Tu rogori warmatebul ia saqarTvel os mier ganvili gza sxva danarCen postsabWoTa saxel mwifoebS Soris. “mas ver vakadreb, rom **megobari** davuZaxo (saakaSvil i am sityebSi **SevardnaZes** gul isxmobs, _ l .k.), magram Cveni urTierTobebi mainc gansakuTrebul ad mi maCnia...” (107).

“merabiSvil geitad” wodebul , **saxel isufli o brZolis umniSvel ovanes raunds**, qvemoT ganvixil avT; aq ki davubrundeT isev Tebervl is “rezonanss”. zemoTganxil ul publikaciebs gazeTis momdevno nomerSive mohyva interviu “rezonansis” gamomcemel sa da mTavar redaqtor mal xaz ramiSvil Tan; gamovyofT sam sagul isxmo moments am mraVal mxriv sayuradRebo publikaciidan:

upirvel esad unda aRvniSnoT, rom ramiSvil i mxol od im mkiTxvel s ubodiSebs msubuqad, “**visac examusa amgvari gamoTqmebiT daxunZl ul i “rezonansis” wakiTxva**”; meore _ publikaciis qvesaTaurad gamotanilia fraza, romelic korespondent-responentis SekiTxva-pasuxSi arsad figuriebs: “**rezonansi**” iseve ar aris “**moqal aqeebis**” (igul isxmeba “moqal aqeTa kavSiri”, _ l .k.), **rogorc CineTis imperatoris**”. am kategoriuli frazis adresatad SesaZl o oponentebi ar unda igul isxmebodnen. es ufro imis gacxadebaa, rom **ameridan “rezonansi” TavS moval ed aRar Tvl is gundruki ukmios parlamentis Tavmj domares**. amas intervius bol o pasuxic adasturebs: “**rezonanss**” veravin akontrol ebs da, amitom, CvenTan “**msubuq reJimSi**” moxsenieba aravis aqvs dabevebul i.”

DDDDGGG

da bol os _ publikaciis saTaurad gamotanili fraza, rom “**gazeTSi didi emociuroba revol ucias iwevs**”. rakiRa redaqtor-gamomcemel s savsebiT gaazrebul i aqvs sazogadoebriv azrze zogadad gazeTisa da, konkretul ad, “rezonansis” zegavl enis faqtori, cxadia, gazeTis sxva publikaciebis, Tundac, Cvens mier am naSromSi ganxil ul i (magal iTad, qveTavSi _ “saxel mwifos imiji” da sxv.) “**morige redaqtoris Canawerebis**” sabrZol o muxtzec eqneboda warmodgena. isic unda aRiniSnos, rom publikaciaTa sxva adresatebis, gnebaVT igive prezidentis (romel sac ara metaforebiT, aramed gvar-saxel iT l anZRavda im wl ebSi, l amis yovel nomerSi) SeuracxyofiT daxunZl ul “rezonanss” aranairi formiT bodiSi ar mouxdia mkiTxvel isTvis.

erTi Tvis Semdeg "rezonansi" aqveynebs intervius parl amentis "axal i fraqciis" Tavmj domaresTan, daviT gamyrel iZesTan. intervius Temaa "rezonansis" gamoZieba Sss-is saqmianobasTan dakavSirebiT. publ ikaciis dasawyisSi Savi SriftiT xazgasmul ia **gamyrel iZis** sityvebi: "es pirveli SemTxveva araa, rodesac "moqal aqeta kavSiris" erTi gundi, konkretul ad ki, **Jvianas gundi, sagazeTo publ ikaciebs aqtiurad iyenebs Tavisi miznisatvis...** samwuxaro isaa, rom mmarTveli partia da Jvianas gundi mxol od cal keul publ ikaciebze, mxol od im statiebze reagirebs, romelic maT awyobT Tavisi konkretul i mowinaaRmdegis dasamarcxebi ad." (124).

"rezonanss", rogorc "Tavisufal da obieqtur gazeTs" (Tavisive redaqtor-gamomceml is SefasebiT) al baT ar SeeZl o Seemokl ebina, an Seecval a respondentis mosazrebebi. Tumc, imis gaTval iswinebiT, visgan ra pozicia iyo mosal odnel i, zurab Jvianas oponentebi, rogorc wesi, "rezonansis" furcl ebze TiTqmis ar xvdebodnen; da Tu gamonakl isi mainc moxdeboda, masal is mowodebis forma ar iqneboda amgvari.

SemTxveviTi arc "monarqist" Temur JorJol ianTan interviuSi gamoTqmuli mosazrebis gamoqveyneba unda iyos: "zviadistebi... Jvianas mier daCmorebuli xal xia... eseni (saqarTvel os xel isuflebas gul isxmobs, _ I.k.) yvel afers akeTeben imisaTvis, raTa **saqarTvel os xel isuflebaSi somexi moiyyanon**, Tanac iseTi somexi, romelic **Tavis somxobasac uaryofs**." (giorgi kal andaZe, "**SevardnaZe qurdi, damnaSave da teroristia**", "rezonansi", 19 marti, 2001).

"vaSington postSi" gamoqveynebul statias, romel Sic parl amentar **vano merabiSvil is meSveobiT** gacxadda, rom **SevardnaZes amJamad sityva "reformis"** gagonebac ar surs, igi daRI il ia da ar gaaCnia pol itikuri neba raimes **Sesacvl el ad**, qarTul masmediaSi didi ajiotaji mohyva. presis SefasebiT, es publ ikacia iyo **axal gazrda reformatorebis mier prezidentis gamoweva saj aro duel Si**.

Jurnal istebisa da pol itikosebisgan gamoTvl ili nebismeri SesaZl o variantis (reformatori ministrebis, an piriqit _ korufciaSi eWvmitanili ministrebis daTxovna; "moqal aqeebis" dasja _ "moqkavSiridan" prezidentis gasvl iT; yvel afris ucvl el ad datoveba da a.S.) ganxorciel ebis SemTxvevaSi prezidenti wamgebian mdgomareobaSi unda aRmoCenil iyo; man ki miRo iseTi gadawyvetil eba, romel sac anal itikosebi, yvel a SesaZl o variantis gamoTvl is Semdeg, araprognozirebads, anu eduard SevardnaZis, rogorc "pol itikuri didostatis", gamoucno b svl as uwodebdnen; **sakonstitucio cvl il ebebis**

iniciativa ministrTa kabinetis SemoRebisTvis, ris gamoc 2000 wl is maisSi akaki asaTiani parl amentSi xel mowerebs agrovebda, **amJamad Tavad prezidentma wamoayena**; Tanac, winaswar gaaxmaura premier-ministris SesaZl o kandidatura _ zurab Jvania. presam am nabij s **“Sokis faqtori”** uwoda, romel mac **“partiis Sida saxel isufli o interesTa konfli qtebi, praqtikul ad, stop-kadrSi gayina”**. (106)

prezidentis iniciativam kargi sakbil o gauCina masmedias pol itikuri intrigebis da personaliebis Temaze mraval ferovani mosazrebebis ganviTarebisTvis. miuxedavad imisa, rom isini xSir SemTxvevaSi erTmaneTs gamoricxavs, pol itikosebis, pol itol ogebis, anal itikosebis da Tavad Jurnal istebis msjel obaSi ikveTeba saerTo tendendiebic, romlebic pirobitad ase SeiZl eba davaj gufoT (gazeTebis: “al ias”, “rezonansis”, “axal i Taobis”, “dil is gazeTis”, “axal i epoqis”, “meridianis”, “axal i 7 dRis”, “dronis”, “saqarTvel os respubl ikis” publ ikaciebis da tel eviziis sainformacio programebis miXedviT):

- o eduard SevardnaZem “udaod Zl ieri svl a” gaakeTa, romel mac **“uaRresad daZabul i pol itikuri atmosfero myisierad ganmuxta”**; prezidenti sadmi lamis Riad dapirispirebul i misive partiis axal gazrda liderebi umal mol bnen; **Jvianas SevardnaZis diskreditaciis gegma CaeSal a**; Tanamdebobebisa da Zal Ta xel axal i gadanawil ebis SesaZl o perspeqtivam umal CaaxSo axal gazrdebis agresia da qveyanas kidev erTxel daanaxa, rom mTel i ew. reformatorul i gancdebi sxva araferi iyo, Tu ara maT mier mTel i saxel isufli ebo sivrcis srul i gakontrol ebisken swrafva;
- o **prezidentma zustad gaTval a dro da kvlav gamoamJRavna qarTul i pol itikuri speqtris Rrma codna**; am nabij iT SevardnaZem kidev erTxel moaxdina Tavisi SesaZl ebl obebis demonstrireba. igi aRiarebul i strategia, “srul yofil ad fl obs marTvis teqnol ogias, pol itikur manevrebSi warmoudgenl ad Zl ieria” da pol itikur brZol aSi mas badal i ara hyavs.
- o Zl ieri saprezidento xel isufli eba Cveni qveynis mental itetis Sesabamisia da arsebul viTarebaSi igi mmarTvel obis yvel aze momgebiani formaa. rac Seexeba warmodgenil i variantiT mosal odnel axal ganlagebas, igi qmnis safuZvel s ara prezidentis ufl ebamosil ebis, aramed prezidentis mniSvnel obis gazrdisaTvis da mniSvnel ovani momentia saqarTvel os saxel mwi foebrivi dafuZnebis procesSi.
- o pol itikosTa da Jurnal istTa sakmaod didma nawil ma mosal odnel i cvl il ebebisadmi skeptikuri damokidebul eba gamoxata, CaTval a es nabij i satyuarad, **“SevardnaZis axal fandad”, opoziciisTvis “saxravi Zval is”**

gadagdebad; drois gayvanis taqtikad, qveynis probl emebisagan sazogadoebis yuradRebis mowyvetis mcdel obad, "moqkavSiris" intrigebsa da ambiciebs dasakmayofil ebel da ara saxel mwifo interesis gamomxatvel nabij ad; demokratiul i procesebidan ukan daxevis simptomad; yvel aze radikal uri Sefaseba daaxl oebiT ase formul irdeba: SevardnaZe "xel isuflebis narkomania" da amit xel isuflebaSi yofnas ixangrZl ivebs; "am nabij iT man damarcxeba aRiara".

- o sakonstitucio cvl il ebebze msjel obisas gaCnda versiac, rom, SesaZl oa, arc Tavad ideis avtors _ prezidents surdes sakuTari ideis ganxorciel eba. sinamdvil eSi SeiZl eba yvel aferi es mxol od da mxol od saxel mwifo ministristvis ufl ebamosil ebis gazrdiT da saxel mwifo ministrad zurab Jvianas daniSvniT dasrul des, rac maincadamainc saxarbiel o perspeqtiva ar aris JvianasTvis (Sevadarot _ Svidi Tvis Semdeg parl amentis Tavmj domareobidan gadamdgari Jvianas zemoTmoxmobili gancxadeba).

dabol os, yvel aze sayuradRebo versia, romel mac presaSi iCina Tavi, ufro siRrmiseuli iyo, ar iyo gaTvl il i "masobrivi auditoriistvis" da, amdenad, sainformacio aliotaJs ar daeqvemdebara. am versiiT, **prezidentma daaCqara Jvianas gundiSTvis xel isuflebis "xavrdovani gadacemis" procesi.**

"guSindel i da dRevandel i viTareba ise gansxvavdeba erTmaneTisagan, rogorc ca da dedamiwa", _ mraval mniSvel ovnad ganucxada Jurnal istebs "moqkavSiris" erT-erTma reformatorma liderma mixeil maWavarianma. (102) martI ac, presaSi **"merabiSvil geitad"** monaTl ul i "vaSington postis" gaxmaurebul i publ ikacia da misi media- da politikuri rezonansi, gardamtexi etapi aRmoCnda saqarTvel os politikur istebli smentSi Zal Ta axal i gadanawil ebisTvis. amastan, Cveni azrit, es is momentia, roca presam Tavisi SesaZl ebl obebi maqsimal urad gamoiyena movl enaTa ganviTarebis pl ural istur-anal itikuri suraTis warmosaCenad.

Tavi IV

arCevnebi da pol itikuri speqtri

amerikel i pol itol ogebi, wignis "amerikul i demokratiis" avtorebi (geneT j anda, j efri m. beri, j eri gol dmeni), miicneven rom demokratiul i arCevnebis viTarebaSi "masobrivi informaciis saSual ebebis mTavari funqciaa xel i Seuwyos **xal xisgan xel isufl ebisaTvis informaciis gadacemas**, upirvel es yovl isa, sazogadoebrivi azris Seswavl is safuZvel ze." (77, 151)

SeiZl eba vTqvaT, rom qarTul i presa "xal xisgan informaciis gadacemis" (oRondac, ara sazogadoebrivi azris Seswavl is safuZvel ze) amocanas ufro adekvaturad pasuxobda dekl arirebul i damoukidebl obis pirvel wl ebSi (gasul i saukunis 90-iani wl ebis Suaxanebamde), roca periodul i gamocemebi stiqiurad, magram maqsimal uri mraval feroVnebiT warmoaCendnen partiul poziciebsa Tu sazogadoebis warmomadgenel Ta Tval sazrisebs, xSirad, kategoriul ad urTierTgamomricxavsac. Cveni azriT, im etapze, cenzurisa da erTpol arul obisagan daxsnil ma beWdurma sityvam erTgvari **"Tvi Tnabadi pl ural izmis" atmosfero** Seqmna, roca qveynisTvis arsebiTi probl emebi Tu umniSvnel o sakiTxebi erTnairi pol emikuri JiniTa da emociurobiT ganixil eboda. rac Seexeba iseT publ ikaciebs, rogoric iyo, magal iTad, akaki baqraZis publ icisturi weril ebi gazeT "mamul Si" da sxva periodul gamocemebsi, aq ukve Rrmad da Tanimdevrul ad anal izdeboda yovel konkretul etapze arsebul i viTareba, wanamZRvrebi, mocemul i iyo Seqmnil i situaciis gadal axvis avtoriseul i xedva, movl enebis ganviTarebis prognozi da a.S.

90-iani wl ebis meore naxevidan da, gansakuTrebiT, 2000 wl idan, presa ufro metad iqca xel isufl ebisaTvis brZol is iaraRad. am Tval sazrisiT igi, sazogadoebisTvis Sesabamisi mesijebis gadacemis, Sesabamisi **procesebis iniciirebis instrumentis rol s ufro warmatebiT asrul ebs**, vidre sazogadoebasa da xel isufl ebas Soris mediatoris komunikaciur funqcias.

Jurnal isti maia toraZe, romel mac Tavisi sadisertacio naSromisTvis _ "Tanamedrove presa da arCevnebis probl ema (Jurnal isturi aspeqtebi)" mimoixil a da gaanal iza 1990-2004 wl ebis qarTul i beWdviTi gamocemebi, wers, rom "winasaarCevno periodSi masobrivi informaciis saSual ebebi mowodebul ni arian orgvari TanamSroml obisaTvis: a). mas "iyeneben" saarCevno kampaniaSi "moqmedi subieqtebi" informaciis gadasacemad; b). isini TviTon moipoveben da

gadascemen informacias masobrivi auditorias. informirebis orive forma emsaxureba sabol oo mizans _ amomrCeval Ta srul gamorkvevas, arCevnebSi maT real ur monawil eobas da Tavisufal i arCevanis gamoxatvas." (69, 7)

raxan konkretul ad arCevnebis Tema presaSi Cveni kvl evis sagani ar iyo, kategoriul ad ver SevewinaaRmdegebiT maia toraZes, magram 2000-2008 wl ebSi qarTul i presis permanentul monitoringsa da anal izze muSaobis gamocdil eba gvaZl evs ufl ebas vTqvaT, rom **saarCevno kompaniebis periodSi masobrivi auditoriis informirebis amocana, maTi srul i gamorkvevis mizniT, al baT arc clausaxavs miznad qarTul medias.** is, ra Tqma unda, raRac doziT, nebiT Tu unebi led, asrul ebda am funqcias, magram arc arCevnebis "moqmed subieqtebs" hqondaT mediis meSveobiT informaciis gadacemis met-nakl ebad Tanabari ufl eba da saSual eba da verc media iyo Semwe amomrCeval Ta "srul i gamorkvevisa" da maTi "Tavisufal i arCevanis gamoxatvisaTvis". amisTvis, mas arc biznes-damouki debl oba uwyobda xel s da arc _ saredaqcio.

amasTan, maia toraZe aRniSnavs, rom mis mier Seswavl il masal aTanawil Si "aSkarad SeimCneva **dakveTis, politikuri Santajisa da gamiznul i provokaciis mowyobis mcdel obis kval ic** (xazi Cvenia _ l.k)", magram amis mtkicebul ebani ar gaaCnia, ramdenadac "sainformacio saSual ebebi amas sakmao profesional izmiTa da kanonebis saTanado muxl ebis momarj vebiT axerxeben." (69, 24)

savsebiT veTanxmebiT kol egas, miT ufro rom amgvari tendencia ara mxol od saarCevno kompaniis periodSi iCens Tavs qarTul presaSi. e.w. farul i rekl ama da dakveTil i publikaciebi rom erTi Sexedvit soliduri gamocemebisTvisac ar aris ucxo, amaSi Tundac fiar kompaniebsi ramdenimewliani muSaobis gamocdil eba marwmmunebs (presis anal izze rom aRaraferi vTqvaT).

meores mxriv, qarTul i presa arc mdidari gamomcemlebiT aris ganebivrebuli, arc saxel mwifo subsidirebiT (iribiT TuU pirdapiriT, rasac sxvadasxva formiT axorciel eben, magal iTad, norvegia, safrangeTi da evropis sxva qveynebi presis dasacavad monopol izebis safrTxisagan da plural izmis SesanarCunebl ad), arc maRal i tiraJi uzrunvel yofs maT arsebobas (ramdenime iSviaTi gamonakl isis garda). Sesabamisad, bazris ul mobeli kanoni aiZul ebs sainformacio saSual ebebs Semosavl is amgvar wyaros mi marTon. saarCevno kompania ki amisaTvis yvel aze xel sayrel i periodia.

saanal izo periodSi saqarTvel oSi Catarda 2 _ saprezidento, 2 _ saparl ameto da 1 _ TviTmmarTvel obis arCevnebi. amasTan, sayuradReboa

“postasi anuri” aWaris umaRI esi sabWos arCevnebi, romel ic pirvel ad Catarda aWaris mmarTvel i partiis, “aRorZinebis” hegemoniisa da, ufro metic, monawil eobis gareSe, da met-nakl ebad real uri konkurenciis pirobebSi; amdenad, mizanSewonil ad miviCnieT, mokl ed am arCevnebzec gagvemaxvil ebina yuradReba.

- 2000 wl is saprezidento arCevnebi

1999 wl is saparl amento arCevnebi “moqal aqeTa kavSirma” STambeWdavi upiratesobiT mougo (41,7%) “aRorZinebas”, romel ic (26%-iT) “ZiriTadi opozicia” gaxda; saarCevno barieri gadal axa bl okma “mrewvel oba gadaarCens saqarTvel os”. presa aqtiurad iyo CarTul i winasaarCevno batal iebSi da, rogorc maia toraZe aRniSnavs zemoxsenebul sadisertacio naSromSi, “Tavisufl ebis maRal i xarisxiT”, politikuri subieqtebis strategiisa da saarCevno taqtikis codniT aSugebda saarCevno process. (69)

2000 wl is saprezidento arCevnebisadmi interesi ki presaSi ganel da; igrZnoba, rom prezidentobis ori woniani kandidatis _ asl an abaSiZisa da j umber patiaSvil is fonzec, eduard SevardnaZe mainc ual ternativo kandidatat ganixil eba. sainteresoa, rom gansxvavebiT 1999 wl is saparl amento arCevnebisagan, roca “aRorZinebisagan” “mtris xati” iqmneboda, amjerad presis publ ikaciebi umTavresad j umber patiaSvil zea aqcentirebul i da misi persona skandal ur konteqstSic xSirad figurirebs. jer kidev 1995 wl is arCevnebSi patiaSvil is saxeli aqtiurad ukavSirdeboda 9 april is tragedias, mis mimarTebas am periodis movl enebTan; 2000 wel s, amasTan erTad, presaSi axali kompromatebic gaCnda _ patiaSvil isa da xabeiSvil is (kompartiis yofili maRal Cinosani, iseve, rogorc j umber patiaSvil i) dapirispirebis detal ebi, patiaSvil is SesaZlo bral eul oba partiis quTaisis qal aqkomis pirveli mdivnis, mamuka asl anikaSvil is TviTmkvli el obaSi da a.S.

TiTqos paradoqsia, magram asl an abaSiZem bol o momentSi moxsna sakuTari kandidatura da eduard SevardnaZes dauWira mxari, Tavisi Tanabl okel is, patiaSvil is sawinaaRmdegod. es faqti kidev erTxel adasturebs presis “moarul Tval sazriss” imis Taobaze, rom SevardnaZe da abaSiZe warmatebiT iyenebdnen pirovnul i Tu partiul i dapirispirebis faqtors momgebiani garigebebiTvis; gansakuTrebiT, xelisufl ebis SenarCunebisatvis brZol is yvel aze arsebiT momentebSi.

naSromSi _ "saarCevno procesebi saqarTvel oSi", daviT usufaSvil i da gia nodia aRniSnaven, rom "2000 wl is saprezidento arCevnebi, Sesazl oa, yvel aze uaresi iyo saqarTvel os saarCevno istoriaSi: rogorc saSinao, ise saerTaSoriso damkvirvebl ebma aRniSnes, rom amomrCeval Ta aqtiurobis done Tval saCinod dabal i iyo, biul etenebis ukanono Cayram ki masobrivi xasiaTi mi iRo." (70, 26)

2000 wl is saprezidento arCevnebis gaSuqebaze metad sayuradReboa is garemoeba, rom saarCevno kompaniis damTavrebisTanave presam da tel ekompania "rusTavi 2"-ma aqtiurad daiwyes saubari ara mxol od arCevnebis Sedegebis gayal bebaze, aramed, Seteva prezidentze (ZiriTadad, "al iam" da "rezonansma") da fonis Seqmna misi diskreditaciisaTvis.

"SevardnaZis gamyal bebl ebi ori centriდან imarTebodnen", "prezidentma aSS-is saxel mwifo departamentis sil ac iwvnia"; "arCevnebze yuTSi 5000 biul eteni Cavyare", "studenti gogona mTel i Tve beWeds urtyamda da mTel i dRe arCevnebs ayal bebda" _ sapi rvel gverdo anSi agebiT iuwyebeda "rezonansi". ("rezonansi", 14.15.04.2000); tel ekompania "rusTavi 2"-is formul irebiT, es iyo "cariel saarCevno yuTebSi dagrovil i 80%". (t/k "rusTavi 2", programa "post skriptumi", 06.05.2000)

rogorc Cans, amomrCeval Ta inertul obisa da e.w. administraciul i resursis aqtiuri gamoyenebis fonze miRebul i maRali Sedegi (eduard SevardnaZem es arCevnebi 79,3%-iT moigo, misma ZiriTadma konkurentma, j umber patiaSvil ma ki xmebis 16,7% mi iRo) gaxda sababi zemoxsenebul i medi asaSual ebebisaTvis prezident SevardnaZeze aqtiuri Setevistvis. "al ia" winaswarmetyvel ebda, rom "SevardnaZis reJims avtoritarul i da total itarul i daerqmeva, sadac politikosebs sdevnian... istoria itywis, rom SevardnaZis epoqaSi politikuri terori mZvinvarebda." ("al ia", 11-12.04.2000) (publikaciaSi amis magal iTad naxsenebia dedaqal aqis prokuraturis mier sisxl is samarTl is saqmis aRZvra, arCevnebis boikotisaken momwodebel i proklamaciebis gamo, magram "politikuri teroris mZvinvarebis" damadasturebel sxva faqts igi ar Seicavs).

"SevardnaZe _ diadi kombinatorobidan diad eqsperimentatorobamde", "SevardnaZe avtoritarizmis fskerze eSveba" _ amgvari saTarebi anSi agebadaa gaSili i "rezonansis" pirvel gverdebze, umeteswil ad, karikaturebis TanxlebiT. magal iTad, saTauriT _ "prezidenti male pirvel i Ramis ufl ebasac moiTxovs" _ karikaturaze gamosaxulia moxuci mefis gverdiT Camwkrivebul i sapatarZl oebi ("rezonansi", 26, 28.04.2000) da a.S.

yuradRebas SevaCerebT erT garemoebazec _ ara am konkretul etapze, aramed Semdgom periodSi, saxel isufli o brZol ebis amsaxvel publ ikaciebSi, gvxxdeba mosazreba, rom zurab Jvianas gundma TavistTavze aiRo winasaarCevno kompaniis warmarTva, saarCevno Stabis faqtobrivi monopol izebiT; es maT saSual ebas aZl evda saprezidento arCevnebis warmatebiT dasrul ebis Semdeg, ufro meti saxel isufli o berketi moeTxovaT.

- 2002 wl is adgil obrivi arCevnebi

P

"politikuri miwisZvra" _Aase ewoda presaSi arCevnebis wina periodSi ganviTarebul politikur movlenebs. winasaarCevno daZabul obam gaarRvia susti adgil ebi (iseve, rogorc miwisZvram) da l ogikur dasasrul amde miyvana "moqkavSirSi" j er farul i dinebiT mimdinare da bol os zedapirze amofrqveul i mZafri dapirispirebisa da mmarTvel i partiidan (anu, rogorc mas uwodebdnen _ "saprezidento partiidan") ew. reformatorebis gamoyofis procesi.

"saarCevno bunkeri", "sacvl ebis gamofena parl amentSi", "politikuri antisani taria", "politikuri korufcia", "politikuri bal agani" _ amgvარი SefasebebiT dafiqsirda presaSi saqarTvel os parl amentis 8 maisis skandal uri sxdoma, romelic saarCevno vnebaTaRel vis erTgvar "general ur repeticiad" iqca. am sxdomis gaSuqeba presaSi imiTacaa saintereso, rom aqedanve ikveTeba da TandaTan mZafrdeba presaSi **arCevnebis gayal bebis Tema.** am motivs aviTareben Tavad arCevnebsi monawile partiebi, ori ZiriTadi mimarTul ebiT _ erTis mxriv, gayal bebebSi urTierTbral debebiT da, meores mxriv _ prezidentisa da xel isufli ebis dadanaSaul ebiT. yvel aze saintereso isaa, rom arCevnebis Semdeg gayal bebaze msjel oba ara mxol od damarcxebul i, aramed gamarj vebul i Zal is prioritetadac rCeba.

gazeT "qronikis" publ ikaciis anonsi pirvel gverdze konkretul ad mi ani Snebs arCevnebis gayal bebis meTodebze: **"beWdisdamr tymel ebi, buterbrodebis mi mtanebi, SuqisCamqrobobi, viTom fexmZime qal ebi da "bozebis mobil uri j gufebi"**. masal aSi ganviTarebul ia varaudi, rom "arCevnebi aprobi rebul i meTodebiT gayal bdeba", Tumca, **"SaqrIT arCevnebis mogeba ukve istoriis kuTvnil ebaa."** gazeTis amave nomerSi, "Jurnal isturi gamoZiebis" rubrikiT, dawvril ebiTaa ganxil ul i central uri saarCevno komisiis "wvli l i" arCevnebis total ur gayal bebaSi da misi meTodebi. (153)

gazeTi "axal i versia" pirvel gverdze aqveynebs fotokol aJs **"gayal bebis diriJori"**. diriJoris rol Si **prezidentia**, xol o publikaciebSi _ "vin udiriJorebs arCevnebis gayal bebas?" da "saarCevno politikuri bazari kol meurneobis bazars hgavs" _ "arCevnebis gayal bebis unikal ur meTodebze" da "gayal bebis wyaroebzea" saubari. saarCevno eqsperti nugzar ivaniZe miCnevs, rom **"arCevnebze kontrol is mTel i Zal aufl eba j erj erobiT prezident SevardnaZis xel Sia"**; politologi ramaz kl imiaSvili ki Tvl is, rom "bol omde obieqturi arCevnebi ar Catardeba, magram **arc total uri gayal beba iqneba.**" (95)

arCevnebis gayal bebis ajiotaJis, partiebis urTierTqiSpis fonze saarCevno kompaniis mimdinareobisas, da, Sesabamisad, presaSi, ukana pl anze iwevs mTavari _ el eqtoratis interesi, partiebis saarCevno programebi, romel Ta mixedviTac unda gansazRvros amomrCebel ma maTi SesaZi ebl obebi. presis publikaciebis Sej erebiT ikveTeba mosazreba, rom es programebi dapirebebs ufro hgavs, araa gaTvl il i real ur perspeqtivaze, mokl ebul ia konkretul dasabuTebas, ra meqanizmebiT unda moxdes maTi ganxorciel eba. yuradRebas iqcevs "axal i versiis" publikacia _ **"gabruvdiT, dabol diT, magram foCian kanfets nu daxarbdebiT"**. Jurnal isti rusiko gigaSvili (romelic, amasTanave, saarCevno Temaze gamoqveynebul i bevri sxva masalis avtoricaa), kompaqturad ganxil avs arCevnebi monawile ZiriTadi politikuri subieqtibus: "nacional uri moZraobis", "I eiboristebis, "axal i memarj veneebis", "aRorZinebisa" da "mrewvel ebis" programebs. (94)

wina arCevnebisagan gansxvavebiT, roca partiebis "sastarto mdgomareobis" ganxil va "moqal aqeTa kavSiris" primatis fonze xdeboda, amjerad **adgil obrivi arCevnebis yvel aze skandal ur Temad swored "moqkavSiri" iqca:** misi dayofa **"mamal azistebad" da "zuristebad"**, maT Soris xel CarTul i brZola central uri saarCevno komisiis misadgomebTan, sasamarTli o procesebi da a.S. am procesis amsaxvel publikaciebSi yvel aze xSirad csk (central uri saarCevno komisia) figurirebs: **"ceskom moqal aqeTa kavSirs arCevnebisaken gza gadauketa"** ("rezonansi", 14.05.2002), **"I omi naZem moqkavSiri gaauqma"**, ("axal i Taoba", 14.05.2002), **"csk-m moqal aqeTa kavSirs orive frTa mostexa"** ("al ia", 14.05.2002), **"moqkavSirebi csk-dan garicxes"** ("dil is gazeTi", 14.05.2002) da a.S.

saarCevno kompaniis periodSi erTi SexedviT yvel aze "araordinal uri" iyo "axal i memarj veneebis" gadawyvetil eba _ saarCevno kompaniaze uaris Tqmis Taobaze. magram maT amis kompensacia swored masmediis meSveobiT moaxdines.

arCevnebis "pikur periodSi" TiTqmis yvel a yovel dRiur Tu yovel kvireul gazeTSi gvxdeba "axl ebis" Tema, sxvadasxva rakursiT. amasTan, bevrgan sarekl amo wesiT daibeWda publ ikaciebi "axal i memarj veneebis" iniciativi T Seqmnil i daxmarebis fondis, miwisZvrisagan dazarebul TaTvis binebis SeZenis Sesaxeb da a.S.

saarCevno kompaniis periodSi gansakuTrebul i mniSvel oba eniWeba iseTi **sainformacio sababis** Seqmnas, roml is meSveobiTac pol itikuri partiebi da personebi Zal dautanebl ad, SekveTil i statiebis gareSec xdebian presis yuradRebis obieqtebi. "aRorZinebisTvis", magal iTad, aseTi sababi iyo j ondi baRaTurias iniciativi T warmarTul i kampania "el eqtrokavSiris" mier gaTiSul i oci aTasi abonentis dasacavad. rogorc saarCevno paTosi moiTxovs, j ondi baRaTuria am movl enebs qveynis pirvel pirs ukavSirebs, xol o "20 aTasi abonentis Sesazl o gamorTvaze srul pasuxismgebl obas qal aqis mers da finansTa saministros akisrebs." (80).

yuradRebas SevaCerebT presaSi gamokveTil tendenciaze, rac met-nakl ebad exeba arCevnebsi monawile yvel a mxares. mxedvel obaSi gvaqvs **prezidentsa da, zogadad, xel isuflebasTan, pol itikur Zal Ta umetesobis negatiuri mimarTeba, rogorc erTgvari saarCevno kapital i. pol itol ogi gia** nodia, Jurnal "imij Si" gamoqveynebul interviuSi, aRniSnavs, rom "...sxva qveynebsic adgil obriv arCevnebs mosaxleoba iyenebs xel isuflebisadmi saprotesto ganwyobis gamosaxatavad da aqac igive moxda. xol o saparl amento da saprezidento arCevnebs sazogadoeba Tvisobrivad sxva kriteriumebi T afasebs." (108)

presis zogadi Sefasebi T, 2 ivnisis arCevnebi **postSevardnaZistul i periodisaTvis pol itikuri speqtris mzaobis dasadgeni erTgvari testic** iyo. wina arCevnebisagan gansxvavebi T, amjerad presam, saarCevno bataliebis paral el urad, **el eqtoratsac miapyro yuradReba.** es gansakuTrebi T iTqmis "dil is gazeTis" misamarTi T, romel mac amorCevl is faqtors araerTi sayuradRebo publ ikacia uZRvna. moviSvel iebT erT citatas: "partiebis umetesobas mxol od axla gaaxsenda xal xi. arada partiam, romel sac gamarj veba unda, saWi roa dasabuTebul ad ganmartos, rom **xel isuflebisatvis brZol aSi xal xi unda iyos mizani da ara saSual eba!**" (93)

arCevnebsi, Tbil isis masStabi T, **gamarj veba moipoves "nacional urma moZraobam" da "l eiboristul ma partiam",** roml ebic "xel isuflebis gansakuTrebi T mwvave kritikaSi ej ibrebodnen erTmaneTs, xol o **regionebis** umravl esobaSi ukeTesi Sedegit gamoirCeodnen **"axal i memarj veneebi "**,

roml ebic "nacional uri moZraobis" da Jvianas j gufis ZiriTadi oponentebi iyvnen da, Sesabamisad, prezidentis farul sayrdenad iTvl ebodnen." (55, 50) "moqal aqeTa kavSiris" (romel sac arCevnebamde cota xniT adre Jvianas gundi gamoeyo) dabal i Sedegi mosal odnel i iyo, magram Tbil isSi aRebul i xmebis mxol od 2% (qveynis masStabiT ki 2%-ze nakl ebi), yvel aze pesimisturi prognozis fonzec Sokismomgvrel i aRmoCnda.

rogorc pol itol ogi gia nodia aRniSnavs, es arCevnebi **"Zal Ta axal i ganl agebis pirvel gamocdad iqca"**, xol o arCevnebis Semdeg "moqal aqeTa kavSiris" Tavmj domared saxel mwifo ministris, avTandil j orbenaZis arCeva moaswavebda am partiis, rogorc **"xel isufl ebis garSemo konsolidirebul i "nomenkl aturul i" gaerTianebis** rekonstruqciis mcdel obas." (55, 50-51)

Cveni azriT, masmediisa da samoqal aqo sazogadoebis Tvisobrivad axal etapze gadasvl as unda moaswavebdes arCevnebis Catarebis Semdeg saarCevno kampaniis, arCevnebis uaxl oesi da samomavl o Sedegebis, misi pol itikuri, sociol ogiuri, fsiqol ogiuri da sxva aspeqtebis gaanal izeba presaSi. gazeTma "xval indel ma dRem" arCevnebis Semdeg **"el eqtoratis privatizebis"** Tema wamoswia, gazeTebi _ "axal i epoqa" da "dro" **regionebSi arCevnebis mimdinareobiT** dainteressdnen (rogorc yovel Tvis, amjeradac adgil obrivi arCevnebis gaSuqebisas presa ZiriTadad dedaqal aqSi mimdinare procesebiT Semoifargl a).

sagangebod unda SevCerdeT presaSi gamoqveynebul i sociol ogiuri kvl evebis Sedegebze. maisSi gamoqveynebul i monacemebis Sedarebisas Tundac mimdinare wl is Tebervl is monacemebTan, yvel aze Tval Sisacemia **sam TveSi "nacional uri moZraobis" reitingis zrda _ 2,3%-dan 10,3%-mde.** "gorbisa" da "nea intermediis" mier maisis TveSi gamoqveynebul i partiebis reitingebi maSinve iZl eoda sayuradRebo varaudebis ganvitarebis saSual ebas, xol o arCevnebis Sedegebi ZiriTadad daemTxva maTi winaswari kvl evebis Sedegebs. arCevnebma daadastura "gorbis" mier saqarTvel os regionebSi Catarebul i gamokitxvebis mTavari Sedegic _ **saqarTvel os regionebSa da dedaqal aqSi memarcxene Zal ebis el eqtorati sWarbobs!** aseve, gamarTI da sociol ogiur gamokvl evebze dayrdnobil i varaudi dedaqal aqis sakrebul os koal iciuri mmarTvel obis Taobaze, winaswari monacemebita da real uri SedegebiT Titqmis identuria **el eqtoratis inertul obis** maCvenebel ic. sazogadoebrivi azris kvl evisa da marketingis asociacia "gorbis" xel mZRvanel is, merab faCul ias Sefasebit, **"piar-kampaniebis teqnol ogia sakmaod dai xvewa** da nel -nel a mivdivarT im situaci amde, rac 20 wl is win hqondaT dasavl eTis qveynebs." (126)

2002 wl is adgil obrivi arCevnebi manamde Catarebul i yvel a sxva arCevnebisagan gamoirCeoda imiT, rom saarCevno kampania da misi gaSuqeba presaSi mimdinareobda intensiuri sociol o giuri kvl evebisa da Tundac el ementarul i saarCevno teqnol o giebis moSvel iebiT. Sesabamisad, Tu aqamde qarTul presaSi "piaris" Temas erTgvarad amorful i saxe hqonda, amjerad gacil ebiT adekvatur konteqstSi da ufro xSirad xsendeba (presaSi, umTavresad, "fiaris" (PR) nacvl ad ixmareba rusul idan kal kirebul i "piari", _ l .k). aqve SevnisnavT, rom pol itikosebisa Tu Jurnal istebis ZiriTad samizned iqca PR kompania "nikkol o m"-i. erTni mas kancel ariis (igive SevardnaZis) marTul ad miCneven, saakaSvil isa da sxvaTa winaaRmdeg ("axali Taoba", 05.04.2002), meoreni sapirisiros amtkiceben _ rom saakaSvil is warmateba "nikkol o m"-is damsaxurebaa, rom misi scenariT ganviTarda adgil obrivi arCevnebis batal iebi". ("axali Taoba", 06.06.2002) Tavad "nikkol o m"-is qarTul i warmomadgenl obis xel mZRvanel i giorgi RambaSiZe ki Tvl is, rom **"yvel a pol itikuri partiis umTavresi sazrunavi arCevnebisTvis sazogadoebis momzadeba unda iyos"**. ("saqarTvel os respublika", 30.05.2002).

siaxlea isic, rom arCevnebis Sedegebze msjel obisas **presam yuradRebamiqcia pol itikuri rekl amis formasa da Sinaarss, mis Seusabamobas CvenSi ukve arsebul i rekl amis kanonis moTxovnebtan** (Jurnal i "imiji", #4, 2002); ufro metic, presiscal keul publ ikaciebSi gamoikveTa pol itikuri rekl amis Taobaze saqarTvel os kanonmdebl obaSi arsebul i xarvezis probl emac.

dasarul , Tval Si sacemia kidev erTi niuansi _ arCevnebis dros presaSi gacil ebiT xSirad irRveva Jurnal isturi eTikisa da, saerTod, adamanuri urTierTobebis daweril i Tu dauwerel i kanonebi. es gansakuTrebiT igrZnoba e.w. Sekvetil masal ebSi (farul rekl amaSi), ramdenadac Semkvetis, anu, erTi romel ime mxaris interesis gamoxatva ucil obl ad iwvevs ara mxol od sapirisiro mxaris interesis Sel axvas (xSir SemTxvevaSi, Seuracxyofasac), aramed, mkiTxvel is SecdomaSi Seyvanasac; ramdenadac, farul i rekl amis pirobebSi mkiTxvel i mocemul masal as aRiqvams ara rogorc kerZo interesis gamomxatvel s, aramed, rogorc presis pozicias.

- **2003 weli _ permanentul i saarCevno reJimi**

am qvetaVSi ganxil ul i periodi da procesebi erT-erTi umniSvel ovanesia sadisertacio naSromis saanal izo monakvetistvis; "vardebis revol uci iT"

dagvirgvinebul ma am periodma da masTan dakavSirebul ma mediaaqtivobam farTo gamoxmaureba hpova Semdgomi periodis publikaciebSi (saqarTvel osa Tu mis fargl ebs gareT) da araerTgzis moeqca sajaro ganxil vebisa Tu debatebis areal Si (Tsu Jurnalistikis mimarTul ebisa Tu sxva umaRl esi saswavl ebl ebis studentTa samecniero da sakvalifikacio naSromTa Temebadac iqca). amdenad, SevecdebiT, am qveTavSi ufro metad zogadi suraTi warmovadginot.

disertaciis wina nawil ebsa da qveTavebSi warmodgenili mediaproecia da, saerTod, Sesabamisi periodis mediis analizi, saSual ebas gvaZl evs erTgvari reziumes saxiT CamovayaliboT imdroindel i vitarebis konturebi:

sazogadoebis politizebis da politikis personificirebis maRali xarisxi, sakanonmdeblo da armasrul ebel xelisuflebaSi momZl avrebuli TviTl obirebis (sakuTari biznesisa Tu kontrabandis xel Semwyobi kanonebisa da samTavrobo gadawyvetilebebis mobilizeba) da **lobirebis tendencia**, korufciis maRali done, qveynis cxovrebis yvela sferos _ ekonomikis, biznesis (Soubiznesis CaTvlit), socialuri sferos, ganaTlebis, kulturis da a.S. ganuyrel i kavSiriDpolitikasTan.

politikuri speqtris e.w. opoziciuri nawili, met-naklebi aqtiurobita da warmatebit, martalia, akritikebda prezidentisa da mTavrobis politikas, magram wamyvan politikur partiebsa da personebs Tavadac ar hqondaT gamokvetili qveynis saxel mwifoebriwi mowyobisa Tu ekonomikis ganvitarebis konceptualuri programa, sabazro ekonomikis normaluri ganvitarebis uzrunvelmyofi prioritetebi, socialuri dacvis programebi... Tumc, opozicioneri politikuri liderebi acxadebdnen, rom momavali etapi unda iyos **ekonomikis politikisagan gaTavisuflebis, korufciis armoxfvris, ministrTa kabinetis SemoRebit saxel isuflo balansis uzrunvelyofis** periodi da a.S.

politikuri da biznesinteresebis dapirispirebisa Tu Tanxvedris faqtorebi Ziritadad fokusirdeboda **postSevardnaZistul periodze** _ momavali sakanonmdeblo xelisuflebaSi poziciebis gamagrebisa da garkveuli samomavlo garantiebis Seqmnis, gavlenis sferoebis Senarcunebisa da gadanawilebis mimarTulebit (qveynis sagareo kursis, orientaciisa da politikuri orientirebis gaTvaliswinebit).

2003 wl is saarCevno periodi mkveTrad gansxvavdeboda wina parlamentis arCevnebisagan, upirvel esad imiT, rom, faqtobrivad, es iyo erTgvari generaluri repeticia 2005 wl is saprezidento arCevnebis; anu "uSevardnaZeo saqarTvelostvis" pl acdarmis mosamzadebeli procesi. am faqtoris

gaTval i swinebiT, eqspertTa prognozebi ori sapirispuro mimarTul ebiT vi Tardeboda:

erTni Tvl idnen, rom eduard SevardnaZe Seecdeboda qveynis ganviTarebis momavali modelis TavisTavze morgebas da qveynis marTvis sadaveebis SenarCunebas sxvagvar konstituciur rangSi, an _ xel isuflebis sadaveebis gadacemas, "rusuli modeliT" Tusxva formiT, im pirovnebis Tu politikuri ZalisaTvis, romelic misi reputaciisa da ojaxis xel Seuxeblobis garanti iqneboda;

meore mimarTul eba aviTarebda Tval sazriss, rom eduard SevardnaZem politikur speqtrs Tavisufali ganviTarebis saSual eba misca da met-nakl ebad bunebrivi da Tavisufali konkurenciis pirobebSi moamzada igi qveynis marTvisTvis. am Tval sazriss safuZvelsumagrebda is garemoebac, rom 2001 wels prezidenti gadadga qveynis mmarTveli partiis _ saqarTvelos moqal aqeta kavSiris Tavmjdomareobidan; ar SeuSala xeli sakanonmdeblobo organoSi misi dasayrdeni sapaarlamento umravlesobis daslis process; araerTgzis ganacxada, rom ar apirebs momavali sapaarlamento arCevnebSi "moqal aqeta kavSirisTvis" "qulebis dagrovebaSi" xel Sewyobas da a.S.

real urad arCevnebis wina periodSi Seqmnili vitareba, Cveni azrit, zemoTcamoyal ibebuli orive Tval sazriss erTgvari nazavi iyo. arCevnebtan da postSevardnaZistul periodtan dakavSirebit prezident **eduard SevardnaZis** erT-erTi bol odroindel i pozicia ase formulirdeboda: "saerTasoriso organizaciebi gvexmarebodnen imitom, rom Cveni saxel mwifo kursis sjeraT. **saqarTvelos mier arebuli kursi ar unda Seicvalos.** amis didi imedi aqvs Cvens megobrebs. es rwmena ar unda Seilaxos. **dRes mniSneloba ara aqvs, momavali prezidenti vin iqneba. mTavaria, rom axali parlamenti prezidentis saxel mwifo kursis mxardamWerTa mier dakompleqtdes.** Cven ganwyobil i varT sabrZol vel ad da dawyebuli saqmes bol omde mi viyvanT." ("rezonansi", 24.09.2003)

aRsaniSnavia, rom amgvari poziciitve axsna Tu gaamarTla eduard SevardnaZem 2003 wlis aprilis damdegs Camoyal ibebis procesSi myofi saxel isufleblobi okisadmi Tavisi mxardamWera: "**Cven unda gavxdeT nato-s, evrokavSiris wevri da a.S. am kursis ewvqves dayenebis mcdeloba aris. arian aSkara mowinaarmdegeebi da Senirbul ebi. is safrTxe, rac Tval natliivar Cans, magram SeiZleba daemuqros qveyanas, me maizulebs CaverTo am procesSi. am etapze ar vapirebdi, magram gaaqtiureba aucil ebelia... Tu kursi ar Seicvala, me bevri saqme arar damrCeba. rarac garkveuli dro _ 6 Tve, erTi weli, iqneb**

saWi ro iyos gamocdil ebis gaziarebisTvis." ("saqarTvel os respublika", 08.04.2003)

drois am gadasaxedidan SeiZl eba vivaraudoT, rom am frazebs miRma ikiTxeba mzaoba (SesaZl oa, Semdgomi perspeqtivis codnac) xel isufl ebis xaverdovani gadabarebisTvis da, nawil obriv, axsna "xel isufl ebis narkoman" (rogorc mas uwodebdnen) eduard SevardnaZis mSvidobiani "Sin wasvl isa", noemberSi ganviTarebuli da 23 noembers bol o kondiciamde misul i procesis Sedegad.

am qveTavisTvis SemTxveviT ar gviwodebia **"permanentuli saarCevno reJimi"**; faqtobrivad, wl is damdegidanve daiwyo politikuri subieqtების saarCevno samzadisi da saarCevno dispoziciis konturebis gamokveTa; xolo qveynis cxovreba mTel i weli warimarTa, rogorc erTiani saarCevno kampania; Sesabamisad, amgvar reJimze gadaerTo masmediac.

saqarTvel os parlamentiS gamarjvebisTvis 14 partia da 7 saarCevno bl oki ibrZoda, Tumc, gamarjvebis realur pretendentad miicneoda 7-8 subieqti.

politikuri speqtris dayofa poziciad da opoziciad am saarCevno kampaniis periodSi ufro paradoqsul i iyo, vidre wina arCevnebis dros. sakmarisi iqneba Tu vityviT, rom gaerTianebuli opoziciis SesaZl o liderad presaSi figurirebda parlamentiS Tavmjdomaris, nino burjanaZis kandidatura, romelic realurad gaxda konkretuli opoziciuri bl okis (raxan opozicia ver gaerTianda), "burjanaZe-demokratebis" lideri; igi saarCevno kampanias bol omde warmarTavda parlamentiS Tavmjdomaris rangSi da, zogadad xel isufl ebis mwave kritikisas, iviwyebda im faqts, rom Tavadiyo qveynis meore piri. saxel isufl ebo bl okis (romlis wamyvani Zala iyo yofili mmartveli partia _ "moqal aqeta kavSiri") saarCevno kampanias, faqtobrivad, aseve maRali postidan, warmarTavda misi lideri, saxel mwifo ministri avTandil jorbenaze (arCevnebamde ori TviT adre bl okis oficialuri lideri gaxda eqs saxel mwifo ministri vaJal ortqifanize).

sami opoziciuri partia, romlebic winasaarCevno reitingebSi liderobdnen, faqtobrivad, yofili mmartveli partiis _ "moqal aqeta kavSiris" wiaridan iyo aRmocenebuli:

"saakaSvili-nacionaluri moZraoba" _ wina parlamentiS "moqal aqeta kavSiris" siiT gasuli, eqs iusticiis ministrisa da dedaqal aqis sakrebul os imJamindel i Tavmjdomaris, **mixeil saakaSvili** s liderobiT;

bl oki **“burj anaZe-demokratebi”** _ parl amentis Tavmj domaris **nino burj anaZisa** da parl amentis eqs Tavmj domaris, yofil i mmarTvel i partiis erT-erTi l ideris, **zurab Jvanias** xel mZRvanel obiT;

“axal i memarj veneebi” _ wina mowvevis parl amentSi aseve **“moqal aqeTa kavSiris”** siiT gasul i biznesmenebis, **daviT gamyrel iZisa** da **l evan gaCeCil aZis** l iderobiT.

gacil ebiT Zveli, **“l eiboristul i partia”** (ucvl el i l ideris, **Sal va naTel aSvil is** xel mZRvanel obiT), romelic aseve l iderobda saarCevno reitingebSi, zemoxsenebul politikur Zal ebs opoziciad ar miicnevda da maT **mdmivad adanaSaul ebda xel isufl ebasTan al iansSi.**

“aRorZinebas” (“demokratiul i aRorZinebis kavSirs”) (romelic wina arCevnebSi **“moqal aqeTa kavSiris”** ZiriTadi konkurenti iyo) danarCeni opoziciuri Zal ebi saxel isufl ebo partiad Tvl idnen, rogorc aWaris avtonomiuri respublikis mmarTvel partias, Tavad **“aRorZineba”** ki TavS WeSmariT opoziciad miicnevda.

e.w. **saxel isufl ebo bl oki** _ **“axal i saqarTvel osaTvis”**, ramdenime subieqtisagan Sedgeboda, romel Ta Soris iyven damoukidebl obis pirvel wl ebSi Seqmnili, warsul Si saTanado avtoritetis mqone partiebi: erovnul - demokratiul i partia (edp), qristian-demokratiul i kavSiri, **“mwvaneTa partia”**; amasTan, yofil i mmarTvel i partia _ **“moqal aqeTa kavSiri”**, social isturi partia da sxva subieqtebi.

didi opoziciuri gaerTiane bis Seqmna, roml is mol odini Zal ian mZl avri iyo sazogadoebaSi, yvel aze metad pirovnul ma ambiciebma Seaferxa _ yvel a zemoxsenebul l iders (l evan gaCeCil aZis garda), afiSirebul ad Tu araafiSirebul ad, prezidentobis ambicia hqonda (aRmoCnda, rom wl ebis Semdgom es ambicia gaCeCil aZesac gauCnda).

TiTqmis yvel a politikuri partia identificirdeboda l iderTan da ara TavS samoqmedo kredosTan **pirovnul i faqtori** amjeradac **ganmsazRvrel i iyo el eqtoral uri arCevanistvis.**

“l okomotivis” fenomeni dominantur faqtorad rCeboda 2003 wl is saparl amento arCevnebis winac. ramdenime saarCevno subieqtma am rol is Semsrul ebl is saxel i TavS saxel wodebaSic ki Seitana: **“burj anaZe-demokratebi”**, **“saakaSvil i-nacional uri moZraoba”**, **“patiaSvil i-erToba”**, rac imaze mianiSnebs, rom im droisTvis l ideris **fenomens j er kidev eniWeboda upiratesoba partiul Tu bl okis programasTan da ideol ogiasTan SedarebiT**, _ aRniSnavs givi kapanaZe TavS naSromSi **“qarTul i media da demokratizaciis**

procesi saqarTvel oSi". kapanaZe marTebul ad SeniSnavs, rom "yvel aze ZI ier "I okomotivad" CvenSi **qarizmatul i l ideri** yal ibdeba." (30, 176-177) davZenT, rom ara mxol od CvenSi, qarizmatul i l ideris prioritetul oba, pol itteqnoL ogTa azriT, damaxasiaTebel ia saerTod postsabWoTa sivrcisTvis.

raxan pol itteqnoL ogiebi vaxseneT, unda aRiniSnos, rom am Tval sazrisiT 2003 wl is arCevnebi aSkarad gamoirCeoda. 2001-2002 wl ebis presaSi "aqSIONENKOS mil i oniT" dafinansebul i "imij meikerebi", "imij -kontaqti" da "sitnikovis receptebi" skandal ur konteqstSi figurirebda zurab Jvianasa da reformatorebTan mimarTebsi (1999 wl is saparl amento arCevnebTan dakavSirebiT) da saarCevno procesebTan "piaris" mimarTebsi mxol od negatiur faqtorad aRiqmeboda. ver vityviT, rom qarTul i media, el eqtorati da arCevnebi monawil e subieqtebi erTbaSad Tanamedrove yaidaze gadaewyven da saTanadod gaacnobieres saarCevno teqnoL ogiebis mniSvnel oba da misi Sesabamisoba Cvens real obasTan; magram media ufro xSirad mimarTavs komentarebisTvis Sesabamisi sferos special istebs; marTalia, pol itikuri l ideri jerjerobiT ar ganxil eba, rogorc marketingul i produqti, magram presaSi Cndeba cneba "pol itikuri produqti" _ cnobad da reitingul pol itikosebTan mimarTebsi.

am mxriv yvel aze Tval saCinoa SedarebiT xanmokl e periodSi nino burjanaZis strategiul i (saarCevno) imijis Camoyal ibeba, razec presa gansakuTrebiT amaxvil ebda yuradRebas. **"nino burjanaZis sensaciuri reitingi"** _ farTo anSi agiT iuwyeboda "al ia", "ai-pi-em-is" monacemebiT pol itikosTa reitingSi nino burjanaZis "erTmniSvnel ovani" l iderobis faqts. (168)

"burjanaZe, rogorc pol itikuri produqti, Jvianasa da SevardnaZis mieraas Seqmnil i, _ werda Jurnal i "sarke", _ "SevardnaZe Tavisi gancxadebebiT da kul uarul i pol itikiT yvel afers akeTebda saamisod. man ar dauSva opoziciis gaertianebs burjanaZis irgvl iv. mogvianebiT gaakeTa gancxadeba, rom burjanaZe kargi Tavmj domarea, amis Semdeg mkacr kritikaze gadavida. es Tavistavad parl amentis Tavmj domaris reitingze dadebitad aisaxeboda. batonma zurabma amit ostaturad isargebla da gasaocari ram moxda _ pol itikuri organizacia, romel sac 7%-iani barieris gadal axvis aranairi Sansi ar hqonda, burjanaZesTan Serwymis Semdeg winasaarCevno maraTonis favoriti gaxda." (136)

avanscenaze nino burjanaZis gamoyvana da zurab Jvianas Crdil Si yofna presaSi upiratesad axsnilia imiT, rom Jvianasa ara aqvs qarizma, igi am

Tval sazrisiTac ver Seedreba maRal i reitingis mqone mixeil saakaSvil s. aqve aRvniSnavT, rom qarizmatul obasTan erTad, mixeil saakaSvil i, rogorc politikuri lideri, asociრdeba, pirvel rigSi, korufciasTan mebrZol gmirTan, reformebTan (gansakuTrebit sasamarTlo reformasTan), radikal ur cvl il ebebTan da a.S. ki dev erTxel davimowmebT gigi TevzaZis fil osofiur-politikur eses ("saqarTvel o: Zal aufl ebis dabruneba"), romel Sic igi zurab Jvaniasa da mis partias ganixil avs "simul irebul i demokratiis" konteqstSi, "nacional ur moZraobasTan" dakavSirebit ki aRniSnavs, rom is "sakuTar momaval s liberal ur-demokratiul gardaqmnebs ukavSirebs. misi wevrebisaTvis cxadia, rom isini verasodes daupirispireben maT winaarMdeg arsebul ful s ufro met ful s. xolo im SemTxvevaSi, Tu daupirispire, maTi unikal oba, anu maqsimal uri demokratizaciis da liberal izmis tal Raze xel isufl ebaSi mosvl isaken mimarTul eba, gaqreba: **did ful s didi kompromisebi mosdevs.**" (25, 29)

amasTan, presaSi figurirebs mosazrebebi, rom saarCevno teqnol ogiebi gamoiyeneba ara mxol od saarCevno warmatebis misaRwevad, aramed, sazogadoebrivi procesebis marTvisTvisac, Tundac, destabilizaciuri situaciების provociრebisTvis. "xval indeli dRis" publikaciis saTauri da qvesaTauri kargad gamoxatavs winasaarCevno ganwyobas _ "sareitingo omi momTabare el eqtoratisTvis", "sazogadoebrivi azris manipul aciiT destabil izacia mzaddeba"; publikaciaSi ki vkiTxul obT: "kvl eviTi centris "analitikosis" xel mZRvanel i, giorgi okribel aSvili darwmunebulia, rom reitingebis omi Seizl eba mZime Sedegebit dasrul des. amas Seizl eba mohyves destabil izacia, an uares SemTxvevaSi, baqos movl enebi ganvitardes; "rodesac reitingebis mixedvit partias 20% aqvs da is arCevnebSi 7%-ian bariers ver gadal axavs, ra Tqma unda, es destabil izaciisTvis motivacia iqneba". ("xval indeli dRe", 24.10.2004)

"sociol ogiuri omi", "reitingebis keTeba", "reitingebiT manipul ireba" _ mediis l eqsikonSi gaCenili amgvარი cnebebi imaze mianisnebs, rom am arCevnebSi sociol ogiuri gamokitxvebi erTgvarad manipul irebis saSual ebad iqca. presa werda imis Taobaze, rom winasaarCevnod Catarebul i sociol ogiuri kvl evebit Seqmnili suraTisa da arCevnebze real urad miRebul i Sedegebis gansxvavebul oba gaxdeba destabil izaciuri situaciis gamomwvevi Ziritadi mizezi; rom saqarTvel oSi gamogonil gamokitxvebze ufro didi moTxovnil ebaa, anu konkretul i partia sociol ogiur samsaxurs ukveTavs ara gamokitxvas, aramed pirdapir Sedegs. ra Tqma unda, sociol ogiuri samsaxurebi

amas kategoriul ad uaryofen, samagierod, partiebi, roml ebic mediis saSual ebiT gavr cel ebul i sociol ogiuri gamok iTxvebis SedegebSi xSirad arian mowinave poziciebze, erTmaneTs gamok iTxvis Sedegebis gayal bebaSi adanaSaul eben:

“me am reitingebis oms undobl obas vucxadeb, radganac masmediis saSual ebiT gadmocemul i prognozebi konkretul i partieb is mier aris dakveTil i”, _ ganacxada mixeil saakaSvil ma”; “aRsaniSnavia, rom **Sal va naTel aSvil s** amj erad saakaSvil is gul wrfel obaSi eWvi ar epareba: **“saakaSvil s es teqnol ogiebi ar eswavl eba. is bantiani biWi rom hyavT (goCa cqitiSvil i _ “rezonansi”), imis daxmarebiT ayal bebdnen da rac undodaT, imas swer dnen.** axl a es biWi Jvanias bankSi gadabargda da miSas aRar swyal obs. ami tomac aris gabrazebul i. visac reitingi ara aqvs, gayal beba imas sWirdeba. **“gel apma”** Caatara gamokvl evebi da am kvl evebiT pirvel adgil ze Cven varT... reitingi aqvs mxol od l eiboristul partias.” (“rezonansi”, 19.09.2003)

arCevnebamde ramdenime dRiT adre mediaSi gansakuTrebiT gaaqtiurda **sazogadoebrivi azriT manipul irebis Tema.** zogierTi eqsperti azerbaijanSi arCevnebis Semdeg momxdar sisxli an dapi rispirebas arapir dapi regzitpol ebsac ukavSirebs (arCevnebis dRes gamoqveynebul i erT-erTi egzitpol is mixedviT opoziciuri partiis kandidati l iderobda); marTal ia, dapi rispirebis provoci rebaSi sociol ogiuri j gufi arafer SuaSia, magram am monacemebs SeeZl o gaemZafrebina arCevnebis Sedegebis admi undobl oba.

mediaSi ikveTeba Tval sazrisic, rom **teqnol ogiebis gaaqti urebam el eqtoral uri sivrcis Camoyal ibebazec iqonia zegavl ena, gazar da amomrCevl is mzaoba arCevanisTvis.** kvl eviTi centris “analitikosis” mier Catarebul i gamok iTxvis Sedegeb iT, prognozirebul i iyo, rom saqarTvel os masStabiT arCevnebSi monawil eobas mi iRebda mosaxl eobis 78,7%. (“xval indel i dRe”, 24.10.2003) sagul isxmoa PR kompania “nikkol o m”-is xel mZRvanel is, giorgi RambaSiZis mosazreba, romel ic mi iCnevda, rom **“dRes aris Camoyal ibebul i el eqtorati** da **“karusel ebis”** dro saqarTvel oSi wavida”. misi azriT, wina arCevnebisagan gansxvavebiT, ar igrZnoba prezidentis gansakuTrebul i mxardaWera saxel isufl ebo bl okisadmi. prezidentma mi aRwia mTavars _ **gazrdil ia arCevnebSi monawil eobis el eqtoral uri moTxovna.** amasTan, giorgi RambaSiZe Tvl ida, rom saubari xel isufl ebisagan marTul destabilizaci asa da arCevnebis CaSl aze isev da isev cnobil i teqnol ogiebis Sedegia. (t/k “imedi”, programa “arCevani”, 03.10. 2003)

sainformacio teqnoლი ogიების მკვილ ევარი გოცა ლოგოვაზე არნისნავდა, რომ "პოლიტიკური პარტიები და ბლოკები ტვიტრეკლი ამისა და საკუთარი იდეების საილუსტრაციოდ სულ უფრო ფართოდ იყენებენ. თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიებს... რაც შეეხება იმას, რამდენად ცვლიან ეს ტექნოლოგიები კარტული პოლიტიკურ სპექტრს; თუ შევადარებთ დასავლეთის უინასარცევნო ბატალიებს საკარტული ოსიმინდინარე პროცესებს, მე ვიტყვი, რომ **ცენტან ზირიტადი აკენტი კეტდება პიროვნებზე, მატ ტვისებზე, უარმოსობასა და სესაზი ები ობებზე, როცა დასავლეთის დებარტები იმარტება უფრო პარტიებისა და ბლოკების პროგრამების შესახებ.**" (ჟურნალი "თბილისები", 20.10.2003)

დისერტაციის პირველ ნაწილში იურადრებას ვამახვილებდი მედიის ფაქტორზე, რომელმაც შეამზადა ნიადგი პოსტსეკონდარიზაციის ეპოქაში "ხვედოვანი" გადასვლისთვის, შემდგომში "გამარჯვებულ ტელევიზიად" უძებულობი "ტ/კ "რუსთავი 2"-ის განსაკუთრებულ წვლილზე "ვარდების რევოლუციაში" და ა.შ. ელ ექტორალურ არცევანზე მედიის ზემოქმედების საილუსტრაციოდ მოვისვლიებთ თანამედროვე ამერიკის ერთ-ერთი გავლენიანი და უარმარებულობი პოლიტიკური კონსულტანტის, დიკმორისის (ალბატ საკმარისი იკნება თუ ვიტყვი, რომ იგი ხელმძღვანელობდა 1996 წელს პრეზიდენტ ბილ კლინტონის მეორე ვადის არცევის კამპანიას) მოსაზრებას. ის არნისნავს, რომ "ამერიკელები დრეს უარმოადგენენ **საინფორმაციო ნარკომანებისაგან** შემდგარ **ელ ექტორატს**", რომელსაც **ინფორმირებულობის მარალი დონე საკუთარ პოლიტიკურ პოზიციას უყალიბებს**. შესაბამისად, ამერიკელები პოლიტიკურად უფრო და უფრო დამოუკიდებლობი ხდებიან და **ელ ექტორატის დიდი წილი _ 40 პროცენტი**, ეს ის ადამიანები არიან, რომლებიც არ არიან არცერთის მხარდამწებები _ ორი ზირიტადი პოლიტიკური პარტიდან (რესპუბლიკელები და დემოკრატები, _ I .k.), და უარაზი ევენ მატ პროგრამებს. (51, 11-14) ელ ექტორატის დამოუკიდებლობის ფაქტორს დიკმორისი ამერიკის სახელმწიფოს დემოკრატიულობის მაცვენებლად მიიკნევს.

"დემოკრატია _ ეს არის არცევნები, ხოლო არცევნებიც ცენტანის დადგენას ვცდილობთ, თუ საიტ უნდა უავიდეს კვეყნის განვითარება", _ არნისნავს **ლესეკ ბალცეროვიცი** თავის უიგნში _ "სახელმწიფო გარდამავალ პერიოდში". (5, 12)

როგორც ვხედავთ, არცევნები და ამომრცევის დამოუკიდებლობის ფაქტორი კვეყნის დემოკრატიულობის განმსაზრველი ერთ-ერთი მთავარი კრიტერიუმი არაა. ამ ფონზე პასუხისმგებლობა და როლი მედიისა, რომელიც ზეგავლენას ახდენს ელ ექტორალურ არცევანზე, უარრესად მნიშვნელოვანია. ეს თემა შემტხვევით არ უარმოგვიუვია უინა პლანზე; **"ვარდების რევოლუცია"**, რომლიტაც დასრულდა 2003 წლის პერმანენტული საარცევნო რეჟიმი, ცენტან აზრით, თავის თავად იყო **"პოლიტექნოლოგიური პროდუქტი"**. ამდენად, ვარციეტ ამ მიმართულებით პრესის ნაკლებად შესვლილ აკენებზე უფრო მეტად გავუმახვილებინა იურადრება, ვიდრე

saarCevno batal iebze, "kmaras" aqciebze, "amerikul saarCevno receptze" (presis formul ireba), romel ic saqarTvel oSi j eims beikerma Camoitana (7-9 ivl isis presa, 2004) da a.S.

rac Seexeba mediis wvl ils "vardebis revol uciis" momzadebasa da ganxorciel ebaSi, miuxedavad imisa, rom am Temaze TiTqos bevri iTqva da daiwera, migvaCnia, rom es Tema sagangebo kvl evebs imsaxurebs. Aam Temas mokl ed Cvenc SevexeT disertaciis sxva TavebSi, aq ki moviSvel iebT maia toraZis mosazrebas zemoxsenebul i sadisertacio naSromidan ("Tanamedrove presa da arCevnebis probl ema"): "2003 wl is 2 noembris arCevnebze **xmebis gayal bebis winaaRmdeg amomrCevl is gaaqtiureba masobriv i informaciis saSual ebaTa damsaxurebaa.**" (69, 17)

*

arCevnebi saqarTvel os gamocdaa demokratiaSi _ es damokidebul eba saparl amento arCevnebisadmi yvel aze mkafiod ikveTeba presaSi. eqspertebis (maT Soris _ dasavl el i eqspertebis) SefasebiT, postsabWoTa sivrceSi Catarebul arcerT arCevnebs aseTi interesi ar gamouwvevia. amaze metyvel ebda ucxoel damkvirvebel Ta sarekordo maCvenebel ic _ 2000-ze meti.

oqtomberSi saqarTvel oSi vizitad myofma **senatorma j on makkeinma** ganacxada, rom aSS-is mizania saqarTvel oSi samarTI iani da gamWvirval e arCevnebi Catardes: **"saqarTvel o amerikel ebisaTvis Tavisufli ebis simbol oa da kargi iqneba, Tu is arCevnebis Semdegac aseTad darCeba."** man aRniSna, rom **"amerikas am arCevnebSi ar hyavs sakuTari kandidatura"**. sagul isxmo iyo makkein is fraza: **"Tu qveyana sxvas sTxovs sakuTari Tavisufli ebis dacvas, kargavs Tavisufli ebas."** ("mTavari gazeTi", 06.10.2004)

"erovnul -demokratiul i institutis" direktori **mark mal eni** miCnevda, rom **"arCevnebis bedi mxol od saqarTvel os moqal aqeTa xel Sia"**; rom **"arCevnebis samarTI ianobis gansazRvra imis mixedviT, Tu ra procenti miRo erTma partiam da ra _ meorem, ar SeiZl eba. rogor me yvel a partia erTnairi pasuxismgebl obiT unda CaerTos arCevnebis samarTI ianad Catarebis uzrunvel yofaSi."**

saqarTvel osadmi dasavl eTis damokidebul ebisa da arCevnebis urTierTmimar Tebam gansakuTrebul i mniSvel oba SeiZina baqos movl enebis Semdeg. saqarTvel os mediaSi gaCnda mosazrebebi, rom **saerTaSoriso Tanamegobroba saqarTvel os SemTxvevaSi ise l oial uri ar iqneba, rogorc**

azerbajj anTan mimarTebaSi. es varaudi daadastura 21 oqtomers Tbil isSi vizi tad myofi euTo-s moqmedi Tavmj domaris **lap de hoop sxeferis** gancxadebam, rom evropa saqarTvel oSi **saparl amento arCevnebis Catarebis process gansakuTrebiT gaakontrol ebs**; rom am dRes gamoCndeba, ramdenad myari da safuZvl iania saqarTvel os **ambiciebi** _ evroatl antikur sivrceSi qveynis srul i integraciisa. ("mTavari gazeTi", 22.10.2003)

paral el urad, anal itikosebi ar iviwyebdnen ruseTis faqtorsac (konteqstiT _ "saqarTvel o _ ruseT-amerikis gzaj varedini") da prognozi rebdnen, rom arCevnebTan dakavSirebiT, ruseTi ecdeba ufro gaamwvavos procesebi saqarTvel oSi da destabilizaciis saSiSroeba al baTobidan real obad aqcios.

arCevnebis wina dReebSi opoziciis mxridan gaZl ierda aqcenti, rom arCevnebis **gayal beba l amis gardauval ia** da, Sesabamisad, **aseve gardauval ia masobrivi gamosvl ebi**, romelic, SesaZl oa, **destabil izaciaSi** gadai zardos. azerbaij anSi saprezidento arCevnebis Semdgom ganvitarebul ma movl enebma, SeiZl eba iTqvas, saqarTvel oSi winaswar moaxdina saparl amento arCevnebTan dakavSirebul i "destabil izaciuri mol odinis" provoci reba.

arCevnebis moaxl oebasTan erTad presaSi ufro xSirad Cndeba sagangaSo ganwyobis Semqmnel i saTaurebi: **"zugdi dSi devnil ebsa da adgil obrivebs Soris sixl isRvra igegmeba?"**; **"vanSi arCevnebi, SesaZl oa, Cai Sal os"** ("rezonansi", 23.10.2004), **"arCevnebis gayal bebiT ukmayofil oebS SevardnaZe baqos scenars umzadebs"**; **"arCevnebis dRes deni ar iqneba"** ("xval indeli dRe", 23.10.2004), **"opozicia mosaxl eobas fsiqol ogiurad amzadebs arCevnebis Semdeg quCaSi gamosayvanad"**; **"winasaarCevno kampania danaSaul ebriv xasiaTs Rebul obs"** ("axali Taoba", 24.10.2004), **"I agodexSi winasaarCevno dapi rispieleba mwvavdeba"** ("24 saaTi" 24.10.2004) da a.S.

situaciis daZabvis sababad iqca saarCevno siebi, romlis gayal bebaSi, j er kidev arCevnebamde, erTmaneTs adanaSaul ebdnen xel isufleba, opozicia, central uri saarCevno komisia da arasamTavrobo organizaciebi. garda amisa, Seqmnel i situaciis axsnisTvis gasaTval iswinebel ia kidev erTi faqtori _ opoziciuri partiebi erT sivrceSi "TamaSobdnen", seriozul i politikuri Zal is ganacxadi minimum 7 politikur Zal as mainc hqonda (maTi saerto "saarCevno wili" daaxl oebiT 70-75%-s Seadgenda). "SedegebiT ukmayofil o organizaciebi aucil ebl ad gaakeTeben mkveTr gancxadebebs. **opozicia aris cxra, saxel isuflebo bli oki** _ erTi. erTma rom **gaimarj vos, rva ukmayofil o iqneba, an SeiZl eba cxrave iqnes ukmayofil o**", _ aseT komentars akeTebda

saxel isufli ebo bl okis spikeri (warsul Si erovnul i moZraobis erT-erTi lideri), irina sariSvil i-Wanturia, arCevnebamde ramdenime kviriT adre. ("xval indel i dRe", 24.10.2003)

2 noembers, **saparl amento arCevnebTan erTad**, saqarTvel oSi, faqtobrivad, **referendumic tardeboda** _ amomrCeval s unda epasuxa kiTxvaze: **"mxars uWerT TuU ara parl amentarTa raodenobis 150-mde Semcirebas?"**

arCevnebamde gamokveTili sazogadoebrivi azri, eqspertTa da Jurnal istTa mosazrebebi erTmaneTs emTxveoda im Tval sazrisiT, rom parl amentis raodenobrivi Semcireba aucil ebel ia; magram azrTa sxvadasxvaoba iyo referendumis arCevnebTan erTad Catarebis mizanSewonil obis gamo. iurist daviT usufaSvil is mosazrebiT, es referendumi pl ebiscitis funqcias Seasrul ebda, radgan referendumisagan gansxvavebiT, misi Sedegis dauyovnebl iv Sesrul eba ar moxdeboda, parl amentarTa raodenobis Semcireba axal i mowvevis parl aments ar exeboda; parl amenti gaiTval iswinebda e.w. referendumis Sedegebs da miRebda Sesabamis gadawyvetil ebas. saqarTvel os prezidenti eduard SevardnaZe referendumis akisrebda ara mxol od parl amentis raodenobrivi Semcirebis, aramed, qveyanaSi **sakonstitucio reformebis ganxorciel ebisatvis niadagis momzadebis** funqcias. pirvel rigSi, igul isxmeboda **ministrTa kabinetis SemoReba**, romlis aucil ebl obaSi **erTsul ovani iyo xel isufli ebac da opoziciac**. (aqve aRvniSnavT, rom referendumis SedegebiT, saqarTvel os **amomrCeval Ta 99%-ma xma misca parl amentarTa ricxvis Semcirebas**).

2 noembris arCevnebma, romel sac baqos movl enebis msgavs ganvitarebas uwinaswarmetyvel ebdnen, el eqtoratis mosal odnel ze meti aqtiurobiT Caiara da miuxedavad arCevnebis momdevno dRis simSvidisa, 4 noembris saRamos, destabilizaciuri situaciis zRvarTan mivida. bl ok "burjanaZe-demokratebis" mowodebas _ "davicvaT demokratiuli opoziciis xmebi", pirveli SeuerTda bl oki "saakaSvil i-nacional ebi". Liderebis meTaurobiT, aseul obiT mxardamWerTan erTad, isini quCaSi gamovidnen da mitingi gamarTes.

central uri saarCevno komisiis winaswari monacemebiT miRebuli Sedegi (romelic uaxlovdeboda erT-erTi saarCevno egzitpolis Sedegs) saxel isufli ebo bl okisTvis _ 24%, iseve, rogorc opoziciuri partiebis saerto savaraudo procenti (70%-mde), met-naklebi real obiT asaxavda politologebis mier winaswar prognozi rebul Sedegebs. winaswari monacemebiT, bl oks _ "saakaSvil i-nacional ebi", romelic parl amentSi umravlesobiT mosvl as gegmavda (iseve, rogorc "leiboristebi" da "burjanaZe-demokratebi"),

saxel isufli ebo bl okis Tanabari procenti hqonda. arCevnebis wina periodSi reitingebis pirvel -meore nomrad myofi "burjanaZe-demokratebis" wili, 8%-is fargl ebSi meryeobda, rac maT winasaarCevno ambiciebs namdvil ad ar Seesabameboda; Tumc, bevri eqsperti miicnevda _ rom ara personal urad nino burjanaZis mkveTrad mzardi reitingi, am bl okis mTavari subieqti _ "demokratebi", 7%-iani barrieris vergadal axvis sfrTxis winaSe idga.

yvel a saxis winaswari monacemebiT (cesko-s winaswari monacemebi, arasamTavrobo organizacia "samarTliani arCevnebis" paral el uri daTvl is SedegiT, ori, erTmaneTisagan damoukidebeli egzitpolis SedegebiT), parlamentSi moxvedra TiTqmis garantirebuli hqondaT: saxel isufli ebo bl oks "axali saqarTvel osatvis", bl ok "saakaSvili-nacional ebs", "demokratiuli aRorZinebis kavSirs" ("aRorZinebas") da "leiboristul (Sromis) partias". 7%-iani barrieris gadal axvis Sansi hqondaT bl ok "burjanaZe-demokratebsa" da "axal memarjvenebs", maTze naklebi, magram Teoriuli Sansi _ bl oks "mrewvel oba gadaarCens saqarTvel os".

rogorc mosal odneli iyo, saerTasoriso damkvirvebl ebma saqarTvel oSi Catarbuli arCevnebi (azerbajaniuli arCevnebisagan gansxvavebiT) uSeRavaTod, saerTasoriso standartebis moTxovnebiT Seafases da aRniSnes, rom igi ar Seesabameboda am standartebis. "mivgacnia, rom qveynis mosaxleoba ufro karg saarCeveno sistemas da ufl ebemis Sesabamis dacvas imsaxurebs, rac samwuxarod, guSin ar ganxorciel da", _ aRniSna 3 noembers gamarTul brifingze euTo-s moqmedi Tavmjdomaris sagangebo koordinatorma **brus jorj ma. aSS**-is saerTasoriso respublikuri institutis prezidenti **jorj filsoni** yuradRebas amaxvilebda arCevnebisas gamovlenil problemebze: amomrCeval Ta siebi, saarCevno administraciebis arakompetenturoba, administraciuli resursebis gamoyeneba, politikuri partiebhis ideologiis ararseboba. (t/k "rusTavi 2", 03.11.2004)

daZabul obis eskalacia gamoiwvia cesko-Si aWaris avtonomuri respublikis monacemebis Sesvl am, roml is mixedviTac arCevnebis winaswari Sedegi Tavdayira dadga _ "aRorZinebam" gauswro saxel isufli ebo bl oksa da "nacional ur moZraobas" da pirvel adgil ze gadainacvli. SesaZloa, es iyo "babuebis" (SevardnaZe-abaSizis) kideverTi garigebis Sedegi _ morigi manevri xel isuflebis SenarCunebisatvis.

vitareba ukiduresad daiZaba ara mxol od dedaqal aqSi, aramed, regionebsic. TbilisSi, parlamentis win dabanakebul momitingeTari gebi geometriuli progresiit izrdeboda. momitingeTas kandi reba _ "mi Sa!", "mi Sa!" _

“nacional ebis” momxreTa primatze mianiSnebda, xol o eduard SevardnaZisadmi mimarTuli **“gadadeqi!”** imis niSani iyo, rom yovel gvare ukmayofil eba _ politikuric, social urica da pirovnulic, prezidentis gadadgomis moTxovnaSi akumulirida.

14 noembers movlenebis ganvitarebam farTo masStabi miRo _ dedaqal aqSi aTiaTasobiT adamiani Seikriba, Ziritadad _ “nacional uri moZraobisa” da “burjanaZe-demokratebis” mxardamWerebi; mogvianebiT maT “zviadistebis” erTifrTa Seuertda. aqciebis mimdinareobis mTel periodSi **gansakuTrebuli aqtiurobita da radikal izmit gamoirceoda axal gazrduli moZraoba “kmara”** (romlis dafinansebasac presa soross ukavSirebda)... miuxedavad imave dRes prezident eduard SevardnaZis mier gakeTebuli sagangebo gancxadebisa, rom igi ar dauSvebs samoqal aqo oms, miuxedavad opoziciis liderების mudmivi mowodebisa, rom aqcias mSvidobiani xasiaTi hqonoda, Zalian mcire iyo imisal baToba, rom arcevnების Semdgomi aTdRiani daZabuliviTareba da ukompromiso saprotesto ganwyoba seriozuli destabilizaciis wyarod ar iqceoda. mraval aTasiani miting, romel sac **“saqarTvel os bedis gadawyvetis”** misia ekisreboda, “si-en-en”-is, “bi-bi-si”-s, “evronius”-isa da sxva sainformacio saSual ebebis meSveobiT, msofliozazogadoebriobis interesis sagani gaxda. mitingma, faqtobrivad, “vardebis revoluciis” generaluri repeticiis roli Seasrula _ Tavisi masStaburobit, organizebulobit, mSvidobiani xasiaTiT, mSvidad daSliT. presaSi es movlena Sefasda imis mauwyebelad, rom **saqarTvel os samoqal aqo sazogadoebam am etapze “gamocda Caabara”**. (15 noembris presa). rac Seexeba “vardebis revoluciis” Sefasebasa da mniSvnelobas, es Tema ganvitarebulia disertaciis Semdgom nawilSi _ “vardebis revolucia” da postrevoluciuri periodi”.

- **2004 wl is saprezidento da xel axali saparlamento arcevnები**

“Segnebulad ar vamaxvilebt yuradRebas 2004 wl is saprezidento da saparlamento arcevnებზე. es iyo postrevoluciuri periodi, roca **moqal aqeta politikuri arcevani “vardebis revoluciis” dReebSi gamJRavnda**. arcevnები saerTasorisო organizaciaTa didma nawilma samagaliTod aRiara, Tumca, codva gamxelilijobs _ **am dReebSi asarcevi arc araferi iyo, radgan revoluciis eiforiis periodSi opoziciuri azri qreba**” (xazi Cvenia – I.k.), _ aRniSnavs maia toraZe zemoxsenebuli disertacionaSrromSi. (69, 46)

Cvenc viziarebT am mosazrebas, magram mainc SevaCerebT yuradRebas 2004 wl is arCevnebis gaSuqebaze, radgan am TemasTan dakavSirebul i publ ikaciebi, aqcentebi da niuansebi avsebs presaSi postrevol uciuri viTarebis asaxvis saerTo suraTs da aCvenebs, rom **“vardebis revol ucias” arsebiTad ar Seucvl ia saqarTvel os pol itikuri cxovrebi sa da presis mTavari orientiri _ saxel isufli o brZol ebis primati**, pirovnul i faqtoris dominirebiT.

miuxedavad imisa, rom **“vardebis revol uciis” procesSi** da, gansakuTrebiT, bol o dReebSi, gamoi kveTa mixeil saakaSvil is, rogorc revol uciis l ideris, saxe, funqcia da mniSvnel oba, revol uciis meore dResve daiwo presaSi versi ebis ganvi Tareba saprezidento kandidaturis Taobaze; ra Tqma unda, figurirebs mixeil saakaSvil i, magram xsendeba nino burj anaZec. gazeTi **“xval indel i dRe”**, magal iTad, werda, rom **“savaraudod, qveyanaSi arsebul i pol itikuri Zal ebis umetesobisTvis met-nakl ebad misaRebi saprezidento kandidatura nino burj anaZeEiqneba. mas upi ratesobas mi ani Weben, rogorc saakaSvil ze gacil ebiT nakl ebradikal ur figuras.”** (“xval indel i dRe”, 26.11.2003)

mixeil saakaSvil is saprezidento Rirsebebis ganxil visas ZiriTadad yuradReba maxvil deba mis **qarizmatul obaze, ual ternativobaze, gambedaobaze, emociurobaze** (gavixsenoT vaxuSti kotetiSvil is cnobili naTqvami _ **“qarTvel ebi emociuri xal xi varT da emociur prezidents virCevT”**), infantil urobaze, **“amerikis mier Seqmnil imij ze”**... gv xvdeba ramdenime mkveTrad gansxvavebul i Sefasebac; magal iTad, pol itol og soso cincaZes **saakaSvil i britanel premiers, dizrael s agonebs, romel sac “axal gazrdobaSi bevri SokirebaSi mohyavda Tavisi eqstravaganturi radikal izmiT, xol o istoriaSi Sevida erT-erT brwyinval e premierad, roml is drosac britaneTma suedis arxi Cai gdo xel Si.”** (“rezonansi”, 06.12.2004)

revol uciis momdevno dReebSi presaSi aSkarad Tval Sisacemia mixeil saakaSvil is radikal izmisa da agresiul obis xarisxisa da ambiciurobis Sesusteba. am Tval sazrisiT yvel aze momgebianad igi gazeT **“24 saatis”** 24-25 noembris nomrebSia warmodgenil i (yuradRebas ipyrobs misi efeqturi fotoc, gawonasworebul da mSvid pozaSi); aRsaniSnavia, rom erT-erT publ ikaciaSi saakaSvil i maRal Sefasebas aZl evs eqsprezidents: **“SevardnaZe di di pirovnebaa”; “prezidenti uki duresad Rirseul ad iqceoda”.** (“24 saatis”, 24.12.2004) (gadauWarbebl ad SeiZl eba iTqvas, rom SemdgomSi, gaprezidentebamde Tu prezidentobisas, mixeil saakaSvil i kategoriul ad uaryofda eduard SevardnaZis personas, moi xseniebda mxol od mkveTrad uaryofiT konteqstSi da

yovel i axal i saqmis wamowyebisas mis l eqsikaSi xazgasmiT figurirebda _
“pirvel ad saqarTvel oSi”...)

revoluciis Semdgom dReebSi mediis yvel a saSual eba exeba **mi xeil saakaSvil is SesaZl o l ikvidaciis** Temas ama Tu im konteqstSi. “j orj ian Taimsis” publ ikaciis (“arCevnebamde saakaSvil s mokl aven?”) provokaciul aqcentebSi zurab Jvania xsendeba, rogorc SesaZl o “damkveTi”: “mkvl el obis ganxorciel ebis SemTxvevaSi winaswar icodeT, rom **Jvania damkveTad giorgaZes daasaxel ebs, Tundac im SemTxvevaSi, rom am mkvl el obis ukan Tavad idges.**” (“j orj ian Taimsi”, 04.12.2004) mi xeil saakaSvil ze SesaZl o Tavdasxmis versiebs amZafrebs usafrTxoebis motiviT krwanisis rezidenciaSi misi gadayvanis faqtic.

amasTan, presaSi gv xvdeba mini Snebebi **“marTvad qaosze”** da misi dakavSireba saprezidento arCevnebis CaSli s safrTxesTan, xsendeba igor giorgaZe da, ra Tqma unda, ruseTi. politolog paata zaqareisvil is mosazrebiT, “...momxdari **afeTqebebic, gasrol ebic** da raionebis mixedviT ganxorciel ebul i satel efono teroric, **profesional ebis mier zedmiwevni T kargad dagegmil da ganxorciel ebul sadazvervo-sadiversio operacias ufro hgavs, vidre “revanSs”.** movl enaTa ganviTarebis j aWvi swored imis mimani Snebel ia, rom **procesi ucxo qveynis, kerZod ki, ruseTis specsamsaxurebi dan imarTeba.**” (“kviris pal itra”, 15.12.2003)

saprezidento arCevnebTan dakavSirebiT presa aviTarebs mosazrebebs, rom l amis **anegdoturi kandi daturebis** arseboba saakaSvil s karg fons ar uqmnis. erTaderTi kandidatura, romelic ase Tu ise angariSgasawev konkurentad ganxil eba, **Temur SaSiaSvil ia.** saarCevno kompaniis dasawyisSi, satel evizio gamosvl ebsa Tu sagazeTo interviuebSi, Temur SaSiaSvil i xazgasmiT aRni Snavda, rom qveyanaSi unda damTavrdes yovel gvari dapi rispireba, agresiul i toniT saubari; **ar unda gabatondes xunveibinuri stili, qveyanas akademiuri toni da simSvide swirdeba.** igi acxadebs, rom is ar aris amxel a Zal aufl ebis mqone prezidentis institutis momxre; am Zal aufl ebas ver gauZl o gamsaxurdiam, verc msofli o mniSvel obis politikosad cnobil ma SevardnaZem gauZl o. gaprezidentebis SemTxvevaSi igi miznad isaxavs **zecentral izebul i sistemis dangrevas.** (t/k “rusTavi-2”, t/k “iberia”, 15.12.2003)

yuradRebas SevaCerebT Temur SaSiaSvil Tan dakavSirebul randenime aqcentze: presaSi gaJRerda versia rom, SesaZl oa, misi **saarCevno kampania boris berezovskim daafinansos** da amasve ukavSirdebodes rusi oligarqis bol o skandal uri viziti Tbil isSi. (“axal i epoqa”, 05.12.2003); Temur SaSiaSvil Tan

kompromisi da saerTo enis gamonaxva **asl an abaSiZes** dasWirda imitom, rom **SaSi aSvil is meSveobiT daamarcxos aWaraSi mi xeil saakaSvil i**; an kidev, SaSi aSvil is meSveobiT mdgomareobi dan gamovides da **aWaraSi saarCevno ubnebis gaxsnas mizezi mouZebnos**; rom **nino burjanaZis mamas SaSi aSvil Tan** satel efono saubari hqonda da mas **axl ad Camosayal ibebel mTavrobaSi sakmaod maRal i posti SesTavazes**. ("axal i versia", 24.11.2003)

saprezidento arCevnebis paTosma _ "yvel ani arCevnebze!" da prezidentobis kandidatis faqturma ual ternativobam, presas **sabWoTa periodis arCevnebi** gaaxsena, xol o ukve arCevnebis winaswarma Sedegma (da _ sabol oomac) gaaCina **paral el i aseve "absoluturi maCvenebl iT"** arCeul **zviad gamsaxurdiasa da eduard SevardnaZesTan**. meore mxriv, presaSi ikveTeba amgvani motivacia _ am maCvenebl iT **xal xis imedi, cvl il ebis survil i ganisazRvra**; amasTan, **96%**-iani gamarjveba el **eqtoratis ukanasknel i imedis gamoxatul ebaa**.

ras el odeba sazogadoeba prezidentisagan? am kiTxvaze yvel aze kompaqtur pasuxs ayal ibebs Jurnal isti da mediis eqsperti ia anTaZe. igi ganixil avs **sam fenas**, romelic sxvadasxva Sedegs el is: **pirveli** (SesaZl oa, yvel aze mraval ricxovani) _ 4 ianvris arCevnebisagan **Tavisi oj axis keTil dReobas** el odeba; **meore** _ arCevnebs **pirad keTil dReobas ar ukavSi rebs**; is xel isuflebis gundur pasuxismgebl obas da qarTul i saxel mwifos Tanmimdevrul nabij ebs moel is; **mesame** _ **eWviT ekideba xel isuflebas** da miaCnia, rom arCevnebis mimarT mol odini aRemateba dRevandel i liderების SesaZl ebl obeb. anu, es imas niSnavs, rom sazogadobebis **erTi** nawili arCevnebisagan el odeba **prezidentis gmirobas**, meore nawili _ **samTavrobo gundis swor nabij ebs**, **mesame** nawili _ **samoqal aqo monawil eobIT xel isuflebis i legitimacias**. ia anTaZe yuradRebas amaxvil ebs im garemoebaze, rom 4 ianvris arCevnebsi **yvel aze cota im moqal aqebis raodenoba**, romelic arCevnebisagan **arafers el odeba** da swored es aris **axal i xel isuflebis axal i pasuxismgebl oba** Tavisi qveynisa da xal xis winaSe. (84)

*

saprezidento da saparlamento arCevnebis mimarT **partiuli speqtris** damokidebul ebam gamokveTa misi revoluciisSemdgomi mdgomareoba _ **daqsasul oba, dabneul oba** da **mkveTri poziciis arqona!** cneba "**opozicia**", romelic revoluciamdel periodSic pirobiTi iyo, kidev ufro bundovani gaxda. revoluciamdel i periodis opoziciis nominantebi _ "**nacional ebi**" da "**burjanaZe-demokratebi**" saxel isuflebo partiad transformirdnen.

Sesabami sad, daiwyo gamoTavisufl ebul i opoziciuri "niSis" aTvisibis procesi. mokl ed ganvixil avT, presaSi asaxul i suraTis mixedviT, rogoria pol itikuri speqtris axal i konfiguracia.

revol uciis pirvel dReebSi presa yuradRebas amaxvil ebda avanscenis miRma darCenil i pol itikuri Zal ebis mxridan **revanSi sa** da **"kontrrevol uciis"** safrTxeze. am Tval sazrisiT mosal odnel i iyo yofil i saxel isufl o bl okis ("axal i saqarTvel osaTvis"), "l ei boristebis", "aRorZinebis", "axal i memarj veneebis" saprotesto ganwyobis gaZl iereba _ Tundac, erTmaneTisagan damouki debl ad, an saerTo0Zal isxmeviT. magram, presa ufro pol itikuri Zal ebis amorful obasa da gaurkvevl obas gamokveTs, vidre pol itikur procesebSi maTi l ogikuri monawil eobis, an, minimum, sakuTari funqciis gamarTI ebisaTvis mzadyofnas.

yofil **saxel isufl o bl oks** revol uciastan dakavSirebiT erTiani pozicia ar daufiqsirebia; saxel isufl o bl okis mTavari subieqtis _ **"moqkavSiris"** l iderma da eqssaxel mwifo ministrma **avTandi l j orbenaZem**, Tanamdebobi dan gadadgomis as gakeTebul gancxadebaSi, **moxerxebul ad auara gverdi partiul pasuxismgebl obas**; mxol od is aRniSna, rom pol itikidan wasvl as ar apirebs da mzad aris iTanamSroml os "yvel a sufta pol itikur Zal asTan". xol o ra bedi eweoda 1995 da 1999 wl is mowvevis parl amentebSi hegemoniis mqone partias, darCeboda Tu ara, da ra formiT, pol itikur scenaze, amis Taobaze presaSi ar gvxdება arc j orbenaZisa da arc "moqkavSiris" romel ime aqtiuri wevris gamokveTil i pozicia. Tumc, Zvel i parl amentis yvel a "moqkavSirel i" deputati erTsul ovnad Caeba ufl ebamosil eba gagrZel ebul i parl amentis muSaobaSi da uprobl emod misca xma dRis wesrigSi dayenebul yvel a sakiTxs. axal i al iansis Seqmnis Taobaze ganacxadi gaakeTes **axal gazrda Taobis warmomadgenel ma "moqkavSirel ebma"** _ **irakl i gogavam** da **zviad mukbanianma**, magram ZiriTadad amiT Semoifargl a maTi aqtiuroba pol itikur da sainformacio sivrceSi.

bl okis erT-erTi aqtiuri subieqtis _ **social isturi partiisa** da misi l ideris **vaxtang rCeul iSvil is** transformacia amgvaria _ rCeul iSvil ma partiis saxel iT gancxadebebis gakeTebis ufl eba, Semdgom ki _ partiac **irakl i mindel s** gadaabara; Tavad ki pol itikidan wasvl a da arasamTavrobo seqtorSi "gadabargeba" gadawyvita (arCevnebamde darCaAparl amentis vice-spikerad). "al iasTan" interviuSi igi acxadebs, rom situaciisgan garidebas amj obinebs; baqo-j eihani sadmi miZRvnil i monografiis daweras fiqrobs; saprezidento arCevnebis boikots ar gegmavs da arc aravis mouwodebs amiken.

("ალია", 13.12.2003) social ისტორიის პარტიის პოზიციას, რომელიც ირაკლი მინდელი გამოხატავს, რომელიც აცხადებს, რომ თუ ალბანეთის რეგიონი არცვნებდა მონაწილეობას უარს განაცხადებს, **"social ისტები"** ყველგან აფერს **გააკეთებენ იმისთვის, რომ 4 იანვრის ვადამდე ი სპრეზიდენტო არცვნები გაისაღოს.** ("რეზონანსი", 05.12.2003)

სახელისუფლობის სპიკერის, **ირინა სარისვილი-ვანურიას** გამოცხადება ედპ-ს ლიდერიდან პრესაში ზრტიად სეფაზეულია, როგორც იზიარებენ იგი; იგი პარტიის მთავარმა კომიტეტმა ედპ-ს თავმჯდომარის მოვალეობიდან გადააყენა, თუმცა, დარცა პარტიისა და კომიტეტის ვეწრად. "რამის მზერის" პირდაპირ ეწერს სარისვილმა არნისნა, რომ ზურაბ ჯვარია დიდი ხანია იბრჯვის ედპ-ს დასაკუტრებისთვის. (ტკ "მზე", "რამის მზერა", 16.12.2003) მედიაში გვხვდება ირინა სარისვილის განცხადება მის მიერ **"მესამე ჯალის"** გამოყალიბების თაობაზე, მაგრამ, პრესის ვარაუდით, როგორც ცანს, მან ვერავინ დაიტანხმა, ვერც ბათუმისაგან მიიროდამარება და "მარიოტში" გამართულ პრესკონფერენციასაც მართო დარცა.

"არორზინება", რომელიც 1999 წლის მოწვევის პარლამენტში "მოკავსირის" სემდეგ ყველაზე მეტ მანდატს ფლობდა და თავს ვეწმარტოპოზიციად მიიწვედა (ცენტრისა და რეგიონის დამირისპირების ფონზე), ოსტატურად გადავიდა ახალი ხელისუფლების რელსებზე _ საარცვნო უბნების დახურვამდე ორი საათით ადრე უარი ტყვა სპრეზიდენტო არცვნების ბოიკოტზე და არც მთავალი სპარლამენტო არცვნების ვადა და ცატარების პირობები გაუპროტესტებია; ამდენად, პრესის პუბლიკაციებში "არორზინება" ოპოზიციის სტატუსით არარ განიხილება. (სპარლამენტო არცვნებში გამანადგურებელი დამარცხების სემდეგ კი "არორზინება" საერთოდ გაყრა საყარტველ ოსპოლიტიკური სენიდან).

პრესაში გაცნდა ვარაუდი, რომ მთავალი სპარლამენტო არცვნებისათვის **"ახალი მემარჯვენეები"** და **"მწველები"** (რომლებიც 2 ნოემბრის არცვნებისათვის გაერთიანებულ ვერსეტანხმდნენ) **ერთობლივ კოალიციას შექმნიან.** "მწველები" ვარდების რევილუციის დროს არ გამოცენილან, სამაგიეროდ, პარლამენტის პირველ სედიმამდე გამოცხადდნენ; მოგვიანებით დემარსის პოლიტიკა სეწვალეს "ახალი მემარჯვენეებმაც".

ერთადერთი **მკვეტრი პოზიცია** **ლიბორისტებმა გამოხატეს**, მათ **ბოიკოტი** გამოცხადეს 1999 წლის მოწვევის პარლამენტის სეკრებას და მთავალი არცვნების; შექმნილი ვიტარებიდან გამოსავლის მოსაწებნად კი აუცილებლად მიიწინეს: "2 ნოემბრის არცული პარლამენტის დაუყოვნებლივ სეკრება, თავმჯდომარე არაპოლიტიკური ამბიციების მოწინაპროვნების არცვა, კონსტიტუციური კონგრესის შექმნა ზვიად გამსახურდიას უზენაეს საბვოსთან ერთად, ახალი კონსტიტუციისა და საარცვნო კოდექსის მიწება და ახალი სპარლამენტო და სპრეზიდენტო არცვნების

dani Svna." ("xval indel i dRe", 26.11.2003) I eiboristebis I iderma, **Sal va naTel aSvil ma** ganacxada, rom arCevnebis bedi ukve gadawyvetilia da **mudam Jvania-saakaSvil is winaaRmdegi iqneba**. presaSi figurirebs mosazreba, rom revoluciam I eiboristebi Zal ian daazaral a. 2 noembris arCevnebis Semdeg naTel aSvil is mier dakavebul ma poziciam I eiboristebis el eqtorati aSkarad daakargvina.

ase rom, revoluciis momdevno dReebSi presaSi gaJRerebuli "**revanSistuli safrTxe**", isev presaSi asaxul suraTze dayrdnobiT, momdevno dReebSi aRar figurirebs. gazeT "al ias" daskvniT, "real urad **revanSistebi sakmaod sustebi da daqsaqsul ebi arian**". ("al ia", 11.12.2003)

rac Seexeba gamarjvebuli opoziciis wiaRSi momxdar cvl il ebebs, ar gamarTi da ZiriTadi subieqtების ("nacional uri moZraoba", "burjanaZe-demokratebi") gaTisvis prognozi, magram 17-18 dekembris mediaSi oficial urad gacxadda "**tradicional istebisa**" da **edp-s** mier axali politikuri koaliciis Camoyalibeba. **mixeil saakaSvil is** saprezidento kandidatad wamoyenebis faqtisadmi "**tradicional istTa**" I ideris, akaki **asaTianis mkveTrad uaryofiti damokidebul ebis** afisireba Tavdapirvel ad mediaSi gaJRerda, rogorc bl ok "burjanaZe-demokratebis" rigebSi erTgvari ganxeTqil ebis mauwyebel i; magram mal eve dafiqsirda is garemoebac, rom asaTianma es gadawyvetileba zurab JvianasTan SeTanxmebiT miRo. am faqts "mTavari gazeTi" axali xel isufl ebis mier "opoziciis Ziebis" konteqstSi ganxil avs: "**akaki asaTiani, SesaZi oa, memarj vene Zal ebis gaerTianebas Caudges saTaveSi** da axli koaliciis CamoyalibebiT axal xel isufl ebas seriozuli opozicia Seuqmnas. politikur wreebSi imasac amboben, rom **asaTianis opozicioneroba revolucioneri I iderebis** mier Sedgenili programis nawilia da ara tradicional istTa TviTsemoqmedeba. am versiis mimdevarTa azrit, xel isufl ebas, romelic jer kidev ar aris I egitimuri, bunebrivad gaZi ierebuli opoziciis eSinia da **upiratesobas mis mier Seqmnil s ani Webs**." ("mTavari gazeTi", 03.12.2003)

saxel mwifo ministri **zurab Jvania** miesal ma koaliciis Seqmnas. misi SefasebiT, bol o dros saqarTvel oSi ganvitarebuli movlenebis Semdeg mniSvnelovania gamoikvetos is Zal ebi, romlebic saqarTvel os axal xel isufl ebas seriozuli oponirebas gauwevs: "**saqarTvel os xel isufl ebas urCevnia oponentebad iseTi adamiანიები hyavdes, romlebtanac SesaZi ebel i iqneba kamaTic da davac, oRond _ ZI ier qarTul saxel mwifoze orientirebul principebze**." ("rezonansi", 18.12.2004)

xom ar aris es zurab Jvanias mxardamWeri gaerTianeba mixeil saakaSvil is winaaRmdog? _ Jurnal ist inga grigolias am SekiTxvas akaki asaTianma ase upasuxa: Cven varT ukve axal i xel isuflebis opozicia, me mimaCnia, rom oponireba saWiroa. Cven vxedavT, ra Sedegi miRo ruseTma, faqtiurad iq gaimarj ves: komunistebma, mofaSisto el ementebma, e.w. centristebma (romelic, sinamdvileSi, saxel isuflo partiaa). me vTvl i, rom CvenTan meti mzaobaa evropuli tipis politikuri urTierTobebis Camoyal ibebisaTvis; memarjveneoba saWiroa memarcxene speqtris gawonasworebisaTvis. Cvens sazogadoebaSi aris moTxovna erTiani pl atformis, erTiani xedvis **centristuli Zal is** Camoyal ibebaze. (t/k "mze", "Ramis mzera", 15.12.2003)

axal Seqmnili koalicia **memarjvene politikuri organizaciis** statusiT warsdga oficial ur prezentaciaze da mTavar amocanad **"qveyanaSi gamefebuli social isturi ideebis"** winaaRmdog brZola gamoacxada. akaki asaTiani amaSi gul isxmabda mixeil saakaSvil is "nacionaluri moZraobis" winasaarCevno dapi rebebs gadasaxadebis gauqmebisa da xel fasebis gaormagebis Sesaxeb. momdevno dReebSi maT "opoziciuri statusi" **saprezidento arCevnebis boikotiT** gaimyares; akaki asaTianma saakaSvil is prezidentad arCevas **"tomis bel adis arCeva"** uwoda.

gazeTi "24 saaTi" erTgvari ironizebit exmaureba koaliciis Seqmnis faqts, mas **"xel mocaruli politikosebis alianss"** uwodebs, xolo akaki asaTians _ **"politikur don Juans"**. ("24 saaTi", 17.12.2003)

qarTul politikur speqtrSi **siaxle** iyo "vardebis revoluciis" Semdeg Camoyal ibebuli partia **"Tavisufleba"**, romel mac partiis lideris, **konstantine (koko) gamsaxurdias** personiT miipyro yuradReba. presa aRniSnavda, rom partiis wevrTa gvar-saxel ebi cnobadobis Tval sazrisiT arafriSmTqmelia, samagierod, zviad gamsaxurdias valis gamoCena politikur asparezze amomrCevlebsi Tavisebur **sentimentalizms** da **"zviadisturi"** el eqtoratis **xmebis mokrebas** gamoiwvevs. presaSi gvxxvdeba koko gamsaxurdias aRqma, rogorc saqarTvelos **"sulieri prezidentis"**, rogorc "simbolos" da ara rogorc "politikuri lideris"; rogorc **momdevno saprezidento arCevnebis erT-erTi "mTavari moqmedi gmiris"**, romelic, SesaZloa, **"sorosel ebis seriozul konkurentad"** Camoyal ibdes da a.S. politologebis Sefasebit ki, man Camosvli a **daagvi ana**; igi saerTod ar monawileobda arafersi, emigraciidanac SeiZleoda raRacis gamoxatva; mas **ara aqvs raime mkafio mesiji**; "24 saatis"

presombudsmeni, nodar l adaria sarkastul ad Seni Snavda, rom **gamsaxurdias arc saxel i aqvs sakuTari, arc gvare da arc garegnobao.**

Tavad gamsaxurdia amocnad isaxavda xel isuflebis **konstruqciul i opoziciis** roliS Sesrulebas, partiis prioritad ki Tvlida **marTI madidebl uri sarwmunoebis dakanonebas**, saarCevno pl atformad _ sakanonmdel o vakuumis amovsebas, centrSa da regions Soris kompetenciebis gamij vnas.

niSandoblivia, rom arCevnebis wina dRiT prezident saakaSvilis **"eqstremal uri Casvla samegrelos regionSi"** presaSi dakavSirebulia swored koko gamsaxurdias faqtorTan, romel mac **"seriozul i konkurencia gauwimmarTvel ebs** da es ar SeiZlebdoda kancelariis yuradRebis centrSi ar armoCeni liyo." ("ალია", 30.03.2004) arCevnebsi "Tavisuflebis" mier miRweuli Sedegi presaSi erTdroul ad fasdeba, rogorc warmatebuli axal Seqmnil i partiisaTvis da rogorc warumatebeli. presisTvis micemul interviuebsi koko gamsaxurdia xazgasmiT arNiSnavda, rom misi partia ar Camoyal ibebul amxol od saparlamento arCevnebsi monawileobisTvis; magram faqtia, rom man maSinve, rogorc ki winaswari SedegebiT saTuo gaxda "Tavisuflebis" mier saarCevno barieris gadal axva, TiTqmis ukomentarod datova saqarTvel o da isev SveicariaSi gaemgzavra, mamiS _ zviad gamsaxurdias saubileo saRamos winadRiT.

faqtobrivad ual ternativo saprezidento arCevnebis Semdgom, presaSi gaCnda aqcenti momavali **parlamentis erTpartiul obis saSiSroebaze.** am faqtorze ucxoeli eqspertebi da ucxouri mediac amaxvilebdnen yuradRebas. radio "bi-bi-si"-s komentariT, "noembris revoluciis Sedegad **opozicia** praqtikul ad **gaqra...** arsebobs **seriozul i saSiSroeba, rom momavali parlamenti erTpartiuli iqneba...** movlenebis amgvare ganvitareba seriozul saSiSroebas qmnis. **85%-iT arCeuli prezidenti arc ise sasiamovnoa, magram mainc mosatmenia. ai, parlamenti, romel sic yvel afers erTi Zalawyvets _ es ubral od Zalze saSiSia!"** (radio "bi-bi-si", "xvalindelidRe", 09.01.2004) evrosabWos monitoringis jgufis xel mZRvaneli **matias iorSi** acxadebs, rom **"Zlier xel isuflebas opoziciac Zlieri unda hyavdes."** ("dil is gazeTi", 07.01.2004) presaSi, gv xvdeba informacia, rom **aSS dai nteresebul ia saqarTvel oSi opoziciis arsebobiT da amisaTvis or milionamde Tanxas gamoyofs.**

saparlamento arCevnebamde erTi TviT adre presis publikaciebsi ikveteba "revoluciuri sameulis" interesTa dapirispireba; Jurnal isturi msjeloba imis Taobaze, rom _ **"nino burjanazes agdeben"**, rom Jvansi da

saakaSvil s ar surT burj anaZis gaZl iereba da, mosal odnel ia, igi parl amentis Tavmj domaredac aRar airCi on _ SesaZl oa, gazvi adebad da provokaciul aqcentad migveCnia, rom ara Tavad nino burj anaZis mier Catarebul i preskonferenciis amsaxvel i publikaciebi. presis komentarebiT, burj anaZe pirvel ia, vinc **"I iderTa Soris dadebul i SeTanxmebis darRvevisa"** da **"kul uarul i SantaJis"** Taobaze al aparakda: igi acxadebs, rom didi pasuxismgebl oba aqvs xal xis winaSe, ar unda qveynis interesi pirovnul interesebs gadaayol os da amis gamo bevrjer wavida daTmobebeze _ daTmo sakonstitucio cvl il ebebis dros, daTmo siebis dros; magram, misi moTmineba aavso im faqtma, rom **"burj anaZe-demokratebisTvis"** gankutvnil i 40%-i ise dakompl eqtda, rom masSi aRmoCnda Jvianas 26 kandidati, burj anaZem ki 14 adamianis **"gayvana"** Zl ivs SeZl o. saerTodac, burj anaZis TqmiT, SeTanxmebisamebr, **parl amentSi misi azri unda yofil iyo dominanturi, zurab Jvianas aRmasrul ebel xel isufl ebaze unda gaeketebina ufro meti fokusireba,** man xom, faqtobrivad marTl ac daakompl eqta mTavrobis ZiriTadi nawil i. ganawyenebis miuxedavad, burj anaZeExel axl a gaopozicionerobaze ar l aparakobs, samagierod, am Temas aqtiurad aviTareben Jurnal istebi.

siebis sababiT mkveTrad dapi rispirebul **Jvania-berZeniSvil s** kompromi sze wasvl a mouxdaT. rogorc presa aRniSnavs, maTi **ganxeTqil ebis mizezi aWaraze gadamwyveti zegavl enis mopoveba** da am regionSi xel isufl ebis sadaveebis xel Si Cagdebaa. daviT berZeniSvil s, SesaZl oa, arc moexada bodiSi zurab JvianasTvis, magram sxvanairad mas SeeZl o koba daviTaSvil is bedi gaeziarebina.

axl a **pol itikaSi axal i wesrigi myardeba** _ an miireb am wesebs, an bankroti xdebi. jerjerobiT, **saakaSvil sa da Jvianas erTmaneTi Zal ian swirdebaT,** amitomac am did pol itikur interess nebismi eri SeiZl eba Seewiros, _ ase l agdeba, sabol ooj amSi, presis aqcentebi.

martSi, rogorc presa aRniSnavs, dasrul da nebayofl obiTi **samTvi ani moratoriumi** axal i xel isufl ebis kritikaze (romel ic tel eviziaSi ufro sagrZnobi iyo, vidre gazeTebSi); presaSi fiqsirdeba sakmaod mwvave mosazrebebi, imis Taobaze, rom, faqtobrivad, **partia da bel adi erTi da igivea, winasaarCevnod darigebul gazeTsac ki "saakaSvil i" hqvia.** ("al ia", 23.03.2004); **saakaSvil is** politikis nakl ad miicneva, rom noembris arCevnebisagan gansxvavebiT, martSi mTel i saarCevno kampania mxol od mis garSemo datrial da. ("axal i versia", 29.03.2004); rom **"nacional uri moZraobis"** xel isufl ebaSi mosasvl el ad naxevari saqarTvel o ibrzoda... da dRes am principiT moqmedeben _ **arcerTi aranacional i Cvens gverdiT!** ("rezonansi", 22.03.2004) da a.S.

rac Seexeba saparl amento arCevnebis Sefasebas presaSi, movi Svel iebT erTgvar mini-daij ests:

- **evropel ma damkvirebel ebma arCevnebi evropul standar tebtan mi axl oebul ad** Seafases; evrosabWos saparl amento asambel is del egaciis xel mZRvanel ma **maTias iorSma mas qarTul i paradoqsi** uwoda, radgan **arCevnebi**, erTis mxriv, **imedismomcemia, Sedegi** (erTpartiul i parl amenti) ki **_ damafiqrebel i.** ("dil is gazeTi", 30.03.2004)
- **"didi wmenda qarTul politikur landSaftze _ misi sabol oo gaTavisufl eba warsul is aCr dil ebisa da narCenebisagan".** ("24 saaTi", 29.03.2004)
- **"opozicia mosaxl eobis vendetas Seewira";** 28 marti _ axal i aTvl is wertil i qarTul politikaSi, **modis axal i politikuri speqtri.** ("mTavari gazeTi", 30.03.2004)
- **opozicia** wagebul ia imiT, rom **liders ver irCevs;** sanam lideri ar eyol eba, igi ver gaxdeba xel isufl ebis Tavis tkivil i; sadac **saakaSvil i-Jvianas gundia _ opoziciaSi Tu xel isufl ebaSi, is mxarea Zl ieri.** ("al ia", 30.03.2004)
- koba daviTaSvil i, parl amentari: demokratiul ma revol uciam moitana es **antidemokratiul i situacia** da Cven miviReT raRac **saSual o ruseTsa da TurqmeneTs Soris.** ("rezonansi", 30.03.2004)
- **l el a iakobiSvil i, kul turol ogi: CemTvis katastrofaa, roca 95 procenti mosaxl eobisa erTnairad fiqrobs...** eiforiam, rom maRal i procentebiT aris arCeul i, daRupa **"moqal aqeTa kavSiric"** da zviadi stebic. ("dil is gazeTi", 29.03.2004)

arsebul i prognozebis sapir ispirod, **saxel isufl ebo sameul ma SesZl o Tanxmobi s SenarCuneba.** Tumc, presaSi vxvdebiT mosazrebebs, rom iseve rogorc saparl amento siebis SemTxvevaSi, amj erad, Sesazl oa, maT Soris uTanxmoebis sababad iqces saparl amento komitetebis gadanawil ebis sakiTxi; miT ufro, rom arsebobs e.w. prestiJul i da araprestiJul i komitetebi. bol o wl ebSi prestiJul i komitetebis umravl esobas Jvianas gundi akontrol ebda.

- arĈevnebi postrevol uciur aWaraSi

“vardebis revol uciis” Semdgomi periodis presaSi intensiurad viTardeboda mosazreba, rom aWaraSi gavl enis mopovebisTvis konkurencia “ganxeTqil ebis vaSl ad” iqceoda **“nacional ur moZraobasa” da “respubl ikel ebs” Soris** da, Sesabamisad, gaxdeboda saxel isufli ebo umravl esobis rRvevis dawyebis sababi. miuxedavad imisa, rom arĈevnebiSi monawil e partiebi TiTqmis Seguebul ni iyvnen damarcxebas da saarĈevno kampaniasac ar awarmoebdnen, “respubl ikuri partiis” lideri daviT berZeniSvil i amtkicebda, rom Rirseul konkurencias gauwevda “nacional ebs”. winasaarĈevno periodSi **“respubl ikel ebi”** aqtiurad cdil obdnen xazgasma, rom isini warmoadgenen erTaderT **partias, romel ic wlebis manZil ze Tanmimdevrul ad ebrZoda aWaraSi “aRorZinebasa” da aslan abaSiZes.** “maT Rirseul ad atares reJimisagan Tavisufali aWaris idea”, _ werda gazeTi “axali 7 dRe”. (“axali 7 dRe”, 18.06.2004)

presaSi figurirebs mosazreba, rom **aWaris amomrĈevel ma ar icis ras irĈevs,** radgan saqarTvel os parl amentma arĈevnebamde ver moaswro aWaris **statusTan dakavSirebul i sakonstitucio cvl il ebis proeqtis miReba.** yvel aze radikal uri SefasebiT, arĈevnebi ukanonoa, radgan irĈeven organos, roml is ufl ebamosil eba jer dadgenil i ar aris. paral el urad, vxvdebiT amgvar mosazrebasac _ mTavaria, rom aWaraSi sakanonmdebl o organos irĈeven da ar ni Snaven.

parl amentSi aWaris statusisa da arĈevnebis Taobaze seriozul ukmayofil ebas ZiriTadad fraqcia “memarj vene opozicia” afiqsirebda (Tu ar CavTvl iT personal urad koba daviTaSvil isa da zviad ZiZiguris opoziciur aqtiurobas). daviT gamyrel ize acxadebda, rom 20 ivnisis **arĈevnebiT praqtikul ad gaformda xel isufli ebis survil i da l egitimuroba gadaeca saxel mwifo sabWos** (l evan varSal omiZis xel mZRvanel obi T), romel ic arĈevnebamde regionSi droebi T funqcias asrul ebda.

parl amentis Tavmj domare nino burj anaZe **pol itikur Secdomas uwodebs** aWaris umaRlesi sabWos **arĈevnebiSi “respubl ikel ebis” damouki debl ad monawil eobas,** radgan aWaraSi demokratiis dasamyarebl ad “nacional ebi” da “respubl ikel ebi” erTad ibrZodnen da es erToba unda SenarĈunebul iyo. saparl amento umravl esobidan “respubl ikel ebis” winaaRmdeg yvel aze mkveTrad nodar grigal aSvil ma gail aSgra: “pol itikuri ambiciebis gamo **berZeniSvil ma da misma Tanamoazreebma aWaraSi meore pol itikuri centris Seqmna scades...**

saxel mwifoSi ramdenime centris Seqmna aris boroteba, romelic qveyanas cudad Semoubrundeba." ("mTavari gazeTi", 22.06.2004)

aWaris arCevnebis Sedegi gaxda mizezi imisa, rom **"respublikel Ta" 6-kaciani Semadgeni obidan oTxma datova saparlamento umravlesobis rigebi** (Ivan berZeniSvilma _ komitetis Tavmjdomaris postic). "respublikel ebs" Tavis Wkuaze veravin gvatarebs, **demokratiuli sivrcis SezRudvas yovel Tvis SevewinaaRmdegebi T**; minda viqonio imedi, rom rac aWaraSi moxda mxolod da mxolod dabal i rangis axali nomenklaturis iniciativa iyo, _ aRniSnavda arCevnebis Sedegis komentirebisas "respublikeli" ivliane xaindrava. ("kvirispalitra", 28.06.2004)

arCevnebis Sedegebis Sefasebisas presaSi vxvdebiT mosazrebas, rom es iyo pirveli demokratiuli arCevnebi aWaraSi ("mTavari gazeTs" es Sefaseba sapirvel gverdo anSi agSi aqvs mocemuli: **"pirveli demokratiuli arCevnebi abaSiZis Semdeg"**); amastan, publikaciebis saTaurebSive ikveTeba kritikuli patosi: **"aWaruli arCevnebi cema-tyepisa da nacional ebisa da respublikel ebis dapi rispirebis fonze"**, **"rit hgavs nacional uri moZraoba moqal aqeta kavSirs?"** ("rezonansi", 21.06.2004); **"aWara: arCevnebi cema-tyepis TanxebiT"** ("axali Taoba", 21.06.2004); **"arCevnebis Sedegebi politikur daZabul obas gazrdis"** ("dilis gazeTi", 21.06.2004); **"Zirs aslani, marli a miSa!"** ("axali versia", 21.06.2004); **"nacional ebma gadaaml aSes"** ("xvalindelidRe", 22.06.2004).

presaSi figurirebs piradad **mixeil saakaSvilis faqtori** arCevnebsi "nacional uri moZraobis" TiTqmiserTpirovnul gamarjvebaSi (Tu ar CavTvl iT "respublikel ebis" mier mopovebul oradgils); erTis mxriv, mxedvel obaSi gvaqvs amtipis Sefasebebi:

"aWaris mosaxleobis mTavari orientiri, partiul siaSi Seyvani Tu majoritar kandidatebze metad, **saqarTvel os prezidenti iyo**, romlis mimarT siyvaruli aWaraSi gansakuTrebiT igrZnoba." ("24 saaTi", 21.06.2004); **"aWarამ პრეზიდენტის ხატრით მისცა ხმა"** ("mTavari gazeTi", 01.07.2004) politologi soso cincaZe: **"dRes mixeil saakaSvili imdenad popularul ia, rom mis winaaRmdeg wasvla xarakirs niSnavs**. visac ar unda gaemarjva, saakaSvilis kursis gamtarebeli iqneboda, radgan mosaxleoba dRes sasiketod mxolod am gzas miicnevs." ("saqarTvel os respublika", 23.06.2004)

meore mxriv, presaSi yuradReba maxvildeba **winasaarCevno kampaniaSi prezidentis pirad aqtiurobaze**, zogadad im faqtze, rom xelisuflebis maralCinosnebi arCevnebsi monawilebdnen rogorc mxareebi. "rezonansis" politikuri mimoxilveli miანიSnebs safrTxeze, rom **"nacional uri moZraoba"**,

SesaZI oa, mal e "moqal aqeta kavSirs" daemsgavsos; rom zviad gamsaxurdia Tavis droze iseTive medroveebma daRupes, rogorebic amJamadac mravl ad arian mmarTvel partiaSi. ("rezonansi", 21.06.2004)

"abaSiZis diqtaturis gadmonaSTebTan brZol aSi aWaris axal ma xel isufli ebam unebl ied Tavad SeiZina axal i kol eqtiuri diqtatoris saxe. aWaris mosaxl eoba ra SiSiTa da mowiwebiTac saubrobd a abaSiZis xel isufli ebaze, imave mowiwebiT da moridebiT saubrobs axal xel isufli ebaze. rogorc ver bedavdnen gaeprotestebinaT Zveli xel isufli ebis ukanonobebi, aseve, Tval s xuWaven axal ukanonobebze, ris gamoc, SesakrebTa gadanacvl ebiT jami ar Secvl il a." (axal i Taoba, 21.06.2004)

"erTaderTi adamiani, romelic aWarul i mmarTvel ebidan sazogadoebaSi simpatiebs iwvevs, l evan varSal omiZea _ nakl ebi saubriTa da meti saqmis keTebi T gamorCeul i adamiani." ("rezonansi", 21.06.2004)

parlamentar koba daviTaSvils, romelic winasaarCevno periodSi xel mowerebs agrovebda aWaris avtonomiis gauqmebis Taobaze pl ebiscitis CatarebisTvis, aWaris TviTmmarTvel obam probl emebi Seuqmna. parlamentis mier miRebul sakonstitucio cvl il ebas aWaris statusTan dakavSirebiT, daviTaSvil ma "iuridiul i kretinizmi" uwoda da ganacxada, rom kvl av gaagrZel ebs xel mowerebis Segrovebas aWaris avtonomiis gauqmebis Tobaze. ("axal i Taoba", 30.06.2004)

aWarul i arCevnebis erTgvari rezieme SeiZl eba ise v presis SefasebiT Camovayal iboT: aWaraSi mosaxl eobam prezidents dauWira mxari da sanacvl od xel isufli ebisagan mxol od imas iTxovs, rom axal i asl an abaSiZe da "aRorZineba" ar mi i Ros. ("mTavari gazeTi", 01.07.2004)

Tavi V

“vardebis revolucia” da postrevoluciuri periodi

am Tavis saxel wodeba erTgvarad pirobiTia, ramdenadac cneba “vardebis revolucia” ar gamoxatavs mxol od 2003 wl is 23 noembers momxdar movl enas. mas SI eifiviT mosdevs Semdgomi procesebi, romel Ta aTvl is wertil ad swored “vardebis revolucia” iTvl eba da roml ebic, pirdapir Tu iribad, am cnebaSi erTiandeba.

“2003 wl is noemberSi saqarTvel os xel isufli eba Seicval a mSvidobiani, magram arakonstituciuri gziT... xel isufli ebis Secvl is es epizodi “vardebis revoluciis” saxel iT Sevida istoriaSi, saqarTvel os mosaxl eobisa da saerTaSoriso Tanamegobrobis udidesma nawil ma “vardebis revolucia” CaTval a mniSvnel ovan niSansvetad, romel ic saqarTvel os demokratiul i Rirebul ebebisaken Sebrunebas moaswvebda”, _ ase Seafasa “vardebis revolucia” mesame seqtoris cnobil ma warmomadgenel ma, politol ogma gia nodiam saangariSo naSromSi “samoqal aqo sazogadoebis ganviTareba saqarTvel oSi: miRwevebi da gamowvevebi”. (56, 17)

“vardebis revolucia”, rogorc mis Semdgom ganvli ma periodma aCvena, maSindel i Tu Semdgomi Sefasebebis urTierTgamomricxaobis miuxedavad, iyo kargad damuSavebul i teqnol ogiuri sqemis mixedviT ganviTarebul i procesi, romel Sic moxda erTdroul ad ramdenime arsebiTi faqtoris fokusireba _ postsabWoTa mmartvel obis Secvla, personal urad SevardnaZis mimarT dagrovil i negatiuri energiis ganmuxtva, dasavl ur interesze orientirebul i ara mxol od xel isufli ebis, aramed sazogadoebis Camoyal ibebis mcdel oba da, rac mTavaria, postsabWoTa sivrcesi, demokratiul i ganviTarebis kal apotSi qveynis da sazogadoebis mSvidobiani gadasvl is model is real obad qceva; regionSi saqarTvel os saxiT dasavl uri forpostis dafuzneba.

martalia, “vardebis revolucia” qarTveli xal xis arnaxul i mobilizebit, SevardnaZis xel isufli ebis Secvl is gardauval i survil iTa da korufciis arMofxvris amaRlebul i sul iskveTebiT warimarta; magram TandaTan, igive presis meSveobit, mkafiod gamoikveTa suraTi, rom es iyo Tanamedrove msoflios global uri procesebis kanonzomieri ganviTarebis Sesabamisad dasaxul i modeli, romel is gansaxorciel ebl ad saqarTvel os Serceva SemTxveviTi ar yofila.

"21-e saukunes Tavisi moTxovnebi aqvs da Tavisi tempi. masdemokratiis procesma _ **demokratiis masobrivi variantis eqsportis da misi gl obal uri damkvadrebis procesma** _ mTel i pl aneta unda moiaros, raTa harmonizdes Tavisufali da araTavisufali samyaro da sayovel Tao usafrTxoeba dasadgurdes", _ wers apolon silagaZe gazeT "24 saaTSi" gamoqveynebul publikaciaSi, romel Sic uaRresad sainteresod da kompaqturadaa Camoyal ibebuli ara mxol od am procesisa da "samodel o qveynad" saqarTvel os arCevis kanonzomiereba, aramed is kriteriუმები, riTac "sastarto qveyana" ganisazRvra; gaanalizebul ia mogebisa da wagebis balansi, revoluciis Semdgom etapze warmoqmnili winaarMdegoba qveynis sagareo da saSinao prioriteteb, gl obal ur da l okal ur amocanebs Soris; revoluciis gadarCenis, revoluciis warmatebisa da misi Semdgomi periodis aRmSenebl obis (da ara ngrevis) unisonSi mosvl is aucil ebl oba:

"Cven aRmovCndiT procesebis avangardSi... **revolucia rom ar yofil iyo, Cven ara ubral od pasiuri, aramed urol o monawile viqnebodiT ganvitarebis gl obal uri procesebisa...** Cven ar gveqneboda is saerTasoris avtoriteti, romelic bevrada Remateba im SesaZlebl obeb, rasac Cveni farTobi da mosaxleobis raodenoba gansazRvra. **Cven ar gveqneboda saerTasoris funqcia, roml is qonis Sansi mcire erebs advil ad ar eZl evaT.**" (65)

swored am rol ma ganapiroba "arSemdgaridan" "sani muSomde" saqarTvel os saxel mwifos imijis transformireba da pozicionireba qveynis gareT (upirvel esad da warmatebul ad) da sakuTriv saqarTvel oSi (naklebi warmatebiT).

"vardebis revoluciasTan" mimarTebaSi, ara mxol od imdroindel mediaSi, aramed, mogvianebiT gamoqveynebul publikaciebsa Tu naSromebSi, ikveTebsa saerTo Tval sazrisi, rom yvel a SesaZlo mizez-Sedegis miuxedavad, mTavari faqtori iyo **cvl il ebebis rwmena da mol odini**. am Tval sazrisiT sainteresoა fil osofos zaza firal iSvil is mier 2003 wl is Semodgomaze ganvitarebuli procesebis gaazreba "qarTuli politikis Teatralur dial eqtikaSi": "wminda kul tuol ogiuri azrit mniSnel oba ara aqvs, Tu vin da ra mizniT dadga **maradi ganaxlebis politikuri speqtakli**, an, saerTod, dadga Tu ara. zustad aseve, mniSnel oba ara aqvs, am revoluciur karnaval s raime real uri Sedegi mohyva Tu ara. mTavari is aris, rom Cvens adამიანეbsi, miuxedavad ganvili atwl eulebis ganmavl obaSi gadatanili tragediebisa, imedgacruეებისა, teritoriebis dakargvisa, miuxedavad politikosebis srულიად ukeTuri mcdel obebisa, Tavisi miznebisatvis gamoeyenebinaT maTi gul ubryvilo da miT

ufro ZI ieri rwmena, rom amqveynad raime mainc SeiZl eba saikeTod Sei cval os, adami nebs ar daukargavT is infantil uri ideal izmi, roml is gareSec SeuZl ebel ia amqveynad arseboba." (71, 186-187)

zaza firal iSvil is azriT, "ganaxl ebis am farul i mol odinis simbol izeba" ikisra "mesame pol itikurma istebl iSmentma", ubral o adami nebmaki mas iseve gamouc xades ndoba, rogorc Tavis droze wina ors _ zviad gamsaxurdi asa da eduard SevardnaZis pol itikur istebl iSmentebis ucxadebdnen. (71, 186-187)

disertaciis wina TavebSi mocemul i 2000-2003 wl ebis periodis mediasuraTi gviCvenebs, rogor emzadeboda postSevardnaZistul i periodisTvis axal i pol itikuri Taoba, rogor moamzades niadagi SevardnaZis epoqidan postepoqaSi "xaverdovani" gadasvl isTvis arasamTavrobo organizaciebma da mediam; zemoT yuradReba SevaCereT imazec, ra faqtorebma ganapiroba saqarTvel os adekvaturoba axal i msofli o wesrigis dramaturgiaSi Tundac erTi mokrZal ebul i rol is Sesasrul ebl ad.

amaTan, Tu postsabWoTa periodidan (gansakuTrebiT ki 90-iani wl ebis Suaxanebi dan) dRemde saqarTvel os mier rTul i katakl izmebiT gamovl il gzas da mediaSi mis asaxvas gonebis Tval iT erT fokusSi movaqcevT, SegviZl ia vTqvaT, rom "vardebis revol uciis" mosamzadebel i samuSao Cveni qveynis yofierebisa da cnobierebis TiTqmis yvel a ganStoebas moicavda. (SesaZl oa, erT-erTi ucxouri organizaciis mier grantis gamoyofa "xmiT natirlebis" Sesaswavl ad, pirdapir Tu iribad amave mizans _ Cveni eTnofsiqiki nis niuansebSi wvdomasac emsaxureboda).

Tu ufro Sors waval T, aRmoCndeba, rom Tundac sainformacio omi (da ara mxol od!), romel sac rusul i media axorciel ebda (rezonansul ad _ qarTul ic!) saqarTvel oSi destabilizaciuri procesebis inici rebisTvis, saqarTvel os, rogorc "arSemdgari qveynis" imijis Seqmnisa da damkvidrebisTvis, sabol oo jamSi, saTanado fons uqmni da sazogadoebis ganwyobis mimarTvas radikal uri cvl il ebisTvis motivaciis Sesaqmmel ad. es faqtori rom erT-erTi ganmsazRvrel i iyo "vardebis revol uciis" ganxorciel ebisTvis, amis faqtobriv masal a, SeZl ebisdagvarad, wi namdebare sadisertacio naSromSic aris mocemul i.

"vardebis revol ucia" rom strategiul i teqnologi ebis Tanamedrove standartebiT ganxorciel ebul i procesi iyo, es, ra Tqma unda, Cveni saavtoro mosazreba ar aris. miuxedavad imisa, rom am Temaze Tundac presaSi araerTi publ ikacia gamoqveynda da araerTi naSromis yuradRebis centrSi moeqca,

vfiqrobt, am procesis Seswavl a da gaanal izeba Sesabamisi dargebis special istTa fundamentur kvl evas imsaxurebs.

tel emediisa da, saerTod, masobrivi komunikaciis mkvl evari el dar iberi, naSromSi "tel evizia da xel isufl eba ("vardebis revol uciis" gakveTil ebi)", "vardebis revol uciis" "mediareJisuris" Teoriuli aspektebis fonze, restrospeqtiul ad aRadgens am procesis ganviTarebas "virtual ur real obaSi". Sesabamisad, misi daskvnebi sayuradReboa ara mxol od tel eviziis rol is kvl evis Tval sazrisiT. eiberis SefasebiT, "Tavisi geopol itikuri mdgomareobis gamo qveyana msofil ios zesaxel mwifoebis faruli dapiripirebis (Tu morigebis) obieqtad iqca, rac udides gavlenas axdens aq mimdinare yvel a social ur-pol itikur Tu ekonomikur movlenaze. pol itikuri procesebi ZiriTadad finansdeba da imarTeba garedan. **garedan Semodis masobrivi cnobierebiT manipul irebis uaxlesi pol itikuri teqnologi da warmatebiT xorciel deba qarTul real obaSi.**" (28, 38)

zemoTmoxmobil asil agaZis statiaSi "vardebis revol ucia" ganxil ul ia, rogorc **"ganviTarebis gl obal uri procesebSi"** saqarTvel os CarTvis saukeTeso saSual eba; eiberi pol itikuri procesebis "garedan marTvaze" akeTebis aqcents. am Tval sazrisiT sayuradReboa jaba devdarianis narkvevi **"saerTaSoriso daxmarebis gavlena saqarTvel oze"** (romelic Sesrul ebul ia saqarTvel oSi demokratiuli msenebl obis ZiriTadi tendenciebis Semaj amebel i saeqsperto proeqtis farglebSi da asaxavs ara mxol od avtoris, aramed, eqspertebisa da praqtikosebis Sejererebul Tval sazriss). **"ganviTarebisa da demokratiis daxmarebis Tanamedrove kritika** or ZiriTad arguments eyrdnoba. pirvel is mixedviT, **ganviTarebis daxmareba kol oniuri azrovnebis gagrZel eba;** **misi mizani _ "dasavl uri demokratiis" magal itis "ganviTarebel "** **samyaroSi gadatana,** rac kaTolikur-protestantuli Rirebul ebebisa da procesebis brmad gadmoRebas emyareba. zogierTi mkvl evaris azriT, radgan ganviTarebisa (da demokratiis) **daxmareba kol onial uri azrovnebis gadmonaSTia,** is emsaxureba nacional uri elitis daTrgunvas dasavl uri domi nonebis mier. **es argumenti,** romelic Zalian waagavs damokidebul ebis Teorias, dReisaTvis **antigl obal isturi logikis mniSvnel ovani nawilia. daxmarebis zedmeti "prodasavl urobis" Sesaxeb saqarTvel os radikal ur pol itikur da sazogadoebriv wreebSi cxSirad saubroben.**" (18, 31-32)

daxmarebis kritikis meore forma, _ aRniSnavs j.devdariani, _ swored daxmarebis programebis ganxorciel ebis gamocdilebis mqone profesional ebisagan modis. maTi azriT, **"donorebs uyvarT ama Tu im qveyanaSi**

aršbul i real obis xel ovnurad moqceva maTTvis misaReb CarCoebSi da ar Zal uZT an ar surT qveynis Sida pol itikaze TaviantI programebis gavlenis kritikul i Sefaseba." (18, 32)

marTal ia, proeqti "demokratiis ganviTareba saqarTvel oSi" moicavs 2003 wl amde periods, magram, rogorc aRvniSneT, "vardebis revolucia" ar yofil a spontanuri aqti da **ganviTarebisa da demokratiis daxmarebis** xarisxma saqarTvel oSi arsebiTad gansazRvra misi Sedegebi. amasTan, jaba devdarianis narkvevSi mocemul i Sefasebebi da daskvnebi erTgvari gasaRebia im urTierTgamomricxavi Tval sazrisebisa (da real uri Sedegebisac), roml ebic "vardebis revoluciis" garSemo viTardeboda da dRemde viTardeba.

dasavl uri domiŋonebis mier nacional uri elitis daTrgunva, anu "kolonial uri azrovnebis gadmonaSTi", razec j.devdariani amaxvil ebs yuradRebas, Sesazl oa, iyos gamoZaxili cnobili amerikel i politologis samuel hanTingTonis Tval Taxedvisa (misi 1996 wels gamoqveynebul i naSromi "civilizaciaTa Sejaxebe" gansakuTrebit aqtual uri gaxda 11 seqtembris teraqtis Semdeg). hanTingToni miCnevs, rom: L dasavleTi unikal uria da ara universal uri; universal izmisi logikuri Sedegia imperial izmi; dadga dro, dasavleTi gaTavisufli des universal izmisi il uziisagan; rwmena dasavl uri unikal urobis Sesaxeb ara mxol od mcdari da amoral uria, aramed saSiSic; modernizacia da ganviTareba arc moitxovs da arc unda ganapirobebdes vesternizacias (piriqiT, igi unda iwvevdes adgil obriv kul turaTa aRorZinebas); dasavleTis liderebis umTavresi pasuxismgebl oba ara sxva civilizaciaTa dasavl uri gardaqmna, aramed dasavl uri civilizaciis unikal uri nisnebis dacva da ganaxleba. es pasuxismgebl oba, pirvel rigSi, ekisreba yvel aze Zlier dasavl ur qveyanas _ aSS-s; saxel mwifo moRvawebs mxol od maSin SeuZliaT nayofierad Secval on real oba, roca aRiareben mas da kargad esmiT igi; amerikul i elita uaRresad nela aRiqvams Seqmnil real obebs; buSisa (buSi ufrosis, - l.k.) da klintonis administraciebi mxars uWerdnen mul ticivil izaciuri integraciis gegmebs, roml ebic an ugunuri iyo, an iwvevda gauTval iswinebel ekonomikur da pol itikur Sedegebs... (78)

mil ton fridmani (roml is wigni _ "kapital izmi da Tavisufleba", XX saukunis 50-ian wl ebSi Seqmnil i, dRemde liberal uri msofl mxedvel obis kl asikur naSromad iTvleba) saerTaSoriso zeerovnul i monopoliebis diqtaturas isetive safrTxed Tvis TavisuflebisTvis, rogorc saxel mwifo diqtaturas. **liberal izmi ebrZvis Tavisuflebis yovel gvar SezRudvas _ saxel mwifoebrivs, korporaciul sa Tu zeerovnul s. zeerovnul i diqtatis**

pirobēsi, marTal ia, sityvis, sindisisa da saqmianobis **pirobiTi Tavisufl eba dacul ia**, magram mxol od garkveul fargl ebSi, garkveul zRvramde, roml is gadal axvis mcdel oba adamiānebiTvis did riskTan aris dakavSirebul i. kapital is centrebSi _ saerTaSoriso korporaciebSi uzomo Zal aufl ebaa koncentrirebul i. maT mier yvel a saSual eba gamoiyeneba sazogadoebis manipuli rebisTvis. isini fl oben masobrivi sainformacio saSual ebebs, maT gavlena aqvT sasamarTl oeba da saxel mwifo dawesebul ebebze, bazrebze ki maT gareSe araferi xdeba... (72)

winamdebare sadisertacio naSromis bol o qveTavSi ("saqarTvel oSi j orj buSis vizitis rezonansi presaSi") vnaxavT, rom Tbil isSi vizitisa aSS-is prezidentis, j orj buSis mier warmoTqmuli sityvebis mTavari sakvanZo sityva "Tavisufl ebaa".

zemoTganxili Tval sazrisebi SemTxveviT ar dagvikavSirebia "vardebis revol uciastan". misi winare da Semdgomi movlenebi cxadyofs, rom demokratiis, liberal izmisa da Tavisufl ebis "eqsporti" Sesazl oa warmatebul i iyos im SemTxvevaSi, Tu saxel mwifosa da sazogadoebas gacnobierebul i aqvs ara mxol od misi Sesazl o Sedegebi (pozitiurica da negatiuric), aramed am procesebis kanonzomiereba da Sesabamisi moqmedebis amplituda _ moqceuli maT gardauval obasa da Cvens Sesazl ebl obas Soris. Tundac presis magaliTi cxadyofs, rom gamonakl isis saxiT procesebis amgvარი aRqma gvxdēba, magram umeteswil ad maTi Tanmdevi probl emebi aRiwereba zerel ed da martivad _ "gl obal izaciis", "masonebis", "sorosis", "Savi piaris" da a.S. xsenebiT, an "mtris xatis" SeqmniT.

*

23 noembers "vardebis revol uciit" dasrul ebul i procesis gaanal izēba presaSi mraVal mxrivi da, xSir SemTxvevaSi, urTierTgamomricxavi SefasebebiTaa mocemuli; vecdebiT, SeZl ebi sdagvarad, garkveuli logiki T daval agoT ZiriTadi aqcentebi.

pirvel yovl isa, albaT unda gamovkveToT is **obieqtur-subieqturi mizezebi**, roml ebic safuZvl ad daedo revol ucias. rac Seexēba **sababs**, is jer kidev arCevnebamde karga xniT adre iyo gansazRvruli _ **arCevnebis gayal beba xel isufl ebis mier, amomrCevl is samoqal aqo ufl ebebis Sel axva.**

mediaSi Seqmnil i suraTiT ikveTeba **mTavari mizezi**, romel ic revol uciis qvakuTxedi gaxda _ **eduard SevardnaziS mimarT l amis paTol ogiuri siZul vil i**, rwmēna da imedi, rom Tundac saxel isufl o sivrcidan misi

moSorebis faqti ukve sasikeTo movl ena iqneboda qveynisTvis. am mizezma erT fokusSi mouyara Tavi yvel a faqtors _ social urs, pol itikursa Tu pirovnul s.

revol uciis meore dResve presaSi, erTis mxriv, gamoikveTa sul iskveTeBa, rom **gamarj vebul ebs ar asamarTI eben**; meores mxriv, im dResve daiwyo msj el oba xel isufli ebis Secvl is procesis **samarTI ebriv aspeqtebze**.

mainc ra SeiZl eba ewodos 23 noembris movl enebS?

dekl arirebul ad, es iyo **xaverdovani, usisxl o revol ucia**:

"vardebis revol ucia" ("24 saaTi", 24.11.2003); **"vardebiani, usisxl o da uekl o revol ucia"**, **"xaverdovani revol ucia"**, **"mSvidobiani revol ucia"** ("rezonansi", 24.11.2003); **"revol ucia usisxl od"** ("axal i versia", 24.11.2003); **"vardebis revol ucia" uekl od** ("kviris pal itra", 24.11.2003); **"kul turul i revol ucia"** ("mTavari gazeTi", 24.11.2003)

sayuradReboa axal gazrda iuristTa asociaciis prezidentis Tina xidaSel is formul ireba: "imas, rac dRes moxda, iuridiul da yvel a enaze hqvia **usisxl o revol ucia**." ("rezonansi", 24.11.2003)

presaSi aranaki ebi intensiobiT figurirebs aqcenti, rom **am procesebs "xaverdovnebis" gansazRvreba ar miesadageba**; es **ufro gadatrial eba, anu xel isufli ebis Zal iT Secvl a iyo**: gazeTi "j orjian Taimsi" am process **saxel mwifo gadatrial ebas uwodebs** da aqcents akeTebS aSS-is saxel mwifo departamentis somxuri l obis dafinansebaze, roml is mizania kavkasiaSi somxeTis qceva mesamexarixovani saxel mwifodan pirvel xarixovnad. (27.11.2003). momdevno dReebSi amave gazeTSi Cndeba formul ireba _ **samxedro gadatrial eba**, romel Sic aqtiurad monawil eobda uSiSroebis iatakqveSa razmi. ("j orjian Taimsi", 04.12.2003). gazeTis amave nomerSi parteqnologi dimitri moniava acxadebs, rom **axal i xel isufli eba**, j erjerobiT, ufro **virtual uria**, vidre "real uri", an "faqtobrivi". ("j orjian Taimsi", 04.12.2003) **saxel mwifo gadatrial eba**, romel sac uamravi iuridiul i darRvevis gasamarTI ebl ad "revol ucia" ewoda, _ aseT mosazrebas vxvdebiT gazeT "axal TaobaSi". ("axal i Taoba", 06.12.2003)

pol itikosTa Sefasebebidan yvel aze radikal uria Sal va naTel aSvil i; "l eiboristebis" l ideri **"vardebis revol ucias" xel isufli ebis uzurpaciad aRiqvams da aqcents akeTebS sorosis rol ze, gl obal istur Zal ebze**, ruseTis teritoriul interesze, baqo-j eihanis navTobsadenze... ("dil is gazeTi", 26.11.2003); aseve mkveTria "aRorZinebis" warmomadgenel Ta Sefaseba; magal iTad, cotne bakurias azriT, es iyo **kancel ariaSi dagegmil i "revol ucia"**, Zvel i

SevardnaZis Secvl a "axal gazrda SevardnaZiT". ("j orj ian Taimsi", 04.12.2003);
qristianul -demokratiul i kavSiris I ideri vaJa I orTqifaniZe mi ani Snebs
qveyanaSi **diqtaturis damyarebis safrTxeze**. ("axal i Taoba", 26.11.2003)

aqve aRvniSnavT, rom aqcentebi "vardebis revol uci asTan" **sorosisa** da
"gl obal isturi Zal ebis" mimarTebaze kidev didxans viTardeboda presaSi.
sanimuSod movixmobT citatas yvel aze radikal uri mosazrebiT: "msofli io
pol itikis istoriaSi pirvel ad moxda, rom **saxel mwifo iqca ara romel ime**
ZI ieri qveynis, aramed kerZo piris sakuTrebadi; sorosis mizania ara mxol od
"axal i evropis" gegmis ganxorciel eba, anu **aSS-is gavlenis gaZI iereba**
evraziaze, aramed merkantil uric _ saqarTvel os, rogorc satransporto
derefni syidva." ("axal i Taoba", 31.03.2004)

sakonstitucio sasamarTl os yofili Tavmj domaris, iusticiis sabWos
wevris, avTandil demetraSvil is gansazRvreb iT, "qveyana **samarTl ebriv**
I abirinTSi imyofeba, saidanac gamosavali Znel ad mosazebnia, Tumca,
SesaZl ebel i. am probl emis Tavi da Tavi imis gansazRvraa, ramdenad
I egitimuria dRevandel i xelisufleba... **nino burjanaZis mier saqarTvel os**
prezidentis moval eobis Semsrul ebl ad Tavis gamocxadeba, rom araferi
vTqvaT imaze, rom prezidents Tavisi gadadgomis Sesaxeb ganxadeba
gakeTebuli ar hqonda, **aral egitimuri iyo.**" (Jurnal i "sarke", 03.12.2003)

"amj erad kidev arsebobs SesaZl ebl oba qveyana daubrunde konstituciur
sivrces", _ wers "dilis gazeTi" ("dilis gazeTi", 08.12.2003) da es mosazreba
mediaSi gamonaklisi ar aris. es Tavistavad gulisxmobs, rom media erTgvarad
aRiarebs arsebul i situaciis arakonstituciurobas, magram pirobitadi Rebs
mas, rogorc postSevardnaZistuli periodis "aTvl is wertil s".

paral el urad, presaSi **dominirebs** azri, rom **revol uciis mTavari gmiri**
xal xi iyo, rom mTavari Sedegi iyo sazogadoebis gaertianeba, misi gaxleci
safrTxis Tavidan acileba. pirvel rigSi, am faqtors xazgasmiT aRniSnavs
Tavad "mTavari revol ucioneri" mixeil saakaSvili: "...mTavari **gmiri arc**
saakaSvilia, arc SevardnaZe. mTavari gmiri xal xia, romel mac guSin sakuTari
xel iT Seqmna istoria." ("24 saaTi", 24.11.2003) pol itol og kaxa kacitazis
Sefasebit, "qarTvel i eri Sedga... **procesebis mTavari Semoqmedi Tavad**
qarTvel i eri iyo." ("mTavari gazeTi", 24.11.2003)

istorikosebis Sefasebit (profesorebi: merab vaCnaZeEda vaxtang guruli),
xal xi gaertiana ara romel ime pol itikuri figuris siyvarul ma, aramed
ukiduresma gaWirvebam. es iyo SevardnaZis kraxi da ara is, rom yvel a erTad
saakaSvil s, Jvanias an burjanaZes gahyva. mniSvnel ovania, rom yvel aferi

usisxl od damTavrda. erTi adamianis sisxl ic rom daRvril iyo, amas j aWvuri reaqcia mohyeboda da samoqal aqo omSi gadaviCexebodiT; mniSvnel ovania, rom **sazogadoeba erTiani darCa**, radgan faqtobrivad dapirispireba iyo ara sazogadoebaSi, aramed xal xsa da xel isuflebas Soris. ("mTavari gazeTi", 25.11.2003)

igive xal xis faqtoris gaTval iswinebiT, politologi soso cincaZeEzuradRebas amaxvil ebs **xal xis totaluri ndobis transformaciis safrTxeze**, romelic, SesaZloa, daemuqros axal xel isuflebas, Tu man uaxloes xanebsi ver moaxerxa maTTvis micemuli dapirebebis Sesruleba. ("rezonansi", 06.12.2003)

sagulisxmoa, rom gavlenian ucxour mediaSi ganvitarebul mosazrebaTamaraval feroვნების მიუხედავად (რომელსაც, ასევე, გვაცნობს ჟარტული პრესა), საბოლოო ჯამში, **საჟარტველი ოსი მომხდარი პროცესები დადებითად შეაფასეს და** axal xel isuflebas mxardaWera gamoucxades evrokavSirma და evroparliamentma, **აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტი**. Tumც, დიპლომატიურ კომენტარებსა და TavSekavebul Sefasebebsi კვლავ დომინირებს აგენტი _ რომ **საჟარტველი ოსი, მომავალი არცევნების სამართლიანად ცატარებიT**, ისევ (უკვე მეორედ) **ეზი ევა სანსი დემოკრატიული ღვეყნად გამოყალიბებისათვის**; სამომავლოდ შეპირებული ucxouri დახმარებებიც ამ ფაქტორზე იყნება დამოკიდებული. ისევე როგორც ჟარტული media, ucxouric მარალ Sefasebas აზიებს რევოლუციური პროცესების დროს sazogadoebის აქტიურობისა და ერთსულოვნების ფაქტორს.

2 ნოემბრის არცევნებამდე საჟარტველი ოსი გამოსული მათიას იორსი აცხადებდა, რომ TuUsაჟარტველი ოსი არ ცატარებს სამართლიან და დემოკრატიული არცევნებს, SesaZloa, საჟარტველი ოსი ევროსაბუდოან გარიცხონ Seusruleბის ვალდებულებების გამო. 18 დეკემბერს, საჟარტველი ოსი ევროსაბუდოან სპარლამენტო დელეგაციის ხელმძღვანელის რანგში მოეწიეს იორსმა პრესკონფერენციზე განაცხადა, რომ axali xel isufleბისათვის ევროსაბუდოან ვინაშე არებულის ვალდებულებების Sesruleბის მოთხოვნა 2004 წლის თებერვლის (ამ დროს ივრეობდა ვალდებულებების Sesruleბის ვადა _ I .k.) usამართლიობა იყნება და axal xel isuflebas ევროსაბუდოანაკისრი ვალდებულებების Sesruleბას axal ვადებში მოსთხოვს.

ამასთან, საჟარტველი ოსის განცხადება მომავალი სპრეზიდენტო არცევნების თაობაზე, რომელიც, როგორც ჩანს, ევროსაბუდოან პოზიციასაც გამოხატავს: **"საჟარტველი ოსი დაგეგმილი არცევნები არ იყნება სრულიყოფილი. იყნება ბევრი Secdoma და ხარვეზი, მაგრამ ერთმანეთისაგან უნდა განვასხვავოთ ხარვეზი და გაყალიბება**. მთავარია, რომ საჟარტველი ოსი ხელისუფლების უარმომადგენლების განზრახვარის მტკიცე _ ცატარდეს სამართლიანი არცევნები და ყველა დამარცხდეს

da gamyal bebel i gamovl indes da daisaj os." ("mTavari gazeTi", 19.12.2003) anu, evrosabWom, faqtobrivad, mxari dauWira "vardebis revol uciis" Sedegad mosul xel isufli ebas da TiTqmis upirobod misca Sansi da erTgvari SeRavaTic revol uciuri procesis I egitimaciisa.

- **postrevol uciuri/postSevardnaZistul i xel isufli ebas Sefaseba**
(presis aqcentebi)

miuxedavad imisa, rom "vardebis revol uciis" Sedegad xel isufli ebaSi mosul "triumvirats" (mixeil saakaSvil i, zurab Jvania, nino burjanaZe) i sev saxel isufli o partiis _ "moqal aqeTa kavSiris" wiaRidan politikur avanscenaze karga xnis damkvidrebuli personebi warmoadgendnen, revol uciurma eiforiam maT sxva Zal a da Saravandi SesZina, Tvisobrivad gansxvavebuli, vidre xel isufli ebaSi Cveul ebrivi "saarCevno rotaciis" gziT mosvl isas eqnebodaT.

axali xel isufli ebas mimarT presa Semwynarebluri gaxda. SesaZi oa imitom, rom am periodisTvis man amowura "negatiuri resursi", romelic Zveli xel isufli ebas winaarmdeg iyo mimarTuli da warmatebit Seasrula Tavisi misia revol uciuri procesebisaTvis xel sayreli fonis Sesaqmnelad; SesaZi oa imitamac, rom formirebis procesi axali xel isufli eba Tavistavad im saxurebda taim-auts; da albat imitamac, rom sainformacio sivrcis Camoyalibeba da martva saqartvelosi didwiladaa dakavSirebuli im politikur Zalastan, romelic "vardebis revol uciis" Semdeg xel isufli ebaSi movida.

unda iTqvas, rom presa, politikuri speqtrisagan gansxvavebit, postrevol uciur eiforiaSi ar armoCenila da droulad auRo al Ro politikur koniunqturas.

revol uciis Semdgom TiTqmis ar Secvili a qarTuli real obisa da, Sesabamisad, mediisTvis damaxasiaTebeli **politizebisa** da **personificirebis** tendencia; gansxvavebaa isaa, rom **presis mTavari Tema _ xel isufli ebidan SevardnaZis wasvla**, Secvala xel isufli ebaSi saakaSvil is mosvl is Temam.

faqtobrivad, 2003 wl is dekembersa da 2004 wl is ianvarSi iSviaTia gazeTi personal urad mixeil saakaSvil isa da, saertod, axali xel isufli ebas Taobaze mosazrebebis garese. Ziritadad presaSi **dominirebs** axali xel isufli ebasTan dakavSirebuli **cvlil ebebis mol odini**. erTgvari Sejererebuli daijesti naTel

warmodgenas qmnis postrevol uciuri xel isufli ebis garSemo presaSi Seqmnil sainformacio fonze:

- **“reformatorebi, rogorebic arian mixeil saakaSvili, nino burjanaZeEduzurab Jvania, momavali saqarTvel os imedi da amerikis SeerTebuli StatebisTvis kargi siaxl ea... dRes reformistul ad ganwyobil liderebs aqvT Sansi, rom dasavleTis daxmareba gacilebiT ufro efeqturad gamoiyenon.”** (erik mil eri, analitikosi, aSS; “24 saaTi”, 03.01.2004)
- **“Cveni optimizms safuZvelia sami faqtoris erTianoba, romel sac CvenSi dRemde ar hqonia adgili. pirvelia _ xel isufleba, romelic saqarTvel os mosaxleobis, qarTveli erisa da qveynis interesebs daicavs, misi damoukideblobis, ganvitarebisa da ganmtkicebisaTvis ibrZolebs; meore _ qarTveli xalxis neba _ mxari dauwiros xel isuflebas... mesame _ saerTasoris Tanamegobroba energiul ad gamoxatavs axl andeli xel isuflebis da saqarTvel os mxardaWeras. da amitomac unda davijeroT, rom 2004 weli _ axali epoqis dasawyisi iqneba saqarTvel oSi.”** (dimitri Svelize, istorikosi, “mTavari gazeTi”, 05.01.2004)
- **“saqarTvel oSi erTpartiuli demokratia damkvidrda. xel isuflebis yvela Stos akontrol ebs erTi xel isufleba da, rac samwuxaroa, arc apirebs am situaciis Sevl as, piriqit, “revol uciuri xel isufleba” cdil obs maqsimal urad mokle vadebSi danisnos axali saporlamento arCevnebi, raTa... erTkl anuri sakanonmdeblo xel isufleba miros.”** (“axali Taoba”, 08.01.2004)
- **“mosaxleobis 96%-is mier arCeul misas SeuZlia Tu unda koncentraciuli banakebi gaxsnas, mainc taSs daukraven, magram ramdenad demokratiuli da normal uria dasineba, terori da mokvilit damuqrebari dris win arCeuli axal gazrda da “demokrati” prezidentisagan, Zneli saTqmelia... guSin kanonit jer argaprezidentebuli saakaSvili yovel gvარი moridebis gareSeEdireqtivas aZlevda iusticiis ministrs, rom cixeSi Sesazlo destabilizaciisas gamoeyenebina iaraRi da moekli apatimrebi.”** (“axali Taoba”, 13.01.2004)
- **“axal ma xel isuflebam icis, rac unda gaakeTos da konkretuli programac gaaCnia... mixeil saakaSvils ukve didi xania vicnob. is aSkarad Zalian Wkviანი, Semoqmedi adamiანი... noembris Semdeg man yvelaze Zalian didi STabewdileba moaxdina. mas kargad Camoyal ibebuli ideebi da xedva aqvs da kargad icis, ra unda. mas Zalian kargi monacemebi aqvs da vusurveb warmatebebs, radgan misi warmatebebi pirdapir aris**

dakavSirebul i qarTvel i xal xis warmatebasTan." (I in pasko, aSS-is saxel mwi fo mdivni s moadgil e, "24 saaTi", 15.01.2004)

- "ar vfiqrob, rom mixeil saakaSvil i evropul i donis pol itikosia. ori Tvis ganmavl obaSi Seviswavl e yvel a is interviu, romel ic man misca dasavl ur, rusul Tu qarTul medias. jerjerobiT misTvis gauwonasworebl oba saukeTeso daxasiaTebaa. meqmneba warmodgena, rom es is pirovnebaa, romel ic gancxadebebs sakuTari ganwyobil ebebidan gamomdinare akeTebS... is, rom man moaxerxa aseTi saxis revol uciis moxdena, metyvel ebs, rom udaod niWieri pirovnebaa Zal ze specifiur sferoSi." (andrei babicki, rusi Jurnal isti, "mTavari gazeTi", 15.01.2004)
- "saakaSvil i gamoyenebiTi xasiaTis pol itikosia... saakaSvil Si marTI ac aris bevri ram amerikul i tipis pol itikosisa _ maT Soris popul izmis seriozul i dozac. pol itikur organizaciasTanac arakl asikuri midgoma aqvs _ misi organizacia saarCevnod aqtiurobs da arasaarCevno periodSi minavl ebul ia. arCevnebis dros amotivtivebul i aqtivi saxel isufl o struqturebSi midis, mere icxril eba _ vinc ar moswons, daundobl ad iSorebs da Semdegi arCevnebisaTvis axal i aqtivi Cndeba _ es amerikul i midgoma." (ivl iane xaindrava, pol itol ogi, "24 saaTi", 16.01.2004)
- "saakaSvil ma jer kidev inauguraciamede daiwyo sakuTari kl anis Camoyal ibeba, kl anis, romel ic ufro Sekrulia da ufro vrceli. SevardnaZis kl ani sul samiode aTeul adamians Tu aerTianeabda... saqarTvel om marTI ac imperatori aircia." ("axal i Taoba", 19.01.2004)
- "jer ukurTxebel i prezidentis pirveli nabijebi sazogadoebaSi badebs eWvs da arcTu ise sasiamovno asociaciebs warsul Tan... saakaSvil i sagareo frontze TiTqmis iseTive gancxadebebs akeTebS, rogorc misi wi namorbedi". ("axal i versia", 19.01.2004)
- "dasavl eTi saqarTvel os ndobas ucxadebs... saqarTvel os xel isufl ebis axal i Taoba dasavl eTis produqtia ganaTl ebis, msopl mxedvel obisa da mental itetis mxriv." ("rezonansi", 20.01.2004)
- "davosSi, sabol ood, mxol od saakaSvil i Cavida, roml is mizani erTia _ msopl io sazogadoebaze axal i efeqtis moxdena da axal i ekonomikuri daxmarebebisa da investiciebis moqidva... Tu saakaSvil i Svel car iidan inauguraciisaTvis axal i proeqtebiTa da Sesazl o investiciebiT xel damSvenebul i Camova, es warmateba mxol od mis damsaxurebad CaiTvl eba da, Sesabamisad, misi reitingic erTi-orad gai zrdeba. es ki,

mixeil saakaSvil is "pi arSCikebis" azriT, mis mesianur warmomavl obas ki dev erTxel gausvams xazs." ("dil is gazeTi", 21.01.2004)

- "j erj erobiT, Cven ar gadavsul varT postrevol uciur fazaSi, rodesac unda Sewydes Zal is demonstrireba da xel isufl eba kanonier da samarTI ebriv saqmi anobas Seudges. amisaTvis pirvel rigSi saWiroa, mixeil saakaSvil ma Tavi igrZnos ara gamarj vebul i xal xis l iderad, aramed saqarTvel os prezidentad. man unda gaacnobieros, rom igi srul iad saqarTvel os prezidentia. maT Soris asl an abaSiZis prezidentic aris da eduard SevardnaZisac." ("xval indel i dRe", 21.01.2004)
- "j orj sorosi mzad aris, qarTvel Cinovnikebs xel fasebi gadauxados. rogorc axal i xel isufl eba ambobs, es kargia da waadgeba saqarTvel os korufciis aRmofxvraSi... ratom ar surs axal xel isufl ebas aRiaros, rom sorosis ful is gareSe isini ver aamuSavebdnen marTvad arasamTavrobo organizaciebs _ "Tavisufl ebis instituts", "axal gazrda iuristTa asociacias" da "kmaras"; rom sorosis gareSeE ver moi povebdnen seriozul gavl enas sainformacio saSual ebebze da verc revol ucias moawyobdnen. ar j obia saqarTvel om axl ave icodes, riTi unda gadauxados soross "sikeTisaTvis"?" ("axal i Taoba", 23.01.204)

rogorc vxedavT, yuradRebis centrSi mixeil saakaSvil ia da, revol uciuri eiforiis miuxedavad, presaSi sakmaod kritikul i damokidebul ebac igrZnoba mis mimarT. paral el ebi Zvel xel isufl ebasTan da aqcenti mixeil saakaSvil is erTpirovnul i mmarTvel obis safrTxeze, gazeT "al ias" publ ikaciaSi ("eduardis nakval evze") ufro Sors midis da aq ukve "diqtatura" da "faSizmic" xsendeba: "guSin tel ekompania "imedis" eTeriT saakaSvil ma pirvel ad aRiara, rom is aravisTan ar apirebs ufl ebebis gayofas: "aranairi ufl ebebis gayofa ar iqneba. ubral od, moxdeba raRac funqciebis del egireba. xal xma me amirCia da yvel a umTavresi sakiTxi qveyanaSi prezidentma unda gadawyvitos. man Tavad unda gadawyvitos, ra aris mniSvnel ovani." demokratiis saxel mZRvanel oSi aseTi ram ar weria. iq yvel aferi kanonis enaze xdeba. rogorc Cans Cveni axal i prezidentic ar apirebs demokratiul ad cxovrebas. aseTi fraza Tavis droze gamsaxurdiamac Tqva, misi rejimi "provinciul faSizmad" monaTI es; SevardnaZes sityvebiT araferi uTqvams, sul xal xis saxel iT l aparakobda, magram samagierod misi marTvis stil i moinaTI a diqtaturad da Camoagdes." ("al ia", 10.01.2004)

mixeil saakaSvil is saprezidento ufl ebamosil ebis Taobaze msj el obisas pol itol ogi soso cincaZec iSvel iebs paral el ebs, oRondac gansxvavebul

konteqstSi: "5 ianvridan, faqtiurad, saqarTvel oSi Zal aSi Sedis Zvel i amerikul i sakonstitucio principi _ **xel isufli ebis yovel gadawyvetil ebaze erTpirovnul ad pasuxs agebs prezidenti.** am fuZemdebl ur principze, rogorc Cans, sxva azri gaaCnda rogorc pirvel , aseve meore prezidents. gamsaxurdia acxadebda, rom is pasuxs ar agebda "axal gazrda energetikosTa kavSiris" qmedebaze da "karvis qal ebze". avtomatur reJimSi ibanda xel s SevardnaZe, rogorc ki Jurnal istebi mis uaxl oes garemocvaze Camougdebdnen sityvas." ("rezonansi", 09.01.2004) Zvel i romis, aSS-is, britaneTis istoriul i anal ogebis moSvel iebiT, **soso cincaZe** anviTarebs mosazrebas, rom "**mixeil saakaSvili rigiT arCevnebSi gamarjvebul i prezidenti ar aris, is triumfatoria** am terminis srul i mniSvnel obiT." triumfatorebs ki Zal ze mZime jvris zidva uxdebodaT da arcTu iSviaTad, sul martos.

analitikos **ia anTaZis** mesijebi, rogorc wesi, mediaSi SemTxveviT ar Cndeba. amjerad "axal versiaSi" gamoqveynebul i (da radio "Tavisufli ebis" eTeriT gadacemul i) publikaciis saTauri _ "**iracional uri aqcentebis tradicia qarTul politikaSi**" ukve Tavistavad migvaniSnebs mis mTavar aqcentebze:

- o oTx dekembers mixeil saakaSvili ma saprezidento saarCevno kampania **iracional uri aqcentebiT daiwyo;**
- o saakaSvili ar aris pirveli qarTveli politikosi, romelic Tavis optimizms rel igiuri TariRebisa da politikuri movl enebis damTxvevas ukavSirebs. **eduard SevardnaZis** meore saprezidento vadac swored **iracional uri aqcentebiT da masTan dakavSirebul i imedebiT daiwyo;**
- o maSin **iracional uri wnexi** aSkarad gamoyenebul i iqna **politikur iaraRad**, raTa ubral o adamians protestis gareSe, marTI ac gardauval bediswerad mieRo qveyanaSi gamefebul i usamarTI oba da ganukiTxaoba; Cven vnaxeT, riTi dasrul da xel isufli ebisa da xal xis interesTa real uri konfliqti;
- o logikuria, rom **nebismieri xel isufali**, romelic **racional ur politikas iracional uri aqcentebiT Caanacvlebs, damarcxdeba.**
- o es **gafrTxil eba amjerad ekuTvnis mixeil saakaSvili s**, romlis momaval prezidentobasac saqarTvel os mosaxleoba cvl il ebebis mol odiniT da imediT xvdeba. (83)

axal xel isufli ebaze ufro konkretul i da sagnobrivi msjel obis (da kritikulisaci) sainformacio sababi presisatvis gaxda **sakadro politika.** sakadro cl il ebebTan dakavSirebiT presasi Cndeba bol Sevizmis asociaciebi,

paral el ebi SevardnaZis sakadro politikasTan, Tval sazrisi, rom axal i xel isufli eba am mimarTul ebiT Zveli politikis memkvidrea. kadrebze msj el obisas, bevrgan figurirebs Tval sazrisi, rom es sakiTxi **"nacional ebisa" da "demokratebis" dapi rispirebis sababia**; gvxvdeba mosazrebebic, rom kadrebis daniSvna naCqarevad xdeba, ar iyo aucil ebel i mniSvel ovani sakadro cvl il ebebis ganxorciel eba prezidentis inauguraciamed; iqmneba STabeWdil eba, rom gamarjvebuli Zal ebi erTmaneTis daswrebas da sakuTari poziciebis gamyarebas cdil oben; kadrebis SerCeva xdeba ara profesional izmisa da gamocdil ebis, aramed, **revoluciuri damsaxurebis mixedvit da a.S.**

"mTavari gazeTi" wers, rom **"zurab Jvianam da mixeil saakaSvili ma... saxel mwi fo Tanamdebobebi 50-50-ze gadainawil es. gadanawil eba moxda ise, rom rogorc Jvianas, aseve saakaSvili s, aqvT urTierTkontrolis saSual eba."** ("mTavari gazeTi", 16.01.2004) aqve vkiTxul obT _ **"es periodi Zal ze gvagonebs bol Sevizmis pirvel etaps,** roca yvel gan Tavisi anebi gaamweses."

"axali Taoba" iuwyeba, rom **"nacional ebisa" da "demokratebis" dapi rispireba sakadro politikis garSemo SeiZl eba ki dev gamwvavdes. droebiT mTavrobis mier warmoebuli sakadro politikit ukmayofil o nacional ebma mixeil saakaSvili sul timatumi ki wauyenes. amjerad isini finansTa ministris zurab noRaidelis winaarmdგი il aSqreben... am dReebSi noRaidel Tan seriozuli uTanxmoeba mouvida Tavdacvis saministros erT-erT maral Cinosans... rogorc amboben, im maral Cinosans noRaidel isatvis aseTi ram utqvams: **"Sen Jvianas daval ebas asrul eb da xel fasebs special urad ar arigeb. da gindaT, rom xal xi saakaSvili is winaarmdგი ganawyoTo."** ("axali Taoba", 03.01.2004)**

"dilis gazeTi" mkveTrad akritikebs **"nacional ebis" kadrebs,** roml ebic SemdgomSi xel isuflebis **"Zal ovan"** sayrdenad iqcnen: **"...prokuraturas nacional ebSi yvel aze "uSiSari" irakli oqruaSvili** daepatroneba. marTalia, moral zel aparaki axla moduri ar aris, magram sakiTxavia, ramdenad aqvs mas generaluri prokuroris postis dakavebis ufl eba maSin, roca **mis mimarT orjer iyo saqme arZruli:** erTi _ ramdenime wl is winaT, roca is advokati iyo da meore _ axl axan: winasaarCevno periodSi gorSi momxdari incidentis dros mas da erT nacional s yaCaRobaSi edebodaT brali... rac Seexeba meore **ufro "saSiS kadsr" _ vano merabiSvili s,** jer erTi, igi iuristi ar aris, meorec, mas ara aqvs Sesabamisi gamocdil eba... Cndeba kiTxva _ **ris mixedvit arCevs axal i xel isufli eba kadrebs?** ra Tqma unda, **revoluciis organizebaSi Setanili wli is mixedvit.** vano merabiSvili is dawinaureba am CarCoebSic ar Tavsdeba,

radgan revoluciis dReebSi igi tribunaze arc gamoCenil a. ase rom, **sakadro qaosi grZel deba.** ("dil is gazeTi", 13.01.2004)

vano merabiSvil is SesaZl o maRal Cinosnoba "axal i Taobis" gakvirvebasac iwevs: "... erTma gadawvyetil ebam pol itikuri speqtri, da ara marto is, srul **SokSi Caagdo.** axal mTavrobasTan daaxl oebul ma wyarom gaavrcel a informacia, rom deputati **vano merabiSvil** i axl o momaval Si uSiSroebis sabWos mdivani gaxdeba." ("axal i Taoba", 14.01.2004)

irakli oqruaSvil is mosal odnel zeobaze "mTavari gazeTic" amaxvil ebs yuradRebas: "**oqruaSvil** i prokuraturaSi **saakaSvil** i seul **reformebis ganaxorciel ebs**, roml is mixedviTac prokuraturas funqciebi gaezrdeba da **is yvel a Zal ovanze "zeorganos" funqcias Seasrul ebs**"; "sazogadoebaSi miTqma-moTqmaa, "**oqruaSvil** i Tu nebaze miuSves, naxevari **saqarTvel o cixeSi aRmoCndebao.**" ("mTavari gazeTi", 16.01.2004; 17.01.2004)

"axal i Toba" aqcents akeTebis kadrebis gamoucdel obasa da umwifrobaze: "**ekonomikis ministrma ekonomika ar icis**"... 28 wl is **irakli rexviaSvil** s, romel sac 14 wel ia saqarTvel oSi ar ucxovria, imis gamo, rom **sorosTan muSaobda**, Tbil isis aeroportSi Camosvl isTanave ministris portfel i gadasces"; "iusticiis saministro saukeTeso magal iTia imisa, Tu rogori SeiZl eba aRmoCndes **araprofesional Ta sabavSvo gundi.** erT-erT **sakvanZo Tanamdebobaze** iusticiis ministrma zurab adeiSvil ma **21 wl is biWi** daniSna. es biWi, aseve, **nacional uri moZraobis aqtivistia**... mesame prezidentma kidev ufro dawia asakobrivi cenzi da **l amis ufroskl asel ebs Caabaros xel isufli eba.**" ("axal i Taoba", 18.01.2004; 19.01.2004)

"saqarTvel oSi **axal i daniSvnebis mTavari tendencia isaa**, rom **parl amenti ministrobis kandidatebisagan ar iTxovs programebs**, sadac mkafiod iqneba Camoyal ibebul i, rogor unda gardaiqmnas esa Tu is uweba... rCeba STabelWdil eba, rom axal i xel isufli eba sakuTari Tavisatvis maRal i xarixis garantiებს iTxovs, xal xistvis ki dabal i xarixis garantiებსac sjerdeba. "**vardebis revolucias**" aseTi **gagrZel eba namdvil ad ar ekadreba**", _ askvnis gazeTi "axal i versia" sakadro pol itikaze msjel obisas. ("axal i versia", 26.01.2004)

- **"triumvirati"**

"triumvirati", "troika", "trio" _ ase moixsenieba mediaSi revoluciis gamarjvebul i sameul i. 23 noembris Semdgom dReebSi presa did yuradRebas uTmobs nino burjanaZis, zurab Jvaniasa da mixeil saakaSvil is

urTierTmimarTebis, maT Soris Zal Ta Tanafardobis, pol itikur Zal Ta axal da momaval ganl agebaSi TiToeul i maTganis funqciisa da potenciis Taobaze mosazrebebi sa da versiebis ganviTarebas.

mixeil saakaSvil i _ prezidenti, zurab Jvania _ premier-ministri, nino burjanaZe _ parl amentis Tavmj domare. funqciebis amgvar ganawil ebas presa revol uci amde gacil ebiT adre varaudobda; am sqemis ganxorciel ebis real uri perspeqtivis gaCenis Semdgom ki ZiriTadi aqcenti gadadis maTi SesaZl ebl obebis Sefasebaze. gamovyofT ramdenime tipiur Sefasebas, erTmaneTisagan diametral urad gansxvavebul mosazrebas da im Tval sazrisebs, romelic, Cveni azriT, sayuradRebo mesij ebs Seicavs.

fsiqol ogi, akademikosi SoTa nadiraSvil i ase afasebs zogadad **lideris faqtors** da, konkretul ad, samive pol itikur personas:

“sazogadoebrivi azri zogj er aracnobierad yal ibdeba da saWiroa, rom **pol itikurma lideribma zogj er Tavad Seqmnan da gamoxaton is azri, rac sazogadoebas gaaCnia...** Tu vinmem amis gakeTeba SeZl o, xal xi mas liderad da gmirad Tvl is.

nebisyofigis Tval sazrisiT, **saakaSvil i** saocrad Zl ieri pirovnebaa da aRmoCnda, rom intel eqtual uric aris...

saakaSvil s gverds umSvenebis **Jvania**, romelic Zal ian gamocdil i pol itikosia. Tu man kargi mizani daisaxa, bevri kargis gakeTeba SeuZl ia.

qal is gamoCena ki saswaul i iyo. **nino burjanaZe** ETavisi kacuri intel eqtiTa da nebisyofigiT simpaTiebs imsaxurebs da rogorc qal i _ gavlenas axdens. mere gaCnda **asociaciebi Tamar mefesTan, tetCerTan** _ es yvel aferi xel s uwyobdamis portrets. oponentebma masTan sabrZol vel ad araswori meTodebi airCies _ rom is sxva wridan aris da a.S. susti argumentebi ki mowinaaRmdeges aZl ierebs...

swored qal ma gaanel a **Jvania** sa da **saakaSvil is farul i mtroba prezidentobisTvis**. yovel Tvis Canda, rom burjanaZeE saakaSvil s rol s dauTmobda, radgan saakaSvil i amas imsaxurebda. es erTmaneTisadmi pativi scemas ni Snavs.” (“24 saaTi”, 28.11.2003)

fsiqol og nodar sarj vel aZis mosazrebiT, **“samive udavod saintereso figuraa... maT didi pasuxismgebl oba aqvT da didi istoriul i rol i SeuZl iaT Seasrul on**. samive SevardnaZis mowafea? arian da arc arian.

saakaSvil ma, Tundac SevardnaZis Cais dal eviT, kargad gaSi fra, misi adgil is dakaveba rom surda. bunebrivia, am Tval sazrisiT is SevardnaZis mowafea, Tumca, ufro Tvi Tmyofadi.

Jvania aSkarad yvel aze niWieri moswavl ea. is kargad gamoiwvrTna, yvel aze ukeT SeiTvisa SevardnaZis nabijebi. Jvania namdvil i pol itikosia, SevardnaZis msgavsad, pol itikuri intrigebis special isti. SemTxveviTi ar aris, parl amentSi saakaSvil i rom Sevida da ara Jvania.

rac Seexeba **burj anaZes**, man seriozul i principul oba gamoiCina bol o dros.

unda vaRiaro, rom es sameul i dRevandel pol itikur speqtrSi yvel as sj obs." ("mTavari gazeTi", 05.12.2003)

"j orj ian Taimsi" saakaSvil s, Jvania sa da burj anaZes **"xel isufl ebaSi Zal iT, agresiiTa da amerikul -rusul -somxuri pol itikuri kapital iT mosul pol itikur tyupebsa"** da **"ocdameerTe saukunis orj oni kiZeebs"** uwodebs da maT mniSvnel obas aseTi TanmimdevrobiT al agebs: "pol itikuri cxvris faris saTaveSi **Jvania** dgas, Semdeg modis **burj anaZe** da, bol os, xel isufl ebis Zal adobrivi damxobis real uri avtori mixeil **saakaSvil i.**" ("j orj ian Taimsi", 27.11.2003)

presis publ ikaciebSi, pirdapir Tu miniSnebiT, figurirebs Tval sazrisi, rom l iderebis pirovnul i ambicia (aq, umTavresad, Jvania-saakaSvil s gul isxmoben) feTqebadsaSiSi muxtis matarebel ia da Zal aufl ebis gadanawil ebisaTvis brZola, SesaZl oa, iqces gamarj vebul i Zal is ganxeTqil ebis faqtorad. amasTan, presaSi yuradReba maxvil deba l iderebis pasuxismgebl obisa da pol itikuri Segnebis faqtorze, romel mac unda gaaneitral os es safrTxe:

"bevri el oda, rom **revol uciis mogebis Semdeg opoziciis erTianobas safrTxe daemuqreboda, l iderebs pirovnul ambiciebze maRl a dgoma gauWirdebodaT.** magram, rogorc aRmoCnda, opoziciam am meore gamocdasac gauZl o da funqciebis ganawil eba umtkivneul od moxerexda _ yovel SemTxvevaSi, garegnul ad mainc. is, rom opoziciam am SemTxvevaSic Seinarcuna erTianoba, miuTitebs imaze, rom **l iderebi, pol itikuri simwifis Tval sazrisiT, ufro gai zardnen** da, j erj erobiT mainc, **acnobi ereben im pasuxismgebl obas, romel ic xal xis wi naSe ai Res.**" ("24 saaTi", 27.11.2003)

saprezidento arCevnebis Semdeg nino burj anaZeEerTgvarad mediis Crdil Si moeqca, miuxedavad imisa, rom inauguraciamde igi kvl av asrul ebda prezidentis moval eobas. pirvel i "ceremoniul i triumfis" Semdeg, marTal ia igi kvl av xvdeba Zal ian bevr maRal i rangis ucxoel stumars da es Sexvedrebi aisaxeba presaSi (gansakuTrebiT, "saqarTvel os respubl ikaSi"), magram misi personis mimarT interesi aSkarad Senel da. sociol ogiuri samsaxuris "ai-fi-

emis" xel mZRvanel i goCa cqi tiSvil i aRniSnavs, rom arCevebis wina periodTan SedarebiT, **burj anaZis reitingma daiwia**. ("al ia", 20.01.2004). yuradRebas iqcevs isic, rom mixeil saakaSvil i nino burj anaZes xazgasmul i familiarobiTa da TiTqos agdebiTac moixseniebs _ **"nino mopl akunebda!"** ("vardebis revol uciis" dRes), **"nino kargi gogoa"** da a.S.)

nino burj anaZis personaze kvl av amaxvil ebs yuradRebas ucxouri media (gansakuTrebiT, rusul i) da, Sesabamisad, es momenti qarTul presaSiC aisaxeba. ruseTis tel eviziam () **nino burj anaZe 2003 wl is mTavar adamianTa Soris daasaxel a;** saqarTvel oSi mas **"rkinis ninos"** uwodebeno _ aRniSna sainformacio programis wamyvanma (Tumc, es termini 23 noembris Semdgom qarTul presaSi swored rusul i mediis masal ebiT momzadebul publ ikaciebSi figurirebs, _ l.k.) da paral el i **Tamar mefesTan** gaavl o. ("kvis pal itra", 05.01.2004) **"mTavari gazeTisaTvis"** micemul interviuSi, cnobili rusi Jurnal isti andrei babicki, **nino burj anaZes** revol ucionerTa Soris **yvel aze gawonasworebul politikoss uwodebs** da aRniSnavs, rom es evropul i donis politikosis Tvisebaa. ("mTavari gazeTi", 15.01.2004)

72 dRiani saprezidento misiis dasrul ebis sababiT nino burj anaZe cotaxniT isev aRmoCnda mediis yuradRebis centrSi. gansakuTrebul yuradRebas misi personisadmi amjeradac (da saerTodac!) **"mTavari gazeTi"** iCens; magal iTad, gazeTis 17 ianvris nomris mTavari Tema nino burj anaZis personaa. misdami miZRvnil ramdenime publ ikaciaSi aseTi aqcentebi ikveTeba:

nino burj anaZe **erTaderTi qal ia, romel mac mtkiced daimkvidra adgil i qarTul politikaSi; sazRvargareT, maT Soris ruseTSic, mas yovel Tvis gul Riad iRebdnen. pirovnul Rirsebebs, mis mimarT ndobis faqtors, ganaTlebul i da simpaTiuri qal is imij ic emateboda; burj anaZes xel isufl ebaSi SevardnaZis memkvi dredac ganixil avdnen; burj anaZis imij ma mosaxleobaSi warmateba moutana zurab Jvanias gunds; vardebis revol uciis dros, sakuTari kavSirebiT ucxoetsa Tu qveynis SigniT, parlamentis Tavmj domaris statusiT, burj anaZe mniSvel ovnad exmareboda revol ucionerebs; 23 noembers burj anaZes qveynisa da procesebis marTvaze pasuxismgebl obis aReba mouwia; I legitimaciis ukmarisobis vitarebaSi man, TanamoazreebTan erTad, Tavi gaarTva probl emebis met-naklebad mogvarebas da, SeiZleba iTqvas, gamocda Caabara; politikosTa prognoziT, prezident SevardnaZis epoqaSi misi erT-erTi real uri Semcvl el i saakaSvil is mmarTvel obis drosac darCeba prezidentobis potenciur kandi datad. ("mTavari gazeTi", 17.01.2004)**

“saqarTvel om da msofi iomac, qal batoni nino, rogorc prezidenti, mi iRo da moiwona ki dec. sazRvargareT mas “qarTvel i rkinis l edic” uwodes”, _ aRni Snavs “dil is gazeTi”. amave publ ikaciaSi gv xvdeba “sarwmuno wyaros” informacia, rom nino burj anaZeEseriozul ad emzadeba (dRes Tu ara, xval mainc) **Tavisi gundis Sesaqmnel ad.** (“dil is gazeTi”, 20.01.2004)

“pol itikur samaias” Soris arsebul i daZabul obisa da momaval i dapi rispirebis Tema presaSi, ZiriTadad, saakaSvil i-Jvianas urTierTmi marTebis fonze viTardeba, magram aqa-iq personal urad burj anaZec xsendeba; “j orj ian Taimsi” wers, rom **saakaSvil is** samomavl o mizani iqneba **Tavidan moicil os “intrigebSi gawrTvnil i Jvania da burj anaZe.”** (“j orj ian Taimsi”, 08.01.2004)

saxel isufl o l iderTa revol uciuri sameul is mesame wevris _ **zurab Jvianas** persona postrevol uciuri periodis presaSi uSual od aris dakavSirebul i sakadro pol itikis, mosal odnel i sakonstitucio cvl il ebebis, anu, premier-ministris postis SemoRebis, aseve, pol itikur sameul s Soris mosal odnel i uTanxmoebisa da Zal aufl ebis ganawil ebis TemebTan. aqve unda aRvniSnoT, rom “vardebis revol uciis” momdevno TveebSi, iseve rogorc nino burj anaZis, **zurab Jvianas personis mimarTac interesi presaSi sagrZnobl ad Senel da** (Tu ar CavTvl iT gazeT “j orj ian Taimss”, romel ic farTod anSl agirebul skandal ur publ ikaciebs uZRvnis Jvianas personas).

zurab Jvianas **popul arobis kl ebas** pol itol ogi ivl iane xaindrava ase xsnis: **Jvianasadmi ndobis xarixi pol itikur da arasamTavrobo wreebSi daeca** da isini amaSi damnaSave ar arian _ iyo dro, roca am wreebSi Jvianas didi mxardaWera hqonda, magram man, garkveul wil ad, ver gaamarTl a; 1995 wl is meore naxevari da momdevno ori wel i **pozituri dinamikis** wl ebi iyo; maSin **axal gazrda reformatorad wodebul i j gufis l ideri Jvania iyo,** misi xel mZRvanel obiT parl amenti nayofierad muSaobda; magram man ver SeZl o aRmasrul ebel i xel isufl ebisaTvis gadamwyveti brZol is gamarTva _ Tu moigebdnen, xom kargi, Tu arada, wagebis SemTxvevaSi maTi saxiT progresul i Zal ebis konsol idaciis centri Sei qmneboda; **Jvianam SevardnaZis orbitaze moZraoba arCia;** man, arsebiTad, im periodSi daiwyo **moednis mosufTaveba** imisaTvis, rom 2005 wel s **prezidentobis ual ternativo kandidati** yofil iyo; es **misi strategiul i Secdoma iyo;** man dakarga ndobac da pol itikuri mokavSireebic. (“24 saaTi”, 16.01.2004)

mniSvnel ovan saxel isufl o postebze Jvania-saakaSvil is kadrebis ganTavsebaze msj el obisas presaSi, erTis mxriv, gv xvdeba mosazreba, rom **Jvianas ufro didi sakadro resursi aqvs;** meores mxriv, aris am tipis

Tval sazrisic _ revol uciis mTel i simZime "nacional ebma" aiRes Tavisi Tavze, dabal i reitingis Jvania ki qveynis meore piri xdeba da Tavisi kadrebiT akompl eqtebs xel isufl ebas.

rogorc aRvniSneT, zurab Jvania "j orj ian Taimsi" sagangebo yuradRebis obieqtia, oRondac, skandal ur konteqstSi; Jvania figurirebs, rogorc "zviad gamsaxurdias xel isufl ebs damxobis aqtiuri monawil e, roml is mier umZimesi danaSaul is Cadenis faqts mowmeebi adastureben"; rogorc baqo-j eihaniS proeqtis farul i da aqtiuri mowinaaRmdege, mezobel i qveynis interesebis sasargebl od. ("j orj ian Taimsi", 08,15,22.2004)

saxal xo frontis Tavmj domare nodar naTaZeEzurab Jvianas korufciul i qmedebebis Tanamonawil ed da Tanaorganizatorad miCnevs da darwmunebul ia, rom amis gamo daixureba korufciasTan dakavSirebul i yvel a real uri saqme, romel ic prokuraturaSi Seva. ("axal i Taoba", 20.01.2004)

- **aWaris movl enebi _ "vardebis revol uciis" I ogikuri gagrZel eba**

"vardebis revol uciis" Sedegebis Sefasebisas, revol uciis wl isTavze da Semdgomac, axal i xel isufl ebs mTavar warmatebad miCneva **aWaris faqtoBrivi dabruneba saqarTvel os konstituciur sivrcesi**. Cveni azriT, amas gacil ebiT ufro mniSvnel ovani Sedegi mohyva _ aWaris dabruneba ara mxol od konstituciur, aramed erTiani **saxel mwifo cnobierebis vel Si**.

axl a, roca 2008 wl is agvistos movl enebis Semdeg afxazeTisa da e.w. samxreT oseTis dabruneba saqarTvel os saxel mwifoebriV sivrcesi ufro daSorda real obas, vidre es Tundac "vardebis revol uciis" Semdgomi perspeqtiviT isaxeboda, aWaraSi ganviTarebul i procesebis mediaretospeqtiva da anal izi ufro sayuradRebo xdeba. miT ufro, rom am Temis asaxva presaSi, j erj erobiT, araa Seswavl ili da gaanal izebul i. Tanac, droismieri distancirebis Semdeg ise moCans, TiTqos yvel aferi erTi xel is dakvriT mogvarda. presaSi asaxul i viTareba ki gviCvenebs, rom es procesi rTul i saSinao da sagareo peripetiebis Tanxl ebiT mimdinareobda. amdenad, saWi rod CavTval eT ufro vrcl ad warmogvedgina aWaraSi ganviTarebul i movl enebis medi asuraTi.

"vardebis revol uciis" dReebSive da revol uciis Semdgom, aWaris Tema isev gaxda is "mTavari safrTxobel a", romel sac qarTul politikaSi damkvirdrebul i tradiciiT, xel isufl eba momgebianad iyenebda rTul situaci ebSi manipul irebisa da movl enaTa simZimis centridan yuradRebis

“sxvagan” gadatani saTvis. centrsa da regions Soris bunebrivad arsebul i probl emebis gamwvaveba orive mxaristvis xel sayrel situacias qmni da saTanado sazogadoebrivi azris Sesaqmnel ad.

“aWaris avtonomias da central ur xel isuflebas Soris wi naaRmdegobrivi, xandaxan ki metad mwvave urTierToba qarTul i saxel mwifoebriobisa da demokratiis erT-erTi mwvave probl emaa, _ wers daviT darCiasvil i narkvevSi “saqarTvel os dedaqaq aqi da regionebi” (naSromi Sesrul ebul ia saqarTvel oSi demokratiul i mSenebl obis ZiriTadi tendenciebis Semaj amebel i saeqsperto proeqtis farglebSi, _ l.k.), _ es wi naaRmdegobebi separatizmis kval ifikacias namdvil ad ar imsxurebs. saamisod mas mTavari komponenti _ nacional izmi akli a. dapirispireba mmarTvel i el itebis donezea, mas ar axl avs sazogadoebis mobil izacia eTnikuri an konfesiuri ideebis doneze. magram isic aSkaraa, rom aWara ar erideba saqarTvel os konstituciasTan wi naaRmdegobaSi Sesvl as.” (16, 18)

miuxedavad imisa, rom aWarasTan mimarTebaSi presaSi gv xvdeboda termini _ “separatistul i regionis” an _ “aWarul i separatizmi”, bunebrivia, igi ar iyo afxazuri da osuri separatizmis tol fasi vitarebis gamomxatvel i. Tumc, samive am regionis xel isuflebas aerTianebeda ruseTTan mimarTebis faqtori. rogorc daviT darCiasvil ic aRniSnavs zemoT damowmebul naSromSi, **“aWaris avtonomiis lideri xazgasmiT ruseTis erTgul ia, ritac aSkarad upirispirdeba Tbil isis prodasavl ur kurss.” (16, 81)**

aWaris Temis dominireba presaSi ar Semoifargleba mxol od operatiul i sainformacio sababebiTa da arsebul i vitarebis anal iziT; publikaciebSi ikveTeba bol owl ebSi **centrsa da regions Soris urTierTobis Camoyal ibebis procesi da Sedegad miRebul i modeli**, romelic fons qmnis aWaraSi ganvitarebul i movlenebis logikuri axsnistvis:

pirveli konfli qti prezident **zviad gamsaxurdiasa** da mis miervedaniSnul **asl an abaSiZes** Soris 1991 wl istvis warmoiqmna. maSin **xel isufleba Tbil issa da baTumSi erTnairad mylfe iyo** da rom ara 1991-1992 wl ebis cnobil i movlenebi, Sesazl oa, abaSiZis mmarTvel obas seriozul i probl emebi Seqmnoda;

1992-1995 wl ebSi afxazeTSi damarcxebul da dasavleT saqarTvel oSi gamsaxurdias momxreebTan mebrZol xel isuflebas abaSiZistvis aRar ecal a da swored **am periodSi moipova man absol uturi Zal aufleba aWaraSi;**

saqarTvel os Zveli xel isufleba, iseve rogorc axl andeli, dainteresebul i iyo gaekontrol ebina baTumis porti da sarfis sabaJo, anu

abaSiZis xel isufli eba da siZi ieris mTavari sayrdeni. amiTvis iribi zewol is formebs mimarTes (magal iTad, prioritetis miniWeba foTis portisTvis), magram amgvar formebs aWaris xel isufli eba maincadamainc ar dauzaral ebia; amitomac, **Tbil issa da baTums Soris urTierTobam pol itikuri TamaSis saxe miRo**; prezidenti SevardnaZe j er abaSiZis xel isufli ebas da "aRorZinebas" abal ansebda "moqkavSireli" reformatorebiT, Semdgom ukve "aRorZinebiT" abal ansebda opoziciaSi gadasul Tanagundel ebs;

"vardebis revol uciisas" **abaSiZis "desantma" ver gadaarCina central uri xel isufli eba**, samagierod, amgvarma aqtiurobam da aWaraSi arsebul i viTarebis SenarCunebis amocanam gaaRmava konfli qti centrsa da regions Soris; ufro metic, faqtobrivad, man miRo **saxel mwifos ganviTarebis or Sesazi o mimarTul ebas Soris msofi mxedvel obrivi konfli qtis xasiaTi.**

"Col oqis incidentma saxeli daarqva wlebis manZil ze Camoyal ibebul probl emas da natel yo, rom **"Seuzi ebel ia adamiანი ცხოვრობენ ერთ სახელ მუიფოსი და ერთდროულად ორი სხვადასხვა სისტემის პრობემისი"**. ("24 saaTi", 19.03.2004)

aWara erTgvari testi gaxda, romel mac gamoamJRvna: saqarTvel os axali xel isufli ebi Zl ieri da susti mxareebi, rogorc sagareo, ise saSinao frontze; faruli da afiSirebul i Sida brZol ebi Tu sagareo konfrontacia; sazogadoebis erTsul ovnebisა და საერთაშორისო მხარდაჭერის ფაქტორი. SevecdebiT Tanmimdevrul ad ganvixil ot aWarasTan dakavSirebul i da aWaraSi ganviTarebul i procesebi. pirvel rigSi, SevexebiT orive mxaris _ centrisა da regionis, ufro konkretul ad, mixeil saakaSvil isa da aslan abaSiZis pozicias, motivacias, urTierTmimarTebas.

aslan abaSiZis damokidebul eba "vardebis revol uciis", eduard SevardnaZisa da axali xel isufli ebi mimarT presis publikaciebSi zogadad aseyal ibdeba:

aSS-m eduard SevardnaZeEaiZula gadamdგარიyo da saqarTvel os xel isufli ebaSi "demokratebi" moyvana; saqarTvel oSi ruseTisa da aSS-is interesebi erTmaneTs Seejaxa; amaSi SevardnaZea damnaSave, radgan mas rom erTi pol itikuri xazi gaetarebina, Tavis adgil ze darCeboda; saqarTvel os yofil i prezidentis aTwl ianma TamaSma qveyana saval alo Sedegebamde miyvana; saqarTvel os mosaxleoba male gamofxizl deba; es axali rejimi ufro swrafad da uaresad dasrul deba, vidre wina.

amasTan, presaSi Cndeba **"mesiji aWaridan"** _ rom asl an abaSiZisaTvis axali xelisuflebidan **yvel aze kompromisuli varianti zurab JvianasTan mol aparakebaa, mixeil saakaSvil is "politikuri ena" ki "aRorZinebas"** ar esmis.

jer kidev saprezidento arCevnebis wina dReebSi mixeil saakaSvil ma mkafiod gamoxata Tavisi pozicia aWaris mimarT: **me ar davuSveb, rom saqarTvel oSi iyos ori mTavarsardali**; me mzad var wavide daTmobaze, magram **daTmoba ar moxdeba saxel mwifoebriobis xarjze.** ("axali Taoba", 03.01.2004); xolo safrangeTSi vizitad myofi mixeil saakaSvil is gancxadeba (qarTul diasporiasTan Sexvedrisas) imis Taobaze, rom **igi ver moitmens "feodal ebis ukmayofilo burtyuns"** da aWaraSi sruli kontrolis damyarebas apirebs (xval indeli dRe, 10.03.2004), mkafio **"mesiji"** iyo ara mxolod asl an abaSiZisa da aWarisaTvis, aramed, **afxazetisa da e.w. samxret osetis separatistuli xelisuflebisTvisac.**

"vardebis revoluciis" Semdgom asl an abaSiZis dauyovnebliv vizits ruseTSi damis gasaidumleobul Sexvedrebs **afxazetisa da e.w. samxret osetis separatistul xel mZRvanel obasTan, mediaSi Ziritadad orgvari tipis gamoxmaureba mohyva: erTi _ rom es aris ruseTis Sorsgamiznuli scenari nawili _ saqarTvel odan aWaris CamoSorebis mcdel oba da, saboloo jamSi, saqarTvel os danawevreba; meore _ ruseTis faqtors asl an abaSize iyenebsE"savaWro Temad",** rom avtonomiis SigniTac Seqmnas Sesabamisi ganwyoba da **centrisa da saqarTvel os mosaxleobis winaSec moaxdinostavisi SesaZlebi obebis demonstrireba.** am vizits maSinve mohyva pirveli Sedegi _ 2004 wl is 9 dekembers, ruseTis federaciam aWaris avtonomiuri respublikis mcxovrebtatvis calmxrivi gadawyvetilebit aamoqmeda savizo mimosvlis gamartivebuli rejimi.

"vardebis revoluciis" Semdeg, pirvel rigSi, gamoikveta konkretuli problema _ momaval saprezidento da sapaarlamento arCevnebtan aWaris mimarTeba. presaSi ikveteba mosazreba, rom **Tu arCevnebsi aWara monawileobas ar miirebs, maSin arCevnebi kanongareSea.** asl an abaSiZem scada arCevnebis Tema maqsimal urad gamoeyenebina manipulirebisa da manevrirebisTvis. erTis mxriv, igi acxadebda, rom axal xelisuflebas legitimurad ar Tvlis da mat ar eqvemdebareba; meores mxriv, presis versiit, abaSize satel efono saubarSi Jvianas gaurigda, rom aWaris mosaxleoba saprezidento arCevnebsi monawileobas im SemTxvevasi miirebs, Tu sapaarlamento arCevnebi gazafxul isTvis gadai deba. mogvianebit, heidar alievis dakrZal vaze baqosi myofma asl an abaSiZem ganacxada, rom boikots ucxadebs arCevnebs. ukanasknel

wuTebSi igi erTgvar demonstraciul kompromisze wawida, roca saprezidento arCevnebis boikotireba gadai fiqra da saarCevno ubanze gamocxadda.

ramdenime dRis Semdeg moskovSi asl an abaSiZis morigi viziti presaSi Sefasda, rogorc sakuTari xel isufli ebis gadarCenis mcdel oba. ruseTis dedaqal aqidan gacxadebul i abaSiZis pozicia ufro mkveTri da Tamami iyo: misi gancxadebiT, saqarTvel os axali xel isufli eba cdil obs social ur-ekonomikuri probl emebidan xal xis yuradRebis gadatanas aWaris regionze. asl an abaSiZe Seqmnil situacias 1992 wl is identurs uwodebs. sagul isxmoa misi miniSneba yarsis xel Sekrul ebaze, "roml is Tanaxmadac, saqarTvel osa da aWaras Soris arsebul i yvel a winaaRmdegoba aWaris parlamentis gadawyvetil ebis Tanaxmad unda mogvardes." ("mTavari gazeTi", 16.01.2004)

amasTan, presis varaudiT, asl an abaSiZe angariSs uwevs im faqtors, rom misi yofna-aryofnis sakiTxi, saqarTvel os xel isufli ebis garda, moskovsa da vaSingtons Soris konsul taciebzecaa damokidebul i; amitom igi ukan dasaxev gzasac itovebs da acxadebs, rom aWara aucil ebl ad miRebs monawil eobas 28 martis arCevnebiSi, vinaidan aWara saqarTvel os ganuyofel i nawil ia.

presaSi, aseve, vxvdebiT mosazrebas, rom asl an abaSiZem al Ro auRo j er SevardnaZis, Semdeg saakaSvil is mmarTvel obas; igi aravis gul isTvis ar apirebs centrTan urTierTobis gafuWebas _ akaki CxaiZesac Tmobs da l evan mamal aZesac. ("al ia", 17.01.2004)

paral el urad, presis publ ikaciebSi (saTaurebSi c!) Cndeba miniSneba aWaraSi revol uciuri sul iskveTebis gaCenisa da "revol uciaSi gadazrdis" safrTxeze: "aWaraSi mini revol ucia mwifdeba", "aWaraSi erTi wiTel i vardi ukve Segdebul ia", "vardebis revol uciis eqsporti baTumSi", "baTumis universitetis kedl ebze warwera _ "kmara" gaCnda" da a.S. presaSi gaCnda publ ikaciebi, roml ebSic aWaris warmomadgenl ebi (ZiriTadad, erTi da igive pirovnebebi) gmoben asl an abaSiZis qmedebebs. amgvar ganwyobas intel igenciis saxel iT axmovaneben aWaris universitetis profesorebi mixeil maxaraZe da nugzar mgel aZe.

mixeil maxaraZe: "aWaris mosaxl eoba Zal ian saRad azrovnebs, isini ar CaerTvnen ZmaTamkvl el omSi, roml iskenac abaSiZe ubiZgebda, maT eSiniaT Tavisufali azris gamoxatvis... abaSiZeExel isufli ebis SesanarCunebl ad sisxl isRvrasac ar moerideba." ("axali Taoba", 13.12.2003)

nugzar mgel aZe: "...misi es nabij ebi Cveni kuTxis gankerZoebisaken mimaval i gegmis nawil ia... marTal ia, xal xi aq xmas ar iRebs, magram vici, rom sazogadoebis didi nawil i am politikur svl ebs, romel sac "aRorZineba"

axorciel ebs, mxars ar uWers... im gzas, romel zedac abaSiZe axl a saubrobs, SeuZl ebel ia qarTul i cnobierebis adamianna mxari dauWiros." ("axal i versia", 15.12.2003)

2004 wl is saprezidento arCevnebis Semdeg aWaraSi mosal odnel i revol uciuri cvl il ebebis aqcenti presaSi kidev ufro gaZl ierda: "saqarTvel os axal i xel isufl ebis mTavari politikuri "Setyobineba" ukve ase JRers _ "kmaras an abaSiZis parpaSi!" ("mTavari gazeTi", 08.01.2004); "aWaris sofl ebSi xel isufl ebaze SetevisTvis emzadebian" ("dil is gazeTi", 13.01.2004); "abaSiZe da misi rejimi atavizmia" ("24 saaTi", 16.01.2004); "yinul i daiZra" da aWaraSi opoziciuri sociumi amoZravda" ("dil is gazeTi", 16.01.2004); "revol ucia dinjad, magram saocrad droul ad miwevs aWarisaken." ("xval indel i dRe", 22.01.2004)

aWaris Taobaze pol itol ogebis, pol itikosebis, fsiqol ogebis da aS mosazrebebSi gvxxdeba am Temisadmi frTxil i damoki debul eba: rom, SesaZl oa, aWaraSi "kmaras" gaaqtiureba naadrevi iyos, iq j er amisaTvis niadagi ar aris Semzadebul i; rom "vardebis revol ucia", Tbilisisagan gansxvavebiT, aWaraSi ufro dramatul ad ganviTardeba; rom axal xel isufl ebas aWarIT ar unda daewyo, radgan amas gamoZaxil i mohyveba soxumSi; aWaris probl ema afxazeTis probl emis Semdeg unda mogvardes.

saprezidento arCevnebis Semdeg presam ukve asl an abaSiZis SesaZl o Semcvl el ze daiwyo msj el oba. presaSi gaCnda mesij ebi: "aWarul ma sakiTxma" "nacional ebsa" da "demokratebs" Soris arsebul i bzari gamoaci na"; "Jvaniasa da saakaSvil is gundebs Soris, aWaris l ideris savarZl is sababiT, skandal i mwi fdeba"; "Jvania surmanizis abaSiZis adgil isTvis amzadebs" da a.S. "aWaraSi sazogadoeba ukve samad aris gaxl eCil i _ asl an abaSiZis, daviT berZeniSvil isa da edvard surmanizis mxardamWerebi", _ wers "xval indel i dRe" ("xval indel i dRe", 27.01.2004) ufro zusti iqneba Tu vityviT, rom _ oTxad, vinaidan edvard surmanizis xel mZRvanel obiT Camoyal ibebul i axal i organizacia "demokratiul i aWara" (zurab Jvanias TanadgomiT), faqtobrivad, daupirispirda revol uciuri xel isufl ebis mier "nacional ebis" rezerviT Seqmnil moZraobas _ "Cveni aWara", romel ic mxars uWerda aWaris SesaZl o l ideris kidev erT kandidats, foTis portis xel mZRvanel s, j emal inaSvil is.

gacil ebiT ufro farul i da saxifaTo dapirispireba gamoamJRavna e.w. "Col oqis incidentma"; rogorc "al ia" aRniSnavda, "Col oqi simbol urad amerika-ruseTis samxedro dapirispirebis pol igoni" gaxda. ("al ia", 18.03.2004). presis publ ikaciebis mixedviT, es fraza ar aris mxol od Jurnal isturi

ganwyoba da arc aWara iyo mxol od simbol uri pol igoni. Col oqTan Seqmnil i eqstremal uri situacia (specrazmTan erTad aWarisken mimaval saqarTvel os prezidents aWaris sazRvarTan, Col oqTan, Caxergili gza da abaSiZis Seiararebul i momxreebi gadaeRobnen), erTis mxriv, mosal odnel ic iyo, magram, meore mxriv, erTgvarad daCqarebul i, fatal uri Sedegis didi al baTobiT.

presaSi bunebrivad gaCnda kiTxvebi: **xom ar iyo es seriozul i SeTqmul eba mixeil saakaSvil is winaaRmdeg; prezidentis CixSi Seyvanis, qveynis SigniT Tu gareT misi diskreditaciis mcdel oba; vin urCia prezidents aWaraze forsirebul i Seteva; aWaris ekonomikuri bl okada (anu TviTbi okada) xom ar iyo provocirebul i trasekas proeqtisa da saqarTvel os politikuri imij isTvis safrTxis Sesaqmnel ad.**

am kiTxvebze pasuxebis gacemas isev presa cdil obs. ikveTeba ramdenime mosazreba: **prezidenti SecdomaSi Seiyanes araswori informaciebiT; bokeria da berZeniSvil ebi saakaSvil s aWaraze Setevas urCevdnen; prezidentis aCqareba, SesaZl oa, koba xabazsac emyarebodes, romel ic msubuqad warmoudgenda mas baTumSi arsebul viTarebas** (dil is gazeTi, 16,17.03.2004; axal i Taoba, 18.03.2004); **“vin daexmara prezidents Tavi gaeSarJebina msofi io sazogadoebriobis Tval Si _ sakuTari qmedebebi Tu premier-ministri, romel ic iSviaTad Tua saakaSvil is politikis bol omde gamtarebel i.”** (“j orj ian Taimsi”, 18.03.2004); **“erT-erTi versiiT, saakaSvil is politikuri gabiTurebis gegma unda SeemuSavebina misive TanamebrZol zurab Jvanias, romel ic abaSiZesTan ufro axl oa, vidre saakaSvil i.”** (“axal i Taoba”, 18.03.2004)

“j orj ian Taimsi” yuradRebas amaxvil ebs saakaSvil is frazaze _ **“gadawyvetil eba gvian Rame miviRe”;** aviTarebs versias, rom, SesaZl oa, baTumis da saakaSvil is moqmedeba erTidaigive pirvel wyarodan iyo inicirebul i da askvnis, rom **“msgavsi sainformacio operaciis Catareba da kval is dafarva SesaZl ebel ia mxol od saxel mwifo structurebSi seriozul i poziciebis fl obis SemTxvevaSi.”** (“j orj ian Taimsi”, 25.03.2004)

im seriozul safrTxeze, rac SeiZl eba Col oqTan warmoSobil situacias mohyol oda, msjel obda ara mxol od qarTul i, aramed ucxouri presac. gaCnda paral el ebi afxazeTTan, miniSneba **“samoqal aqo omis”** SesaZl ebl obaze (rusul mediaSi), rusul i Carevis safrTxeze, amerikis SeSfoTebaze... **“prezidentma saakaSvil ma Tanamdebobaze mosvl idan ori Tvis Semdeg inicireba gaukeTa Tavis pirvel kriziss”, _ aRni Snavda “ni u-iork Taimsi”. (“rezonansi”, 19.03.2004)**

am fonze miT ufro mniSvnel ovania is gamoxmaureba, romel ic krizisis daZl evas mohyva: **“mixeil saakaSvil is triumfal uri svla Col oqidan**

baTumamde”; “saakaSvil ma “aWarul i gamocda” xuTZe Caabara”; “tel ekompania “evroniusma” saakaSvil is guSindel mol aparakebebs **pirveli seriozul i gamarj veba** uwoda prezidentad arCevis Semdeg.” (“dil is gazeTi”, 19.03.2004); “prezidentma **saxel mwifo**brivi **gadawyvetil eba** miRo da konfliqti mSvidobianad moagvara”; “**Col oqi** _ xel ovnuri **rubikoni gadal axul ia**” (“mTavari gazeTi”, 19.03.2004); “**vardebis revol uciaze** aranaki eb mniSvel ovani **gamarj veba**” (“24 saaTi”, 19.03.2004); “es iyo **saakaSvil is gamarj veba angari SiT 2:1**”; “**saqarTvel om bewvis xidze gaiara**” (“kvis pal itra”, 22.03.2004); “Zal ian mokl e droSi **saqarTvel om orjer gaiara bewvis xidze** da Tavidan aicil a **ZmaTasixl isRvra**” (“rezonansi”, 22.03.2004); “foTi-qobul eTis gzaze **xal xi prezidents saxel mwifo droSebiTa** da **witel i vardebiT** egebeboda.” (“komersant.ru”, “kvis pal itra”, 22.03.2004)

aqve unda SevniSnoT, rom rusma Jurnal istebmac ver auares gverdi aWaraSi saqarTvel os prezidentTan mosaxl eobis gul Tbil i Sexvedris faqts da isic ki aRniSnes, rom “Col oqi Cabarda”. (“ntv”, “gazeta.ru”) rusul ma onl ain-gazeTma sagangebod aRniSna Col oqis “sasazRvro punqtis” gadaketvis miuxedavad, aWaraSi manqaniT Sesvl is faqti, rogorc saakaSvil is principul obis niSani.

daxurul kars miRma mixeil saakaSvil isa da asl an abaSiZis oTxsaatiani dial ogis Sedegad miRweul SeTanxmebas, krizisis mSvidobian daZl evasTan erTad, kidev erTi mniSvel ovani Sedegi mohyva _ **aWaris mosaxl eobaSi SiSis sindromis gadal axva**. am fsiqol ogiurma faqtorma, rogorc cans, arsebiTi mniSvel oba iqonia sapaarl amento arCevnebis Sedegebze.

aWarisaTvis brZol is **meore etapi** swored sapaarl amento arCevnebs ukavSi rdeba.

presaSi vxvdebiT aqcents, rom **aWaris Temis gaqtiureba “saarCevno piaria**”. “saakaSvil sa da abaSIZES Soris daZabul obas revol uciis Crdil Si moxvedril i partiebi saarCevno triukad naTl aven. es xmauri grigal iviT aris _ midis da Tan el eqtoratis xmebs agrovebs”, _ “al ias” anal itikuri publ ikaciis avtori, qeTi xatiaSvili, partiebis mosazrebas sakuTari argumentebiTac aZl ierebs _ **saakaSvil s uyvars xmauri da mZvinvareba; es misi stiqiaa**; 2 noembris saarCevno ekonomikuri dapirebebi: mcire biznesis gadasaxadebisagan gaTavisufleba ori wl iT, xel fasebisa da pensiebis gaormageba _ axl a politikurma frazam Secval a _ **yvel aferi saqarTvel os gaerTianebiS Tvis**; aWaris lomTan dapirispirebis fonze politika ufro aqtual uri xdeba.” (“al ia”, 23.03.2004)

presasi musirebda sapatl amento arCevnebis dRisTvis aWaraSi situaciis ukiduresad daZabvis prognozi. amdenad, mTel i saarCevno procesis asaxva mediaSi aWaris Temis primatiT mimdinareobda. 28 marts, mTel i dRe, tel ekompaniebi avrcel ebdnen informacias aWaraSi arCevnebis total uri gayal bebis Taobaze; saubari iyo imazec, rom TiTqos baTumis quCebSi tankebi dadioda; amgvარი gancxadeba central uri saarCevno komisiis Tavmj domaremac gaavrcel a. am fonze, aWaraSi sagangebo vizitiT myofma premier-ministrma **zurab Jvaniam**, saRamos, asl an abaSiZesTan TaTbiris Semdeg, "saxel daxel o komentari" gaakeTa. man **aWaraSi Seqmnil viTarebas normal uri uwoda** da aRniSna **"mxol od wril mani darRvevebi"** ("axal i Taoba", 29.03.2004); "Cveni mizania, **sabol ood davusvaT wertili tyuil miTqma-moTqmas**", _ aRniSna **Jvaniam.**" ("rezonansi", 29.03.2004) JvianasTan erTad asl an abaSiZis mier gakeTebul gancxadebaSi figurirebda informacia, rom zurab Jvaniam prezidents daureka dezinformaciis Sewyvetis TxovniT. **"ar SeiZi eba dezinformaciebze aigos gancxadebebi. arian Zal ebi, romel Tac si mSvide xel s ar aZi evT.** yvel aze Zal ian aWaris xel isuflebas unda, rom aq, aWaraSi arCevnebi maRal doneze Catarades", _ ganacxada **asl an abaSiZem.** ("axal i Taoba", "rezonansi", 29.03.2004) presas SeumCneveli ar darCenia Seusabamoba aWaraSi mosal odnel viTarebas, arCevnebis dRes gavr cel ebul sagangaSo informaciebsa da zurab Jvianas mier baTumidan gakeTebul gancxadebas Soris.

wl ebis manZil ze saxel isuflebo partiis mTavar konkurentad da bevri sxva partiis "politikur l okomotivad" miCneuli **"aRorZinebis" darCenas parl aments miRma, da am faqtis "uxmaurod" datovebas,** presasi daaxl oebiT aseTi rezonansi mohyva: arCevnebis CaSi a arc asl an abaSiZes awyobda; igi fl obda informacias mosal odnel i gamanadgurebel i damarcxebis Sesaxeb, amitomac, winaswar iWerda Tadarigs da arCevnebs Tavistvis umniSvel os uwodebda; **abaSiZem arCia daeTmo "aRorZineba" xel isuflebis SenarCunebis sanacvl od.**

sapatl amento arCevnebis Sedegad **"aRorZinebis"** gasvl as saxel isuflebo avansceni dan ucxouri mediac gamoexmaura. britanuli "gardiani" am faqts saqarTvel os axal gazrda prezidentis gamarj vebad miCnevs: "rodesac cnobili gaxda, rom **meamboxe aWaraSi probl emurma arCevnebma mSvidobianad Caiara** da avtonomiis l ideri maTi Sedegebis kanonierebaze daTanxmda, cxadi gaxda, rom saqarTvel os axal ma prezidentma mixeil **saakaSvil ma kariere pirveli msxvil i politikuri krizisis gadal axva SeZi o.**" ("gardiani", 29.03.2004) rusuli "izvestia", piriqit, arCevnebis Sedegs asl an abaSiZisTvis xel sayrel ad

warmoaCens: "parl amentis mandatebis SewirviT da imis moxerxebiT, rom saqarTvel os xel isuflebas aWaraSi viTarebis provocierebis saSual eba ar misca, **abaSiZem araTu xel isufleba SeinarCuna, aramed viTareba Tavis sasargebl odac Semoabruna.**" ("izvestia", 30.03.2004)

diametral urad gansxvavebul Sefasebebs qarTul presaSi cvxvebiT:

"28 marts... **I ogikur dasasrul amde mivida noembris Liberal uri revolucia**"; "Zalian didi roli Seasrula aWaris movlenebma... saqarTvel os politikur scenaze **abaSiZisa** da misi **"aRorZinebis"** faqtori **aRar arsebobs.**" ("24 saaTi", 29.03.2004)

"**asl an abaSiZes SeeZlo arCevnebis gayal beba** (uares SemTxvevaSi, CaSila). amistvis mas seriozuli berketebi hqonda, magram... man **seriozuli politikuri nabiji gadadga da dainteresebul sazogadoebas daanaxa, rom is aris regionis lideri.**" ("dil is gazeTi", 30.03.2004)

presis SefasebebSi yuradReba maxvil deba aWaraSi arCevnebis procesisa da Sedegis **politikur faqtorze**; publikaciaTa umetesobaSi swored esaa mTavari kriteriumi da meore planzea aWaraSi arCevnebis samartlianad Catareba-arCatarebis momenti. saintereso, rom saerTasoris damkvirvebel Ta Sefasebebi ufro delikaturia, vidre adgil obrivebis. euTo-s damkvirvebel Tamisiebis xel mZRvanel ebma aRniSnes, rom aWaris xel isuflebas ar ucdia demokratiuli arCevnebisTvis aucil ebeli pirobebis Seqmna.

arasamTavrobo organizacia "arCevnebisa da mmarTvel obis institutis" direktorma nugzar ivanizem "xvalindel dResTan" interviusi ganaxada, rom gaurkvevelia, is Sedegebi, romelic aWaridan Camova, "es iqneba **aWarlebis neba, Tu centrsa da regionis meTauris Soris Semdgari mol aparakebis produqti.**" ("xvalindel dRe", 31.03.2004) aWaraSi arCevnebis Sedegi, mol odinis sawinaarmdegod, ar gauprotestebiaT aslan abaSiZesa da "aRorZinebas"; Tumc, rusul sainformacio sivrceSi gaiJRera aqcentma, rom **asl an abaSiZem saqarTvel os prezidenti arCevnebis falsifikaciis mcdel obaSi daadanaSaula.**

saparlamento arCevnebSi "aRorZinebis" damarcxebisa da aslan abaSiZis erTgvari kompromisis fonze, aWaris Temis intensioba presaSi unda Semcirebuliyo, magram ase ar momxdara; piriqit, presis aqcentebis mixedvit, **aWara axali xel isuflebis sagareo aqtivobis areal Sic xvdeba.**

2004 wl is apriliSi, prezident mixeil saakaSvilisa da premierministr zurab Jvianas vizitebi ukrainasa da aSS-Si, iqca im faqtorebad, romel mac gamokveTa ara mxolod sagareo, aramed saSinao politikis ganmsazRveli orientirebi. pirvel rigSi, vguლისმობაT aWaris probl emas. saerTasoris

damokidebul ebis faqtori, rogorc Cans, arsebiTad gansazRvravda rogorc central uri, aseve regionis xel isufl ebis nabij ebs Semdgomi urTierTobisken.

aWaris I liderTan uTanxmoebis warmoqmnisTanave saqarTvel os axal gazrda xel isufl ebas yvel aze aqtiurad evrosabWosa da euTo-s eqspertebi uwevdnen konsul taciebs, Tumc, rogorc "mTavari gazeTi" aRniSnavs, "beberi kontinentis" tradiciul ma liberalizmma Tbiliss misaRebi Sedegi ver moutana. **ruseTis, evropisa da amerikis daaxl oebiT erTnairma poziciam,** romelic **dial ogis gziT dapirispirebis mogvarebas aniWebda upiratesobas,** xel isufl ebas al ternatiuli meTodebis mosinj va STaagona." ("mTavari gazeTi", 28.04.2004)

aSS-Si zurab Jvianas vizitis warmatebasa Tu warumatebl obas presaswored aslan abaSiZesTan dakavSirebiT amerikis poziciis Camoyalibebas ukavSirebs. "aSS-Si vizitad myofi premieri Jvania ZiriTad yuradRebas swored aWaris avtonomiasa da mis I liderze amaxvilebs da cdil obs vaSingtoni daarwmunos, rom aslan abaSiZe, "SevardnaZis xel isufl ebis gadmonaSTi" da "narko-trefikingis mamamTavari", "korufciis winaarmdeg mebrZol" axal xel isufl ebas seriozul problemebs uqmnis da, rogorc Cans, **amerikis oficialuri wreebisagan specoperaciis Catarebis "nebarTvas" iRebs.**" ("xvalindel idRe", 29.04.2004) presaSi sxvaganac gv xvdeba aseTi varaudi _ amerika, aWaris sakiTxis mSvidobiani mogvarebisken mowodebis garda, ar gamoricxavs maT mier gawvrTnil i batalionebis gamoyenebas saWi roebisamebr, qveynis SigniT arsebuli vitarebis mosagvarebl ad. presis prognoziT, amgvარი, Tundac Teoriuli Sansi, saerTasoriso mxardaWeris deficiiti, mis winaarmdeg arsebuli wamgebiani sainformacio foni, aslan abaSiZisTvis marTlac Seizl eba iqces Semdgomi kompromisis sababad.

Tavis mxriv, aslan abaSiZe aqtiurad iyenebs "yarsis kozirs" da aramxolod ruseTs, TurqetSac axsenebs am xel Sekrul ebiT gaTvaliswinebul valdebul ebebs. rusulma sainformacio saagento "interfaqsma" gaavrcel ainterviu aslan abaSiZesTan. aWaris I lideri Riad mowodebs **ruseTs,** rom aseT vitarebaSi man ubralod ki ar unda daicvas aWara, aramed valdebul ia es **gaakeTos.** abaSiZis TqmiT, "arsebobs yarsis SeTanxmeba, romelic Turqul mxares avaldebul ebs aWara daicvas. yarsamde iyo moskovis xel Sekrul eba, romelic ruseTs imaves akisrebda." ("dil is gazeTi", 13.03.2004)

bunibrivia, am fonze presaSi gaaqtiurda **yarsis xel Sekrul ebis Tema,** romlis komentirebisTvis Jurnalistebma iuristeb, istorikosebsa da politologebmimarTes. maTi mosazrebebi asejgufdeba: erTniTvl ian, rom

xel Sekrul eba ukve **Zal adakargul ia**, meoreni _ rom mainc **angari Sgasawevia**, oRondac im SemTxvevaSi, Tu aWaris **avtonomiis gauqmebis saki Txi dadgeba**.

saerTaSoriso samarTi is profesor is, I evan matarizis komentariT, ruseTi yarsis xel Sekrul ebis **monawil e saxel mwifo ar aris**, igi mol **aparakebis monawil ea**; ruseTs, yarsis xel Sekrul ebis Tanaxmad, **aranairi val debul eba da moval eoba ar miuRia** da wesiT, mas **aWarasTan aranairi val debul eba-moval eobani ar akavSirebs**; aWaris avtonomiis statusi, yarsis xel Sekrul ebis mixedviT, bevrad ufro sxvanairad gamoiyureba, vidre sinamdvil eSia _ igi gul isxmobs **ara erovnul -teritoriul avtonomias**, aramed **administraciul**, anu kul turul da rel igiur avtonomias; Turqetis mxares SeuZl ia moiTxovos aWaris avtonomiis dacva, Tu masze uars vityiT, oRondac xel Sekrul ebiT gaTval iswinebul i avtonomiis fargl ebSi; xel Sekrul eba ki ar iTval iswinebda parl aments, umaRI es sabWos, prezidents... yarsis xel Sekrul eba uvadoa da **saqarTvel osa da Turqetis aqvT misi denonsaciis ufl eba**, magram sakiTxavia, am SemTxvevaSi daTanxmdeba Tu ara Turqeti saqarTvel osTvis aWaris dabrunebas; es saxifaTo perspeqtivaa. ("dil is gazeTi", 26.03.2004)

yarsis Temas ruseTic aaqtiurebs. "1921 wl is ruseT-Turqetis moskovis xel Sekrul ebis mixedviT, **ruseTs SeuZl ia aWaras saerTaSoriso subieqtis statusi mianiWos**", _ acxadebs dsT-is qveynebis institutis xel mZRvanel i mixail al eqsandrovi. ("j orj ian Taimsi", 18.03.2004) amasTan, presa, "baTumur wyaroebze" dayrdnobiT, avrcel ebs informaciebs, rom qobul eTis sanapiroze **rusi samxedroebi** gamoCndnen; rom baTumis aeroportidan cariel i sabrZol o TviTmfrinavi afrinda da naSuaRamevs **SeiaraRebul i samxedroebiT** datvirTul i ukan dabruna; rom "baTumis rusul **samxedro bazaze samxedro wrTvnebi daiwo**"; rom baTumis portSi Sevida da gadmoi tvirTa rusul i gemi, romel ic **sabrZol o teqnikiTa da cecxI sasrol i iaraRiT iyo savse**". (xval indel i dRe", 12.03.2004; "rezonansi", 17.03.2004) Col oqis incidentamde aWaraSi saqarTvel os vizis gareSeECamovi da moskovis meri iuri I **uJkovi**; mkveTrad antiqarTul i ganwyobis rusi deputatebi _ andrei **savel levi** da viktor **al qsnisi** Col oqTan SeiaraRebul mosaxl eobas Sexvdnen da isini "gmi rebad" gamoacxades.

meore mxriv, presa ganixil avs **amerikasTan** dakavSirebul aspeqtibs. "mTavari gazeTi" aviTarebs versias, rom "prorusul i aWarul i ankl avis moSI a okeanis mi Rma dai gegma... saWi ro iyo iseTi fonis Seqmna, romel ic **abaSi Zis** xel isufl ebis ruseTTan absol utur **damokidebul ebas gaaSi Svl ebda** da pol itikuri arenidan prorusul i **struqturis etapobrivi CamoSoreba**

dai wye boda... aSS-is saxel mwifo departamentis gancxadebis "mesij ebi": mowodeba mSvidobisaken _ **asl an abaSiZis sayuradRebod**, miniSneba amerikel ebis mier gawv rTnil "komandosebsa" da pankisis warmatebul operaciaze _ **ruseTisTvis**; "Sida frontze" Tbiliss baTumTan "omi" faqtobrivad mogebuli aqvs, **amerikel ebma ician, rom axla "sagareo frontis" gaxsnis droa.** ("mTavari gazeTi", 19.03.2004) amave gazeTis mixedviT, arsebobs **sapirapiro versiac** _ romlis mixedviTac **amerikel ebi aWaris movl enebis gamo faqtis winaSe dadgnen** da saj arod pozicia imitom daafiqsires, rom saqarTvel os sagareo imiji SeenarCunebinaT. magram es versia eWvs iwvevs Tundac imis gamo, rom dauj erebel ia qveyanaSi, sadac situacias kargad akontrol ebdnen, amerikul dipl omatias faqtis winaSe daeyenebina Tavi.

"Col oqis krizisze" **Turqetis** "meoradi" gamoxmaurebac aSS-sTan kavSirdeba. situaciis gamwvavebis asl an abaSiZe da misi mxardamWerebi kidev erTxel Seecadnen Tbilisze "Turquli TemiT" moexdinaT zewola. sapsuxod, Turqetis sagareo saqmeTa ministrma gaakeTa oficial uri gancxadeba, rom **ankara mxars uWers saqarTvel os central uri xel isufl ebis kurss** da yvel am pativi unda sces saqarTvel os teritoriul mTlianobas. Cveul ebrivi dipl omatiuri formatis mqone am gancxadebis fonze Sokismagvari efeqti moaxdina azerbaijanSi Turqetis elCis gancxadebam imis Taobaze, rom **saWi roebis SemTxvevaSi Turqeti samxedro kontigents Seiyans aWaris teritoriaze.** presaSi vxvdebiT informacias, rom rusebma es gancxadeba miicnies amerikel ebTan SeTanxmebul ad da **saqarTvel os xel isufl ebis samxedro mxardaWeris** tol fasad.

rac Seexeba ruseT-saqarTvel os oficial ur urTierTmimarTebas: ruseTis prezidentma vl adimir **putinma** 27 marts, soWSi gamarTul brifingze, mniSvnel ovani yuradReba dauTmo saqarTvel os. misi gancxadebebi aSkarad megobruli xasiaTis iyo. **ruseTis prezidenti amtkicebda, rom araviTar SemTxvevaSi ar Caereva saqarTvel os saSinao saqmeebSi** da, aseve, **gamoricxavda aWaris probl emis mogvarebaSi Carevas.** ybadaRebuli yarsis xel Sekrul eba putinmac moiSvel ia ruseTis poziciebis gansamtkicebl ad _ prezidentma aRniSna, rom ruseTi am xel Sekrul ebis Sesrul ebis erT-erTi garanticaa. putinis am gancxadebebs win uZRoda prezident **mi xeil saakaSvil is** mier madlierebis gamoxatva moskovisa da piradad prezident putinisadmi _ aWaris movl enebis gamo saqarTvel os mimarT dakavebuli poziciisTvis.

iurist daviT usufaSvil is komentariT, "amerikis SeerTebuli Statebi SevardnaZesac imave pirobas uyenebda. ruseTTan urTierTobis gamwvaveba maT

dResac iseve ar aZl evT xel s, rogorc adre. amerikastan megobruli urTierToba swored ruseTTan urTierTobis mSvidobiani mogvarebis gzaze gadis." ("kvis palitra", 22.03.2004)

rogorc vxedavT, aWaris probl ema presaSi ar ganixil eba mxol od Sidasaxel mwifoebri v sakiTxad; saqarTvel os sagareo veqtorebisa da prioritetebis gansazRvrisas aRardgas al ternativa _ aSS Tu ruseTi? axal i xel isufl ebis mTavari amocanaa erTmaneTs warmatebiT Seuxamos sagareo politikis sami ZiriTadi veqtori _ evropasi integracia, ruseTTan keTil mezobl oba da amerikastan sanimuSo partni oroba.

*

saqarTvel os parl amentis arCevis Semdeg saqarTvel os axal i xel isufl eba dadga arCevanis winaSeE_ an unda daabrunos aWara saqarTvel os sakonstitucio sivrceSi (rac abaSiZis Zal aufl ebis dasasruls niSnavs), an SenarCundes wl ebis ganmavl obaSi arsebul i orxel isufl ebianoba, anu ormagi sakonstitucio sivrce (rac miuRebel ia mixeil saakaSvil istvis).

april Si, sainformacio vel i sakmaod gajerda agresiu li, Zal ismieri qmedebis momaswavebel i sagazeTo saTaurebiTa da mesijebiT: "aWaraSi specoperacia dagegmil ia" ("xval indel i dRe"); "omi?! sabrZol o operaciis ra sqemas xazaven samxedroebi aWaris Sturmis SemTxvevaSi" ("al ia" pirvel gverdze aqveynebs "sabrZol o rukas"); "cxaddeba sagangebo mdgomareoba", "aWaraSi specoperaciebis Catareba igegmeba" ("j orj ian Taimsi") da a.S.

amasTan, presaSi erTmaneTis paral el urad viTardeba provokaciul i aqcentebi da konstruqciul i dial ogisken mimarTul i gancxadebebi da orive mxare arc Tu iSviaTad imowmebs mediis mier gavrcel ebul informacias.

aWarasTan dakavSirebul mraval ricxovan publikaciebSi, ikveTeba ori mTavari aspekti; erTi, rom centrsa da regions Soris dapi rispirebis gamwvaveba aZl ierebs umarTavi procesebis ganvitarebis, permanentul i dapi rispirebis, procesebSi ruseTis arapi rdapiri CarTvis da a.S safrTxes;

meores mxriv, ikveTeba xel isufl ebis, piradad prezidentis pozicia, rom es aris ara centrsa da regions Soris Seqmnil i probl ema, aramed, dapi rispireba aWaris mmarTvel kl anTan; mixeil saakaSvil is gancxadebiT, Tu asl an abaSiZe ganiaraRdeba, aWaraSi demokratiul i procesebi daiwyeba. ("kvis palitra", 12.04.2004) igrZnoba, rom xel isufl ebis strategiaa probl emis gadatana pirovnul aspektSi.

am fonze, gazeT "24 saaTSi" qveyndeba saqarTvel os prezidentis komentari, romel Sic igi ar gamoricxavs Zal ismier moqmedebas: "provokaciebs

ar wamovegebiT. Cven rodis ra nabij ebs gadavdgamT, es aravistan SesaTanxmebel i ar aris da xel isufleba Tavadi miRebs gadawyvetilebas", _ acxadebs saakavili da ganmartavs, **rom Zal is gamoyenebaze xel isufleba fiqrobs, Tumca, mxol od ukidures SemTxvevaSi.** ("24 saaTi", 17.04.2004) unda arinisnos, rom, faqtobrivad, es iyo pasuxi aWaris avtonomiis metauris qmedebaze, romel mac konfrontaciis gza arcia da uari ganacxada ukanono **SeiaraRebul i formirebebis ganiaraRebaze** (asl an abasize: "saxal xo razmel ebs iaraRi manam eqnebat, sanam saqartvel osi demokratia ar danyardeba").

"centralur xel isuflebas aqvs yvela satanado resursi regionSi wesrigis dasamyareblad", _ acxadebdnen asl an abasizesTan Sexvedris Semdeg premier-ministri **zurab Jvania** da usisroebis sabwos mdivani **vano merabivili.**

warumatebeli armoCnda saqartvel osi **evrosabwos specialuri warmomadgeni is plamen nikol ovis** mcdel obac, romelic ramdenime Tvis ganmavl obasidil obda mediatoris roli sestrul ebas.

aWarisatvis brzolis **mesame etapze** xel isufleba isev erTdroulad aqtiurebs sasinao da sagareo meqanizmebs.

"24 saaTi" iuwyeba: "Cveni aWaris" liderebma arinisnes, rom prezidentTan saubris Semdeg opozicia kidev ufro erTiani da koordinebuli gaxda da mzadaa aWaraSi masobrivi saprotesto aqciebis dasawyebad. **koba xabazis** gancxadebit, **prezidenti abasizis winaarmdeg politiki brzolis gaagrzel ebs, opozicia ki abasizes masobrivi saprotesto aqciebit seawuxebis.**" (24 saaTi, 16.04.2004)

rogorc qveynis SigniT, ise saertasoris arenaze aqtiurdeba aWaris Tema narkotikebis konteqstSi:

- "narkomaniisa da narkotikebit ukanono vaWrobis sawinaarmdegod **strasburgSi** gamartul Sexvedraze eqspertebma problemuri regionebis Camonatval Si saqartvel oc daasaxel es. **narkotranzitis erT-erT cxel wertilad ki aWara saxel deba.** Tuki dadasturda aWaraSi narkotrafikis arseboba, masin gamoricxuli ar aris, am regionSi didZali iaraRis warmomavl obac swored narkovaWrobas ukavsirdebodes. **es Tema ramdenime dris win sagareo saqmeta ministrma salome zurabivili mac wamoswia.** Sesabamisad, Zneli warmosadgeni ar aris, ra pozicias daikavebs dasavleteTi aWaris mimarT." ("axaliversion", 19.04.2004)
- "saqartvel os Zalovani ministrebis gancxadebit, cotac da **aWaris xel isufleba kolumbiis narkokartels** daemsgavseba. generalur prokuraturaSi acxadeben, rom narkobiznesi Tval sazrisiT, aWaris

avtonomiuri respublika erT-erTi soliduri regionia, sadac xdeba rogorc narkotikebis gadazidva, ise narkotikebis warmoeba." ("rezonansi", 21.04.2004)

asl an abaSiZem, am kompaniis sapasuxod, centrs daaswro, aWaris uSiSroebis saministro gaauqma da ganacxada, rom saministros bazaze **antiteroristuli da antinarkotikuli centrebis Seqmnas apirebs.**

saqarTvel os parl amentma, aWaraSi Seqmnil i mZime kritikuli vitarebis gamo, special uri dadgenil eba miRo. "172 deputatis mxardaWerili dadgenil ebis mixedvit, **saqarTvel os prezidentma da mTavrobam unda uzrunvel yon qveynis erTiani konstituciuri sivrcis xel Seuxebi oba, aWaris avtonomiuri respublikis teritoriaze saxel mwifo xel isuflebis organoebis mier konstituciur ufl ebamosil ebaTa normal uri ganxorciel ebis Sesazlebi oba da adamianis ufl ebaTa darRvevis aRkveTa"; asl an abaSiZem ki ganacxada, rom "central uri xel isufleba misi fizikuri ganadgurebis operacias gegmavs da amgvარი საფრტxis Tavidan asacil ebl ad ruseTisa da aSS-is prezidentebis, ruseTis saTaTbirosa da aSS-is kongress mimarTavs da centrsa da regions Soris konfliqtis mowesrigebis procesSi ECarTvisaken mouwodebs." ("xval indeli dRe", "mTavari gazeTi", 24.04.2004)**

saqarTvel os xel isuflebis pirvel ma pirebma **batumis 25-e brigadis meTauri, general i dumbaze qveynis mtrad da moRal ated gamoacxades;** misi suratebi prezidentis brZanebit e.w. samarcxvino boZze gaakres. general is dapatimrebis brZaneba saqarTvel os uzenaesma sasamarTli om gasca da ganaCenis gamotanidan erT saatSi es gadawyvetileba mTel rig qveynebs ecnobaT. "oficial uri Tbil isis aRSfoTeba gamoiwvia general dumbazis ganaxadebam special ur brifingze, rom is asl an abasizes aRiarebs mTavarsardi ad da mas emorCileba. 25-e brigadis Titqmis mTel i Semadgeni oba Tbil isSi Camovida da central ur xel isuflebas daeqvemdebara." ("axali Taoba", 25.04.2004)

am faqtma centri-regionis konfrontaciaSi detonatoris roli Seasrula. avtonomiuri respublikis senatma gadawyvetileba miRo **aWaraSi komendantis saatis amoqmedebis Taobaze.** 25 aprils cnobili gaxda, rom aWaris xel isuflebam Col oqis administraciul sazRvarze damatebiti samxedro Zal is mobilizeba daiwyo." ("kvis palitra", 26.04.2004)

sagento "inter-presi" avrcel ebs cnobas **batumSi ramdenime aTeuli rusi formianis Camosvli Taobaze.** "es xdeba im dros, roca oficial uri moskovi irwmuneba, aWaris konfliqtSi ruseTi ar Caerevao. Tumca, rusi general iteti, maT Soris, cnobili Sovinisti **general i al qnsi putinis sawinaaRmdego**

pozicias aviTarebs da ambobs, rom Tuki aWaraSi disl ocirebul rus samSvidoboebs nebismeri saxiT probl emebi SeeqmnebaT, maT cecxli is gaxsnis ufl eba aqvT. al qsnisis am gamosvl as abaSiZisTvis sakeTil dReo gagrZel eba mohyva dumaSic", _ werda "axali versia". ("axali versia", 26.04.2004)

- **"Col oqis administraciul sazRvarze daakaves da avtonomiis teritoriaze ar SeuSves Tbil isidan gagzavnil i 60 tona sasugi. sofl is meurneobis ministri daviT ServaSiZe, romelic piradad miyeboda tvirtS, amaod eTaTbira Col oqTan misul aWaris ministrTa sabWos Tavmj domares rostom jafarizes. abaSiZis xel isufl ebam sasugze uari Tqva. sasugis gareSe darCenil i maRal mTiani raionebis _ qedis, xul osa da Suaxevis mosaxl eoba ki aprotestebS aWaris xel isufl ebis gadawyvetil ebas da avtomagistral ebze moZraobis paral izebiT imuqreba. "Sewydes Col oqizacia" _ am l ozungiT saprotesto aqcia moZraoba "Cveni aWaris" ofisis win gaimarTa. aqciis organizatori opoziciuri moZraobis mxardamWeri 50-mde qal batoni iyo. saprotesto aqcia abaSiZis rezidenciis winac gamarTa stiqiisagan dazaral ebul ma mraval Svili anma oj axma." ("rezonansi", 28.04.2004)**
- **"aWaris meTaurus samxedroebis Semdeg politikuri gundis wevrebic toveben. baTumis yofil i meri aslan smirba abaSIZES ganudga da misi ganxadebis mixedviT, aWaraSi daumorcil ebl obis erT-erT l iderad unda mogvevl inos." ("mTavari gazeTi", 28.04.2004)**
- **"abaSiZis rejimi nel-nela sustdeba da, Sesabamisad, axl ovdeba dro, rodesac isedac gaWianurebul i "aWaruli krizisi" unda gadawydes. savaraudod, central ur xel isufl ebas abaSiZis winaarmdeg ori scenari aqvs: pirveli _ mSvidobiani mini-revolucia, romlis Sedegadac, xel Seuxeblobis garantiis safasurad, abaSiZem politika da saqarTvel onebiT unda datovos; meore scenariT, savaraudoa specoperaciis Catareba." ("mTavari gazeTi", 28.04.2004)**
- **"parlamentis Tavdacvisa da uSiSroebis komitetis Tavmj domarem givi Targamazem preskonferenciaze ganaxxada, rom aWaraSi kvlav daiwyo fizikuri angariSsworeba da parlamentar Tamaz diasamiZis dakavebis faqtSi piradad monawil eobda aWaris Ss ministri jermal gogitize. saparlamento umravlesobis lideri maia nadiraZe miანი Snebs, rom abaSiZis mmartvel oba droebiTia da saatebs iTvl is." ("axali Taoba", 29.04.2004)**

- "did sirTul es ar warmoadgens aWaris pirvel i piris l ikvidacia, magram Cven yvel afers vakeTebT, rom viTareba sisxl isRvris gareSe gamoswordes. xol o, Tu iZul ebul ebi gavxdiT Zal a gamoviyoT, maSi nmsxverpl i minimal uri iqneba", _ saqarTvel os Zal ovani saministroebis TanamSroml ebi ukve Riad saubroben samxedro operaciis Catarebis Sesaxeb." ("j orj ian Taimsi ", 29.04.2004)

presaSi asaxul i amgvari viTarebis fonze, 29 april s, tel ekompania "imedis" sainformacio gamoSvebaSi, asl an abaSiZem moulnodnel i simSvidiTEganacxada, rom mxareebi dial ogis formas unda daubrundnen _ eqspertebsa da saerTaSoriso organizaciebis warmomadgenel TamonawileobiT, Caisa da yavis TanxlebiT. (t/k "imedi", sainformacio programa "qronika", 29.04.2004)

30 april ski, baTumSi, uzenaesi sasamarTl os win gamarTul i mitingierToblivi Zal isxmevit daarbies specdaniSnulebis razmma, aWaris Sinagani jaris nawilebma, pol iciam da samTavrobo dacvam. sasamarTl osTan Sekrebi l i momitingeebi ukanonod dakavebul i "Cveni aWaras" l iderebis da kidev ramdenime piris gaTavisufl ebas iTxovdnen. ("24 saaTi", "xval indel i dRe", 01.05.2004)

pol itol og soso cincaZis komentariT, asl an abaSiZeEtyvel afers akeTebS, rom saakaSvil i rogorme wyobidan gamoiyanos da Secdoma daaSvebinos. mi iRebs Tu ara central uri xel isufl eba konfl iqtis iaraRis Zal iT mogvarebis gadawyvetil ebas, Col oqTan saswrafod gaCndeba ruseTis j ari, Tumca, ruseTis droSis nacvl ad, "aRorZinebis" droSas gadmokideben. cincaZis azriT, ar aris saWi ro saqarTvel os prezidentis garemocvis aCqareba. kursi, romel ic xel isufl ebam aWaris l ideris winaaRmdgaiRo, gamarTl ebul ia; mal e abaSiZe srul izol aciaSi aRmoCndeba; 20-30 dRis win al ternativa ar Canda, axl a ki, Tu xel isufl eba Tavis kurss Tanmimdevrul ad ganaxorciel ebs, Zal is gamoyenebis aucil ebl oba Semcirdeba. ("xval indel i dRe", 01.05.2004)

warmodgenil i suraTis fonze ukve moulnodnel obad aRar aRiqmeba 2 mai ss Col oqisa da aWaris sazRvarTan mdebare ori xidis afeTqeba; rogorc qarTul i tel ekompaniebi i uwyebodnen, abaSiZis samsaxurSi myofi gadamdgari generl is _ netkaCovis xel mZRvanel obiT da, savaraudod, asl an abaSiZis gankargul ebiT.

sagangebod Sekrebi l uSiSroebis sabWosTan moTaTbi rebis Semdeg, saqarTvel os prezidenti mixeil saakaSvil i asl an abaSiZes 10 dRis vadas aZl evs sakonstitucio sirceSi dabrunebisa da ganiaraRebis dawyebisTvis. winaaRmdgai SemTxvevaSi itovebs ufl ebas gamoiyenos Tavis saprezidento ufl ebamosil eba axal i arCevnebis daniSvnis Taobaze da xal xs misces aWaris

xel isuflebis arcevis saSual eba; saqarTvel os prezidenti xazgasmiT aRniSnavs rom **I aparatic ar aris avtonomiis statusis Secvl aze.**

3 maiss gavrcel ebul i informaciT, **asl an abaSiZe kvl av saubrobs Tbil isTan dial ogze da acxadebs rom, xidebis afeTqeba prevenciul i Roniszleba iyo Tbil isidan samxedro muqaris sapsuxod.**

“xidebi afeTqebulia, ukandasaxevi gza moWri lia”, “abaSiZemEaWaris mosaxleoba mZevl ad aiyvana”, “feodal i al yaSi”, “abaSiZe sakuTar teritoriaze prezident saakaSvil is mZeval ia” _ amgvari paTosiT aSuqebda gazeTi “axal i versia” 2 maiss, aWaris xel isufal Ta brZanebiT, avtonomiis administraciul sazRvarze xidebis afeTqebis faqts. (“axal i versia”, 03.05.2004) afeTqebas win uzRoda Col oqis administraciul i sazRvrisa da sarfis sabaJos Caketva da aWaris xel isuflebis mier informaciis gavrcel eba, rom foTis samxedro wrTnebis Semdeg centri Savi zRviT CaqvSi desantis gadasxmas apirebs.

aWaraSi daZabul obis eskal aciam piks miARwia; baTumSi Sekrebi li mraval aTasiani mitingis monawil eTa da asl an abaSiZis “specnazis” Sej axebis safrTxe, Sesazl oa, real obad qceul iyo. magram, 2003 wl is noembris “vardebis revol uciis” msgavsad, movl enebi mSvidobiani gziT ganviTarda _ asl an abaSiZem xel isufleba da baTumi ukomentarod datova da “xel Seuxebl obis garant” igor ivanovTan erTad moskovSi gafrinda, vaJiSvil sa da uaxl oes garemocvasTan erTad. presis SefasebiT, **igor ivanovma meored Seasrul a saqarTvel oSi saSuamavl o misia da amiT ruseTs regionSi Tavis i mniSvnel obis dafiqsirebis saSual eba mieca.**

presa maxvil gonivrul ad SeniSnavs, rom **“babuebis”** (SevardnaZisa da abaSiZis) qarizma Seiwira mSvidobianma revol uciebma da orive SemTxvevaSi es **giorgoba dRes moxda.** saqarTvel os prezidenti **mi xel i saakaSvil i** ki, eqvs TveSi ori usixl o revol uciis liderobis wyal obiT, Sesazl oa istoriis saxel mZRvanel oebSic Sevides _ **profesional i revol ucioneris saxel iT.** xol o revol uciis mTavar **mamoZravebel Zal ad,** noembris msgavsad, kvl av xal xi **dasaxel da.**

ara mxol od am qveTavSi moSvel iebul i sail ustraciio masala, aramed, saerTod am periodis presis anal izi mowmobs, rom movl enebis ase ganviTareba prognozirebadi iyo da garkveul kanonzomierebas emorCileboda. Cven yuradRebas vamaxvil ebdiT eqspertebis mosazrebaze, rom probl emaa ara mxol od asl an abaSiZeSia, arsebiTi **probl emaa mental uri SeuTavsebl oba, mdgomareoba, roca erTi saxel mwifo erTdroul ad Tvisobrivad sxvadasxva droSi da sxva**

wyobis pirobebSi cxovrobs. am faqtors Tavistavad unda gamoewvia "Signidan afeTqeba", revol uciuri situaciis bunebrivi gagrZel eba aWaraSi.

daskvnis saxiT aRvniSnavT, rom "vardebis revol uciidan" moyol ebul i, vidre "aWaris revol uciamde" (presis termini) aWaris sakiTxi qarTul i presis central uri Tema iyo. ver vityviT, rom amj erad presa xel s uwyobda centrada regions Soris konfrontaciis gamwvebas da daZabul obis eskal acias. es is SemTxvevaa, roca TiTqmis yvel a yovel dRiuri da yovel kvireul i gazeTi informirebis amocanasac warmatebit arTmevda Tavs da aWaris Temas poziciebisa da aqcentebis maqsimal uri mraval feroznebit aSuqebda. aucil ebl ad unda aRvniSnot, rom aWaris movlenebis gaSuqebisas presas aSkarad etyoba pasuxismgebl obis grZnobis amaRl eba, saxel mwifoebriwi ganwyoba, erTgvari sifrTxile faqtobis interpretaciisas da informaciit manipul irebis SeZl ebisdagvarad minimal izeba.

ra Tqma unda, aWaris Temam male dakarga aqtual oba, magram cotaxans kidev SemorCa presis furcl ebs, amj erad, aWaris avtonomiis momavl isa da aslan abaSiZisagan gamoTavisuflebul saxel isuflo sivrceSi politikuri konkurenciis sainformacio sababebiT.

- **saqarTvel oSi j orj buSis vizitis rezonansi presaSi**

aSS-is prezidentis, j orj buSis saqarTvel oSi vizitis mizani da, Sesabamisad, vizitis mniSvnel oba, ramdenime Ziritadi mimarTul ebiT unda ganvixil ot:

- o uSual od saqarTvel osTan mimarTebaSi
- o regionTan mimarTebaSi
- o axali geopolitikuri real obis kontekstSi

am SemTxvevaSi Cventvis aTvl is wertili saqarTvel osTan mimarTebaa, magram mTlianobaSi aSS-is prezidentis viziti aRmosavl eT evropasi mediaSi ganxil eba regionis transformaciis, axali axlo aRmosavl eTis formirebis, dasavl eTis politikuri Rirebul ebebisa da institutebis aRmosavl eTisken gadatanisa da sxva Sorsmimavali strategiuli miznebis erTobl iobaSi.

axal geopolitikuri real obaSi politikuri eqspertebi gul isxmobdnen dasavl eTis mier mZl avri "geopolitikuri kedlis" (romelic unda gaxdes nato-ruseTis sazRvari) aRmarTvas _ bal tiidan kavkasiande da kavkasiidan central uri aziisaken; geopolitikuri RerZis qvakuTxedi qveynis roli saqarTvel os akisria; rogorc eqspertebi aRniSnavdnen, SemTxveviti ar iyo,

rom Tavisi turne prezidentma buSma swored am geopolitikuri RerZis qveynebze aago, amasTan, turnes marSrutiT moaxdina imis demonstrireba, Tu ramdenad mniSvnel ovania dRes miSvis saqarTvel o.

am bol o mosazrebas adasturebs "vaSington Taimsis" publikacia, romel sac gazeTi "rezonansi" imowmebs aSS-is prezidentis vizitis Sefasebisas: "kavkasiis respublikaSi buSis viziti imaze mianisnebs, rom mas axsovs saqarTvel o. **es interesi ganpirobepul ia strategiul i logikiT:** saqarTvel o esazRvrebac CeCneTs da masze gadis mil sadeni, romelic kaspiis sanavTobo sabadoebs msofli o bazrebTan akavSirebs. **saqarTvel os strategiul i mdebareoba am patara qveyanas aSS-is energetikul i sagareo politikis komponentad aqcevs.**" ("rezonansi", 12.05.2005)

vizitis mizanze msjel obisas, **qarTul presaSi gl obal uri politikis aspektebze metad, konkretul i aqcentebi ikveTeba,** umTavresad _ regionSi ruseTis Seviwroebisa da iranის winaarmdeg pl acdarmad saqarTvel os SesaZl o gamoyenebis amocana. qarTvel i samxedro eqspertebi aRniSnaven, rom iran-amerikis urTierTobaSi saqarTvel os wli i mizeruli namdvil ad ar aris, magram am roli s gazviadebac ar Rirs. sayuradReboa, rom **politikuri gaTvl ebisTvis gamoyenebis Tval sazrisiT,** vaSingtonisTvis al baT saqarTvel o bevrad ufro mniSvnel ovania, vidre samxedro Tval sazrisiT. presis formul irebit, **amerikas saqarTvel o "iranTan mSvidobianad dasamegobrebl ad" swirdeba** (am Temas SevexeT qveTavSic _ "sagareo Temis ZiriTadi aspektebi").

buSis vizitis wina periodSi, april Si, saqarTvel oSi iranის vice premierisa da biznesmenTa del egaciis stumroba presam al ogikurad miicnia ("megobroba Tu Ral ati, xel isuflebis ucnauri TamaSebl: win dasavl eTisaken... **iranTan erTan**"); buSis vizitidan mokle xanSi ki TbilisiSi, amerikul i dafinansebit, qarTul sacavebSi dacul i iranul i kul turis iSviaTi nimuSebi _ Y"yaj arTa portretebi" gamoifina _ iranel i stumrebisa da yajarul i xel ovnebis eqspertis, cnobili amerikel i profesorის (iranul i warmoSobis) monawileobiT. Tu gaviTval iswinebT iranTan saqarTvel os warmatebul ekonomikur urTierTobebs, keTil mezobl ur damokidebul ebas da iranSi mcxovrebi fereidnel i qarTvel ebis faqtors (romlis SesaZl o gamoyenebaze aSS-is xel isuflebis mier, presa j er kidev 2004 wels mianisnebda), zemoxsenebul i versiarc Tu ise usafuZvl od JRers.

aSS-is prezidentის vizitis winaperiodi da Semdgomi, sainformacio gamoxmaurebis Tval sazrisiT, erTi saerto maxasiaTebl iT _ **emociuri damokidebul ebis primatIT** gamoirCeva; Tumc, winaperiodi ufro majorul ia

(ragind paradoqsul adac unda JRerdes es mosazreba), vidre vizi tis Semdgomi. SesaZl oa, esec igive emociuri faqtoriT avxsnaT _ qarTul i sazogadoeba, rogorc sainformacio suraTi cxadyofs, umTavresi probl emebis gadawyvetis imeds buSis vizi tze amyarebda da, Tanac, dauyovnebl iv.

arsebul i mol odinis mTavari ganmsazRvrel i, rogorc Cans, mainc is iyo, rom buSi SeaSinebda ruseTs, Sesabamisad _ afxaz da os separatist l iderebs, da misi viziti safuZvl ad daedeboda ruseTis samxedro bazebis gayvanisa da saqarTvel os teritoriul i mTl ianobis probl emis uswrafes mogvarebas.

vizitiS Semdgomi rezonansi saqarTvel os sainformacio sivrceSi mosal odnel ze xanmokl e da zedapirul i iyo (vidre, vTqvaT, konkretul i, personal uri saxel isufli ebo dapirispirebis rezonansia xol me) da, ZiriTadad, buSis verbal uri da araverbal uri komunikaciis ganxil vas eZRvneboda, ori ZiriTadi mimarTul ebiT _ qarTvel ebma "kul turul SokSi" CavagdeT buSi, gadavriet xinkl iT da, saerTod, stumarTmoyvrul i da uCveul od keTil ganwyobil i daxvedriT; buSi aseTi aravis unaxavs! meore mxriv, erTgvari angarebiTi mol odini _ aba vnaxoT, ras gagvikeTebS sanacvl od.

sxvaTaSoris, amerikis prezidentis mimarT qarTvel ebis gansakuTrebul i damokidebul eba ucxouri mediasaSual ebebis yuradRebis centrSic moeqca, oRondac, ara mxol od qarTul i sufrisa da kul turis Sefasebis konteqstSi:

"buSi enTuziazmiT iyo aRsavse, radgan Tbil isuri daxvedra bevrad gansxvavdeboda im saprotesto aqciebisagan, roml ebiTac mas sxvadasxva qveynebsi mi egebnen", _ werda gazeTi "gardiani", saagento "asoSiei ted presze" dayrdnobiT. ("al ia", 10.05.2005)

"TiTqmis yvel gan var namyofi, sadac buSi prezidentis rangSi yofil a, magram aqaurma daxvedram yovel gvar mol odins gadaaWarba. es iyo yvel aze uTbil esi daxvedra, rac mas odesme hqonia", _ komentars akeTebS si-en-en-is korespondenti maikl benigani. ("24 saaTi", 11.05.2005)

"moskovski komsomol ecma" publikacia ase daasaTaura _ **"j orj Zl evamosil ma buSma saqarTvel oSi kargad moil xina"**: buSi ise SeZra aborigenebis cekvebma, rom iq daaxl oebiT erTi saaTi darCa. sul mal e man musikis hangebze taSis kvra da Tavis qnevac daiwyo, bol os ki yvel asaTvis moul odnel ad erTi cekvis dros scenaze avida da mocekvaveebS xel i CamoarTva. protokol i SemdegSic araerTxel dairRva: buSi da saakaSvili restoranSi dagegmil i 30-40 wutis nacvl ad, saaTnaxevari darCnen. **buSis Tavgadasavl ebi saqarTvel oSi meore dRes gagrZel da da masobrivi uwesrigoba gamoiwvia.**" ("axal i versia", 13.05.2005)

gazeTma "24 saaTma", publ ikaciaSi _ "j orj buSis viziti dasavl uri mediis Tval iT", Tavi mouyara ucxouri mediis Sefasebebs: "saqarTvel o _ Tavisufl ebis Suqura"; "buSi saqarTvel oSi ruseTis gasaRizianebl ad"; "buSi xotbas asxams qarTul demokratias"; "aSS saqarTvel osTan erTad Tavisufl ebis gziT ivl is" _ aseTi saTaurebiT iuwyebodnen dasavl uri sainformacio saSual ebebi amerikis prezidentis saqarTvel oSi vizitis Sesaxeb... sainformacio saagento "bi-bi-si": "preskonferenciaze amerikis prezidentma "vardebis revol ucias" Tanamedrove istoriis mniSvel ovani momenti uwoda. buSis TqmiT, am usisxlo revol uciam mTel msoufl ioSi aRafrTovana xal xi". Tbil isSi myofi "bi-bi-si"-s korespondentis TqmiT ki, saqarTvel o Tval saCino magal iTs warmoadgens amerikis sagareo politikis ZiriTadi mimarTul ebis _ demokratiis mTel s msoufl ioSi gavrcel ebis Tval sazrisiT... msoufl ios yvel a met-nakl ebad cnobil i mediasaSual eba aSS-is l ideris saqarTvel oSi vizitis emociuri datvirTviT iwyebis movl enis gaSuqebas. aSkaraa dasavl uri presis gakvirveba _ amerikel l iders xom arcTu didi pativiT xvdebian evropel ebi. guSindel i dRis erTi Tval Sisacemi momenti is iyo, rom TiTqmis yvel a seriozul i gamocema nakl eb adgil s uTmobs movl enis politikur anal izs da mxol od vizitis aRweriT Semoifargl eba. al baT, es gasagebicaa _ j orj buSis saqarTvel oSi Camosvl a mniSvel ovani gzavnil i iyo, romel ic garkveul anal izs saWi roebs." ("24 saaTi", 11.05.2005)

am umniSvel ovanesi vizitis anturajis dawvril ebiT ganxil va qarTul i Tu ucxouri mediis mier, erTis mxriv, bunebrivicaa; rac Seexeba anal izs, es qarTul i presis "aqil evsis qusl ia"; magram saerto fonze gamoirCeva gazeTi "24 saaTi" (SeiZl eba vTqvaT, rom "rezonansic"), romel mac amj eradac moaxerxa vizitis Sedegebis gaanal izeba, am procesSi qarTvel i da ucxoel i eqspertebis maqsimal uri CarTviT.

pirvel yovl isa, aRsaniSnavia zbignev bJezinskis eqskl uziuri interviu gazeT "24 saaTisTvis". misi mosazrebebi ara mxol od naTel s hfens saqarTvel oSi buSis vizitisa da mis mier warmoTqmuli sityvebis mniSvel obas, aramed, erTgvarad avsebs kidec da, Cveni azriT, aranakl ebad mniSvel ovan mesij ebsac Sei cavs:

"yvel aze mniSvel ovani cvl il eba, romel ic moxda, xel isufl ebaSi axal i Taobis mosvl aa. axal i politikuri l iderebi gacil ebiT nakl ebad arian sabWoTa periodis produqtebi, vidre maTi winamorbedebi. magram es wel iwadnaxevris win moxda. axl a ki saWi roa gamarTul i sistemis SeqmniTa da praqtikul i politikis gziT imis demonstrireba, rom saqarTvel oSi

demokratia moqmedi real obaa. saqarTvel os axal ma demokratiam unda daarwmunos saerTaSoriso sazogadoeba, rom mas Seswevs unari, moagvaros is probl emebi, romelic sabWoTa kavSirma dautova. warsulis narCenebi, maT Soris separatizmi, ar unda ganxil ebodes, rogorc normal uri movl ena. am konteqstSi, saqarTvel om aseve unda daarwmunos saerTaSoriso Tanamegobroba, rom misi demokratia mtkicea, rom is emyareba ara emociებს, aramed konstituciiT gamyarebul kanonmorcil sistemas. saqarTvel os xel isufl ebam unda aCvenos, rom rogorc sagareo, ise saSinao politikaSi misi gadawyvetil ebebi momwifebul, pasuxismgebl obiT savse, kargad gaazrebul politikas eyrdnoba da ara emociur, mkveTr da radikal ur Jestებს." (24 saaTi", 17.05.2005)

aseve sayuradReboa kol umbiis universitetis profesorisa da sagareo urTierTobaTa sabWos ufrosi eqspertis, **stiven sestanoviCi** Sefaseba: "me vfiqrob, rom saqarTvel om aCvena erT-erTi yvel aze mniSvel ovani politikuri, social uri da intel eqtual uri dinamizmi, romel sac adgili aqvs yofil sabWoTa respublikebSi." amastan, sestanoviCi yuradRebas amaxvil ebs im probl emebze, romlebic, Sesazl oa, saqarTvel oSi demokratiis ganvitarebas Seeqmnas: "Cven viciT, arsebobs pretenziebi, rom parlamenti ar aris pl ural isturi, probl emebia mediaSi, iseve rogorc samoqal aqo sazogadoebaSi. axl a Cven vcdil obT, SevafasoT, aris es Cveul ebrivi pretenziebi, romelic yvel a demokratias axasiaTebs, Tu saxezea marTI ac Zal aufl ebis zedmeti konsolidacia, rac demokratiisTvis safrTxis Semcveli SeiZl eba iyos. da Tu Zal aufl ebis es konsolidacia ar Seicavs safrTxes, romelic momaval Si probl emebis Seuqmnis demokratias, maSin amerikaSi aRel vebis safuZvel ic ar iqneba. patara qveynisTvis Zal ian Znel ia, amerikis SeerTebul i StatebisTvis geopolitikuri mniSvel oba SeinarCunos, Tu mas demokratiul i faseul obebi ar gaaCnia. saqarTvel osTan Cvenma urTierTobam aCvena, rom maSinac ki, rodesac patara saxel mwifo xar, Tu Sen atareb igive Rirebul ebebs da gaqvs igive xedva, amerikis SeerTebul i Statebis Tanasworufl ebiani partnori xar." ("24 saaTi", 24.05.2005)

yuradReba mi vaqci oT bJezinski sa da sestanoviCi s saerTo0Tval sazriss _ saqarTvel om, **praqtikul i politikis gziT**, unda moaxdinos imis demonstrireba, rom saqarTvel oSi demokratia moqmedi real obaa; unda ecados, rom Zal aufl ebis koncentraciiT ar Seuqmnas safrTxe demokratias; unda daarwmunos saerTaSoriso Tanamegobroba, rom misi demokratia mtkicea; rom mas Seswevs unari, moagvaros sabWoTa kavSiris mier datovebul i probl emebi

(maT Soris, separatizms probl ema). sxvanairad, aseT patara qveyanas gauWirdeba amerikis SeerTebul i StatebisTvis geopol itikuri mniSvel oba SeinarCunos.

gavixsenoT, rom "vardebis revol uciamdec", 2003 wl is sapaarl amento arCevnebis wina periodSi, presaSi aqtiurad musirebda qarTvel i da ucxoel i pol itikosebisa da eqspertebis saerTo Tval sazrisi, rom saqarTvel os kapital i demokrati aa, rom mas, azerbaij ani sagan gansxvavebi T, aravin apatiebs demokratiul i faseul obebis Sel axvas.

al baT zedmeti ar iqneba imis gaxsenebac, rom bJezinskis mier model irebul evraziis "did saWadrako dafaze", mTavari geostrategiul i figurebis (safrangeTi, germania, ruseTi, CineTi da indoeTi) gverdiT, "principul ad mniSvel ovan geopol itikur centrebad" saxel deba ukraina, azerbaij ani, samxreT korea, TurqeTi da irani (am kval ifikaciaSi, rogorc Tavad bJezinski aRniSnavs, ar xvdeba iseTi didmniSvel ovani qveynebi, rogoricaa didi britaneTi, iaponia da indonezia). (12, 56)

Tu erTmaneTTan davakavSirebT, erTis mxriv:

regionis transformaciis, axali axlo aRmosavl eTis formirebis, dasavl eTis pol itikuri Rirebul ebebisa da institutebis aRmosavl eTisken gadatanisa da sxva Sorsmimavali i strategiul i miznebis erTobl iobas; amocanas _ dasavl eTis mier mZl avri "geopol itikuri kedl is" (romelic unda gaxdes nato-ruseTis sazRvari) aRmarTvisa _ bal tiidan kavkasi amde da kavkasi dan central uri aziisaken;

meores mxriv, Tbil isSi prezident buSis mier warmoTqmuli sityvebis mesij ebs: "imedismomcemi cvl il ebebi _ baRdadidan beiruTamde da beiruTidan biSkekamde... Tavisufleba Savi zRvidan kaspiis zRvisken, sparseTis yureSi da ufro Sorsac miwevs; es TqveniT aris gamowveuli da Tqveni warmatebis magal iTze maTac didi imedi eZl evaT... qarTul miwaze danTebul i cecxli mTel msofil ioSi Rvivdeba."

da amas davumatebTYstiven sestanoviCis "formulas", rom "patara qveynisTvis Zal ian Znel ia, amerikis SeerTebul i StatebisTvis geopol itikuri mniSvel oba SeinarCunos, Tu mas demokratiul i faseul obebi ar gaaCnia", erTad moiyris Tavsa ara mxol od buSis evropul i turnesa da saqarTvel oSi vizitis mizani da mniSvel oba, aramed is roli da funqciac, rac "vardebis revol uciam" ganusazRvra saqarTvel os. oRondac, xazgasmiT aRvniSnavT, rom esaa ara "saWadrako dafiT" miniWebul i, aramed "demokratiis sanimuSo qveynis" roli T SeZenili funqcia. sxvaTa Soris, erTaderTi postul ati, rac

ucvl el ad figurirebs sainformacio amindis Semqmnel qarTul mediaSi bol o wl ebis manZil ze, swored isaa, rom **saqarTvel os kapital i demokratiaa**.

(amgvare Tval sazrisis ganvitarebis ufl ebas ise v presa gvaZl evs, roml is cal keul masal ebSi zogjer SeuZl ebel ia l ogikis moxel Teba, magram erTobl iobaSi, analitikuri ganxil visas, bevri sayuradRebo ram ikveTeba).

vizitis mniSvnel obaze msjel obisas presaSi figurirebs Tval sazrisi, rom Tavistavad vizitis faqti **mTavari mesij ia sxva qveynebiSTvis, upirvel esad _ ruseTisTvis, rom ameridan saqarTvel osTan urTierTobisas dabal ansebul i politika unda awarmoon; rom viziti safuZvl ad daedeba regionSi saqarTvel os rol is gamokveTas.**

aSS-is saxel mwifo mdivnis, kondoliza raisis SefasebiT, saqarTvel oSi aSS-is prezidentis jorj buSis vizitis **mTavari mizani aSS-is mxridan saqarTvel os damoukidebl obis, teritoriul i mTlianobis da misi axal gazrda demokratiisaTvis mxardaWeris demonstrireba iyo.**

gazeT "24 saaTTan" interviuSi **zbignev bJezinski** ambobs, rom "prezident buSis viziti rigasa da Tbil isSi did strategiul mesijs atarebda. es mesiji ki aseTia - ruseTma pativi unda sces Tavisi mezoblebis politikur damoukidebl obasa da teritoriul mTlianobas. es aris fundamenturad mniSvnel ovani mesiji. ("24 saaTi", 17.05.2005)

rusi politologi sergei markovi ki acxadebs, rom: **"buSis vizitis dakavSireba Tbil isis poziciis erTmniSvnel ovan mxardaWerasTan politikuri Secdoma iqneboda"**: "vfiqrob, am vizits ramdenime Sedegi aqvs. upirvel esad, buSma srulad **dauWira mxari saqarTvel os moqmed xel isuflebas mis swrafvaSi evroatl antikuri integraciisken, nato-sa da evrokavSirTan maqsimal uri TanamSroml obisaken.** man, aseve, dauWira mxari saqarTvel os xel isuflebis im ideologiu Tezisebs, roml ebic am swrafvas ukavSirdeba, kerZod - qveyanaSi Tavisuflebis da demokratiis ganvitarebis aucilebl obas. garda amisa, aSS-is prezidentma mTlianobaSi mxari dauWira saqarTvel os pozicias rig gadamwyvet sakiTxebsi, rogoric aris afxazeTTan da samxreT oseTTan urTierTobebi da saqarTvel oSi ruseTis samxedro bazebis probl ema. imavdroul ad, **jorj buSma gadaxeda Tavisi pozicias da ruseTis interesebis l obistis rol Si mogvevl ina,** miuTiTa ra saqarTvel os xel isuflebas, rom es probl emebi (rusuli bazebi da avtonomiebtan urTierTobebi) mxol od mSvidobiani mol aparakebebis gziT unda mogvardes. amit man garkveul wil ad, arapirdapir gaakritika saqarTvel os xel mZRvanel oba... **ar aris aucilebeli, yvel gan, sadac igeben amerikel ebi, waagon rusebma.** vguL isxmob saqarTvel os

samxedro moqmedebes afxazeTsa da samxreT oseTSi, romel Tac me kol onial ur avantiurebs vuwodeb. miviCnev, rom afxazeTi arasodes yofil a saqarTvel os nawil i. is yovel Tvis iyo saqarTvel os nawil i didi ruseTis imperiis Semadgenl obaSi. es istoriul i faqtia." ("xval indel i dRe", 12.05.2005)

gazeTi "xval indel i dRe" wers, rom **"separatistebi amerikis prezidentis vizitiT gamowveul i SeSfoTebis dafarvas cdil oben"**. amerika saqarTvel os teritoriul mTI ianobas aRiarebs da sxva saxel mwifoebSac mouwodebs, pativi scen saqarTvel os suverenitets – aseTi Sinaarsisa iyo buSis mi marTvis erTerTi nawil i. rogorc irkveva, afxazuri da osuri mxare am ganxadebam seriozul ad Seafiqriana da original uri gamosaval ic apovnina: soxumsa da cxinval Si fiqroben, rom buSma dipl omatiurad da Sefarvit, magram mainc gamoxata, rom "pativs scems osi da afxazi xal xis swrafvas demokratiisa da Tavisufl ebisaken". ("xval indel i dRe", 12.05.205)

amasTan, aSS-is prezidentis viziti, qarTul i da ucxouri presis Sefasebit, **kargi fiari iyo ara mxol od saqarTvel os saxel mwifosa da misi xel isufl ebisTvis, aramed, Tavadj orj buSisTvisac.**

am Tval sazrisiT sagul isxmoa "niu iork Taimsis" saredaqcio statia, saTauriT – **"ra SemTxvevaSi miaCniat amerikaSi prezidentis viziti warmatebul ad"**: "sasi movno sanaxavi iyo, rogor Tbil ad xvdebodnen prezident buSs latviis dedaqal aq rigaSi, ra zRva xal xi miizida man saqarTvel os dedaqal aq Tbil isSi. Tumca, yofil i sabWota kavSiris qveynebsi Tavisi turnes Sedegad man zedmiwevniT miaRwia mizans mxol od im sferoSi, rac exeba urTierTobebis sazogadoebriobasTan, magram ver miaRwia arsebit sakiTxSi. roca ruseTze vsaubrobt, amerikisTvis umTavresi sagangaSo sakiTxi – birTvil i usafrTxoebaa da am frontze, rogorc Cans, vizitias aravitari warmatebisTvis ar migvi Rvevia." ("xval indel i dRe", 12.05.2005)

gazeT "24 saaTSi" gamoqveynebul statiaSi – **"buSi STabeWdil ebis kongress uziarebs"**, moxmobil ia aSS-is prezidentis sityvebi – **"fantastikuri SegrZnebaa, idge 150 atasi, Tavisufl ebis moyvarul i adamianis winaSe"**, Tumca, aRniSnul ia rom buSma gacil ebit meti dro dauTmo moskovSi miRebul i STabeWdil ebis gaziarebas. samagierod, "aSS-is saxel mwifo mdivnis tel einterviews gacil ebit "emociuri" nawil i saqarTvel oSi vizitis STabeWdil ebis moyolas mieZRvna. Iari kingma saxel mwifo mdivans "xel yumbaris istoriazec" sTxova komentaris gakeTeba, razec qal batoni raisis pasuxi sakmaod mSvidi iyo – "amis Sesaxeb mogvianebit SevityveT. cxadia, gamoZieba mimdinareobs. vfiqrob, saqarTvel os uSisroebis samsaxuri

Cvens uwyebasTan erTad imuSavebs imis gasagebad, Tu ra moxda. magram es SemTxveva veranairad Secvl is imas, rac iq xdeboda; da minda giTxraT, rom Zal ian amaRel vebel i iyo moedanze yofna". ("24 saaTi", 13.05.2005)

rac Seexeba xel yumbaras, gazeTi "xval indel i dRe" moswrebul ad wers, rom **"aufeTqebel i xel yumbara msofi io presis furcl ebze afeTqda"**: "informacia, rom 10 maiss, prezident buSis Tbil isuri vizitias, Tavisufli ebis moedanze misi sityviT gamosvl amde arcTu didi xniT adre, tribunidan 30 metris daSorebiT viRacam xel yumbara isrol a, pirvel ad rusul ma saagentoebma gaavrcel es. guSin gancxadeba gaavrcel a TeTrma saxl ma, rom xel yumbara, romelic Tbil isSi, Tavisufli ebis moedanze aSS-is prezidentis j orj buSis gamosvl is dros aRmoacines, prezidentisTvis safrTxes ar warmoadgenda." ("xval indel i dRe", 12.05.2005)

yuradRebas mi vaqcevT erT informacias, romelic "yviTel i Seferil obisaa", magram saWi rod CavTval eT misi moSvel ieba saerTo mozai kis Sesaqmnel ad. **"buSis vizit is dReebSi muzeumidan firosmanis Sedevrebi saiduml o viTarebaSi gai tanes"**, _ gavamcnobs "j orj ian Taimsi". "buSi saqarTvel oSi Camovi da: qarTul ritms sxeli moxdenil ad aayol a, 19-naoWi ani xinkali "repeteTi" miirTva da "gamZRari" gafrinda! sxvaTa Soris, ameriki s prezidenti mxol od qarTuli kerZebiT ar danayrebul a, **Tan uamravi pol itikuri saCuqari, Zveli qarTuli wignebi da ferweruli Sedevrebi c gaiyol a.**" ("j orj ian Taimsi", 12.05.205)

niSandobl ivia, rom vizit is gaSuqebisas amjerad qarTul presaSi yuradReba ar maxvil deba mosal odnel material ur daxmarebasa Tu yofis gaumj obesebis pragmatul interesze. presaSi figurirebs Tval sazrisi, rom saqarTvel o moeqceva Zal ian didi yuradRebis qveS mTel i msofi ios mxridan, Sesabamisad, es amcirebs im saSiSroebas, rom xel isufli ebam arademokratiul i gziT gaagrZel os moqmedeba. amasTan, vizit i Sefasebul ia, rogorc Zal ian kargi rekl ama zogadad qveynis, qarTul i biznesisa da qarTul i produqciisaTvis; rogorc winapiroba qveynis arasandoobis koeficientis kidev ufro Semcirebisa da ucxouri investiciebis raodenobis mniSvel ovani zrdisaTvis da a.S.

presis anal itikur publ ikaciebSi, erTi mxriv, ikveTeba Tval sazrisi, rom Cveni qveynis mosaxl eobas am vizitTan dakavSirebiT gadametebul i mol odini hqonda; **buSis vizit i saqarTvel osTvis mxol od avansad SeiZl eba CaiTval os.** mkafioa ameriki s prezidenti s poziciac _ is megobari qveynisTvis daTvuri samsaxuris gawevas ar apirebs, amitom **Cveni gasakeTebel i Tavadve unda**

gavakeToT. amerikis daxmarebis formati ara ruseTTan dapirispirebis, aramed TanamSroml obis pirobebSi unda warimarTos – is, risi miRwevac SeiZl eba mSvidobiani gziT, konfrontaciis mizezi ar unda gaxdes.

meore mxriv, qarTvel eqspertTa SefasebiT, buSis viziti damagvirgvinebel i etapia im samuSaosi, rac saqarTvel o-ruseTis sabol oo gamij vniSTvis mimdinareobda, anu moskovi nel -nel a Seagues azrs, rom saqarTvel os daTmoba mouwevda. j orj buSis viziti niSnavs, rom amerika Tavis geopol itikur interesebze uaris Tqmas ar apirebs. amerikis kavkasiaSi Zl ieri partniori sWirdeba. amitom mis interesebSi saqarTvel os teritoriul i mTli anobac Sedis. amdenad, SeiZl eba imis prognozireba, rom dakargul i teritoriebi uaxl oes oTx-xuT wel iwadSi davibrunoT. Tumc, es imazec iqneba damokidebul i, ramdenad sworad Seasrul ebs qarTul i mxare ucxoel eqspertTa rekomendaciebs, rogor saxel mwifo politikas warmarTavs separatistul i regionebs mosaxl eobasTan, ramdenad principul i da Sedegiani iqneba kontrabandasTan brZola, ra strategias daupirispirebs saqarTvel os xel isufli eba Crdil oETidan mosal odnel provokaciebs da a.S. nebi smieri uxeSi Secdoma, romel sac am procesSi xel isufli eba dauSvebs, momental urad iqneba gamoyenebul i ruseTis mier da xel s SeuSli is Cvens dasavl el partniores.

am zogadi suraTis fonze, Cveni azrit, uaRresad mniSvnel ovania presis Sefasebebis Sej ereba Tbil isSi prezident buSis mier warmoTqmul i si tyvebis (*parlamentSi gamarTul brifingsa da Tavisuflebis moedanze*) Ziritad mesij ebsa da sakvanZo si tyvebTan.

Ziritadi mesij ebi:

- *Tqven i iderebi xarT!*
- *saqarTvel o _ sanimuSo magal iTia regionSi*
- *“vardebis revolucia” Zl ieri momenti iyo Tanamedrove istoriaSi*
- *saqarTvel o Tavisufal i da damokidebel i qveyanaa*
- *Tqveni yvel aze mniSvnel ovani wvl il i Tqveni ve magal iTia*
- *Tqveni qveyana aSS-is erT-erTi seriozul i mokavSirea*
- *Tqven demokratiul sazogadoebas aSenebT*
- *amMaxal saqarTvel oSi kanonis uzenaesoba gaimarj vebs da Tavisufli eba TIToeul i moqal aqis ufl eba iqneba*
- *Tqven irCevT Tavisufal momaval s da igive miznis ganxorciel ebaSi sxva qveynebsac exmarebi T*

- *Tavisufal i sazogadoebis Seneba Taobebis samsaxuria*
- *15 wel i dasWirda brZol as, sanam am qveyanaSi Tavisufl eba da samarTI Ianoba moikli debda fexs*
- *imedismomcemi cvl il ebebi _ baRdadidan beiruTamde da beiruTidan biSkekamde*
- *Tavisufl eba Savi zRvidan kaspiis zRvisken, sparseTis yureSi da ufro Sorsac miwevs; es TqveniT aris gamowveul i da Tqveni warmatebis magal iTze maTac didi imedi eZl evaT*
- *qarTul miwaze danTebul i cecxl i mTel msofl ioSi Rvivdeba*
- *Tavisufal i sazogadoebebi xom mSvidobian sazogadoebibs warmoadgenen*
- *rogorc Tavisufal qveynebs, amerikasa da saqarTvel os didi pasuxismgebl oba akisriaT*
- *Cveni moval eobebic Tavisufl ebisaTvis gl obal ur brZol aSi iwyeba*
- *udidese qarTvel i patrioti zurab Jvania _ gl obal uri demokratiul i revol uciis didi I ideri gaxda*
- *saqarTvel os I iderebma ician, rom konfl iqtebis mSvidobiani mogvareba aucil ebel ia transatl antikur al iansSi integraciisaTvis*
- *saqarTvel os damoukidebl obasa da teritoriul mTI Ianobas yvel a qveyana unda scemdes pativs*
- *Cven gvyavs transatl antikuri megobrebi saqarTvel oSi da yovel Tvis dagexmarebiT Tqveni miznebis misaRwevad*
- *Tqven gyavT megobrebi amerikaSi*
- *Tavisufal i da demokratiul i qveynis Senebisas amerikel i xal xi Tqvens gverdi Taa! (j orj buSis sityva, warmoTqmul i Tbil isSi, Tavisufl ebis moedanze, gamoqveynebul ia gazeT "24 saaTSi", 11.05.2005; briefingze warmoTqmul i sityva _ gazeT "saqarTvel os respubl ikaSi", 11.05.2005)*

sakvanZo si tyebi	
buSi	saakaSvil i
Tavisufl eba, Tavisufal i – 30	Tavisufl eba, Tavisufal i _ 20
saqarTvel o, qarTvel i _ 28	saqarTvel o, qarTvel i _ 43
amerika, amerikel ebi _ 9	amerika, amerikel ebi _ 18
demokratia _ 8	demokratia _ 11

mSvi doba, mSvi dobi ani _ 8	mSvi doba, mSvi dobi ani _ 3
revol ucia, revol uciuri _ 5	revol ucia, revol uciuri _ 1
damouki debl oba _ 4	damouki debl oba _ 1
nato _ 4	nato _ 3
pasuxismgebl oba _ 3	pasuxismgebl oba _ 3
istoria, istoriul i _ 3	istoria, istoriul i _ 8
megobroba, megobari _ 3	megobroba, megobari _ 4
"vardebis revol ucia" _ 2	"vardebis revol ucia" _ 2
afxazeTi, samxreTYoseTi _ 1	afxazeTi, samxreTYoseTi _ 3
teritoriul i mTl ianoba _ 1	teritoriul i mTl ianoba _ 2
konfl iqtebis mogvareba _ 1	konfl iqtebis mogvareba _ 1
momaval i _ 2	momaval i _ 4

j orj buSisa da mixeil saakaSvil is mier warmoTqmuli sityvebis anal izi Cveni kompetenciisa da am statis fargl ebs scil deba, amdenad, yuradRebas SevaCerebT mxol od ramdenime ni uansze.

rogorc vxedavT, orive prezidentis gamosvl ebSi didi upiratesobi T figurirebs cneba *"Tavisufleba"*, masTan Sedarebi T *"demokratia"* gacil ebi T iSviaTad xsendeba; amasTan, "Tavisufleba", gansakuTrebi T aSS-is prezidentis sityvaSi, *"mSvi dobasTan"* asoci rdeba (*"Tavisufal i sazogadoebebi xom mSvi dobian sazogadoebes warmoadgenen"*); "Tavisuflebas" (da ara demokratias) prezidenti buSi xatovnad Tavisi qveynis savizi to baraTs uwodebs.

"pasuxismgebl obas" orive prezidenti sul 3-jer axsenebs, magram uaRresad mniSvnel ovan konteqstSi; aSS-is prezidenti, *"Tavisuflebi saTvis gl obal ur brZol aSi"*, pasuxismgebl obis Tval sazrisiT, saqarTvel os ameriki s gverdi T ayenebs, l amis Tanabari statusiT: *"rogorc Tavisufal qveynebs, amerikasa da saqarTvel os didi pasuxismgebl oba akisriaT da Cvens moval eobebes erTad Sevasrul ebT."*

sagul isxmoa, rom aSS-is prezidenti gacil ebi T xSirad axsenebs *"saqarTvel os"* da *"qarTvel s"* (28-jer), vidre Tundac saqarTvel os prezidenti (anu, maspinZel i, sxva faqtorebze rom araferi vTqvaT) _ *"amerikas"* (18-jer).

"rezonansis" mTavari redaqtori l aSa tuRuSi, buSis vizitis Sedegebisadmi miZRvnil saredaqcio statiaSi, pirvel rigSi, swored aSS-is

prezidentis mier warmotqmul i siyvebis mesij ebs euyrdoba: **“pasuxismgebl obaa is umniSvnel ovanesi sityva, romel ic yvel aze aqtual uria qarTul i saxel mwifosTvis.** Zal ian sapasuxismgebl oa is roli, romel ic saqarTvel os **“vardebis revoluciis”** Semdeg ganusazRvra amerikis prezidentma buSma, kerZod, **didi regionis transformaciis xel Sewyobis:** **“saqarTvel oSi ganxorciel ebul i demokratiul i procesebi central uri aziis transformacias Seuwyobs xel s”.** **saqarTvel os saxel mwifos, aseve, gaaCnia pasuxismgebl oba im moqal aqeebis mimarTac, roml ebic saqarTvel oSi cxovroben.”** (“rezonansi”, 11.05.2005)

am publ ikaciaSi l aSa tuRuSi konfl iqtetebis mogvarebasTan dakavSirebul (da ara mxol od!) sayuradRebo informacias gvTavazobs (sagulisxmoa, rom Semdgom wl ebSi ganviTarebul ma movl enebma daadastura misi marTebul oba): **“Cvenma wyarom, romel ic uSual od eswreboda saakaSvil is buSTan Sexvedras, gviTxra, rom daxurul Sexvedraze buSma pirdapir ganacxada, rom gvirCevs, rogorc megobari, Tanac winaswar, teritoriul i mTlianobis probl ema mxol od mSvidobiani gziT movagvaroT da rom is ver dauWers saomar moqmedebes mxars. Tanac, amas ambobs dRes imisaTvis, rom xval rame ar iyos gaugebari. Tumca, iqve iTqva, rom isini aucil ebl ad dagvexmarebian konfl iqtis mowesrigebisas. es iqneba Zal ian real uri daxmareba, oRond mSvidobiani formebi T. cota xnis win, natos general urma mdivanma sxeferma ganacxada, rom saqarTvel os nato-Si gawevrianebis perspeqtivebi real uria, miuxedavad mis teritoriaze konfl iqtetebTan dakavSirebul i viTarebisa. mokl ed, man Tqva, Zal ian mkafiod, Tanac pirvel ad, rom **nato-s kari Ri aa saqarTvel osTvis.** zogierTma politikosma saqarTvel oSi ratomRac es gaigo ise, TiTqos saqarTvel os iReben nato-Si afxazeTisa da cxinval is regionis gareSe. saqme is aris, rom nato-s arc erT oficial ur dokumentSi ar weria, rom konfl iqti, anu, saqarTvel os msgavsi situacia, aris qveynis am organizaciaSi gaerTiane bis Semaferxebel i faqtori. probl ema ara samarTlebrivi, aramed politikuri xasiaTisaa. amdenad, mniSvnel ovania dasavl eTSi dai naxon, rom saqarTvel oSi Seuqcevadi procesebia, rogorc saxel mwifos mSenebl obis (rac buSma caRni Sna), aseve, samSvidobo procesis Rrmad (Seuqcevl ad) ganviTarebis.”** (“rezonansi”, 11.05.2005)

rogorc dasawyisSive aRvniSneT, buSis vizitTan dakavSirebul gamoxmaurebebSi emocia sWarbobs da amgvari publ ikaciebi gamonakl isis saxi T gvxxdeba. Sesabamisad, sainformacio sivrceSi igrZnoba erTgvari ukmarobis

ganwyoba _ rom saqarTvel os teritoriul mTI ianobasTan dakavSirebiT aSS-is prezidentma mkveTrad ar gamoxata Tavisi pozicia.

Tu erTad davaj gufebT j orj buSis gamosvl ebSi am probl emasTan dakavSirebul mesij ebs, aseT suraTs miviRebT:

- saqarTvel os l iderebma ician, rom konfl iqtebis mSvidobiani mogvareba aucil ebel ia transatl antikur al iansSi integraciisaTvis;
- saqarTvel os damoukidebl obasa da teritoriul mTI ianobas yvel a qveyana unda scemdes pativs;
- Cven gvyavs transatl antikuri megobrebi saqarTvel oSi da yovel Tvis dagexmarebiT Tqveni mi znebis mi saRwevad;
- ...vi saubreT regionul i sakiTxebis mSvidobian mogvarebaze, romel ic Tqvens qveyanas awuxebs;
- moxarul i var, rom meqneba saSual eba vimuSao baton prezidentTan, Tu igi mommarTavs aseTi TxovniT, mxari davuWi ro iseTi probl emebis gadaWraSi, rogoricaa afxazeTi da samxreT oseTi;
- imeds gamovTqvam, rom TanamSroml obis safuZvel ze SegviZl ia es probl emebi mSvidobianad movagvaroT;
- darwmunebul i var, rom saqarTvel os Cveni daxmarebiT SeuZl ia seriozul progress miaRwi os maTi mogvarebis sakiTxebSi.

uaRresad sayuradRebod gveCveneba afxazeTsa da e.w. samxreT oseTTan mimarTebsi ara mxol od prezident buSis, aramed saqarTvel os prezidentis, mixeil saakaSvil is mesiji:

“miuxedavad vardebis revol uciis warmatebisa, Cvens qveyanaSi aris mxareebi, sadac qarTvel ebs warTmeul i aqvT *Tavisufli eba*.

afxazeTsa da cxinval is regionebsi Cveni moqal aqeebis izol aciaSi yofnas wertil i unda davusvaT, maT unda mi vceT Tanabari SesaZl ebl obebi, raTa demokratiisa da *Tavisufli ebis* pi robebsi ganviTardnen.”

rogorc vxedavT, saqarTvel os prezidentis motivacia *Tavisufli ebaa* da ara vTqvaT, istoriul i samarTI ianobis aRdgena (sxvaTaSoris, istorias man didi rol i daakisra Tavis gamosvl aSi, magram ara dakargul i teritoriebis konteqstSi).

“*Tavisufli eba*” ki, prezident buSis si tyvaSi aseTi “sqemi Taa” ganfenil i: 1989 wel s wamowyebul i brZol a *Tavisufli ebisatvis* qarTvel ebma 2003 wel s Rirseul ad daasrul es; Sedegad _ *Tavisufal i* da damoukidebel i qveyana _ saqarTvel o regionSi sanimuSo magal iTs warmoadgens; *Tavisufal i* da

demokratiul i qveynis Senebisas amerikel i xal xi qarTvel ebis gverdiTaa da saqarTvel os ar mouwevs am gzis mar to gavl al

Tavisufal i sazogadoebebi xom, aSS-is prezidentis formul irebiT, mSvidobian sazogadoebes warmoadgenen da, rogorc zemoT aRvniSneT, *Tavisufi ebisaTvis* gl obal ur brZol aSi prezidenti buSi saqarTvel os Tavis mokavSired mi iCnevs.

I ogikurad, buSisa da saakaSvil is mesij ebis saerTo rezieme aseTia: Tu "WeSmariti Tavisufi ebis Senebisas" "qarTul miwaze danTebul i cecxli i mTel msofli ioSi Rvivdeba!", "RmerTis mier miniWebul i ufl ebiT" sargebl obis saSual eba "Tavisufi ebawarTmeul qarTvel ebsac" unda mieceT.

gazeT "24 saaTis" presombudsmeni, nodar l adaria, sainteresod aanal izebs aSS-is prezidentis saj aro gamosvl as, misi sityvebiT rom vTqvaT, "mraval i profesional is Sromis nayofs", "mSvenieri kompoziciisa da damafiqrebel i Sinaarsis", uaRresad adami anuri da Sinaurul i dasawyisis mqone sityvas, mis Setyobinebebsa da niuansebs. paral el urad, l adaria "saxel daxel od SeTxzul sityvas" uwodebs Tvisufi ebis moedanze prezident saakaSvil is gamosvl as, romelic, Cveni azriT, Tundac afxazetisa da e.w. samxreT oseTis probl emis amgvარი rakursiT warmodgenis gamo, namdvil ad ar tovebs "saxel daxel os" STabeWdil ebas.

unda aRvniSnoT, rom sagangebo mzadebam aSS-is prezidentis Sesaxvedrad, sabWoTa kavSiris kompartiis genmdivnis, breJnevis vizitebis (saqarTvel oSi) asociaciac gaaCina presaSi. sayuradReboa, rom mol odinis sawinaaRmdegod, prezident saakaSvil is gamosvl ebi _ parl amentSi gamarTul brifingze Tu Tavisufi ebis moedanze, arRvevs "qveSevrdomul i" da "vasal uri" mimarTvebis stereotips da piriqit _ erTgvარი zomieri ambiciurobi Tac aris gaj erebul i. samagierod, dacul ia qarTul i eTnosistvis damaxasiaTebel i _ istoriis mimarT amaRl ebul i, romantikul i da erTgvarad miTol ogizebul i damokidebul ebis stereotipi.

2005 wl is 30 maiss, moskovSi, miRweul iqna SeTanxmeba saqarTvel odan ruseTis samxedro bazebis gayvanis Taobaze. sakvirvel ia, magram presas es umniSvnel ovanesi faqti ar daukavSirebia buSis vizitis SedegTan. samagierod, presas yuradRebidan ar gamohparvia saqarTvel os prezidentis mier tonis mkveTri Serbil eba ruseTis mimarT.

"saqarTvel os unda ruseTTan mWidro, megobrul i, keTil mezobl uri urTierToba", _ ganaxxada mixeil saakaSvil ma saxel mwifo kancel ariaSi gamarTul brifingze da bazebis gayvanis Taobaze miRweul SeTanxmebas

istoriul i movl ena uwoda: "mimaCnia, rom prezidentma putinma gamoiCina gambedaoba, aCvena mSvenieri politikuri al Ro, moaxdina saRi azris demonstrireba da gadadga Tamami politikuri nabiji da me ar SemiZlia, es ar davinaxo. saqarTvel o mzad aris yvel a sakiTxi _ usafrTxoebis, terorizmTan brZolis, ruseTis geopolitikuri interesebis iseTi gaTval iswinebis sakiTxi, sadac isini mTlianad emTxveva saqarTvel os interesebs (da aseTi gadakveTis Zalian bevri veqtori arsebobs), sruli masStabiT gaiTval iswinos da yovel gvare daZabuloba Cvens urTierTobaSi warsul s Cabardes." ("saqarTvel os respublika", 31.05.2005)

saqarTvel oSi aSS-is prezidentis vizitis faqtorma garkveuli periodiT (april-maisi) gaaneitrala presaSi xelisuflebisken mimarTuli negatiuri muxti da xeli Seuwyomis garSemo met-naklebad pozitiuri ganwyobis koncentracias; ivnisis TveSi ki suraTi mkveTrad Seicvala da xelisuflebis mimarT konfrontaciuli damokidebul eba sakmaod gamZafrda. TiTqmis wel iwadnaxevris manZilze ufunqiod darCenili politikuri Zalebi (ra Tqma unda, ar vguлисmobT mmarTvel partias _ "nacional ebs") da samoqal aqo seqtori gamococxl dnen da TandaTan xelisuflebasTan oponirebis rejimSi gadaerTvnen. ara mxol od am nisniT, aramed, saerTodac, "vardebis revoluciis" Semdgomi periodis presisTvis (iseve rogorc qveynis, xelisuflebis da sazogadoebisTvis) **jorj buSis viziti erTgvare mijna iyo, romel mac amaRI ebul notaze daasrul a revoluciuri eiforiis periodi.**

daskvna

Cveni Seswavl isa da kvl evis sagani iyo **drois informaciul i anal ogis** _ **presis** mier gamokveTil i ZiriTadi sazogadoebriv-politikuri aspektebi da aqcentebi. ramdenad Seesabameba es anal ogi saqarTvel os maSindel sazogadoebriv-politikur viTarebas? Tu am naSromSi araerTxel damowmebul gigi TevzaZis wigns ("saqarTvel o: Zal aufl ebis dabruneba") moviSvel iebT da gavixsenebT, rom eduard SevardnaZis periodis saqarTvel os **demokratia iyo "simul irebul i"**, xol o **"Tavisufal i masmedia"**, arasamTavrobo organizaciebTan erTad, iyo **simul aciis real obis damadasturebel i agenti** (25, 40), maSin unda vTqvaT, rom media sakmao warmatebiT asrul ebda demokratiis "Sirmis" rol s.

meore mxriv, Cveni kvl evis Sedegi gvaZl evs saSual ebas davaskvnaT, rom mocemul real obaSi, arsebul i SesaZl ebl obebiT, qarTul ma presam mainc moaxerxa Seeqmna met-nakl ebad adekvaturi mediasuraTi saanal izo periodSi (2000-2005 wl ebi) ganviTarebul i sazogadoebriv-politikuri procesebisa. da am suraTis Seqmnis meTodebi, xerxebi, formebi, profesiul i done da a.S. imdenad Seesabameba Tanamedrove mediis standartebis, ramdenadac saqarTvel oSi "gardamaval i demokratiis" xarisxi Seesabameba ganviTarebul i demokratiis moTxovnebs. ufro metic, presa saqarTvel os demokratiul i ganviTarebis maCvenebl adac iTvl eboda. davimowmebT maia toraZis zemoxsenebul sadisertacio naSroms: "saerTasorisso organizaciebisa da eqspertebis mier **presa bol o aTvl eul Si sazogadobis yvel aze demokratiul segmentad mi i Cneoda.**" (69, 2)

ZiriTadi sazogadoebriv-politikuri aspektebi, romelic prioritetul i iyo saanal izo periodis presisTvis, sadisertacio naSromis sarCevSivea mocemul i da aRar gavimeorebT; amasTan, Cven SevecadeT disertaciis TiToeul monakveTSive gadmogveca Sesabamisi daskvnebi; ramdenime zogadi daskvna ki, 2000-2005 wl ebis qarTul i presis Taobaze, ase SeiZl eba Camovayal iboT:

- raodenobrivi simravl is miuxedavad, saanal izo periodis presa ar qmni da qveynis sazogadoebriv-politikuri cxovrebis pl ural istur suraTs; mraval ricxovani gamocemebidan "sazogadobrivi azris generatoris" funqcias, umeteswil ad, 3-5 gamocema asrul ebda (gansakuTrebiT, 2000-2003 wl ebSi);
- sityvis gaTavisufl ebis pirvel i etapis gadasvl a Tavisufl ebasTan pasuxismgebl obis Sexamebis momdevno stadiaze, saxel mwifo interesis gamoxatvis simptomebi, qarTul presaSi SeiniSneba 2002 wl idan, roca

saqarTvel o akeTebS ganacxads nato-Si Sesvl is survil ze, roca saqarTvel oSi, aSS-is daxmarebiT, iwyeba "wrTvnisa da aRWurvis programa" da a.S.

- saanal izo periodis presa gamoirCeva pol itizebis maRal i xarisxiTa da personificirebis tendenci iT; gamocemebis umetesoba midreki lia "siyviTI isaken" (Sesabamisad, skandal ebisa da "sensaciebisaken"); amis gamo umTavresad presis yuradRebis areal Si eqceva ara sazogadoebrivad aqtual uri, aramed "kul uarul informaciebsa" da "sarwmuno wyaroebze" agebul i Temebi; wina pl anze wamoweul ia presis interpretaciebi da ara verificirebul i faqtebi;
- TiTqm is yvel a umniSvnel ovanesi aspekti qveynis sazogadoebriv-pol itikuri cxovrebi sa ganxil eba saxel isufl o brZol ebisa da pirovnul i dapirispirebis Wril Si; personebze orientireba ar niSnavs imas, rom presis yuradRebis areal Si sazogadoebrivobis farTo warmomadgenl ebi eqcevian; presis yuradRebas iqcevs mxol od saxel isufl o personebis garkveul i kategoria, pol itikosebi, isev presis meSveobiT generirebul i e.w. cnobadi saxeebi.
- ara mxol od informaciis, xSirad komentaris pirvel wyaros dadgenac SeuZl ebel ia, radganac presa isvel iebs "eqspertTa azrs", roml is miRmac zogjer, SesaZl oa, isev Jurnal istis, an gamocemis pozicia igul isxmebodes. rac Seexeba eqspertebS, aqac ori uki duresoba SeiniSneba _ an wl ebis manZil ze mudmivad erTi da igive eqspertebS mimarTaven TiTqm is yvel a Temisa da sakiTxis komentirebiSv is (magal iTad, ramaz sayvarel iZe, gia nodia, soso cincaZe, paata zaqareiSvil i, ramaz kl imiaSvil i da a.S.); an, ama Tu im dargis Cveul ebrivi specialisti warmodgenilia eqspertis rangSi; raxan sazogadoebriv-pol itikuri aspektebi prioritetul ia, Sesabamisad, presaSi eqspertebi figurireben TiTqm is yovel dRe, ara mxol od mimdinare procesebis, aramed, nebismieri pol itikuri Tu skandal uri frazis komentirebis sababi T.

SeiZl eba iTqvas, rom "vardebis revol uciis" wina periodSi (2002-2003 wl ebi), presam, saerTo j amSi, sakmaod kargad gaarTva Tavi sazogadoebis samoqal aqo aqtivobis gazrdis funqcias, dasavl uri orientaciisaken swrafvas; SesaZl oa, zedmeti il uziac Seuqmna TavisTavs da sazogadoebasac, rom isini, qveynis pol itikuri cxovrebis "saqm is kursSi" arian (detal ebisa da kul uarul i Worebis CaTvl iT), maSin, roca es "aisbergis wveri" iyo da Cveni

qveynis sazogadoebriv-politikuri cxovrebis ganmsazRvrel i procesebi, arc Tu iSviaTad, wyal qveSa mdinarebiT mi dineboda. presam, movl enebisTvis win gaswrebac aiZul a sazogadoebas (ar daal oda saarCevno rotacias) da didi wvl il i Seitana "vardebis revol uciaSi".

amasTan, rogorc sadisertacio naSromis pirvel TavSi aRvniSneT, "vardebis revol uciis" Semdgom periodSi erTgvarad damuxruWda qarTul i mediis ganvitarebis procesi; cenzurisa da Tvitcenzuris garda (rac tel emediasTan mimarTebaSi ufro aSkaraa), mxedvel obaSi gvaqvs profesiul i donis daweva; es, Jurnal istTa profesiul i kadrebis sxva sferoebSi gadanacvl ebis garda, Cveni azriT, imanac ganapiroba, rom am etapze media (gansakuTrebiT, presa) aRar ganxil eba iseT mniSvel ovan aqtorad, rogoradac "vardebis revol uciis" wina periodSi.

jerjerobiT Cveni samoqal aqo sazogadoeba ar misul a im kondiciamde, rom masmedias sazogadoebis interesis gamoxatva "aiZul os". amasTan, mediisTvis araxel sayrel i biznes-garemo ganapirobebs sazogadoebriv-politikuri presisa da e.w. bul varul is daaxl oebas, an sul ac erTmaneTSi aRrevas; amdenad, usamarTl oba iqneba rom medias davakisrot mTel i pasuxismgebl oba pol itizebis maRal i xarisxis, sazogadoebis "fxizel i guSagis" funqciis verSesrul ebis, sazogadoebrivi cxovrebis aspektebisaTvis gverdis avl is gamo. ar unda vecadoT il uziis Seqmnas, TiTqos Jurnal ists SeeZl os Tavisi damkveTis/damqiravebl is, xolo redaacias _ gamomceml is/mepatronis interesis ignorireba.

"probl emais ki ar aris, rom masobrivi sainformacio saSual ebebs ar SeuZl iaT axal i amebis xarisxiani gaSuqeba, aramed is, rom sazogadoeba amas arc iTxovs", _ amboben "amerikul i demokratiis" avtorebi _ qeneT j anda, jefri m. beri da jeri gol dmeni. (77, 151) "moqal aqeebi Tanabari cinizmiT gaimswval nen mediisa da pol itikis mimarT, radgan es ukanasknel ni mxol od erTmaneTTan awarmoeben dial ogs da maT am urTierTobaSi aranairad arc monawil eobs xal xi", _ esec amerikel i mkvl evarebis _ l uis a. fridlendis, jei rozenis da l iza ostinis Tval sazrisia. (6, 13-14)

ara mxol od es citatebi, aramed bil kovaCisa da tom rozenstil is cnobil wignSi ("Jurnal istikis el ementebi") asaxul i, aTaswl eul ebis mij naze amerikul i mediasivrcis vitarebis Seswavl is Sedegad miRebul i suraTi da daskvnebi (**"farTo sazogadoebrivi interesis dakmayofil ebis nacvl ad, Cveni profesia zians ayenebs sazogadoebas"**) (34, 10-11), bevri ramiT gvagonebs qarTul i mediis winaSe mdgom probl emebs. paradoqsia, magram faqtia, rom

demokratiul obis etal onad miCneul amerikul mediasa da "gardatexis asakSi" myof qarTul medias saerTo konceptual uri probl ema aqvT; rom sazogadoebis interesebidan gadaxveva mxol od qarTul i mediis dil ema ar aris. oRondac, gansxvaveba isaa, rom Cvenma mediam "moki eze moWra" da gamotova ganviTarebis is etapi, romel mac dasavl uri media sazogadoebis "fxizel guSagad" Camooyal iba.

demokratia, upirvel esad, arCevanis Tavisufl ebis uzrunvel yofaa. qarTul i presac, Cveni azriT, maSin gadava ganviTarebis ufro maRal etapze, roca Seiqmneba j ansaRi konkurenciisa da pl ural izmis garemo da farTo arCevanis saSual eba miecema ara mxol od mediamomxmarebel s, aramed, Tavad mediasaSual ebebsa da Jurnal istebs.

L i t e r a t u r a

1. anTaZe, ia, "cxovreba Wvavis yanaSi; omi damTavrda, mSvi dobis geSi nodeT", Jurnal i "sol idaroba", saqarTvel os saxal xo damcvel is periodul i gamocema, #3(24), 2008
2. al faiZe, Tamar, "masobrivi informaciis saSual ebebis saqmi anobis samarTl ebrivi aspeqtebi", sadisertacio naSromi iuridiul mecnierebaTa kandidatis samecniero xarisxis mosapovebl ad, Tbil isi, 2006 (saqarTvel os parl amentis erovnul i bibl ioTeka)
3. "aRmasrul ebel i xel isufl ebis urTierToba sazogadoebasTan", saqarTvel os gaeros asociacia, Tbil isi, 2001
4. bal zaki, onore de, "Sagrenis tyavi", rCeul i Txzul ebani, gamomceml oba "sabWoTa saqarTvel o", Tbil isi, 1973
5. bal cerovi Ci, I eSek, "saxel mwifo gardamaval periodSi", Tbil isi, 2002
6. basil aia merab, "media da erTi ikarusis mgzavrebi", Jurnal i "Tavisufl eba", #4(41), maisi, 2005
7. baqraZe, akaki, "dawunebul i gza", gamomceml oba "sarangi", Tbil isi, 1995
8. Baudrillard, Jan, "Requiem pour les medias", "Pour une critique de l'économie politique du signe", Paris, Editions Gallimard, 1972
9. <http://yanko.lib.ru/books/philosoph/baudrillard-le-systeme-des-objets.htm>
10. beraZe, al eqsandre, "musikal uri kritikis probl ematika da tendenciebi Tanamedrove qarTul presaSi (1990-2002 wl ebi)", sadisertacio naSromi fil ol ogiur mecnierebaTa kandidatis samecniero xarisxis mosapovebl ad, Tbil isi, 2006 (saqarTvel os parl amentis erovnul i bibl ioTeka)
11. bertrani, kl od-Jan, "media eTika da angariSval debul ebis sistemebi", Tbil isi, 2004
12. [http://www.mtsi.gov.ge](#), « [http://www.mtsi.gov.ge](#) », . « [http://www.mtsi.gov.ge](#) », 2003
13. gogol aSvil i, Tornike, "saxis lingvisturi realizacia sagazeTo komuni kaciaSi", sadi sertacio naSromi fil ol ogiur mecnierebaTa kandidatis wodebis mosapovebl ad, Tbil isi, 2006 (saqarTvel os parl amentis erovnul i bibl ioTeka)

14. gociriZe, giorgi, "el eqtronul i media "vardebis revol uciis" Semdeg", "Jurnal i "sol idaroba", saqarTvel os saxal xo damcvel is periodul i gamocema, #3(24), 2008
15. , , « . , , », , , 2004
16. darCi aSvil i, davi T, "saqarTvel os dedaqal aqi da regionebi", "demokratiis ganvi Tareba saqarTvel oSi", #10, Tbil isi, 2003
17. darCi aSvil i, davi T, "saqarTvel o samxreT kavkasiis regionis konteqstSi", "demokratiis mSenebl oba saqarTvel oSi", #12, Tbil isi, 2003
18. devdariani, j aba, "saerTaSoriso daxmarebis gavl ena saqarTvel oze", "demokratiis ganvi Tareba saqarTvel oSi", #11, Tbil isi, 2003
19. - , , « . . », , 2003
20. Elections In Parliament Of Georgia – Test Of Democracy, Central Asia-Caucasus Analyst, November 05, 2003, http://www.cacianalyst.org/view_article.php?articleid=1870
21. vekua, marine, "Jurnal istikis principebi", Tbil isi, 2008
22. , . « » , - , 2001
23. TaTaraSvil i, nato, "saxel mwifo da tel evizia _ urTierTobis meqani zmebi", "tel e-radioJurnal istikis sakiTxebi", VI, Tbil isis universitetis gamomceml oba, Tbil isi, 2001
24. TevzaZe, gigi, "eTikuri normebi qarTul mediaSi _ arsebul i viTareba da Sesazl ebel i momaval i", "qarTul presaSi Jurnal isturi eTikis normebis dacvis monitoringi", demokratiul inovaciaTa centri, 2003
25. TevzaZe, gigi, "saqarTvel o: Zal aufl ebis dabruneba", bakur sul akauris gamomceml oba, Tbil isi, 2003
26. iakobiSvil i, l el a, "pol itikuri performansi da performatiul i pol itika", "weril ebi qarTul identobaze", Tbil isi, 2007
27. iberi, el dar, "saxel mwifo tel evizia da saprezidento arCevnebi", "tel e-radioJurnal istikis sakiTxebi", V, Tbil isis universitetis gamomceml oba, Tbil isi, 2001
28. iberi, el dar, "tel evizia da xel isufl eba ("vardebis revol uciis" gakveTil ebi)", "tel e-radioJurnal istikis sakiTxebi", VII, Tbil isis universitetis gamomceml oba, Tbil isi, 2005
29. , , « » , « » , 2004
30. kapanaZe, givi, "qarTul i media da demokratizaciis procesi saqarTvel oSi", Tbil isi, 2004

31. kaWkaWi Svili, iago, radio "Tavisufl eba, "Tavisufl ebis dRi urebi", 31 oqtomberi, 2007
<http://www.tavisupleba.org/programs/diaries/2007/11/20071104173646.asp>
32. kinwuraSvili, Tamar, "2003 wl is Jurnal isturi novacia _ samoqal aqo Jurnal istika", "saxe(l)ebi-2003", "sagamomceml o saxli "saxe(l)ebis" yovel wliuri gamocema, Tbilisi, 2004
33. .« .», ,« - », ,2004
34. kovaCi bil, rozenstili tom, "Jurnal istikis el ementebi", gamomceml oba "impresi", Tbilisi, 2006
35. , , ,
 (). 19. (.) .: ,1997, - ;
<http://www.medialaw.ru/article10/5/3.htm>
36. kutubiZe-zubaSvili, Laura, "Tanamedrove qarTuli presis Sesaxeb", "Jurnal isturi Ziebani", I, Tbilisi, 2001
37. kutubiZe-zubaSvili, Laura, "qarTuli masmediis gardatexis asaki", "Jurnal isturi Ziebani", II, Tbilisi, 2002
38. kutubiZe-zubaSvili, Laura, "sainformacio safrTxisa da usafrTxoebis Taobaze", "Jurnal isturi Ziebani", III, Tbilisi, 2002
39. kutubiZe-zubaSvili, Laura, "masmedia da saxel mwifos imiji", "saxe(l)ebi-2004", "sagamomceml o saxli "saxe(l)ebis" yovel wliuri gamocema, Tbilisi, 2005
40. kutubiZe-zubaSvili, Laura, "aris Tu ara politikuri brendi "marketinguli produqti?", "saxe(l)ebi-2005", "sagamomceml o saxli "saxe(l)ebis" yovel wliuri gamocema, Tbilisi, 2006
41. kutubiZe-zubaSvili, Laura, "qarTuli mediis 15 wliani maraToni", "saxe(l)ebi-2006", "sagamomceml o saxli "saxe(l)ebis" yovel wliuri gamocema, Tbilisi, 2007
42. - , ,“ ”
http://nikkolom.ru/2005/22_07_05_1i_2article.htm
43. Iangi, iaSa, "media da arCevnebi", saxel mZRvanel o, seriidan "media", evropis sabWo, Tbilisi, 2007
44. I omiZe, marina, "momavali _ Cveni cxovrebis misamarTi" (herbert marSal maki uenis Semoqmedebiti memkvidreobis zogierTi Strixi)", "xel isufl eba da sazogadoeba" (saqarTvel os teqniki universitetis humanitarul -

- social uri fakul tetis ucxo enebisa da komunikaciis departamentis samecniero Jurnal i), #2(6), Tbil isi, 2008
45. , , - ;
<http://strana-oz.ru/?numid=13&article=621>
 46. makl ueni, marSal , "saSual eba aris Setyobineba", tel e-radioJurnal istikis sakiTxebi, VI, Tbil isis universi tetis gamomceml oba, Tbil isi, 2003
 47. , , « » , - , 2003
 48. "mediis TviTregul irebis qrestomaTia" (Semdgenel i da redaqtori Tamar kinwuraSvil i), Tavisufl ebis instituti, 2004
 49. menakeri, drusil a, "media sazogadoebis asparezi unda gaxdes", Jurnal i "mediatori", kavkasiis Jurnal istTa saerTaSoriso centri, #3, 2005
 50. "mesame seqtoris ganviTarebis strategia axal garemoSi", gamomcemel i _ mSvidobis, demokratiisa da ganviTarebis kavkasiuri instituti, Tbil isi, 2004
 51. Morris, Dick, "The New Prince, Machiavelli Updated For The Twenty-First Century", Renaissance Books, Los Angeles, 1999
 52. musxel iSvil i, marina, "masmedia", "demokratiis ganviTareba saqarTvel oSi", #7, Tbil isi, 2003
 53. , , « » , 2002
 54. nacvl iSvil i, paata, "qarTul i Jurnal istikis genezisisaTvis", sadisertacio naSromi fil osofiis mecnierebaTa doqtoris xarixxis mosapovebl ad, Tbil isi, 2009 (saqarTvel os saxel mwifo pol iteqnikuri universi tetis bibl ioTeka)
 55. nodia, gia, "demokratiis Seqmnis ori mcdel oba saqarTvel oSi: TxuTmetwliani gzis Sej ameba", "demokratiis mSenebl oba saqarTvel oSi", #1, Tbil isi, 2003
 56. nodia, gia, "samoqal aqo sazogadoebis ganviTareba saqarTvel oSi: miRwevebi da gamowvevebi", Tbil isi, 2005
 57. . « » , « - » , 2003
 58. « » ,
16.08.2002, <http://www.nlvp.ru/laboratory>
 59. « » , ()», ,
« » , 2004
 60. , , « » , « » , 2000
 61. , , « XX » , 2002

62. repkova tatiana, "axal i droeba: profesiul i gazeTis Seqmna ganviTarebadi demokratiis pirobebSi", Tbil isi, 2006
63. "saparl amento kontrol i usafrTxoebis seqtorze: principebi, meqanizmebi da praqtika", parl amentTaSorisi kavSirisa (IPU) da SeiaraRebul Zal ebze demokratiul i kontrol is Jenevis centris (DCAF) mier gamocemul i saxel mZRvanel o (redaqtori da wamyvani avtori hans borni), Jeneva/Tbil isi, 2003
64. "saqarTvel os politikuri landSafti", koordinator-redaqtoebi: gia nodia da al varo pinto sqol tbaxi, Tbil isi, 2006
65. sil agaZe, apol on, "revol ucia rom ar yofil iyo", gazeTi "24 saaTi", 13 april i, 2005
66. surgul aZe, revaz; iberi, el dar, "masobrivi komunikacia", Tbil isi, 2003
67. . « : », , , , 2003
68. , , " , " ",
13, - - ,
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Toffler/_07.php
69. toraZe, maia, "Tanamedrove presa da arCevnebis probl ema (Jurnal isturi aspeqtobi)", sadisertacio naSromi fil ol ogiis mecnierebaTa kandidatis samecniero xarisxis mosapovebl ad, 2005 w., Tbil isi; (saqarTvel os parl amentis erovnul i bibl ioTeka)
70. usufaSvil i, daviT; nodia, gia, "saarCevno procesebi saqarTvel oSi", "demokratiis ganviTareba saqarTvel oSi", #4, Tbil isi, 2003
71. firal iSvil i, zaza, "qarTul i politikis Teatral uri dial eqtika", Tbil isi, 2007
72. fridmani, mil ton, "kapital izmi da Tavisufleba", gamoceml oba "sezani", Tbil isi, 2002
73. , , « », 4- , , - , 2001
74. CogovaZe, goCa, "informacia: informacia, sazogadoeba, adami ani ", "neostudia", Tbil isi, 2003
75. cacanaSvil i, mariam, "informaciul i samarTal i", Tbil isi, 2004
76. WumburiZe, ioseb, "Tanamedrove qarTul i presis ZiriTadi tendenciebi (2000-2006 wl ebi)", sadisertacio naSromi fil ol ogiur mecnierebaTa kandidatis wodebis mosapovebl ad, Tbil isi, 2006 (saqarTvel os parl amentis erovnul i bibl ioTeka)

77. j anda, qeneT; beri, j efri m.; gol dmeni, j eri, "amerikul i demokratia: aSS xel isufleba da politikuri procesi", gamoceml oba "j isiai", Tbilisi, 1995
78. Huntington, Samuel P. "The Clash of Civilizations?", <http://history.club.fatih.edu.tr/103%20Huntington%20Clash%20of%20Civilizations%20full%20text.htm>

per i odika

79. "al ia", saredaqio statia, "Jvania merabiSvil s saqmes umravl esobaze "gaurCevs", 17 april i, 2001
80. "al ia", "baRaTuria "Tel asis" Semdeg "el eqtrokavSirze" gadaerTo", "al ia", 9 maisi, 2002
81. anTaZe, ia, "ra emuqreba saqarTvel os damouki debl obas", Jurnal i "aril i", 21 dekemberi, 2000
82. anTaZe, ia, "Cveni arCevani", Jurnal i "aril i", 18 oqtomberi, 2001
83. anTaZe, ia, "iracional uri aqcentebis tradicia qarTul politikaSi", "axal i versia", 8 dekemberi, 2003
84. anTaZe, ia, "ras el odeba sazogadoeba prezidentisagan?", "axal i versia", 5 ianvari, 2004
85. abul aSvil i, ia, "mediis reqvemi postrevol uciur saqarTvel oSi", "rezonansi", 23 ivl isi, 2004
86. asaniSvil i, giorgi, "SevardnaZem, putins ar gavuputivaro", "dil is gazeTi", 4 dekemberi, 2001
87. axvl ediani, erl om, "simyaris ZiebaSi", "dil is gazeTi", 23 ivnisi, 2000
88. "axal i meridiani", "Jvania-saakaSvil i-merabiSvil is gundi samoqal aqo dapi rispirebas arvivebs", "axal i meridiani", 14 dekemberi, 2001
89. bakaSvil i, mamuka, "Jvania mindvris yvavil iviT aris", "axal i Taoba", 23 april i, 2001
90. berZeniSvil i, daviT, "nu gamoiyenebT j aba iosel ians!.. is ukve bevrjer gamoiyenes", "axal i 7 dRe", 1 dekemberi, 2000
91. bol oTaSvil i, givi, "aris Tu ara saqarTvel o arSemdgari saxel mwifo?", "dil is gazeTi", 28 noemberi, 2000
92. gamgebel i, vano, "neitral iteti, rogorc geopolitikuri kompromisis forma", "dil is gazeTi", 12 Teberval i, 2001

93. gel antia, rafiel , "vin unda movides xel isufli ebaSi?", "dil is gazeTi", 31 mai si , 2002
94. gigaSvil i, rusiko, "gabruvdiT, dabol diT, magram foCian kanfets nu daxarbdebiT", "axal i versia", 20 mai si , 2002
95. gigaSvil i, rusiko, "vin udiriJorebs arCevnebis gayal bebas?", "saarCevno pol itikuri bazari kol meurneobis bazars hgavs", "axal i versia", 27 mai si , 2002
96. giginaiSvil i, marine, "kol egebo, "nanatri" destabil izacia igvianebs!", "dro", 11 ivl isi , 2000
97. giorgobiani, ika, "Cemi prezidenti Cemi mucel ia", "rezonansi", 8 ivl isi , 2000
98. "dil is gazeTi", "qobal ias sindromi ", 3 oqtomberi , 2000
99. "dil is gazeTi", "TevdoraZe Wal adidSi zviadistebis aqcias moel is", 3 oqtomberi , 2000
100. "dil is gazeTi", "vis aZl evs xel s destabil izacia saqarTvel oSi?", "dil is gazeTi'", 20 noemberi , 2000
101. "droni", "saqarTvel os adgili da rol i kavkasiaSi aSS-sa da natos strategiul mimarTul ebebSi", "droni", 13 april i , 2000
102. "dRes", sainformacio programa, aWaris tel evizia, 22 april i , 2001
103. vaSal omiZe, zurab, "drosTan SeWidEBul ni", "dil is gazeTi", 8,9 mai si , 2001
104. TargamaZe, nino, "SevardnaZe putinis direqTiviT awon-dawonis pol itikas agrZel ebs", "rezonansi", 5 dekemberi , 2001
105. TargamaZe, nino, "donal d ramsfel di dRes saqarTvel os mzadyofnas Seamowmebs", "rezonansi", 15 dekemberi , 2001
106. ToiZe, mariam, "prezidenti, Turme, "arc cud xasiaTzea" da "arc raimes ebRauWebi", "dil is gazeTi", 21 april i , 2001
107. ToiZe, mariam, "Cai xedeT sul Si... dafiqr diT, vidre rames wamoroSavdeT", "dil is gazeTi", 22 april i , 2001
108. iveriel i, zurab, "mainc ar gamoCnda, vin iqneba SevardnaZis Semdeg, anu, ra gviCvena 2 ivnisis arCevnebma", Jurnal i "imiji", #4, 2002
109. imerl iSvil i, nino, "ruseTis axal gazrda prezidentma babu saxal xod dagviCagra", "axal i versia", 3 dekemberi , 2001
110. interviu irina sariSvil i-WanturiasTan, "axal i Taoba", 2 mai si , 2000
111. interviu fiqria CixraZesTan, "axal i Taoba", 5 mai si , 2000
112. interviu naira gel aSvil Tan, "axal i epoqa", 7 ivl isi , 2000

113. interviu ia anTazesTan, "dil is gazeTi", 10 ivl isi, 2000
114. interviu gia nodiasTan, "axal i 7 dRe", 5 ianvari, 2001
115. interviu ramaz kl imiaSvil Tan, "kviris pal itra", 8 ianvari, 2001
116. interviu el izbar j avel izesTan, "axal i Taoba", 13 dekemberi, 2001
117. interviu ramaz sayvarel izesTan, "kviris pal itra", 2001 wl is Semaj amebel i nomeri, 24 dekemberi, 2001
118. interviu robert hanterTan, "24 saaTi", 2 ivl isi, 2002
119. interviu giorgi WanturiasTan, "ruseTi saqarTvel os aSkarad oms ver gamoucxdabs", "rezonansi", 8 agvisto, 2002
120. interviu brius j eqsonTan, "mTel i kvira", 27 ivnisi, 2005
121. kal atoziSvil i, daviT, "qarTul korufcias pinoCetiviT patiosani generl ebi sWirdeba", "7 dRe", 20 oqtomberi, 2000
122. kal andaZe, giorgi, "saqarTvel osTan savizo reJims yazaxeTi da bul gareTic SemoiReben", "rezonansi", 12 Teberval i, 2001
123. kal andaZe, giorgi, "nato saqarTvel os real uri usafrTxoebiTi qol gaa", "rezonansi", 13 Teberval i, 2001
124. kal andaZe, giorgi, "TargamaZe pol itikidan ase advil ad ar wava", "rezonansi", 26 marti, 2001
125. kvesitaZe, eka, "SevardnaZes cvl il ebebisaTvis aRarc Zal a aqvs da aRarc survil i", "7 dRe", 29 maisi, 2000
126. kvi taSvil i, giorgi, "Tbil issi arCevnebs naTel aSvil i moigebS", "axal i Taoba", 20 maisi, 2002)
127. kirval iZe, maTe, "xel isufl eba social ur naRmzea", "al ia", 13 noemberi, 2000
128. kirval iZe, maTe, "SevardnaZe bel gradis sindromze zis", "al ia", 16 noemberi, 2000
129. kirval iZe, maTe, "da amitomac mze Crdil oeTidan amodis", "al ia", 4 dekemberi, 2001
130. kirTaZe, nestan, "viRacas Zal ian unda, rom saqarTvel oSi qarTul i saxel mwifoebrioba ar Sedges", "marTal i gazeTi", #5, agvisto, 2000
131. l iTaniSvil i, irakl i, "qarTul i pol itikuri goni _ miTi Tu real oba", "Jvianas hqonda pol itikosisaTvis aucil ebel i ramdenime Tviseba" "dil is gazeTi", 25 maisi, 2000
132. l iTaniSvil i, irakl i, "qarTul i pol itikuri goni _ miTi Tu real oba", "yvel aze Zl ieri da perspeqtul i figura.. SevardnaZis Semdeg" "dil is gazeTi", 26 maisi, 2000

133. I iTaniSvil i, irakl i, "qarTul i pol itikuri goni _ miTi Tu real oba", "vin gadasZal avs _ Jvania Tu SevardnaZe", "dil is gazeTi", 30 maisi, 2000
134. I ol aZe, nino, "vin moqmedebda ruseTis scenariT _ TargamaZe-patarkaciSvil i Tu Jvania-saakaSvil i?", "axal i versia", 26 noemberi 2001
135. maRI aferiZe, vasil , "genetikuri antievropeizmi", "rezonansi", 17 april i, 2000
136. metrevel i, nino, "burjanaZe Jvianasa da SevardnaZis mieraa Seqmnili", Jurnal i "sarke", 15-21 oqtomberi, 2003
137. mirotaZe, ani, "saSemodgomo mRel vareba al baT gardauval ia", "axal i Taoba", 5 seqtemberi, 2000
138. mirotaZe, ani, "dRevandel i aqciebiT Jvania qul ebs iwers", "axal i Taoba", 18 noemberi, 2000
139. mirotaZe, ani, "amboben, aqciebi Jvianas da "mxedrionis" mxridan aris provoci rebul i", "axal i Taoba", 16 noemberi, 2000
140. mirianaSvil i, Temur, "ramdenime Strixi zurab Jvianasa da misi gundis portretisa", "axal i Taoba", 20 april i, 2000
141. mkerval iSvil i, I ado, "rod is ganvi Tardeba saqarTvel oSi demokrati a?", "axal i Taoba", 19 maisi, 2000
142. mWedl iSvil i, zurab, "ramsfel dis umniSvnel ovanesi vizi ti Sedga", "kviris pal itra", 17 dekemberi, 2001
143. "naSuadRevs", t/k "pirvel i arxi", 16 noemberi, 2001
144. nikuraZe, rusudan, "ratom "gamoamwyvdia" ruseTma teroriste bi pankisis xeobaSi?", "droni", 11 ianvari, 2001
145. nikuraZe, rusudan, "moskovSi xumrobdnen, "SevardnaZes Sin ar Caesvl eba o", "droni", 4 dekemberi, 2001
146. nodia, naTia, "am xel isufl ebis pol itikuri kursi qveyanas TurqeTis guberniobas uqadis", "marTal i gazeTi", #60, dekemberi, 2001
147. papunaSvil i, maia, "erTi kvira, anu, igiveni da ivane merabiSvil i", "axal i 7 dRe", 20 april i, 2001
148. popiaSvil i, magda, "ministrTa kabinetma Cail uris wyal i dal ia", "al ia", 16 maisi, 2000
149. ramiSvil i, I evan, "eduard damabnel ebel i" uSuqobas Seewireba!", "rezonansi", 15 noemberi, 2000
150. ramiSvil i, I evan, "revol uciidan revol uciamde erTi nabij ia", "rezonansi", 18 noemberi, 2000
151. "ra xdeba presis sanaxebSi", "dil is gazeTi", 10 ivl isi, 2000

152. "rezonansi", "saqarTvel o aris sasinji qva, romelic ruseT-amerikas Soris urTierTobas gaarkvevs, "rezonansi", 10 ianvari, 2001
153. rusitaSvili, Tea, "didi politikuri Setqmul eba csk-Si da revanSi 2,5 milionad", "qronika", 20 mai si, 2002
154. saneblize, armaz, "saqarTvel o-ruseTis urTierToba axal fazaSi Sedis", "saqarTvel os respublika", 2 dekemberi, 2001
155. saqarTvel os prezidentis pres-samsaxuris gancxadeba, "saqarTvel os respublika", 2 agvisto, 2002
156. saqarTvel os prezidentis radiointerviu, "saqarTvel os respublika", 6 agvisto, 2002
157. tel ekompaniebi: "I arxi", "me-9 arxi", 4-6 ianvris sainformacio programebi, 2002
158. tuRuSi, I aSa, saredaqcio statia, "rezonansi", 22 mai si, 2000
159. "uol sTriT j ornal ", "moskovis uzarmazari zewol a saqarTvel oze", "droni", 13 ianvari, 2001
160. faCulia, merab, "saqarTvel o optimizmis mixedvit msofli oSi meorea", "rezonansi", 17 ianvari, 2005
161. firaliSvili, zaza, "gaWianurebuli revolucia", "marTali gazeTi", #^3,4, ivl isi, 2000
162. RoRoberize, zurab, "Sexvedra moskovSi _ saqarTvel osTvis brZol a gadamwyvet fazaSi Sedis", "7 dRe", 24 mai si, 2000
163. SatakiSvili, rezo, "ratom gvaSineben katastrofis mol odiniT, anu ra gansxvavebaa Suqsa da zviads Soris", "dil is gazeTi", 20 noemberi, 2000
164. Cafize, el iso, "wrTvnisa da aRWurvis programa ar unda CaiSal os", "rezonansi", 20 ivl isi, 2002
165. Cafize, el iso, "morige redaqtoris sveti", "rezonansi", 1 agvisto, 2002
166. WabaSvili, kaxa, "saqarTvel o mesame msofli o omis wina xazze", "axali meridiani", 24 seqtemberi, 2001
167. xatiaSvili, qeTi, "ruseTi Tu Ddasavl eTi... iqneb neutraliteti?", "al ia", 13 Teberval i, 2001
168. xatiaSvili, qeTi, "nino burjanaZis sensaciuri reitingi", "al ia", 2 seqtemberi, 2003
169. xatiaSvili, I uka, "dRes SevardnaZes buSis saiduml o weril s gadascemen", "rezonansi", 3 agvisto, 2002
170. xorbalaZe, Tamar, "didi klounada" saqarTvel oSi", "droni", 8 dekemberi, 2001

171. xurciZe, mamuka, "ruseTis qarTvel ofobiuri demarSebi yovel gvar kompromiss gamoricxavs", "axal i meridiani", 12 oqtomberi, 2001